

ԲԱՆ Ա

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԿԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Ձաշն հառաչանաց հեծութեան ողբոց սրտից աղաղակի
Քեզ վերընծայեմ, տեսողդ գաղտնեաց,
Եւ մատուցեալ եղեալ ի հուր թախծութեան անծին տոչորման
Չպտուղ ըղծից ճենճերոյ սասանեալ մտացս՝
Բուրվառաւ կամացս առաքել առ քեզ:
Այլ հոտոտեսցի՛ս, հայեսցի՛ս, գթած,
Քան ի պատարագն բոլորապտուղ,
Մատուցեալ ծխոյն բարդութեան:
Ընկա՛լ զսակաւամասնեայ յաւդուածս բանից՝
Քեզ ի հաճութիւն եւ մի՛ ի բարկութիւն:
Ելցէ՛ ի խորոց աստի զգայութեանց խորհրդակիր սենեկիս՝
Վաղվաղակի ժամանել առ քեզ՝
Կամաւորական նուէր բանական զոհիս,
Ողջակիզեալ զաւրութեամբ ճարպոյ,
Որ յիսն է պարարտութիւն:
Եւ ի դնելս իմ ընդ քեզ դատ՝ խառնեալ աղերսիւ, հզաւր,
Մի՛ իբրեւ զհամբարծումն ձեռաց ամբարշտեալն Յակոբու,-
Ըստ բողոքելոյն Եսայեայ,-
Եւ զանհրաւութիւնն Բաբելոնի
Տաղտկալի քեզ երեւեսցի,
Ձոր առակ եւթանասներորդի երկրորդի սաղմոսին ազդէ,
Այլ իբր զբուրեալ խունկն հաճոյական՝ ի խորանին Սելովայ,
Ձոր Ղաւիթն կանգնեալ նորոգեաց
Տապանակին հանգստեան, ի գերութենէն դարձելոյ,
Որ ի վերստին գիւտ կորուսեալս հոգւոյ առակի,
Ընդունելի՛ կամաց քոց լիցի:

Բ

Բայց քանզի ձայնդ ահաւոր դատաստանիդ հատուցման,
Ուժգինս հնչեցեալ ի ձորն վրէժխնդրութեան,
Կրկինս ինձ երկնէ մարտից յարուցմունս՝
Այժմէն գուշակեալ շարժունս յուզմանց ներհակականաց,
Որ յիմունս անծին ցուցանի,
Խռովութիւնս ամբոխից՝
Հարեալք ընդ միմեանս զէն առ սուսեր,
Խորհրդոցն հոյլք չարեացն ընդ բարիսն,
Եւ գերեալ զիս ի մահ, ըստ հին դիպուածոյն,
Որ նախ քան զշնորհին ժամանելն առ իս,
Ձոր ընտրեալն առաքելականացն դասուց Պաւղոս,
Արինակ առեալ զՄովսէս,
ՉՔրիստոսի փրկութիւնն յաղթող ցուցանէ:
Վասն զի թէ՛ Մերձ է աւր Տեառն, որպէս Գիր ասէ,
Ի հովիտն անծուկ ասպարիսին Յովսափաթու
Եւ հեղեղատին Կեդրոնի՝
Փոքր հանդիսարանացն իրաւանց ժամադրութեանց,
Որ կենցաղականաւ այսր յաւիտենի
Չհանդերձելոցն ինձ կերպաւորեն,

Ապա եւս յաւէտ մերձեցաւ ի վերայ իմ
Արքայութիւնն Աստուծոյ մարմին եղելոյ՝
Մեծապէս գտեալ զիս առիթ վնասուց բազմաց տոկոսեաց՝
Ջանազան մասանց յանդիմանողաց ճշմարտապատմից,
Քան զձեռին նորին վերակացումն անդ ուրեմն երբեմն
Ի հարուածսն եղոմայեցուց եւ փղշտացուց
Եւ այլոց բարբարոս ազգաց:
Քանզի այն ընտրութիւն ամաւք չափեցաւ,
Իսկ պատուհաս իմունս պարտուց
Առանց աւարտման ունի զսահման:
Ահ, գուք եւ որոգայթ անճողոպրելի,
Ըստ մարգարէին եւ առակողին,
Տագնապաւ մեծաւ առ դուրս ինձ հասեալ,
Ջամաւթն մշտնջենաւոր աստէն գծագրեն:
Ձոր միայն քո է հրաշագործել
Պտուղս դեղոց ի հնարս կենաց՝
Ամենավարան տարակուսանաց հոգուց վտանգից, քաւիչ ամենայնի,
Գովեալ ի փառս անճառս անսահմանելի բարձրութեան
Յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ Բ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա
Եւ արդ, քանզի առ բարձրեալն Աստուած յաւդաւորական շրթամբք կարդաս,
Որ գործովք միայն գրաւի, եւ ոչ ստեղծաբանութեամբ կաշառի,
Որ յԵգիպտոս միշտ ունիս զսրտիդ զդարձն,
Ջի՞նչ արինակ առ այս քեզ նմանագոյն եւ յարմարական
Աստանաւր եղից, անձն իմ պարտաւոր:
Պատժակիցս կործանեցելոյն Սողոմայ,
Ըմբերանեալ դատախազս Նինուէի,
Անարի բարբարոսս, քան զտիկինն հարաւային,
Վատթարագոյնս, քան զՔանան,
Յամառեցեալս, քան զԱմաղէկ,
Անբժշկականս քաղաք դրաւշելոց,
Նշմար մնացեալ ապստամբութեան հինն Իսրայելի,
Յիշատակարան պահեալ ուխտագանցութեանն Յուդայ:
Կշտամբեալս գեր, քան զԾուր,
Տարամերժեալս, քան զԾայրդան,
Խորթաբարոյս, քան զԳալիլեա,
Աններելիս, քան զանհաւանն Կափառնաւում,
Պարսաւեցեալս իբր զՔորագին,
Բամբասեցեալս ընդ Բեթսայիդայ,
Անպարկեշտ ծաղկեցեալ ալիքս Եփրեմի,
Աղու աղաւնիս միշտ յիմարութեամբ, այլ ոչ հանդարտութեամբ,
Ի կորեանց առիծուց անձնական աւծս եղեռնային,
Կերպս ձուոց քարբից՝ լցեալ ժանտութեամբ,
Պատկերս վերջին հարուածոցն Երուսաղեմի,

Ըստ բանին տէրունի եւ տեսանողացն ձայնի:
Տաղաւարս մերժեալ՝ հասեալ ի կործանումն,
Խորտակեալ դրացս վստահարան,
Եւ կրկին ծրդեալ շինուածս խաւսուն,
Թողեալ ժառանգութիւնս յարմարական,
Մոռացեալ տունս աստուածակերտ,
Ըստ բանից նախագրեցելոցն Մովսեսի, Ղաւթի եւ Երեմիայ,
Յարկս բանական՝ ունողս բորոտութեան,
Հարուածեալ խրատու քերմանն, արիւնի կազդուրեալ,
Աւժեալ կաւովն՝ ողորական հեզութեամբն,
Անճարակ գտեալ ելս հնարից,
Քակտեալ վերստին ձեռամբ շինողին,
Արտաքս ընկեցեալ իրաւացի հատուցմամբ
Հրամանաւ հզարին՝ ի տեղի անսուրբ,
Հերքեալ, տարագրեալ խտրոցաւ մեծաւ՝ ամենայնիւ առանց խնայելոյ,
Ծածկեալ դրամս յերկրի չարեաց,
Ըստ աւանդակորոյս ժխտողին, որ յԱւետարանին ցուցանի:

Բ
Այլ դու, Աստուած,
Աստուածդ հոգւոց եւ ամենայն մարմնոց՝
Ըստ դաւանելոյ աստուածաշնորհին,
Երկայնամիտ եւ բազումողորմ՝
Ըստ սրբոյն Յովնանու ձայնին,
Շնորհեա՛ կատարել ի քոյդ հաճութիւն, արհնեալդ կամաց,
Զսկզբնաւորեալ մատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան:
Եւ ընդ լալով սերմանել բանիս,
Ի նախընթաց չուս աստիճանաց արեւմանացս պատրաստութեան,
Ի կատարածն ժամանելոյ հաւաքման հնձոցն՝
Ղարծայց բերկրեցեալ լրութեամբ քաւութեան՝
Պտղոյն երանութեան որայիցն բարութեան:
Մի՛ տացես ինձ արգանդ սրտի անորդի, իբր Իսրայելի,
Եւ ստինս աչաց ցամաքեալս, ո՛վ ամենագութ:
Լո՛ւր բանական մաղթողիս, հզաւր եւ ողորմած,
Նախ քան երկնի, եւ երկին՝ երկրի,
Եւ նա՛ ցորենոյ եւ գինւոյ եւ ձիթոյ, եւ նոքա՛ Յեզրայելի,
Եւ երկնաւորացն աղերս, որ առ քեզ,
Հոգւո՛յս ազդեսցէ, քան թէ տարերաց ապականացուաց:
Ղու՛ ստեղծիչ, եւ ես՛ կաւ,
Բա՛ց տարակուսելոյս, ի մուտս մաղթանաց այսր հեծութեան,
Կամս քաղցրութեան՝ զաւրանալ աստէն,
Զի մի՛ ի բանալ վերնայինն երկնի,
Անընտիր գտեալ կրթութեան վայելման լուսոյ,
Իբր գնիւթ մոմոյ սպառեցայց՝ ջնջեալ ի միջոյ:
Ոգի՛ զրկելոյս, ըստ մաղթանաց գոչման ասողին,
Եւ ոյժ՝ թալկացելոյս եւ կեանք՝ մաշելոյս մտացս խղճիւ,
Այլ ոչ տաժանմամբ կրից աշխատութեամբ զքեզ խնդրելոյ:
Ա՛ռ զաւանդ մաղթանացս եւ տո՛ւր զողորմութիւն քո շնորհացդ,
Ընկա՛լ զվոքքս ի տկարէս եւ շնորհեա՛ զմեծդ առ ի հզաւրէդ,
Զաւրացո՛ զբանս զղջման՝ առաքեալ ի մեզ զՀոգի ի բարձանց,
Աստուածաշունչ պատգամաւքս ի սմին եղելոցս:
Պարգեւեա՛, բարերար, զառակն Եսայեայ լուսաւորել առ ճշմարտութիւնն,

Մատուցանելով մահու արժանոյս,
Ընդ պղնձոյս գոյի անարգս ձայնի՝ ինձ ոսկի շնորհի,
Ընդ անգարդութեան երկաթոյս սեւութեան գունոյս՝
Պղինձ պճնելի՝ ցոյցք առաքինութեան, հրաշեկ Լիբանանու:

Գ

Ընդէ՞ր կարծրացուցանես զսիրտ եղկելոյս
Չերկնչել ի քէն, անճառ եւ ահաւոր:
Մի՛ եղէց անպտուղ ի փոքր վաստակոյս՝
Իբր ապաջան սերմանող անբերրի երկրի:
Մի՛ լիցի ինձ երկնել, եւ ոչ ծնանել,
Ողբալ, եւ ոչ արտասուել,
Խորիել, եւ ոչ հառաչել,
Ամպել, եւ ոչ անձրելել,
Ընթանալ եւ ոչ հասանել,
Ինձ ձայնել, եւ քեզ ոչ լսել,
Պաղատիլ, եւ անտես մնալ,
Կողկողիլ, եւ ոչ ողորմիլ,
Աղաչել, եւ ոչ ինչ աւգտել
Ջոհել, եւ ոչ ճենճերել,
Ջքեզ տեսանել, եւ դատարկ ելանել:
Լո՛ւր ինձ նախ քան զկարդալս իմ առ քեզ, միայնդ հզաւր,
Մի՛ զանվճար տանջանացն տոյժս՝
Ընդ թուով աւուրց մեղաւք կեցելոյս՝
Չարագործիս ինձ հատուցանել:

Դ

Կեցո՛ զիս, գթած, լո՛ւր ինձ, ողորմած,
Մարդասիրեա՛, ներող, խնայեա՛, երկայնամիտ,
Պաշտպանեա՛, ապաւէն, բարերարեա՛, հզաւր,
Ազատեա՛, ամենակալ, կենագործեա՛, նորոգող,
Վերականգնեա՛, ահաւոր, լուսաւորեա՛, երկնային,
Բժշկեա՛, հնարաւոր, քաւեա՛, անքնին,
Պարգեւատրեա՛, առատ, շնորհագարդեա՛, աննախանձ,
Հաշտեա՛ց, անախտակիր, ընկա՛լ, անոխակալ,
Սրբեա՛ ի պարտեաց, արհնեալ:
Եթէ յառեցից զաչս իմ,
Նայեցեալ ի հայեցուածս երկուց վտանգից յաւուր թշուառութեան,
Ջքոյդ տեսից փրկութիւն, յոյս եւ խնամակալ:
Եթէ նկատեալ դիտեցից ի վեր յամենագրաւ ուղին սոսկալի,
Հրեշտակ քո խաղաղութեան քաղցրութեամբ ինձ պատահեսցէ:
Ցո՛յց ինձ, տէր, ի յելիցն աւուր շնչոյս արձակման,
Մաքրութեան ոգի՝ լուսով ամբարձեալ ի յերկնաւորացն երջանկաց,
Պարգեւաւք սիրոյ քոյ եկեալ հասեալ:
Ի յարդարոցն կատարելոց՝ կարեաց ինձ կցո՛րդ ժամանեցուցես,
Չանակնկալն բարի՝ չարիս ի յուսահատութեանն աւուր շնորհեսցե՛ս:
Քա՛ւ լիցի քեզ, բարեբանեալ, որ փրկութիւնդ ես ամենայնի,
Եթէ ախտացեալս քո ոչխարի գազան դժնդակ տացես ուղեկից,
Մեղաւք մեռելոյս՝ անախտ կեանք,
Կործանելոյս պարտեաւք՝ փրկութիւն:

Ե

Արդեւք մոռացի՞ս զբարերարելդ, ակնկալութիւն,
 Անտեսեսցե՞ս զգթասիրելդ, խնամող,
 Այլայլեսցե՞ս զմարդասիրելդ, անփոփոխ,
 Նահանջեսցե՞ս զկենագործելդ, անվախճան,
 Թողուցո՞ւս զողորմութեանդ երջանիկ պտուղ,
 Աղաւաղեսցե՞ս զքաղցրութեանդ բարեշնորհ ծաղիկդ,
 Անպատուեսցե՞ս զնիւթ պանծանաց քումդ ճոխութեան,
 Յեղանակեսցե՞ս զփառս հերաց քումդ բարձրութեան,
 Ո՞չ պահեսցես զվայելչական զարդ պայծառութեան քումդ պսակի:
 Եթէ ողողմածացն է երանութիւն,
 Իսկ դու՝ բնաւ իսկ արքայութիւն, լցեալ փափագմամբ,
 Ո՞չ զբոլորն պարգեսցես փրկութիւն,
 Ո՞չ մատուցանիցես դեղ վիրացս,
 Ո՞չ սպեղանիս՝ խոցուածոյս,
 Ո՞չ դարման՝ տկարութեանս,
 Ո՞չ ծագեսցես լոյս ի խաւարի՝ յուսացելոյս ի քո զաւրութիւնդ,
 Կենաց պարգեւդ տիեզերաց:
 Որ միայնդ ունիս փառս ինքնութեամբ, իսկութեամբ
 Եւ յարակայ մշտնջենաւորութեամբ՝ վկայեալ ի բնաւից,
 Աւրինեալ եւ փառաւորեալ յերիս յաւիտեանս,
 Եւ անդր քան զպայման սահմանի իմանալեացն յաւիտենից:
 Ամէն:

ԲԱՆ Գ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
 ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէ՛ր իմ, Տէ՛ր, տուիչ պարգեսաց, ինքնաբուն բարի,
 Ամենից տիրող հաւասարապէս, միայն արարիչ զբնաւս յոչէից,
 Փառաւորեալ, անքնին, ահեղ, ահարկու,
 Սոսկալի, հզար, սաստիկ,
 Անտանելի, անմերձենալի, անըմբռնելի, անիմանալի,
 Անճառելի, անտեսանելի, անզննելի, անշաւշափելի,
 Անորոնելի, անսկիզբն, անժամանակ,
 Անշամանդաղ գիտութիւն, աներկեւան տեսութիւն,
 Ճշմարիտ էականութիւն, բարձր եւ խոնարհ,
 Աւրինաբանելի գոյութիւն, անստուեր ծագումն,
 Ամենափայլ ճառագայթ, խոստովանեալ լոյս,
 Անտարակոյս վստահութիւն, անտարտամ հանգիստ,
 Անյեղի կնիք, անսահմանելի տեսիլ, վկայեալ անուն,
 Ճաշակ քաղցրութեան, բաժակ բերկրութեան,
 Հաստիչ հոգւոց հաց, աւտար մթութեանց սէր, աներկբայ խոստումն,
 Ծածկոյթ ցանկալի, զգեստ անկապուտ,
 Աւթոց բաղձալի, զարդ փառաց,
 Ձեռնկալու մեծ, ապաւէն գովեալ,
 Աննուագելի շնորհ, անպակասելի գանձ,

Անապական անձրեւ, արփիացնցուղ ցաւոյ,
Ամենատեղաց դեղ, ձրի բժշկութիւն,
Կրկնաձիր առողջութիւն, վեհագոյն խրախոյս,
Անպատիր կոչումն, համաւրէն աւետիս,
Ստրկամեծար թագաւոր, աղքատասէր պաշտպան, մշտահարուստ տուիչ,
Անխափան դիմեցումն, աննահանջելի հրաման,
Անհամառատ յոյս, երկար տեսողութիւն,
Անզղական տուր, ամենաբաշխ աջ,
Արդարակշիռ ձեռն, անաչառատես ակն,
Մխիթարութեան ձայն, սփոփանաց լուր, բերկրութեան բերումն,
Անուն կենդանի, նախախնամող մատն,
Անգայթակղելի ելք, անխարդախ ընթացք,
Կենդանարար կամք, աննենգելի խրատ, աննախանձելի պատիւ,
Լայնական հնարք, անձկական պայման,
Անգտանելի հետք, աներեւոյթ շաւիղ,
Անչափագիր պատկեր, որքանութիւն անսահման, աննմանական տիպ,
Անզուգական գութ, ողորմութիւն բազմագեղ,
Խոնարհութիւն տաւնելի, համբոյր փրկական:
Եւ եւս քան զայս ազդմունք վայելչականք՝ աստուածութեանդ նուիրելիք.
Աւրինեալ, գովեալ, բարեբանեալ, քարոզեալ, աւետարանեալ,
Հռչակեալ, հնչեցեալ, պատմեալ, անխաբելի կամաւք աղաչեալ,
Եւ որ ինչ առ մեզ բերին առ ի քէն հոսմունք քաղցրութեան,
Ձոր հանդերձելոցն ճառից լուսաբանեն կերպաւորութիւնք,
Որով զուարթ ցուցանիս ի փրկութիւն իմ, երանութիւն,
Իբր ի պարարտութենէ իմեքէ, ախորժ տենչանաւք լցեալ,
Ձի ոչ իմովս ինչ սնոտիապատուաստ փառատրիս երգով,
Այլ զի պատճառ իմն առցես զփոքրս աղերս՝ մեծիդ փրկանաց:

Բ

Եւ քանզի առ ամենայն հասարա կտնկեցեալ յերկրի ազգ բանականաց՝
Այս պատուէր նկարագրական նորոգ մատենի ողբոց նուագի,
Որ զամենեցունց ունի զկրից պատահմանց, նշաւակեալ յիւրում պատկերի,
Իբր կցորդ մեծգիտական կարեաց համայնից՝
Առ բոլոր գումարս բազմահոլով տիեզերակոյտ քրիստոնէից,
Առ նախնի ժամն ժամանողաց
Եւ առ երկրորդ կոչեցեալ չափով արբունն,
Առ որ ի կատարած աւուրն ընկալեալ սակաւածեռն ծերութեամբն,
Առ պարտաւորս եւ արդարս,
Առ ինքնագով բարձրայաւնն
Եւ առ սխալեալ անձնադատ գտեալն,
Առ բարիս եւ եղեռնագործս,
Առ նկունս եւ առ արիս,
Առ ստրուկս եւ ներքոյ անկեալս,
Առ սեպուիս եւ գերաշխարհիկս,
Միջակայնոց եւ պայազատաց,
Շինականաց եւ տոհմականաց,
Արուաց եւ իգաց,
Հրամայողաց եւ հնազանդելոց,
Գեր ելոց եւ նուաստից,
Վեհից եւ փոքունց,
Պատուականաց եւ ռամկաց,

Ձիավարժից եւ սուկականաց,
Քաղաքականաց եւ գեղջկաց,
Արքայից գոռոզութեանց՝ ի սանձս ահաւորին ըմբռնեցելոց,
Միայնացելոց՝ վերնականացն խաւսակցաց,
Մաքրականաց՝ տիրանուէր զգաստութեանց,
Քահանայական երջանկակրան ընտրութեանց,
Այցելութեանց՝ բարեզգեստից դիտողութեանց,
Աթոռակալութեանց նախագահից՝ սրբանուէր տեսողութեանց,
Որոց ոմանց՝ աղերս աղաչանաց, եւ ոմանց՝ խրատ բարեաց
Առ դէմս աղաւթից այսու մատենիւ մատակարարեսցի,
Ձեռնարկեալ Հոգւոյդ զարութեամբ՝
Կարգել ինձ մաղթանս բազմադիմիս,
Եւ ամենեցուն սոցին խնդրուածս՝
Գթութեան մեծիդ յանդիման լինել սովաւ հանապազ:

Գ

Եւ արասցե՛ս զսոյն ընթերցողացն ի սիրտս յստակս՝
Բժշկութիւն հոգւոց եւ մաքրութիւն յանցանաց,
Թողութիւն պարտուց եւ արձակումն մեղաց կապանաց:
Եղիցի՛ բղխումն արտասուաց սովաւ վարժելոցն,
Եւ պարգեւեալ տացի՛ ի ձեռն սորին ապաշաւ ըղձից:
Շնորհեսցի՛, Տէր, եւ ինձ ընդ նոսին առ ի քէն զղջումն կամաց,
Եւ նոցա իմովս ձայնիւ՝ շունչս բարեհամբոյրս,
Նուիրեսցի՛ վասն իմ այսու մատենիւ պաղատանք նոցին,
Եւ բանիւ այսու հեծութի՛ւն նոցին ընդ իմ խնկեսցի,
Ընդ համբոյր ճաշակման այսր ողբերգութեան՝
Շնորհ լուսոյ քոյ մտեալ բնակիցէ:
Եթէ ելցեն ինձ բարեպարիշտք ընծայիլ սովաւ,
Ընկա՛լ կենդանեաւք վասն քո, գթած, եւ զիս ընդ նոսա:
Եթէ ախտս ինչ սրբանուէրս կաթուածոց աչաց սովիմբ բերիցի,
Եղիցի՛ ի քէն, խնամակալ, եւ յիս անձրեւեալ:
Եթէ գրեսցի եւ ի փրկութիւն կարգեսցի հաղորդելոցն յայս կիրս կենաց,
Արասցե՛ս կամաւք քո, աւրհնեալ, եւ ինձ համարեալ:
Եթէ հեծութիւնս աստուածահաճոյս
Ի ձեռն այսր բանի ի գաղտնեաց ուրուք յառաջ եկեսցէ,
Աւգտեցա՛յց քեւ, բարձրեալ, եւ ես ընդ նոսա:
Եթէ ձեռն մաքուր, խնկով հանդերձեալ, առ քեզ համբարձցի,
Հասցէ՛ միասցի ընդ իմս ձայնի
Եւ աղաչողացն աղերս՝ յառաջ մատուցեալ:
Եթէ պաղատանս բազմապիսիս ընդ իմս երկնեսցի,
Լիցի՛ եւ ինձ քեւ վասն սորին կրկին նուիրեալ:
Եթէ յարգեսցի այս անձին բանի պատարագ՝ քեզ ի հաճութիւն,
Նախայլո՛ցն ընդ իս քեւ ընծայեսցի:
Եթէ ի տխրանաց ինչ ձանձրութենէ ոք նուաղեսցի,
Կանգնեսցի՛ վերստին հաստարանաւ այսր հառաչանաց՝ ի քեզ յուսացեալ:
Եթէ համբարտակն վստահութեան մեղաւք յատակի,
Այսու արձանաւք պատկանեցելովք աջով քո պաշտպան՝ դարձեալ կառուսցի՛:
Եթէ յուսոյն ձգարան սուսերբն յանցանաց հատեալ կտրեսցի,
Կցեսցի՛ դարձեալ միւսանգամ կամաւք ամենակալիդ՝ բարուք պատուաստեալ:

Դ

Եթէ վտանգ մահու անձնական ցաւոց զոք պաշարեսցէ,
Գտցէ՛ փրկութիւն սովաւ առ ի յոյս կենաց՝
Յաղաւթելն առ քեզ, կեցուցիչ:
Եթէ տազնապաւ ոք տարակուսի ի սիրտ խոցիցի,
Քաղցրութեամբ քո սովաւ ապրեալ ողջասցի՛:
Եթէ անքաւելի կորստեամբ պարտեաց՝
Յանդունդս ոք խորոց իցէ ընկլուզեալ,
Եկեսցէ՛ ի լոյս կարթիւ այս հնարից՝ քեւ պատսպարեալ:
Եթէ թմբրութեամբ խաղբից՝ խաւարին գործոց իցէ ոք վնասեալ,
Զաւրասցի՛ անդրէն վասն քո, միայն ապաւէն, ի քեզ ապաստան եղեալ:
Եթէ պահպանակն վստահութեան զանձն ուրուք լքցէ,
Ընկալցի՛ այսու միջնորդի ձեռն քո զնա՝
Ամփոփեալ ի նոյն հաստատութիւն:
Եթէ ամայի ի զգուշութենէ պահողացն ոք դեգերեսցի,
Սպասեսցէ՛ սովիմբ առ ի նոյն դարձ նորոգողիդ:
Եթէ սարսուռ դիւային ջերման դողութեամբ ինչ զոք խռովեսցէ,
Սթափեսցի՛ ի սոյն յայս նշան՝
Խոստովանեալ եւ երկրպագեալ խաչիդ խորհրդոյ:
Եթէ անաւրէնութեան մրրիկ խորտակիչ հողմոյ յանկարծ բախեսցէ,
Զհաստուածս մարմնոյ շինուածոյ մարդոյ յերկրային ծովուս,
Հանդարտեսցի՛ անդրէն՝ ղեկաւ այս թելոց ի քեզ պատկանեալ:

Ե

Եւ արասցես՝ս լինել դեղ կենաց
Առ հնարս ցաւոց հոգւոց եւ մարմնոց քոց ստեղծուածոց,
Զայս կարգեալ սահման ողբոց մատենի՝
Սկզբնեցելոյ յանուն քո, բարձրեալ:
Զսկսեալս իմ դու կատարեա՛,
Եղիցի՛ հոգի քո խառնեալ ի սա,
Շունչ զաւրութեան մեծիդ միասցի՛
Ի քո ինձ շնորհեալ ստեղծաբանութիւնս:
Զի դու տաս զաւրութիւն վիատեալ սրտից
Եւ ընդունիս փառս յամենեցունց:
Ամէն:

ԲԱՆ Դ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի սկիզբն կալայ խաւսել ընդ քեզ,
Որ ի ձեռին ունիս զշունչ կենդանութեան հոգւոյս բազմամեղի,
Յիրաւի սարսեալ, դողացեալ տազնապաւ մեծաւ յաւէտ երկնչիմ,
Վասն զի ահաւոր եւ անտանելի եւ ի սահմանէ բանի փախչելի,
Յիշատակ անճողոպրելի անաչառդ քո ատենի՝
Ի կշտամբումն իմ՝ պարտաւորի, Արարիչ երկնի եւ երկրի:
Նա զի եւ չիք իսկ բժշկութիւն
Բազմավտանգ սաստկութեան վիրացս անողջանալի

Խայթմանց խածուածոց մահաբերին բերանոյ ժանեաց՝
Որսողին գանձն իմ ի կորուստ:
Մանաւանդ զի ոչ գոյ պատասխանի, ըստ առակողին, յաւուր պատերազմի,
Եւ ո՛չ բանիւ իրաւանալի,
Եւ ո՛չ վերարկուաւ պատսպարելի,
Եւ ո՛չ դիմակաւք կեղծաւորելի,
Ո՛չ առ երեսս բանիւք մատչելի,
Ո՛չ կերպարանաւք երբէք խաբելի,
Ո՛չ յաւոյւածով բանից ստելի,
Ո՛չ արագմամբ ոտից փախչելի,
Ո՛չ թիկանց դարձուցանելի,
Ո՛չ ընդ երկիր մածուցանելի,
Ո՛չ բերանովք ընդ հող հաստելի,
Ո՛չ ի խորս երկրի դաւղելի,
Քանզի մերկ են քեզ ծածկեցեալքն, եւ հրապարակեալ են աներեւոյթքն:

Բ

Արդարութիւնն իմ նուագեալ եւ իսպառ ունայնացեալ,
Մեղանքն յայտնեցեալ եւ յաւէտ առաւելեալ,
Չարիքն իմ մնացական, եւ ես՝ կորստական,
Իրաւանցն կշիռ պակասեալ, եւ անիրաւութիւնն իսկոյն զաւրացեալ,
Բարեացն բեր հալեալ, եւ սխալմունքն արձանացեալ,
Աւանդն կորուսեալ, եւ դատակնիքն այժմէն գտեալ,
Մահուն մուրհակ գծեալ, եւ աւետեացն կտակ եղծեալ,
Բարերարն տխրեցեալ, եւ բանսարկուն ուրախացեալ,
Հրեշտակաց գունդն թախծեալ, եւ սատանայ խնծղիւք պարեալ,
Վերնական զաւրքն ողբացեալ, եւ ստորնայինքն բերկրեցեալ,
Սպանողին մթեր լցեալ, եւ պահողին գանձն կապտեալ,
Աւտարին կողմն կանգնեալ, եւ ստացողին պարգեւ մատնեալ,
Հաստողին ձիր մոռացեալ, եւ կորուսչին խաղբք պահեալ,
Երախտիք փրկչին հենգնեալ, եւ Բելիար զուարթացեալ,
Կենացն աղբիւր փակեալ, եւ գոռոզին ժանգ ժանտիս ժամանեալ:

Գ

Եւ արդ, ո՞չ ապաքէն ըղծալի էր,
Ըստ Գրոյն կանխութեան նախաձայնելոյ,
Ո՛չ ստեղծանիլն երբէք յարգանդի
Եւ ո՛չ նկարիլն յորովայնի,
Ո՛չ ի ծնունդ յառաջագայիլ
Եւ ո՛չ ի լոյս կենաց հասանիլ,
Ո՛չ ի թիւս մարդկան գրիլ
Եւ ո՛չ ի հասակ աճման ամբառնալ,
Ո՛չ ի պատկեր գեղոյ զարդարիլ
Եւ ո՛չ բանիւ հանդերձաւորիլ,
Քան ընդ այսպիսեաց սաստկագունից
Եւ սարսափելեաց ըմբռնիլ պարտուց,
Զոր եւ ոչ վիմաց կարծրութիւն բերէ,
Թող թէ մարմնոց լուծականութիւն:

Դ

Եւ արդ, տո՛ւր, բարեգութ, աղաչեմ գքեզ, տո՛ւր ինձ ողորմութիւն,
Որ գայտսիկ դու ինքնին քեզէն քոյովդ բանիւ մեզ սահմանեցեր՝
Ասելով, թէ՛ Տո՛ւք գայդ նուէր յանուն փրկութեան ձերոյ Աստուծոյ
Եւ սուրբք եղերուք, զի զողորմութիւն կամիմ եւ ոչ գպատարագ:
Ահա բարձրացի՛ր՝ վերստին խնկեալ այսր յիշատակաւ,
Որ ունիս զամենայն, եւ ի քէն է ամենայն,
Եւ քեզ փառք յամենեցունց:
Ամէն:

ԲԱՆ Ե

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍԲ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ես՝ երկրածինս մարդ,
Կենցաղականաւ անկայուն գոյիւս զբաղեալ
Եւ յիմարութեամբ պատրողականաւ զինեաւս թմբրեալ,
Որ ամենայնիւ ստեմ եւ ոչ միով իւիք ճշմարտեմ,
Քանզի որո՞վք դիմաւք վերագրեցելովք նշանակաւք աղարտեցելովք
Յանդգնեցայց լինել յանդիման քում դատաստանիդ, ո՛վ իրաւադատ,
Ահաւոր, անձառ, անպատում, հզաւոր, Աստուած բոլորից:
Քանզի դասեալ աստստին ի տոյն
Չապերախտութիւն մեղուցեալ անծինս առ քումդ երախտիս՝
Ցուցից զիրաւունս քո՝ միշտ զաւրացեալ,
Եւ զանիրաւութիւնս իմ՝ յաւէտ պարտաւորեալ:

Բ

Որ արարեր զիս ի քո պատկեր պանծալի՝
Ի ձեռն վեհիդ տպաւորութեան զտկարս աւժանդակելով,
Չարդարեցեր բանիւ, փայլեցուցեր փչմամբ,
Մտաւք ճոխացուցեր, իմաստիւք աճեցուցեր,
Հանձարով հաստատեցեր, ի շնչականացն որոշեցեր,
Հոգւով իմանալեալ խառնեցեր,
Իշխանականին գոյիւ պճնեցեր,
Ծնար հայրաբար, սնուցեր դայեկապէս, տածեր ստացողապէս,
Տնկեցեր զամբարիշտս ի քումդ գաւթի,
Զրովն կենաց ոռոգեցեր,
Աւազանին ցաւով մաքրեցեր,
Կենաց վտակաւն արմատացուցեր,
Հացիդ երկնայնով ջամբեցեր,
Աստուածային արեամբդ արբուցեր,
Անհպիցն եւ անհասանելեացն ընտանեցուցեր,
Չաչս երկրեղէն ի քեզ համարձակեցեր,
Լուսովդ փառաց վերածածկեցեր,
Չհողանիւթ մատունս անմաքուր ձեռացս ի քեզ մատուցեր,
Չմոխիրս անարգ, մահացու, իբր զնշոյլ լուսոյ, յարգեցեր,
ՉՀայր քո հզաւոր, ահաւոր, արհնեալ՝
Մարդասիրապէս եւ անարժանիս իմոյ անծին կնքեցեր:

Գ

Ո՛չ կիզեր զբերանս, լցեալ նանրութեամբ, ի ժառանգակիցն կարդալ զքեզ,
Ո՛չ կշտամբեցեր զյանդգնեալս ի քո կցորդութիւն,
Ո՛չ ստուերացուցեր զտեսիլ աչացս ի քումդ ակնարկութիւն,
Ո՛չ արգելանաւ կապանացն ընդ մահապարտացն տարագրեցեր,
Ո՛չ խորտակեցեր զդաստակ բազկիս, որ անմաքրապէս առ քեզ համբառնայր,
Ո՛չ մանրեցեր զոստս իմոց մատանց ի շաւշափելն զբանդ կենաց,
Ո՛չ պատեցին զինեւ մառախուղք ի ձաւնելն զքեզ, ահաւոր,
Ո՛չ փշոյեցեր զպարս ատամանցս յըմբոշխնելն զքեզ, անսահմանելի,
Ո՛չ գնացեր բարկութեամբ խոտորնակ՝ խոտորնակի ընդ քեզ հետեւողս,
Իբր ընդ վրիպեալ տունն Իսրայելի,
Ո՛չ խայտառակեցեր ի հարսնարանիդ զանարժանս քումդ պարերգութեան,
Ո՛չ ի գծուծ հանդերձին տեսիլ՝ զանաւրիմեալս յանդիմանեցեր,
Ո՛չ կապանաւք ձեռացս եւ ոտիցս յարտաքին խաւարն հալածեցեր:

Դ

Ջայս ամենայն մասունս բարեաց
Եւ գներելոյս երկայնմտութիւն, ընկալեալ ի քէն,
Բարերար, արհնեալ եւ յամենայնի միշտ երկայնամիտ,
Փոխատրեցի վնասակարս պարտեաց
Անթիւ եւ բազմաւրինակ անաւրէնութիւնս մարմնականաց եւ անձնականաց,
Ամենակիր բազմածուփ խորհրդոց, յուզմանց երկրաքարշութեանց:
Ջայսոսի՛կ քեզ, Աստուած իմ եւ Տէր, ընդ այսքանեաց բարեաց փոխաբերեցի,
Ջա՛յս քեզ ինձէն հատուցի չարիս,
Ըստ մովսեսեան յանդիմանութեանն առակի,
Մոռացեալ զիմաստութիւն՝ սիրողս յիմարութեան,
Ջա՛յսց բարեաց երախտեաց կաճառս
Ընդունայնութեան գնացիւք չարաչար ունայնացուցի,
Ջա՛յս լուսաւորութիւն շնորհաց անճառից,
Ի բարձրելոյդ խնամոց բարդեցեալ,
Մրրկաւն խելագարութեան ցնդեցի:

Ե

Եւ թէպէտ բազում անգամ ծանուցար՝
Կարկառմամբ ձեռին քո այցելութեան ձգել զիս առ քեզ,
Ոչ հաւանեցայ, ըստ մարգարէին, որ զԻսրայելէ ամբաստանութեան:
Եւ թէպէտ խոստացայ, դաշնաւորեցի քեզ հաճոյանալ,
Եւ ոչ ընդ այսմ սահմանաւ ուխտիւ փակեցայ,
Այլ դարձեալ զնոյն նիւթեցի չարիս,
Անդստին յոճն առաջին մատեայ,
Փշոցն մեղաց հերկեցի զանդաստան սրտիս յորոմանն արդիւնատրութիւն:
Առ իս ելանեն առածք աստուածարեալ սուրբ մարգարէիցն.
Քանզի մնացեր յինէն խաղողոյ,
Եւ ես ընդ այնորիկ փուշ շառաւիղեցի,
Դարձայ յանախորժ դառնութիւն պտղոյ՝ այգիս աւտարացեալ,
Բուռն հարի զանհաստատ հողմոյ,
Որովք միշտ տատանեալ՝ այսր անդր տարաբերիմ,
Ըստ ձայնի երանելոյն Յոբայ՝ ընդ ճանապարհ իմն անդարձ գնացի,
Ի վերայ աւազոյ զշինուածս յիմարութեան կառուցի:

Լայնատարր հետովք խաբեցայ կենացն անձկալեաց հասանել,
Փակեցի ինձէն գելիցն ուղեւորութիւն,
Բացի կամաւ զկորստեան խորխորատն,
Խցի զպատուհան լսելեաց իմոց՝ առ բանիդ կենաց ընդունելութիւն,
Կափուցի զաչաց հոգւոյս հայեցուած՝ առ ի զկենացն դեղ նկատել:
Ո՛չ ընդոստեայ ի թմբրութեանց լքմանէ մտացս՝
Ի պատգամ փողոյդ ահաւորութեան,
Ո՛չ զգաստացայ ի բողոք գուժի հրափորձական աւուրն ընտրութեան,
Ո՛չ երբէք զարթեայ ի նիրհմանէ քնոյն մահացուի,
Որ ի կորուստն տպաւորեալ կարապետէ,
Ո՛չ ետու հանգիստ քո Հոգւոյդ ի մարմնեղէնս տաղաւարի,
Ո՛չ ընդ բնութիւն շնչոյս խառնեցի զմասն շնորհաց քումդ պարգեւի,
Իմովս ձեռաւք կոչեցի կորուստ, ըստ առակողին,
Ձեռոցիս կենդանի մահացուցանել:

Ձ

Եւ զի՞նչ է ինձ սակաւս եւ նուազագոյնս յաւդել
Սահմանս կսկծելիս չափաբերականս,
Մինչ անցեալ է ըստ քանակութեան եւ վրիպեալ ըստ բժշկութեան:
Արդ, քո է ընծեռել կեանս հոգւով մեռելոյս
Եւ անոխակալութեամբ մատչել առ այցելութիւն դատապարտելոյս,
Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, քեզ փառք յամենայնի:
Ամէն:

ԲԱՆ Ձ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Իսկ արդ, զի՞նչ բարւոք գոյ առ այս,
Եւ կամ ո՞ր աւգուտ ինձ առ սոյն՝
Ձայս սահման ընթացից ծայնիս հեծութեան լքանել,
Եւ ոչ զամբարեալ շարաւ մահացու վիրիս
Խարանաւ բանիս արտաքս հերքել
Եւ կամ զծանրութիւն սրտիս մթերեալ ցաւոյս հոգեկան խիթոյս,
Իբր տաղտկացուցանողական հնարաւորութեամբ,
Մատնամուխ զգուանաւք փսխել:

Բ

Եւ քանզի ոչ գտայ արժանի պարծելոյ ի փառս ընդ սրբոցն դասս,
Որոց լի են բերանք նոցա ծաղու,
Եւ շրթունք իւրեանց՝ ցնծութեամբ,
Ըստ առակողին եւ սաղմոսողին,-
Ի կարգն երկրորդ դիմեցից՝
Ձնմանիսն իմ յիշատակել համայն աստանաւր,
Թէպէտ առ իմում թերութեան բարուց անբարեաց՝
Եւ նոքա յաղթականք իցեն,

Իբր ապաշաւեալն, քան զանապաշխարն:
Տաւնելի եղէ Մանասէ՝ առ ինոց պարտուցս առաւելութիւն,
Պատուեցաւ եւ փարիսեցին՝ առ դժնէիս ամբարշտութիւն,
Գովեցաւ անառակ որդին՝ առ անդարձիս ուխտազանցութիւն,
Յիշատակեցաւ կեղծաւորութիւն որդւոյն Ամասեայ՝
Առ անշնորհութիւն ապախտաւորիս,
Աւրինաբանեալ եղէ աւազակն, որ դատախազն է անհաւատից,
Պատուեցաւ եւ կինն պոռնիկ՝ սկզբնամայրն ապաշաւողաց:

Գ

Ոչ պակաս, քան զփարաւոն՝ զստեղծուած սրտիս իմ խստացուցի,
Ոչ թերի, քան զԵբրայականին խուժանին կատաղութիւն՝
Ընդդէմ արարչիդ համբարձայ,
Ոչ նուազ, քան զաստուածամարտիցն՝ զտայ հանդէս
Եւ ոչ խորշեցայ ի յուրացութենէ ստեղծողիդ բնաւիցս:
Ըստ արինակի խռովութեան մրրկաց ծովու ծփեցայ,
Ոչ այնքան սարսեցի եւ պատկառեցի ի սաստկութենէ քունդ հրամանի,
Որքան ալիք ծովուն՝ յեզերացն:
Ընդ թիւս չափուց կշռութեան առ իմս գործոց՝
Եւ աւազոյն կոյտ սահմանեցաւ:
Պակասեաց անբաւիցն շիղջք՝ առ համբարս ինոց անաւրէնութեանց:

Դ

Զի թէպէտ եւ յոյժ բազում են մանունքն,
Ի յափունս ջրոյն համահաւաքեալք,
Այլ ուրոյնք եւ առանձնականք ի ծննդոց աճելութենէ:
Իսկ մեղանք ինոց յանցանացս՝ անթիւք,
Զորս անհնար է առնուլ ի միտ.
Ոմն եւ ծնունդք իւր,
Ոմն եւ շառաւիղք իւր,
Ոմն եւ բիծք իւր,
Ոմն եւ արկածք իւր,
Ոմն եւ փուշք իւր,
Ոմն եւ արմատք իւր,
Ոմն եւ հաստուածք իւր,
Ոմն եւ պտուղք իւր,
Ոմն եւ նշխարք իւր,
Ոմն եւ ճիւղք իւր,
Ոմն եւ ոստք իւր,
Ոմն եւ արմկունք իւր,
Ոմն եւ ճիրանք իւր,
Ոմն եւ մատունք իւր,
Ոմն եւ խլրտմունք իւր,
Ոմն եւ զարութիւնք իւր,
Ոմն եւ ազդմունք իւր,
Ոմն եւ նշմարանք իւր,
Ոմն եւ տիպք իւր,
Ոմն եւ մնացուածք իւր,
Ոմն եւ ստուերք իւր,
Ոմն եւ մթութիւնք իւր,

Ոմն եւ յարձակմունք իւր,
Ոմն եւ հնարք իւր,
Ոմն եւ պատիրք իւր,
Ոմն եւ դիտմունք իւր,
Ոմն եւ դիմեցմունք իւր,
Ոմն եւ չափք իւր,
Ոմն եւ խորք իւր,
Ոմն եւ գարշութիւնք իւր,
Ոմն եւ կայծակունք իւր,
Ոմն եւ կիրք իւր,
Ոմն եւ մթերք իւր,
Ոմն եւ գանձք իւր,
Ոմն եւ ցնցուղք իւր,
Ոմն եւ աղբիւրք իւր,
Ոմն եւ գետք իւր,
Ոմն եւ շանթք իւր,
Ոմն եւ հրդեհմունք իւր,
Ոմն եւ պատկառանք իւր,
Ոմն եւ վիհք իւր,
Ոմն եւ անդունդք իւր,
Ոմն եւ բորբոքմունք իւր,
Ոմն եւ աղջութիւնք իւր,
Ոմն եւ ամպրոպք իւր,
Ոմն եւ կայլակք իւր,
Ոմն եւ հոսմունք իւր,
Ոմն եւ հեղեղք իւր,
Ոմն եւ սառնամանիք իւր,
Ոմն եւ դրունք իւր,
Ոմն եւ շաւիղք իւր,
Ոմն եւ ճանապարհք իւր,
Հնոցն եւ տապ իւր,
Հրատն եւ գոլորշիք իւր,
Հալոցն ճարպին եւ ճենճերմունք իւր,
Աւշինդրն եւ դառնութիւն իւր,
Կործանիչն եւ հնազանդեալք իւր,
Բռնաւորն եւ յելուզակք իւր,
Գոռոզն եւ սպառազէնք իւր,
Աւազակապետն եւ գումարտակք իւր,
Գազանն եւ կորիւնք իւր,
Խածանողն եւ ծակոտուածք իւր,
Ապականագործն եւ նմանիք իւր:

Ե

Արդ, այսոքիկ պետք են գլխաւորութեանց՝
Ապականողաց ոգւոց համայնից,
Դասեալք ընդ ինքեամբք նուաճութիւնք մասանց,
Իւրաքանչիւր ոք ի սոցանէ՝ բիւրք բիւրուց եւ հազարք հազարաց,
Իսկ զհամայնիցս թիւ նա միայն զաւրէ իմանալ,
Որ գառ ի մէնջ չէութիւնն գրեալ՝
Իբր զէութիւն գործոց տեսանէ:
Եւ արդ, եթէ ոք զանձն ոչ խաբեսցէ,

Եւ առ երեսս ոչ կերպարանեսցի,
Եւ կեղծաւորաբար ոչ անհաւատեսցէ,
Եւ մարդ զինքն ծանիցէ,
Եւ հասարակաց բնութեամբ վարեսցի,
Եւ երկրածին զանձն դիտեսցէ,
Եւ ի չափ իւրում կանոնին կացցէ,
Իմասցի, ծանիցէ զնախաթիւ մասունս արկածիցդ վերագրելոց,
Թէ ոչ ընդունայն ինչ գրեսցի
Եւ կամ զբնաւ իսկութիւնն սահմանեսցի,
Որ ի մերս բնութեան պտուտկի ազգի ազգի վրիպականութիւն,
Այլ ի բիրտուն արգասեաց չարեաց չափ մի երեւեցուցի,
Զի նոքաւք եւ զայլսն իմաստասիրեսցիք,
Թէպէտ եւ ոչ բովանդակապէս:

ԲԱՆ Է

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ զի մի՛ զփրկութեանն վստահութիւն իսպառ կտրեսցից
Եւ, ապազէն եղեալ, մատնեցայց այսքանեաց աներեւութից ընդդիմամարտից,
Որք ոչ այլ ինչ են, քան թէ թշնամիք ընտանիք՝
Ինքնածին բուսեալք, զոր վերագրեալքդ սահմանեցին՝
Զորքանութիւն պատկերին ձեւոյ եղեալ ահարկուս,-
Ցուցից առ սմին բազմաբոյլ բռնութեան մարտակցացդ՝
Զաւրեղ ախոյեանս աստուածականս,
Ամենայաղթողս եւ անպարտելիս,
Թէ եւ կսկծելիս կիրս
Եւ դժուարակութեւ պտուղս ծառոց անհասանելեաց
Եւ անկոխ ճանապարհաց երկք եւ տաժանմունք:
Քանզի զայն ամենայն գունդս չարութեան բանսարկուին զաւրաց
Սակաւ մի արտաւսր կաթուածոց աչաց,
Իբր զճճիս զեռունս բազմոտանիս խղիսայթից երկրի տկար խլրտմանց՝
Անկեալ ի վերայ ծորումն ձիթոյ
Կամ դոյզն դեղ ինչ սատակչական, ցամաքեցուցանէ.
Եւ դոյզն մի հառաչումն սրտի հեծութեան, ելեալ ի հոգւոյ,
Իբր շնչումն հարաւային ջերմութեան, խառնեալ յարեւու,
Զսառնամանեաց սաստկութիւն հալէ.
Քանզի ըստ միումդ նմանութեան հեշտածինք են,
Եւ ըստ միւսումդ դիմադրութեան՝ դիւրամեռք:

Բ

Այլ ես ոչ երբէք կասեցից դատել
Զդատապարտեալս բանից կսկծմամբ,
Պարսաւել զպարտաւորեալս՝
Իբր զվնասակար անփրկանաւոր անհամոզելի,
Վասն զի զոմանս սատակեալ ի յիմոց նեղչացն՝
Ոմանց զաւրութիւն տամ կենդանանալ՝ առ հոգւոյս կորուստ:

Տունկս դառնուստեան,
Որ զգարչութիւն անառակ վարուց ծաղկեցի,
Բարունակս ապականաբեր եւ մահողկուզեան,
Որ զկորստեան գինին երկնեցի,
Քանանու զաւակս եւ ոչ Յուդայ,
Ըստ ասից մեծին Դանիելի,
Որդիս գեհենին եւ ոչ արքայութեանն,
Ժառանգս դժոխոց եւ ոչ փառացն փափագելեաց,
Նիւթս տանջանացն եւ ոչ հանգստեան:
Ապերախտս առ երախտաւորդ,
Ապաշնորհս առ բազմապարգելդ,
Միշտ մեղուցեալս առ երկայնամիտդ,
Դառնացուցիչս քաղցրութեան բարերարիդ,
Ծառայս չար եւ վատ,
Ըստ տէրունեան յանդիմանութեանն,
Իմաստունս զչարիս գործել,
Ըստ Եսայեայ նախասացութեանն:
Ժիրս առ ժանտագործութիւն զազրութեանն,
Փոյթս առ ի բարկացուցանել զՏէրն,
Մշտաշարժս առ գիւտս սատանայականս,
Հանապագորդեան, վիշտս ստացողին,
Թոյլս առ բարեացն թռիչս,
Ծոյլս առ երանութիւն ընտանութեանն,
Դանդաղս առ դիտմունս խոստացելոցն,
Անարիս առ կարիս պիտանեացն եւ աւգտակարացն,
Պաշտաւնեայս տիրադրուժ եւ երախտամոռաց:

Գ

Վա՛յ անձինս մեղաւորի,
Զի զԱրարիչն իմ բարկացուցի,
Վա՛յ որդւոյս կորստեան,
Որ զկենդանութեանն ձիր մոռացայ,
Վա՛յ պարտապանիս անհամար բիւրուց քանքարաց,
Որ ոչ գոյ հատուցանել,
Վա՛յ բեռնակրիս ծանրութեան մեղաց դժնէից,
Որ ոչ ունիմ դառնալ առ հանգստարանն,
Վա՛յ վնասակարիս տէրունեան պարտուցն,
Որ չիք յանդիման լինել հզաւրին:
Վա՛յ եղեգնախռիւ կիզանողականս նիւթոյ,
Որ տոչորելոց եմ ի գեհենին,
Վա՛յ ինձ առ այս յիշատակ,
Զի զնետս բարկութեանն Աստուծոյ այրեցելովք եմ գործեալ,
Վա՛յ յիմարութեանս,
Որ ոչ մտառեցի զծածկեցելոցն հանդէս,
Վա՛յ ամբարշտիս,
Զի միշտ անդադար ոստայնս չարեաց կկեցի:
Վա՛յ զմարմինս պարարողի՝ կերակուր որդանցն անմահից,
Կտտողացն թունաւորաց զհա՞րոյ համբերեցից,
Վա՛յ ինձ առ արբումն մահուն բաժակի,
Ո՞րպէս գյաւիտենականն տուժեցայց,
Վա՛յ ինձ առ ելս անարժան հոգւոյս յեղկելի մարմնոյս,

Ի՞բր դատաւորին յանդիմանեցայց:
Վա~յ ինձ առ նուագութիւն իւղոյն լապտերաց,
Ձի անարժարժելի է աղաւտանալն,
Վա~յ ինձ առ ճեպ տագնապի ահին պակուցման,
Յորժամ առագաստին մուտն փակեցի,
Վա~յ ինձ առ ձայնին ահաւորութիւն
Դողացուցչաց եւ սարսափելեացն բանից՝
Երկնաւոր թագաւորին վճռաւն կնքելոյ,
Թէ՛ Ոչ գիտեն գքեզ:

ԲԱՆ Ը

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ գործեսցես, անձն իմ կորուսեալ,
Կամ ո՞ւր թաքիցես, կամ զիա՞րդ ապրեսցիս,
Կամ ո՞րպէս ելցես ի մեղացոյ բանտէ,
Քանզի բազում են պարտիքդ, եւ անթիւ՝ հատուցմունքն,
Սաստիկ կշտամբանքն, եւ անվախճան՝ նախատինքն,
Անողորմ են հրեշտակքն, եւ անկաշառ՝ դատաւորն,
Հգաւր՝ ատեանն, եւ անաչառ՝ բեմն,
Քստմնելի՝ սպառնալիքն, եւ անողորմ՝ հատուցմունքն,
Ահարկու՝ հրամանն, եւ մերկապարանոց՝ յանդիմանութիւնն,
Հրեղէն են գետքն, եւ անանցանելի՝ վտակքն,
Թանձրամած՝ խաւարն, եւ արտաքոյ այցելութեան՝ մառախուղն,
Ապականութեան է գութն, եւ մշտնջենաւոր՝ տագնապն,
Ամենագրաւ է տարտարոսն, եւ անգերծ՝ սառնամանիքն:
Եւ արդ, արդարեւ քեզ են գանձեալ դառնիքս այսոքիկ
Դժնդակք եւ տաժանելի աւթեանք անըմբերելեացոյ պատուհասից,
Ո՛վ անարժան անձն իմ մեղաւոր, չարագործ, պոռնիկ,
Բազմաբիծ եւ սահման անդաստանի բնաւին անմաքրութեան:
Ահա զարդիւնս գործոց ձեռաց քոց ժառանգեսցես,
Թիրեալդ ի յուղութեանց եւ զառածեալդ ի մաքրութեանց,
Տարագրեալդ յարդարութեանց եւ ի կարգաց պարկեշտութեանց,
Ունայնդ ի լիութեանց հոգեպարգեւ հարստութեանց,
Նախանձարկու բարերարին եւ ամենակալ թագաւորին:

Բ

Եւ քանզի կառուցեր քեզ անել արգելան եւ անփախչելի որոգայթ՝
Խոստովանեալդ քեզէն զանբժշկականդ քո վէր
Եւ զանաւրինակդ քո հարուած,
Վկայելով զանձինդ պարտական մահու զանբուժելիդ բեկութիւն,
Ո՛չ չարդ ի բարեաց,
Ո՛վ դառնութիւնդ ի քաղցրութեանց,
Ո՛վ խաւարդ ի լուսազարմից,
Ո՛վ կապտեալդ ի պճնելոց,
Ո՛վ դսրովեալդ ի գովելոց,

Ո՛վ անբարիշտոյ ի բարեպաշտից,
Ո՛վ շնչականոյ ի բանականաց,
Ո՛վ անմիտոյ ի մտաւորաց,
Ո՛վ անհանճարոյ յիմաստնոց,
Ո՛վ անմաքուրոյ յընտրելոց,
Ո՛վ մահացուոյ ի կենդանեաց,
Ո՛վ խոհերականոյ ի սրբոց,
Ո՛վ արբշիռոյ ի պարկեշտից,
Ո՛վ կեղծաւորոյ յարդարոց,
Ո՛վ անպիտանոյ ի պիտանեաց,
Ո՛վ անարգոյ ի փառաւորաց,
Ո՛վ նուազոյ յառաւելութեանց,
Ո՛վ գերիոյ ի գերագունից,
Ո՛վ նուաստագոյնոյ ի վեհից,
Ո՛վ աղքատոյ յընչեղաց,
Ո՛վ անարժանոյ ի փրկութեանց,
Ո՛վ տնանկոյ ի բարձրութեանց
Եւ ի հոգեւոր հարստութեանց
Եւ հատուածեալոյ յաւրինելոց:

ԲԱՆ Թ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ արժանաւոր ըստ քեզ բամբասանս շարագրեցից
Ի կտակ մաղթանաց մատենի այսր ողբերգութեան,
Ո՛վ անձն իմ թշուառ, ամենապատկառ
Եւ առ պատասխանիս բանից անբարբառ,
Անպիտան Աստուծոյ եւ սրբոցն մասնակցութեան:
Ձի եթէ զլիճ մի ծովուց ի յորակութիւն դեղոյ յեղյեղեցից,
Եւ զդաշտս ասպարիսաւք բազմաւք սահմանեալ՝
Ի տարածումն լայնութեան քարտենի չափեցից,
Եւ զպուրակս յոգունց անտառաց շամբից եղեգանց
Ի հատուածս գոյութեան գրչաց կազմեցից,
Եւ ո՛չ զթիւ մի ի բարդելոցն անաւրէնութեանց
Ձաւրեցից ընդ գրով սահմանի գրաւել.
Նա զի թէ զմայրս Լիբանանու ի մի լուծ կշռոց զաւրեցից,
Եւ կամ զլեառն Արարատեան
Ի կէտ ամբարձման նժարի միոյ
Արդարութեան միջնորդ կացուցից,
Ո՛չ հաւասարէ այնր հարթութեան համազուգակցել:

Բ

Ծառս ամբարձուղէշ, ստուարաստեղն,
Տերեւալից՝ ունայն ի պտղոց,
Նմանակից յաւէտ հարազատ այնր թգենոյ,
Ձոր Տէրն գաւսացոյց:

Քանզի սաղարթաւք վարսից,
Այս է՝ արտաքին դիմաւք բարեշուք կերպից,
Իբր պսակաւ իմիք պաճուճեալ,
Բացականացն գոս բաղձալի,
Իսկ եթէ մերձեսցի տնկողն խուզել գխնդրելին,
Գտցէ զքեզ ունայն ի բարեաց
Եւ գարշելի ի գեղեցկութեանց՝
Ծաղր տեսողաց եւ նշաւակութիւնք նախատողաց:
Զի եթէ ապաժաման յանզգոյշ ժամուն
Հերապանձ տունկն պտղակորոյս, անկենդան,
Որ դոյզն պատկեր է անպատրաստից,
Եկն ընդ անիծիւք,-
Եւ կամ երկիր, ոռոգեալ ցաւղով,
Եւ ոչ բազմապատիկ գաւանդս արգասեաց
Երկրագործութեան տածողացն մատուցանէ՝
Լքեալ մոռանի,-
Իսկ դու, ո՛վ անձն իմ եղկելի,
Սահման բանաւոր եւ տունկ կենդանի,
Եւ ոչ ի ժամու իւրում պտղաւոր,
Ի՞բր ոչ զնոյնն կրեսցես պատիժ նախնում առակիդ:
Վասն զի զհամայնն ընկալար ի քեզ անպակաս յառաւելութեանց,
Սկզբնաւորեալ ի մարդն առաջին
Եւ մինչեւ ի սպառումն ծննդոց նորին,
Զբերս գործոց նանրութեանց եւ զգիւտս նորոզս՝
Ատելիս եւ անախորժելիս հաստողին զքեզ՝ Աստուծոյ:

Գ

Եւ վասն զի եդի զքեզ նպատակ
Հանդէպ երեսաց տեսութեան մտացս,
Անձն իմ անպիտան,
Վիմաւք ձգելոց արձանաց բանից,
Իբր զանընտել գազան վայրենի,
Անողորմաբար զքեզ քարկոծել:
Որ թէպէտ եւ ոչ պատահիմ անուանիլ արդար,
Սակայն յառաջնումն պատասխանուջ,
Իբր ընդ ոսոխի ումեմն,
Ընդ անձին յաւժարամիտ կամաւք ոգորիմ,
Ըստ իմաստութեանն բանի,-
Եւ գյոյզք մտաց խորհրդոցս գաղտնեաց,
Իբր զգլխաւորեալ յանգաւորութիւն չարութեան գործոց,
Խոստովանեալ՝ քեզ տարածեցից, Աստուած իմ եւ Տէր:
Զի որով չափով չափեցից զանձինս սոգտանք՝
Ի քոցդ աննուագ գթութեանցդ այսրէն չափեցայց,
Ընկալեալ զշնորհդ յաճախագոյնս ընդ մեծագունիցս պարտեաց.
Եւ որքան վիրացն հարուածք անբժշկականք եւ անհնարաւորք ճարակեսցին,
Այնքանեաւք չափովք կրկին առ սմին
Եւ իմաստք արուեստից բարձրեալ բժշկիդ
Բարեհռչակեալ՝ լուսաւորեսցին,
Եւ ի պարտուցն առաւելութիւն՝
Նոյնքան փոխատուիդ առատատրութիւն

Բարեբանեալ՝ միշտ պսակեսցի,
Ըստ խնկաւորդ քում առակի:

Դ

Ձի քո է փրկութիւն,
Եւ ի քէն է քաւութիւն,
Եւ աջով քո՝ նորոգութիւն,
Եւ մատամբ քո՝ զաւրելութիւն,
Եւ ի հրամանաց քոց՝ արդարութիւն,
Եւ յողորմութեանց քոց՝ ազատութիւն,
Եւ յերեսաց քոց՝ լուսաւորութիւն,
Եւ ի դիմաց քոց՝ զուարճութիւն,
Եւ հոգւովդ քո՝ բարութիւն,
Եւ աւժմամբ իւղոյ քո՝ սփոփութիւն,
Եւ ցաւով շնորհի քոյ՝ զուարթութիւն:
Եւ դու տաս մխիթարութիւն,
Եւ մոռացուցանես զվիատութիւն,
Եւ բառնաս զխաւար վշտաց,
Եւ զհեծութիւն ողբոց ի ծաղր փոխես:
Եւ քեզ վայել է աւրինութիւն գովութեամբ հանդերձ՝
Յերկինս եւ յազգս հարցն եւ ի ծնունդս նոցա
Եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Ժ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի միապէս մատնէ կորստեան
Ե՛ւ զղջումնն ուժգնապէս, ե՛ւ մեղանչելն մոլեգնաբար,
Ձի թէ եւ աւտարացել իմն են ի միմեանց այլայլութիւնք նմանութեանցն,
Սակայն զկերպարանս երկաքանչիւրոցն առ միմեանս եղեալ՝
Ձմի եւ զնոյն վիատութեան ծնունդս արտադրեն.
Ձի մինն զհզաւրին ծեռն իբր ապիկար թերահաւատէ,
Իսկ միւսն, ըստ նմանութեան քառոտանեաց պաճարեղինաց,
Յանզգայս եղեալ՝ գյուտոյն առասան խզէ,
Վասն որոյ, ընդ առաջնումն միշտ փաղաքշեալ, հանապազ խնդայ սատանայ,
Իսկ երկրորդաւն, ըստ նմանութեան լափիլիզող, դժոխորովայն գազանի,
Իբր կերակրով՝ արեամբ պարարի:

Բ

Եւ արդ, իբր զգանեալ բազմահարուածեան հեծանաւ
Եւ յափն մահու ժամանեալ,
Դոյզն ինչ դարձումն շնչոյ ընկալեալ
Եւ յոգի կենդանի եկեալ՝
Կազդուրեցայց, պատսպարեցայց, կանգնեցայց,

Յարեայց յանկենդանականս կորստենէ,
Աւժանդակեալ Քրիստոսի ձեռամբն,
Որ գթածն է յամենայնի,
Ի բարերար յերկնաւոր Հաւրէն
Փրկութեան եւ բժշկութեան պտուղ ընծեռեալ
Ինձ՝ մեղուցելոյս, ախտացելոյս եւ մահացելոյս:
Եւ սկզբնաւոր ողբերգութեան այսր աղերսանաց
Զհաւատոցն շինուած կառուցից.
Քանզի եւ ոմն ի նախնեացն, սոքիմբք զինեալ,
Փոխեցաւ իսկոյն յանմահականն վիճակ վերին,
Զապաշխարութեանն դեղ ընկալեալ՝ ապաշաւանաց թոշակաւն
Զգրաւականն անեղծութեան աստէն ժառանգեաց:
Ի վեր, քան զորոց առաքեալ ընդ նմին ցուցանէ,
Որք, զհանդէսն մրցանակին յերկրի կատարեալ,
Ապագայիցն եւ երկնաւորացն յուսոյ հաւատացին
Եւ անտեսցին ճոխութեամբ փարթամացան:

Գ

Նա զի եւ ի մահ մեղուցեալն,
Եւ ի մետաղս այսոցն կրկին ընկլուզեալն,
Եւ յանդունդս չարեաց սուզեալն
Ունի զայս նշոյլ փրկութեան կենաց՝
Վերստին գտանել սովաւ ելս քաւութեան,
Իբր պարտաւորն աչաց անձրեւով յամենակալին գթութեանց
Կրկին բարգաւաճեալ երկիր, նուիրեալ Հոգւոյն Աստուծոյ,
Ամենահրաշ ծաղկաւէտ գտաւ:
Իսկ զխրախոյս տէրունի պաշտելի բանին յիշեալ առ սմին՝
Զամենայն ինչ հնարաւոր է այնմ, որ հաւատայն,
Է զի եւ զչափն ընտրականացն բարեմասնութեան
Աստուծոյ հաճելեացն զննեալ աստանաւր՝
Զայս պատկեր բանի ընկալաք նախնի գահերէց
Առ ի սրբութեանցն մոտ սովիմբ հանդերձել,
Առանց որոյ եւ ոչ Տէրն փառաց
Զհւրսն առ մեզ հրաշագործեաց զաւրութիւնս,
Եթէ ոչ նախ լծակից խնդրեաց
Բարերարութեանն իւրոյ զհաւատսն մեր:
Ուստի եւ կեանս ընծեռել զաւրէ
Ինքնիշխան բաւականութեամբ՝ առընթեր գոլով Աստուծոյ,
Քանզի՝ Հաւատք քո կեցուցին զքեզ,
Աւրինաբանեալն Աստուծոյ բերան վկայեաց:

Դ

Քանզի արդարեւ սեռն տեսութիւն,
Եւ կատարեալ իմաստութիւն,
Եւ առ Աստուած ընտանութիւն,
Եւ բարձրելոյն ծանաւթութիւն
Հաւատոց մասն երջանիկ եւ ընտրեալ անուն,
Որ յարածգեալ մնայ անվթար եւ անփակելի՝
Պատուակից գոլով սիրոյ եւ յուսոյ:
Զի եթէ փոքու սերմանի գոյի՝

Հատի մանանխոյ չափոյ նուաստի հաւատք
Ջլերանց մեծութիւն փոխէ զաւրեղապէս ի սիրտս ծովու,
Ապա յիրաւի ընկալաք զսոյն սկզբնաշաւիղ առաջնորդ կենաց՝
Աներկմիտ պաշտաւն առ Աստուած,
Որ զապարնիսն եւ զծածկեալսն
Առանց երկբայութեան ի հոգւոյն աչս տեսանէ
Երրորդութեանն փառատրելի անուամբն պատուեալ հաւատք՝
Ընդ սիրոյն դասեալ եւ յուսոյ:
Չի թէ եւ զերիսն հատուածս առանձնաւորականս
Ի մի եւ ի նոյն խորհուրդ դիտեսցես,
Յաւտ մեծասցիս նոքաւք ի յԱստուած,
Քանզի թէ հաւատաս ի նա՝ եւ սիրես,
Որով եւ յուսաս աներեւութից պարզեաց նորին:
Նմա փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԱ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ես՝ յետինս դաւանողաց, ունայն ի բարեաց,
Նայեցեալ խորհրդով մտացս ի սկզբնաւորն իմ եղելութիւն
Ի ձեռն ձեռին ստացողին իմոյ յանէից,
Յուսով հաւատամ Յիսուսի Քրիստոսի առնել՝ զոր կամի:
Քանզի հաւատացի, վասն որոյ եւ խաւսեցայ՝
Խրատեալ Պաղոսիւ, ուսեալ ի Դաւթայ,
Թէ եւ արդ կենդանի մաղթանք նոցա այց ինձ արասցէ,
Որպէս հաւատովք ճանաչել զնա,
Եւ զգաւրութիւն յարութեան նորա, ըստ առաքելոյ,
Եւ զհաղորդութիւն չարչարանաց նորա,
Եւ որ զկնի բերին ասացեալքն:
Կցորդ է սմին եւ յոյժ նմանատիպ
Հաւատալն իսկապէս եւ ի նորոգս այս փոխադրութիւն,
Որ ի մեղացն՝ ի քաւութիւն,
Եւ ի չարագործութենէ՝ յարդարութիւն,
Եւ յանմաքրութենէ՝ ի սրբութիւն,
Եւ յանքաւելեացս պարտեաց մահացու յանցանաց՝ յանդատապարտն երանութիւն,
Եւ ի ծառայական կապանացս՝ յերկնաւորն ազատութիւն:

Բ

Քանզի զհա՞րդ ոչ արդեւք չքնաղ քան զբան
Եւ ի մթութենէ երկեւանութեան խաւարի զտեալ,
Եւ աստուծով աւժանդակեալ եւ աւզնեալ սիրտ մեղաւորի,
Որ ընդ մարմնապէս ծիծաղելն՝ առ նմին հեծէ հոգեպէս,
Որ թէպէտ եւ համբարծմանէ բարձրութեան գերագունիցն կայից
Ստորասուզեալ ծանրութեամբ յանդնդային վիին խորխորատ գբոյն կործանման՝
Նորագիւտ մեղաւքն անջրելեալք,

Ունի եւ նշխար նշողից փրկութեան կենաց հպաւոր,
Իբր կայծակն լուսոյ՝ պահեցեալ ի միտս եւ յոգի,
Որպէս զհուր նշանաւոր եւ զարմանաւոր թանձրամած,
Հրաշիւք մակարդեալ վեհին հրամանի՝
Ի յատակս ներքինս նիրհեալ ջրհորոցն:
Ուստի եւ մեղուցելոյն իսպառ թախծելոյ,
Եւ ակնկալութիւն բարւոյն բարձելոյ,
Եւ համարձակութիւն շնորհին լքելոյ
Յուսալ վերստին անդրէն միւսանգամ
Նախապարգեւիցն փառազարդութեանց դարձեալ հասանել:
Քանզի եւ յաստուածուստ անդուստ հանդերձի եւ այս ներգործիլ առ սոյնս,
Վասն զի սա գտուողին զաւրութիւն ամենահնար աւետարանէ,
Յոր խունկ հաճութեան մեծապէս հոտոտի Աստուած,
Քան յամենայն բուրումն անուշից
Եւ քան ի խառնեալն երբեմն աղացմամբ ի սպաս խորանին,
Որ է կերպարան անձանց խոնարհից՝ զիջեալ բեկութեամբ
Առ ի միութիւն նոյն նմանութեան:
Ըստ որում հարցեալ փրկչին ամենից ցոմանս ախտացեալս տեսանելեալք՝
Հաւատա՞յք, ասելով, առ այդ, թէ կարող եմ արձել ձեզ զայդ,-
Ոչ պարգեւեաց աչաց նոցա լոյս,
Եթէ ոչ նախ զհաւատոցն զրաւ ընկալաւ.
Քանզի զի՞նչ, քան զմեռելութիւն քառաւրեայն դիոյ,
Առ կենդանութիւն մեզ անյուսագոյն,
Առ որ կանանցն՝ ժամանելոց ի յոտս արարչին հաւատոցն հանդերձանաւք,
Անյապաղաբար զփառացն Աստուծոյ տեսին զհանդէս՝ ի յեղբաւրն կենդանութիւն:

Գ

Իսկ աստուտին անկապուտ շնորհին մնացելոյ
Զկնի մեղանացն հզաւրագոյն են վկայք.
Նախ՝ Ենովք, զկնի՝ Ահարոն,
Յետ նոցա՝ Ղաւիթ, դարձեալ՝ եւ Պետրոս,
Ընդ որս՝ եւ փոքրն Եղիազար,
Որ ի մեծէն Աստուծոյ ողորմեալ մեծապէս՝
Ի մեծագունիցն վկայեցաւ:
Աւելորդ է առ այս եւ բանն առակի անառակ որդւոյն,
Թողում զպոռնիկն, որ ի տեառնէ զովեցաւ,
Եւ զմաքսաւորն, որ ի բարեգործէն յիշատակեցաւ,
Եւ զաւագակն երջանիկ,
Որ յարձակումն վերջին շնչոյն՝ հաւատովքն պսակեցաւ.
Եւ զոր անքաւելին են պարտիք՝
Զհաղորդեալքն սպանման մահու Արարչին,
Առ որս՝ եւ զլխաւորն ընտրելոց Պաւղոս,
Որ երբեմն նախնին էր անաւրինաց,-
Յորոց ոմանք ծանաւութեամբ արիւնին զլորեալք՝
Անդրէն կանգնեցան բիրապատկեան գերագանցութեամբ,
Քան զնախակրանիցն առաւելութիւն:
Իսկ որ նախ քան զարիւնակին տուչութիւն
Զաւանդն պահեալ հայրենի,
Մերձաւորագոյն զոլ պատուիրանի սկզբնահաւրն դաւանութեան,
Որ եւ զնախնոյն պարտիս ինքեան վարկուցեալ՝
Զնորայսն իւրովքն տուժեաց կրից տաժանմամբ,

Ոչ քաւեցաւ միայն ծածկեալ ի յերկրի,
Այլ չարչարելեան մարմնով,
Բանականաց բնութեան կենաց կարապետ,
Յաղթող զաւրապէս բռնութեան մահու՝ փոխեցաւ:

Դ

Իսկ ոմանք, ի բուսոյ տհաս հասակին չարութեամբն յերկարածգեալ,
Ի կատարեալ տիս ժամանակին ոչ ի բարձրութեանն կայից հոսեցան,
Քան թէ ի ստորնականաց թշուառութեանց դժնէից կենացս
Ի կամարն երկնից համբարձան:

Եւ թէ այն ժամանեաց կանխաւ, զաւրացեալ ի չարեացն դարձ,
Որ մինչեւ յոսկեղէն նիւթ յեղանակեալ հողոյս գոյութեան,
Եւ պատկերն արքունի, ի պատիւ կերպիս մերոյ, նկարեալ՝
Արքունականն քանդակուածով, անկորուստ եւ անփոխադիր,
Եւ յաղթող դաւաճանութեան զմերս ենթադրեալ բնութիւն,
Ապա առաւել յուսալի է այժմ մերկապարանոց լուսաւորութիւն,
Անքաւղ եւ անվերարկու, տերամբ Քրիստոսի ուխտեալ,
Որով եւ միշտ հաստատեալ պահի ի մեզ բանն տէրունի,
Ըստ մարգարէին ծայնի՝

Ուխտ խաղաղութեան եւ կնիք հաստատութեան,
Առ հաշտարարն միջնորդ՝
Երկնային անմահ, կենդանի եւ մշտնջենաւոր բարեխաւս:
Ապա ուրեմն ըստ այսու կանոնի ճշմարտագունի,
Եւ անփոխադրելի սահմանի,
Եւ արարչաւանդ պայմանի
Համբուրեմ հաւատոց շրթամբք զպատկեր բանիս
Եւ ակն ունիմ փառացն շնորհի,
Քանզի արդարեւ յարդարացուցանելն զմեզ Աստուծոյ՝
Ոչ ոք զաւրէ դատապարտ առնել,
Ըստ առաքելական բանի սահմանի:

Ե

Այլ յայս անստուերագիր վստահութիւն ապաստան՝
Կամ կործանեալս կանգուն,
Թշուառացեալս՝ յաղթող,
Կրիպեալս՝ ի դարձն կենդանական,
Ամենաթշուառ չարագործս՝ ի յոյսն,
Մահու մատնեցեալս՝ ի կեանսն,
Ընդ ապականութեամբ վաճառեալս՝ ի ձիրն,
Դժոխայն գործովք գրաւեալս՝ ի լոյսն,
Ստորնասէր անասնակենցաղս՝ յերկինս,
Կրկին գայթակղեալս՝ ի վերստին փրկութիւնն,
Մեղաւք կապեցեալս՝ ի հանգստեանն խոստումն,
Անբժշկական վիրաւք վարանեալս՝ ի դեղն անմահացուցիչ,
Ստամբակեալս վայրագութեամբ՝ ի սանձսն հանդարտութեան,
Սրացեալս վարատական՝ ի կոչումնն,
Ապառում դժնդակս՝ ի հեզութիւնն,
Ընդդիմաբան լուտացողս՝ ի ներումնն:
Ի Քրիստոս Յիսուս
Եւ ի Հայր նորին հզաւր եւ ահաւոր,

Յանուն եւ ի կամս բարերարութեան Հոգւոյն ճշմարտի,
Աւրինաբանեալ իսկութեանն եւ մի աստուածութեանն՝
Զարութիւն եւ արքայութիւն,
Մեծութիւն եւ փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԲ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, քանզի յաւէտ յառաջնում զղջմանն
Յուսահատութեանն բանիւ լքայ
Եւ տարակուսանաց հեծանաւն ի մահ ձաղկեցայ,
Աստանաւր ի յոսոյն կերպարան փոխեալ՝ յարգահատել համարձակեցայց՝
ԶԵրրորդութիւնն Սուրբ կարդալով յաւզնականութիւն ինձ՝ մեղաւորիս:
Որ եւ անդստին իսկ յաւրինաբանելն
Եւ ի դաւանելն զկենդանարարն բնաւից Աստուած,
Իսկոյն եւ կոչումն ընտանի ծայնի
Ահաւորութեան անուան շնորհածիրն բարերարի,
Մահացելոյս է կենդանութիւն,
Ըստ մարգարէին նախաճառութեան,
Թէ՛ Որ կարդայ զանուն Տեառն, նա կեցցէ:

Բ

Իսկ ես ոչ միայն կարդամ,
Այլ նախ հաւատամ մեծութեան նորին,
Ոչ եթէ վասն պարգեւաց նորա դարձեալ մատուցեալ յողոք դեգերիմ,
Այլ իբր զկենդանութիւն իսկապէս
Եւ զշնչոյ տուրեւառութիւն հաւաստի,
Առանց որոյ ոչ է շարժողութիւն կամ ընթացութիւն,
Զի ոչ այնքան յուսոյն հանգուցիւ,
Որքան սիրոյն կապանաւք բերիմ:
Ոչ ի տուրսն, այլ ի տուողն յաւէտ կարաւտիմ,
Ոչ փառքն են ինձ անձկալի,
Այլ փառաւորեալն է համբուրելի,
Ոչ կենացն փափագանաւք,
Այլ կենարարին յիշատակաւն միշտ ճենճերիմ,
Ոչ վայելիցն տարփանաւք հեծեմ,
Այլ հանդերձաւդին տենչանաւք՝ յերիկամանց աստի կականիմ,
Ոչ զհանգիստն խնդրեմ,
Այլ զհանգուցչին երեսս աղաչեմ,
Ոչ հարսնարանին խնջոյիւք,
Այլ փեսային անձկութեամբ մաշիմ:
Ի ձեռն որոյ զաւրութեան վստահապէս ակնկալութեամբ,
Վերագրեցեալդ յանցանաւք բեռանց,
Աներկմիտ յուսով հաւատամ՝
Ի կարողին ձեռն ապաստանեալ.

Ոչ քաւութեան միայն հասանել,
Այլ զնոյն ինքն տեսանել՝
Յողորմութիւն եւ ի գթութիւն
Եւ յերկնիցն ժառանգութիւն,
Թէպէտ եւ յոյժ եմ տարագրելի:

Գ

Եւ արդ, բազում պատկառանաւք անաչեցելոց դիմաց կորացեալ,
Ջմիջնորդ ազդման կափուցմանց երկակի շրթանցս՝
Արժանափակ աղխիւ կարկելոց առ անհամարձակ լեզուիս շարժութիւն,
Նորոգեցից ի յերգ հառաչման պաղատանաց յեղանակութեանց
Աղիողորմ հեծեծանաց՝ ի բարձունս աղաղակելոյ.
Ընկա՛լ քաղցրութեամբ, տէր աստուած հզաւր, զդառնացողիս զաղաչանս,
Մատի՛ր գթութեամբ առ պատկառեալս դիմաւք,
Փարատեա՛, ամենապարգեւ, զամաւթական տխրութիւնս,
Բա՛րձ յինէն, ողորմած, զանբերելի ծանրութիւնս,
Անջրպետեա՛, հնարաւոր, զմահացու կրթութիւնս,
Աւարեա՛, միշտ յաղթող, զխաբողին հաճութիւնս,
Բացադրեա՛, վերնային, զմոլելոյն մառախուղ,
Կնքեա՛, կեցուցիչ, զկորուսչին ընթացմունս,
Յրուեա՛, ծածկատես, զըմբռնողին չար գտմունս,
Խորտակեա՛, անքնին, զմարտողին դիմեցմունս:
Տեառնագրեա՛ քո անուամբդ զլուսանցոյց երդ յարկիս,
Պարփակեա՛ քո ձեռամբդ զառաստաղ տաճարիս,
Գծագրեա՛ քո արեամբդ զմուտ սեմոց սենեկիս,
Կերպացո՛ զքո նշանդ ի հետս ելից մաղթողիս,
Ամրացո՛ քո աջովդ զհանգստեանս խշտի,
Մաքրեսցե՛ս ի խաղբից զծածկարան անկողնոյս,
Պահեսցե՛ս քո կամաւքդ զտառապեալ անձն ոգւոյս,
Անխարդա՛խ արասցես զքո շնորհեալ շունչ մարմնոյս,
Կացուցե՛ս շրջափակ զպար զաւրուդ երկնայնոյ,
Կարգեսցե՛ս ի դիտի ընդդէմ դիւացն դասու:

Դ

Տո՛ւր հանգիստ բերկրութեան
Մահահանգոյնս նիրհման
Ի խորութեան գիշերիս՝
Բարեխաւսութեամբ հայցուածոց
Սրբոյ Աստուածածնիդ
Եւ ամենայն ընտրելոց:
Ամփոփեալ պարուրեա՛
Ջպատուհան տեսութեանց
Ջգայարանացս իմաստից՝
Անզարհուրելի գետեղմամբ
Ի ծփական խռովութեանց,
Կենցաղական զբաղմանց,
Անրջական երազոց,
Խաւլականաց ցնորից՝
Յիշատակաւ քո յուտոյդ
Անվնասելի պաշտպանեալ:

Եւ սթափեալ վերստին
Ի ննջմանէ ծանրութեան,
Ամենագգաստ արթնութեամբ,
Հոգենորոգ զուարթութեամբ
Ի քեզ արձանացեալ,
Զայս ծայն մաղթանաց բուրմամբ հաւատոց
Քեզ, ամէնաւրինեալ թագաւոր փառաց անճառից,
Փառաբանողաց երկնագումար խմբից երգակցեալ՝
Յերկինս առաքել:
Զի դու փառաւորեալ ես յամենայն արարածոց
Յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԳ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Աստուած բարերար, հգաւր, ահաւոր,
Հայրդ բարի ողորմութեանդ շնորհի,
Որոյ անունդ իսկ մեծիդ զգթութիւն
Եւ զընտանութիւն աւետարանէ,
Քաղցրդ դժնէից եւ անգոհացողաց.
Ընդ քեզ եւ Որդիդ քո՝ իբրեւ զքեզ,
Զաւրաւոր ձեռն՝ իբրեւ զքոյդ,
Անժամանակ տէրութեամբ ահեղ,
Ընդ արարչութեանդ քուն բարձրացեալ.
Եւ Հոգիդ Սուրբ ճշմարտութեան,
Բղխեալ առ ի քէն անսպառութեամբ,
Կատարեալ իսկութիւն գոյի, էութիւն մշտնջենաւոր,
Հաւասար քո ամենայնիւ, փառակից Որդւոյ տէրութեամբ:
Երրեակ անձնաւորութիւն համայն անքնին,
Տրոհեալ ի դիմաց ուրոյն զատուցմամբ,
Իսկ միաւորեալ համագուգութեամբ,
Նոյնագոյ բնութեամբ տիրապէս, անշփոթ եւ անանջրպետ՝
Միով կամաւք եւ կցորդութեամբ:
Ո՛չ երիցութիւն ումեմն ի յումեմն,
Եւ ո՛չ քթթել մի ական առ նուագութիւն միոյն ժամանեալ,
Քան թէ պատճառ սիրոյ երկնայնոյ անստուեր լուսոյ,
Որ առ մերն է ծանաթութիւն,
Միով պսակաւ սրբասացութեան անսկզբնաբար աստուածաբանեալ:

Բ

Քանզի արդարեւ վերածայնեալս այս խոստովանութիւն
Երեքփառատրեանդ դաւանութեան զվէմն հաւատոյ Պետրոս երանեաց,
Իսկ գդատապարտելոյս անձն մեղաւք բարեհրաման քո ակնարկութեամբ,
Ո՛վ խնդրողդ գերելոյս, հրաշանորոգ արդարացուցէ:
Քանզի թէպէտ եւ քո իցեն պարգեւք, եւ քո՝ ողորմութիւնք,

Այլ ոչ ի պարզեւսն ես այնքան հռչակեալ, որքան յողորմութեանն,
Զի երկրորդն զքոյդ յաճախէ զփառս,
Իսկ առաջինն զճգնաւորացն յայտնէ զգործս.
Զի պարզեւք վաստակոցն են փոխատրութիւնք,
Իսկ ողորմութիւնք՝ մեղուցելոյս բարերարութիւնք:

Գ

Եւ արդ, մի՛ զաւրասցին մարդկայինս գործք
Առաջի քոյոցդ շնորհաց, Աստուած գթութեանց,
Թէ եւ անդր իսկ իցեն, քան զաւրէնս հասարակաց բնաւորականս հոսմանց,
Այլ յաղթող եղեալ քոյդ երկայնմտութեան,
Նուազ եղիցի առ քումդ մասին ընթացք երկրածնաց:
Քանզի եւ որ մաքրութեամբն պերճանային արինակացն վստահութիւնք՝
Ի լուսաւորել քոյդ արդարութեան գուշակ ներկայիս,
Ամենանուազ անձկութեամբ լքեալ հրէութիւնն յետնեալ,
Եւ յաւէտ ընդ տարագրական ողորմեցելոցն՝
Առաւել նոքա գտան կատաւտեալ մարդասիրութեան:
Եւ քանզի ամենայն ինչ հնարաւոր է քեզ, բարերար,
Լո՛ւր պաղատանաց գոչման հեծութեանս, որ կարդամս առ քեզ,
Ողորմեա՛, կեցո՛ եւ մարդասիրեա՛,
Զի քո է երկայնամտութիւն,
Քաղցրութիւն, փրկութիւն, քաւութիւն
Եւ փառք յամենեցունց յաւիտեանց ազգաց:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԴ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Պաղատիմ առ քեզ, լուսոյ ճառագայթ,
Արքայ երկնաւոր, զովեալ անպատում,
Որդի անճառ մեծիդ Աստուծոյ,
Խոնարհեցո՛ զունկն քո, բարձրեալ բարեգութ,
Կենաց ապաւէն, նորոգ մերձեցեալ կրկին աստանաւր՝
Ի հառաչումն նուաղս ծայնի վիրաւորելոյս:

Բ

Ո՛չ ցուցեալ է երբէք, եթէ աղաչեաց զքեզ
Ի ձեռն աւագակացն սրոյ խողխողեալն,
Քանզի կարկամեալ էր,
Ո՛չ ձայն պաղատանաց զկնի արձակեաց,
Քանզի անկռինչ էր,
Ո՛չ մատամբքն տատանելոց զաղէտ վտանգին յայտնեաց տեսողիդ,
Քանզի խորտակեալ էր,
Ո՛չ աչս կողկողագինս արտասուաւք ողբոց բարերարիդ յանդիման կացոյց,
Քանզի վնասապարտ էր,

Ո՛չ ի պատգամ բանից միջնորդի զողորմածիդ կամս հաճեցոյց,
Զի անայցելու էր,
Ո՛չ հայթայթմամբ խորտակեալ մարմնոյն
Արիւներանգ ներկուածով ձորձոց զգթածիդ սիրտ ճմլեցոյց,
Վասն զի անյոյս էր,
Նաեւ ո՛չ ծնկովքն հաստատութեամբ, իբր գարշապարաւ ոտին վարեցաւ,
Այն զի անյարիր էր.
Քանզի կիսամեռն ասել կենդանւոյն՝
Սակաւ ինչ նուազ է մեռելութեան:
Մանաւանդ զի ի քոյոցդ խրատեալ բանից,
Եւ բարերարեալ քոյդ ողորմութեան,
Եւ փառաւք քո լուսազարդեալ,-
Ոչ միայն զի ոչ վերջացաւ ի հակառակն քո ընթացից,
Այլ ստահակեալ ապստամբութեամբ՝ յիւր թշնամեացն թիւ յաւելաւ,
Ընդ նոսին դաշնաւորեցաւ, միաբանեաց ատելեացն քոց:

Գ

Իսկ դու, բազմապարզեւ, բարերար, անոխակալ, ամենակեցոյց,
Ոչ միայն զի ո՛չ պահեցեր զչարագործին մեղաց յիշատակ,
Այլ եւ ո՛չ բանիւ յանդիմանեցեր:
Ո՛չ ոտն հարեր անկելոյն,
Այլ կարեկցաբար մատուցեալ՝
Զծայրագոյնն ցուցեր զխնամս:
Ո՛չ քահանայապէս ըստ ահարոնեան տկար արիւնին
Զաւրաւոր առ մահուն պաշտաւն՝ դատապարտիչն
Անիծիւք եւ բռնալիր քարանցն ձգմամբ
Ի խորտակումն խոցելոյն արագեալ մատեար,
Եւ ո՛չ ղեւտական կարապետային անկատարագործ,
Եւ յերկուցն մի բաժանեալ խտրոց,
Հնոյն լրումն եւ նորոյս սկիզբն,
Ունայն ի հոգւոյ յապաշխարանն հանդիսացեալ՝
Զվիրաւորելոյն տեսեր զվտանգ,
Զի մի՛ սատակիչն արիւնակութեամբ տապարաւն արմատակտրաւ,
Զմահուն պաշտաւն ի քեզ նկատեալ,
Յառաջ քան զփորձ առաջակայիցն սատակեսցի,
Այլ հեթանոսացն պահպան անուն ասորեստանեայց,
Որք ի հրէիցն ընկալեալ զաւրէնս՝
Ամբողջ պահեցին, զոր նոքայն մոռացան,
Նոցին կցորդեալ մարմնոյդ վերարկուաւ մերակերպական խառնութեամբ՝
Զազատարարն գծագրեցեր զաւետիս առ աւտարագգիսն,
Եւ աստուածաբարդ ներգործութեամբ անապականաւ,
Ձեռն կարկառեալ՝ յարուցեր զմարդն նախնի,
Մեղուցեալ ի մահ իւրովքն ծննդովք:
Զտրտմեցելոյն սիրտ բերկրեցուցեր,
Եւ զվիատեալն հաստատեցեր,
Եւ զթշուառացեալն միանգամ՝ կրկին զուարթացուցեր,
Աւազանին կենարար աւծմամբն եւ բաժակաւն լուսոյ լցեր,
Հացիւդ երկնայնով արարչականդ քոյին մարմնով՝ նոր յեղանակեցեր,
Վերակացութեամբ երջանկացն ազանց ընտրելոց
Յանձանձեցեր, գրգեցեր եւ խնամարկեցեր:
Հանդարտընթաց գրաստուն տածողութեամբ անզգուելի պահեցեր՝

Մինչեւ յարկն լուսոյ ածեր,
Ի ձեռն երկաքանչիւրոց միջնորդաց՝ նախնեաց եւ երկրորդաց,
Տուչութեան կտակաց կենդանականաց, մարդասիրապէս դարմանատրեցեր:
Եւ որպէս երբեմն ընդ Մովսեսի՝
Թեւս տարածեալ արծուոյն աւրինակաւ՝ ընկալար զնա,
Եւ ի հանգիստն հանդարտութեան երկրին բարութեան առաջնորդեցեր,
Եւ զբանին կերակուր ջամբել հրամանատրեցեր վարդապետութեանց:

Դ

Եւ արդ, որ զբնաւն ծայրագունին բարութեան լուսոյ
Յամենայնի բովանդակապէս հրաշագործեցեր,
Ջաւցտողին զգանձ քեզ սեպհականեալ՝
Ջքո ստացուածն առ քեզ դարձուցեր,
Կեցո՛ր եւ զիս՝ մաքրեալ ի մեղաց պարտեաց:
Որ ձրի պարգեւես եւ անպատրաստից,
Ընդ որոց եւ ինձ տացես քաւութիւն եւ բժշկութիւն,
Բարեգութ, զաւրել, անքնին, անեղծ, ահաւոր,
Աւրինեալ միշտ յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՐԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Իսկ դարձեալ Աստուստ վերստին
Առ նոյն հեծութիւն սրտիս վտանգի
Ինձէն մատուցեալ սովին նուագաւ ի նոյն ոճ բանի՝
Ջամենապարգեւդ արգահատեցից՝
Տագնապեալ ոգւոյս վտանգի իսպառ,
Իբր մեռեալ՝ կենդանւոյ անմահիդ մաղթեմ Աստուծոյ,
Խոստովանեալ ընդ փառացդ քո զիմս անարգութիւն,
Եւ առ չարեաւքս իմովք՝ զքոյդ բարութիւն,
Որովք յաղթեալ գտայ, քան թէ բժշկեալ,
Եւ ամաչեցեալ, քան համարձակեալ,
Ուխտակորոյս, աւանդամոռաց:
Իսկ կրկին առակն, որ առ իս,
Որ ոչխարին տրուան տարացուցի,
Որ յետին անզգայութեանն էր մատնեցեալ, մոլորեալ,
Եւ ի լերինն, ուր ոչ է այցելութիւն,
Ընդ գազանականացն դիւաց եւ կռոցն վայրենութեան թափառեալ,
Ո՛չ մերձաւոր գոլ սակաւ մի հաւտին:
Ո՛չ բան ունէի, որով եւ զցաւոցն աղէտ պատմէի,
Ո՛չ ձեռն ձգողական, որ համերցն է ազդողական:
Իսկ դու, միայն գովեալդ ի սկզբանցն յաւիտեանց եւ յարդի ծնելոցս,
Գտեալ, ըստ մաղթանաց գոչման երգողին,
Ջիս՝ զմեղուցեալս, յաննշոյլն մոլորութեան,
Խնամողաւրէն տեսչութեամբ կամաց հովի կոչեցար

Եւ ոչ միայն հոգացար, այլ եւ խնդրեցեր,
Եւ ոչ գտեր միայն, հրաշագործ,
Այլ անճառելիդ բարերարութեամբ սիրոյ
Ի կենդանարարդ քո յուս բարձեր
Եւ ընդ երկնային զաւրուն դասեցեր՝
Ի հայրենիդ քո ժառանգութիւն:

Բ

Եւ արդ, դու, հզար, կենարար,
Աւրինեալ, այցելու, գթածդ յողորմութեան,
Եթէ զնոսա ընկալար զապաբանեալսն աղերսանաց,
Որ մինն ի միջոց մահու սահմանի էր չարչարեցեալ,
Իսկ միւսն ըստ անբանիցն անզգայութեան,
Վտարանդի բացամերժութեամբ յանբնակ վայրի վարանեալ՝
Ի բառաչ ձայնին բարբառոյ, որ անկերպաւոր աննշանական,
Աստուծային բարեխնամութեամբդ անտեսեցեր
Ջտիեզերահրաշն խնամողութիւն առ կորուսելոյն մեծ թշուառութիւն,-
Յայտնեա՛ց վերստին եւ արդ գթութեանդ խորք
Եւ բարերարութեանդ հոսանք՝
Առ անաւրինեալս առաւելութեամբ վերագրեցելոցդ արինակութեամբ,
Առ բազմարինակ մահու պարտապանս,
Առ որ ի բարութեանց խառնից քաղցրութեանց յատուկ համս չար,
Առ անդամս մարմնոյ արժանաւորս հատման,
Առ համաճարակ ամենաբոլոր ախտացեալ հոգիս վիրաւոր,
Առ հաւասարեալս անզգայութեանց անասնոց,
Առ ատարացեալս յընտանութենէ իմաստնոց,
Առ աննմանս հանգունակից բանաւորութեանց:
Որ եթէ տարացոյց գոյր՝ ես ասէի,
Թէ նմանակից գոյր իմ՝ պատմէի,
Թէ հանգունակից գոյր՝ ես ճառէի,
Թէ հաւասար գոյր՝ ես գրէի,
Թէ զուգագործ գոյր՝ ցուցանէի,
Թէ արինակ գոյր՝ ես ազդէի,
Թէ յանցեալսն՝ հայթայթէի,
Թէ ի ներկայումս աստ՝ ես յուսայի:
Բայց քանզի անցեալ է ըստ արինակ
Եւ հրաժարեալ ըստ նմանութեան,
Ջոր միայն քո է քաւել, բժշկել եւ հրաշագործել,
Կենդանարար համայն մեռելոց, նորոգութիւնդ տիեզերաց:

Գ

Ջի եթէ սրբոյն սրտի տեսութեամբ երջանկին Ղաւթի
Անաւրէնութիւն չարեաց բարձրացեալ ասի, քան զգլուխ,
Եւ ըստ ծանրութեանց բեռանց դժուարակրելոց՝ յանցմունք մեղաց,
Իսկ որ առ իս կրին սխալմունք՝ զերազանցէ,
Քան զհեղեղին ջրակուտակ, տիեզերասոյգ, ամենասպառ ծովուն յորդութիւն,
Եւ գլխոց լերանց վերադրէ:
Այլ շնչեսցէ՛ աւդ քո քաղցրութեան, իբրեւ առ Նոյին,
Եւ որ զլերինս հալէ զաւրութիւն՝
Յամաքեցուցանել զշիղջս ջրակոյտս բազմակոհակս

Եւ երկրակործանս իմոցս պարտեաց,
Եւ լեռնակարկառ բարձրութեան մեղացս ամբարձելոց:

Դ

Եւ համառատեալ զբան քո հզար՝
Ամենակար հնարաւորութեամբ հակիրճ հատուցմամբ,
Արասցե՛ս ահա ելս քաւութեան, ըստ մարգարէին,
Առ երկարածիզս անաւրէնութիւն:
Եւ ներելով իմս յամառութեան,
Ո՛վ երկայնամիտ, ողորմած, աւրինեալ,
Թողցե՛ս միանգամայն, բարեգործեսցե՛ս իսկապէս,
Հատցե՛ս բոլորովին զանվճարելի պարտուցս
Ջարժանահատոյց տոկոսեացս տոյժս տաժանակիրս:
Նա զի եւ չիք իսկ առ քեզ ցասումն սրտի
Եւ կամ բորբոքումն բարկութեան,
Որպէս ոչ կրին նենգութիւնք եւ կամ նշմարանք մթութեան,
Քանզի կեանք են ի կամաց քոց եւ լոյս,
Եւ ո՛չ արարեր զմահ,
Եւ ո՛չ խնդաս ընդ կորուստ մարդոյ,
Ըստ Դաւթի եւ Սողոմոնի:

Ե

Եթէ մարդկան կարգեցեր զայս կէտ սահմանի մեծի պայմանի
Ի բարեվիճակդ քո կանոնաց՝
Ոչ փոխատրել անդրէն չարի չար,
Այլ եւթանասանիցս եւթն թողուլ
Անդուստ ի յաւուր զիրաքանչիւր մեղանաց զպարտս.
Եւ այդ բան՝ առ մեզ, որ միշտ ի բնութեան ունիմք
Բնաւորաբար ուղերձեալ զբիծս չարեաց
Անհամար բիրուց նորոզ յայտնելոց,
Որ աւրինաւորին երեւին ի յանդաստան սահմանի
Ամենաբոյս փշածին բնութեանս,
Ըստ անսուտ քո վկայութեան, որ թէ՛ Միտք մարդոյ
Ի խնամս չարի են արձանացեալ ի մանկութենէ:
Ձի որ զկատարեալ մաքրութիւնն ունէր՝
Աւետարանիչն կենացդ բանի Յովհաննէս,
Եւ զինքն ընդ հասարակաց բնութեան լծակցեալ՝
Հաստատեաց զճշմարտութիւն քո՝ առ իմս ստութիւն յոյժ արդարացեալ.
Թէ ասեմք, ասէ, մեղս ինչ մեք չունել՝ սուտ առնեմք զնա:
Եւ արդ, կատարեալ է բան քո խնկեալ
Եւ ի գլուխ ելեալ անպակաս ի ստուգութենէ՝
Առ իմս մոլորութիւն եւ դժնդակ անիրաւութիւն:
Վասն որոյ խնայեա՛ յիս ողորմութեամբ,
Քաղցրութեան ճաշակաց աղբիւր,
Միայն աւրինեալդ յամենայն յաւիտենից:
Ամէն:

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, դու միայն Աստուած երկնաւոր, բարձրեալ, բարեգործ,
Քո է զաւրութիւն, քո՝ ներողութիւն,
Քո՝ բժշկութիւն, քո՝ առատութիւն,
Քո են պարգեւք, քո միայնոյ են ծիրք ծրի,
Քո՝ քաւութիւն, քո՝ պաշտպանութիւն,
Քո՝ հնարք անհմանալիք,
Քո՝ արուեստք անգտանելիք,
Քո՝ չափք անչափելիք,
Դու՝ սկիզբն եւ դու՝ կատարած:
Քանզի ոչ երբէք ստուերացուցանէ
Զլոյս ողորմութեան քոյ խաւար սրտմտութեան,
Վասն զի ոչ ես գրաւեալ ընդ մասամբք ախտից,
Ի վերդ, քան զբան, պատկեր անպարագիր,
Անդր, քան զորքանութիւն կշռութեան,
Անչափ լայնութիւն փառաց,
Անտարրափակ ընդարձակութիւն հատու զաւրութեան,
Անամփոփելի առաւելութիւն բացարձակութեան,
Անտկարանալի բարերարութիւն գթութեան:
Դու դարձուցանես, ըստ մարգարէին, յայգ զստուերս մահու,
Որ իջեր կամաւ ի տարտարոսն ներքին արգելականացն բանտի,
Յորում եւ մաղթանացն դուռն էր աղխեալ,
Եւ գերեալ անտի գմթերիցն կապուտ վտարանդելոցն հոգւոց՝
Սուսերք հրամանի յաղթական բանիդ
Զկապ սատակման մահուն խզեցեր
Եւ զմեղացն կարծիս ցրուեցեր:
Դա՛րձ առ իս, որ զնդամ զնդանաւ վիիս
Տղմասիկ զբոյս յերկաթս մեղաց՝
Վիրաւորեալ խոցմամբ սլաքաց բանսարկուին նետից:

Բ

Այլ դու, յամենայնի տէրդ բարերար,
Լոյսդ ի մէջ խաւարի, աւրհնութեանդ գանձ,
Ողորմած, գթած, մարդասէր, կարող,
Զաւրաւոր, անպատում, անքնին, անձառ,
Բաւական, ըստ սրբոյն Յակոբայ,
Անհնարից ամենից դիրապատրաստ հնարաւորութիւն,
Հուր ծախիչ զխռիւս մեղաց,
Ճաճանչ կիզանող ընդհանրական թափանցանցութեան խորհրդոյ մեծի:
Յիշեա՛ զիս յողորմութեան քո, աւրհնեալ, եւ մի՛ յիրաւունս քո,
Ի ներողութեան քո, եւ մի՛ ի հատուցման,
Յերկայնմտութեան, քան ի հաւաստութեան:
Եթէ կշռեսցես զմեղանաց իմոց ծանրութիւն՝
Ընդ քաղցրութեան քո, եւ մի՛ ընդ արդարութեան,
Զի առ սակ նախնումն յոյժ է նուազեալ,
Իսկ ի ներհակ վերջնոյս՝ յաւէտ ծանրակիր:

Գ

Արդ, մատի՛ր առ իս, բարութիւն,
Որպէս յունկանն բժշկութիւն՝ հակառակ քո համբարձելոյն,
Բա՛րձ ի մեղուցելոյս զհողմ մահու խռովութեան,
Զի հանգիցէ յիս ամենակալ Հոգիդ խաղաղութեան,
Եւ քեզ փա~ռք յամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, աղաչեմ գխնամակալդ վտանգաւորաց
Տաժանելեաց կրից թախժութեանց հոգւոց վշտացելոց՝
Մի՛ յաւելուր հեծութեանս ցաւ,
Մի՛ խոցեր գվիրաւորեալս,
Մի՛ դատապարտեր զպատժեալս,
Մի՛ տանջեր զչարչարեալս,
Մի՛ զաներ զհարուածեալս,
Մի՛ գլորեր զանկեալս,
Մի՛ կործաներ զգայթակղեալս,
Մի՛ մերժեր զհեռացեալս,
Մի՛ տարագրեր զհալածեալս,
Մի՛ անաչեցուցաներ զպատկառեալս,
Մի՛ կշտամբեր զհարթուցեալս,
Մի՛ խորտակեր զբեկեալս,
Մի՛ խռովեցուցաներ զամբոխեալս,
Մի՛ ալեկոծեր զբքացեալս,
Մի՛ սասանեցուցաներ զդղրդեալս,
Մի՛ շփոթեր զմրրկեալս,
Մի՛ կեղեքեր զգիշատեալս,
Մի՛ ջախջախեր զբեկեալս,
Մի՛ գաւշեր զմորմոքեալս,
Մի՛ կուրացուցաներ զխաւարեալս,
Մի՛ զարհուրեցուցաներ զապշեալս,
Մի՛ խորովեր զխարշատեալս,
Մի՛ մահացուցաներ զհիւանդս,
Մի՛ բեռանց ծանրութեան մատներ զտկարս,
Մի՛ անուր յաւելուր կարկամեալ թիկանցս,
Մի՛ կրկնակի ողբումն՝ դառն հեծութեանս,
Մի՛ ուժգնապէս վարեսցիս առ հողս,
Մի՛ սաստկապէս՝ առ մոխիրս,
Մի՛ անաչառապէս՝ առ ստեղծուածս,
Մի՛ ահարկութեամբ՝ առ փոշիս:

Բ

Մի՛ ընդհարկանիր խստութեամբ մեծդ ընդ փոքուս,
Լոյսդ՝ ընդ ստուերականիս,
Բնութեամբ բարիդ՝ ընդ ի բնէ չարիս,
Ողկոյզդ արհնութեան՝ ընդ պտղոյս անիծից,
Քաղցրութիւնդ իսկապէս՝ ընդ համայն դառնութեանս,
Փառաւորեալդ անփոփոխ՝ ընդ ամենեւին անարգիս,
Կենացդ նշխար՝ ընդ կաւոյս զանգուածոյ,
Տէրդ տերանց՝ ընդ տղմիս երկրայնոյ,
Աննուագ լիութիւնդ՝ ընդ չքաւոր ստրկիս,
Անկապուտ ճոխութիւնդ՝ ընդ անպատասպար տառապելոյս,
Անկարաւտ բարութիւնդ՝ ընդ ամենաթշուառ աղքատիս:
Քանզի ո՞վ ոք հասեալ յառաւատ՝
Եւ ի ծագման լուսոյն խիթայ մթանալ,
Եւ կամ ընթերակաց կենաց՝ մահանալ,
Կամ ազատութեան՝ եւ պարտաւորիլ,
Կամ շնորհաց՝ եւ դատապարտիլ,
Կամ փրկութեան՝ եւ մատնիլ,
Կամ նորոգման՝ եւ եղծանիլ,
Կամ արհնութեան՝ եւ տարագրիլ,
Կամ բժշկութեան՝ եւ վիրաւորիլ,
Կամ լիութեան՝ եւ նուազիլ,
Կամ յաճախութեան հացի՝ եւ քաղցնուլ,
Կամ գետոց հոսանաց՝ եւ պասքիլ,
Կամ մայրենի գթոց՝ եւ նենգիլ,
Կամ խնամոց աստուածեան աջոյդ՝ եւ զգուիլ:

Գ

Եւ արդ, ընդ ախտացելոյն սաստկապէս մարմնոյն բորոտութեամբ՝
Հոգւոյս վտանգաւ եւ ես պաղատիմ.
Տէր, եթէ կամիս՝ կարող ես զիս սրբել:
Ընդ աչացուացն նեղեցելոց մշտագիշերն խարխափանաւք՝
Մեծակական ծայնիս հառաչեմ.
Ոչ որդի անուանեմ Ղաւթի,
Այլ ծնունդ էիդ Աստուծոյ դաւանեմ,
Ոչ միայն ռաբբի կոչեմ,
Որ վարդապետացն է պատիւ կարծողական զիսկն գիտելոյ,
Այլ տէր երկնի եւ երկրի հաւատամ:
Ոչ ձեռնդ միայն ձգմամբ հպաւորութեան,
Ո՛վ բարեգութ Աստուած մերձաւոր,
Այլ ի բացեայ գոլով միջոցաւ մեծաւ՝
Ակն ունիմ զաւրել քո բանիդ առ իմ բժշկութիւն:
Ոչ թէ ինչ խտրոց կասկածանաց միջոցի բանի,
Որ երկմտութեան կարծի նշանակ,
Ի մէջ արկանեմ կամելոյն եւ ողորմութեանն,
Այլ կամիս՝ որպէս բարեգութ,
Եւ կարես՝ որպէս զարարիչ:
Ասա՛ բանիւդ՝ եւ բժշկեցայց:
Ընդ հարիւրապետին հաւատոց եւ ես լծակցիմ.
Ոչ մինչ անձուկ միայն բացակայութեամբ
Հեռի լինելով խորան ի խորանէ
Հաւատամ ազդել քո կարողութեանդ

Առ յարութիւն եւ բժշկութիւն,
Այլ ի վերինն երկնի բազմելով՝
Եւ ի ստորինս երկրի բովանդակ,
Առ հրաշիցն սքանչելութիւն՝ ոչ ունիմ հատուցանել:

Դ

Շնորհեա՛ ինձ, որպէս դատակնիք բանին քո վճռեաց
Առ պոռնկին ընդունելութիւն՝
Հնգից հարիւրոց դենարաց պարտուց շնորհաբաշխութիւն,
Աստուած բարութեանց եւ տէր երանութեանց,
Որ յաճախն ընծեռել՝ բազումս փառաւորիս,
Եւ ի շատն միտուցանել՝ նովին չափ սիրիս,
Եւ յառաւելն ողորմել՝ կրկին բարգաւաճիս,
Եւ յայսքան բարիս իրաւամբք գովիս,
Եւ ամենայն գոլով՝ հաւասարորդ ճանաչիս,
Եւ որ զբոլորն ունիս՝ ընդ մերումս կշռիս,
Եւ անճառելեաւ ծրիւ՝ մերայնովքս վճարիս,
Եւ ընդ երկրաւորիս՝ զանվախճանն պարտ վարկանիս,
Եւ մեծագրեալ քո զմերն՝ վեհս գոհաբանիս,
Եւ ի սակաւուն տուչութիւն դոյզն փառաւորիլ՝ ոչ ամբարտաւանիս:
Արա՛ եւ ինձ զնոյն գթութիւն՝
Ունողիս զգործս անհամար պարտուց,
Ջի եւ ի ճառս երախտեաց քումդ պարգեւաց՝
Նորին իսկ սակով սիրելն կարգեսցի:
Եւ քեզ փառք յամենայնի:
Ամէն:

ԲԱՆ ԺԸ

**ՎԵՐԱՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, ես՝ ծնունդս մեղաց, որդիս մահացու երկանց,
Արդարեւ անսահման բիրուց քանքարաց տուժից
Գոլ հատուցանող ի միում աւուր,
Այլ ոչ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներութիւն,
Այլ առ աննուագ լիութիւն փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ մարդասիրութիւն:
Որ չէի երբեմն՝ եւ ստեղծեր,
Չմաղթեցի՝ եւ դու արարեր,
Չեւ եւս եկեալ ի լոյս՝ եւ տեսեր,
Ոչ յայտնեցեալ իմ՝ եւ գթացար,
Ոչ կարդացեալ՝ եւ խնամարկեցեր,
Ոչ համբարծեալ ձեռն՝ եւ նայեցար,
Ոչ պաղատեալ՝ եւ ողորմեցար,
Ոչ կերպացեալ ծայնիս՝ եւ լուար,
Ոչ հեծեծեալ՝ եւ ունկնդրեցեր,
Գիտելով զարդեան դիպուածոյս՝ եւ չանտեսեցեր,
Նախահայեացդ աչաւք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն՝ եւ յաւրինեցեր:

Բ

Եւ արդ, զքո արարեալս եւ զքեւ փրկեալս
Եւ զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս
Մի' իսպառ կորուսցէ մեղացն հարուած գիւտք բանսարկուին,
Մի' յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ,
Մի' սրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ,
Մի' մահացու մսեղիս՝ ամենակատարդ լրութեան,
Մի' տկարութիւնս նիւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրութեան:

Գ

Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզաւր,
Արասցե՛ս ողջ իբրեւ զառաջինն,
Մինչ ի դրախտին փափկութեան զպտուղն կենաց կթէի:
Կաշկանդեալ, զաւսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝
Կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն՝
Ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կքմամբ, սատանայական բուռն կապանաւք,
Զի մի' զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն:
Խոնարհեա՛ց առ իս, միայն ողորմած,
Զի բարձրացուցես զփայտս խոնարհ, բանաւոր, անկեալ
Եւ զչորացեալս ծաղկեցուցես՝ս ի բարի կրաւնս վայելչութեան,
Ըստ աստուածաբանութեան սուրբ մարգարէին:

Դ

Որպէս զի' ծնէ կոյրն անլուսաւոր՝ չունիմ տեսարան,
Որով զստեղծչիդ նկատեալ զկերպ՝ մաղթեցից.
Հզաւր, բարեգութ, միայն դու պաշտպան,
Ակնարկեալ խնամովք անձառ քո սիրոյ
Ի շնչական խաւսուն քո անաւթս՝
Յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ՝ հաստեսցես:
Ընդ երկոտասանամեայ չարեաւք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջեցելոյ
Գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ.
Հայեա՛ց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ,
Ուր ոչ է քղանցք ձեռաստեղծական վերարկուի ձորձոյ,
Այլ տարածումն հրաշից ամենայն ուրեք զաւրացեալ:

Ե

Ոչ աւծութեամբ իւղով՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին
Մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից գարշապարդ՝
Զկաթիլս աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ,
Այլ զանբիծ հաւատս ամբարձմամբ բազկացս,
Ստոյգ դաւանմամբ, հոգւոյ ողջունիւ,
Շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ,
Խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝
Բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ:

Զ

Վատնեալ մեղանաւք հոգւոյս գոյութիւն՝ լուծեալ մեղկութեամբ,
Եւ յերկուց կայից միայնակողմամբ, անհաստատ հետովք,
Ջրնթացից գործին, նահանջմամբ չարին,
Ձիւտեւականն բարձողութիւն շինուածոյ մարմնոյս՝
Առ ելս ծառոյն կենսաթիւ պտղոյն խափանեցելոյ,
Պատսպարեսցե՛ս անդրէն վերստին,
Միայն հնարաւորդ առ ի փրկութիւն:
Ձփառաբանարան հաստուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ
Ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին.
Հոգիդ քո ազդեալ մեծո՞ղորմութեամբ,
Ըստ Աւետարանին բժշկեցելոյ,
Հրաշափառապէս բարեգործեսցե՛ս, Բանդ կենդանի,
Ինձ խաւսողութիւն անսայթաքելի:

Է

Անկեալ կամ չարեաւք ի մահիճս ախտից ընկողնոց մեղաց,
Դի կենդանի եւ խաւսուն մեռեալ.
Կարեկցեալ իմունս թշուառութեան ողբականաւք քքուանաց ծայնից,
Ո՛վ բարերար Որդի Աստուծոյ,
Աւրհնաբանեալ աչացո՞ց ցաւողով վերականգնեսցե՛ս ի կենդանութիւն՝
Իբր զսիրելին ի յանշնչական մեռելութենէ:
Ստոյգ դառնացողս ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալ.
Ձեռն մատուցեալ, արեւ անստուեր, Որդի բարձրելոյ.
Հանցե՛ս զիս ի լոյս քունդ նշուլից:

Ը

Ընդ աղիողորմ թշուառութեան կականման ծայնի
Այրւոյն ի Նային՝ մաւր միամաւրին,
Տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծիցն,
Հոսմամբ արտասուացն, տուայտանաւք տխրութեամբ դիմացն
Եւ ես պաղատիմ վերջին հեծութեամբս՝
Տո՛ւր յուսահատելոյս զքաջալերութիւն մխիթարութեան գթած քո բանիդ
Ասելով եւ ինձ, գովեալդ բարի ստեղծիչ աշխարհի,
Թէ՛ Մի՛ լար, գերի, բազմաց ողբալի,
Որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ՝ ի վշտացելոյ՝ ծնաւդին սփոփանս,
Ջամենապարտ ոգիս ընկալայց ի քէն՝ ընդ նմին կրկին նորոգեալ:

Թ

Ընդ այսակիր անզգայելոցն, դիւալլուկ եւ քարակոշկոճ,
Հեղձամղձուկ, եղկելի անձանցն, քստմնելի, գիսախռիւ հերացն,
Վայրեներես բանդագուշելոցն, ի քէն ողորմեալ,
Փրկիչ բոլորից, իբրեւ զնոսին առ քեզ դիմեցից՝
Հերքեալ մերժեսցե՛ս զգունոս չարացն ապականողաց ի քո խորանէս,
Ձի ժամանեալ Հոգիդ քո բարի՝ այսրէն հանգիցէ,
Լցեալ զմարմինս մաքրութեամբ շնչոյս, զգեցմամբ անդամոցս՝
Ջգա՛ստ արացես զխելագարեալս ամենաթշուառ:

Ժ

Ընդ գերեցեալ դժոխաբնակաց վտարանդելոց հոգւոցն արգելեալ՝
Կամ ի վտանգի.

Ջճառագայթ ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ, լոյսդ իմ անձկութեան,
Ի կապանաց աւցտողին գերծեալ՝ զիս ապրեցուցե՛ս:

Գաղտնորոգայթ, աներեւութեակ, վրիպակ արահետ,
Գարշութեամբ մեղացս ջրգողեցեալ՝

Ոգւոյս կերպարան կայ ի տագնապի.

Ջծածկեցեալն ի տեսողութեանց զչարագործին թունիցն այտուցմունս

Քո ինքնաւորդ զաւրելութեամբ, Որդի Աստուծոյ, գթածաբար առողջացուցե՛ս:

Ջբազմազան տարագս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացուցողաց
Իւրականաւք կորստեան բերիւք, դժնդակարմատն շառաւիղաւք,

Հաստատեցելովք ի յանդաստանի անաւրէն մարմնոյս,

Տարակորգեցե՛ս ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի,

Որ արաւրադրեալ միշտ եւ մշակես զսահմանս հոգւոց՝

Առ բանիդ կենաց արդիւնատրութիւն:

ԺԱ

Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութեան արինակութեանց

Յանցուածոցս վէր, ըստ ճարակողն քաղցկեղի,

Առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածումն,

Չիք սպեղանի, իբր Իսրայելի,

Առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել.

Ի խարսխաց բարձիցս մինչեւ ցափն կառուցման լրութեան անդամոցս

Չէ առողջութիւն, այլ ամենեւին անբժշկութիւն:

Իսկ դու, ողորմած, բարերար, արհնեալ

Եւ երկայնամիտ թագաւոր անմահ,

Լո՛ւր պաղատանացս արգահատութեան սրտիս վտանգի,

Որ կարդամս առ քեզ, Տէր, ի նեղութեան:

ԲԱՆ ԺԹ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Նայեա՛ց, ամենահայեաց տեսութիւն կենաց բարութեան յուսոյ,

Ի մեծաբարբառ աղաղակ ցաւագնեալ անձինս հեծեծանաց,

Անհաս մեծութիւն, անուն ահաւոր, բարբառ կենդանի,

Լուր ցանկալի, ճաշակ ախորժելի,

Կոչումն պաշտելի, բարերարութիւն խոստովանելի,

Ազդումն խնկելի, իսկութիւն դաւանելի,

Էութիւն փառատրելի, գոյութիւն արհնաբանելի,

Տէր Յիսուս, ընդ Հաւր քում գովեալ եւ երկրպագեալ

Եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ բարձրացեալ եւ վերածայնեալ:

Որ միայն մարմնացար վասն մեր ըստ մեզ,

Ձի արասցես զմեզ վասն քո ըստ քեզ,

Լոյս ամենայնի, յամենայնի ողորմած, հզաւր, երկնային:

Եւ այժմ զլուծեալ եւ զխորտակեալ հողանիւթ անաւթս

Աստուածաւրէն հրաշակերտութեամբ, աղաչեմ, գթած, նորոգ հաստատեա՛,

Ջքոյին պատկերս մեղաւք հնացեալս
Ի քրայս հալոցաց կայծակամբ բանիդ,
Պաղատիմ առ քեզ, վերստին ծուլեա՛,
Ջխախատեալ շինուածս քունդ հանգստեան խորանի մարմնոյս՝
Պահպանաւ հոգւոյս, մաղթեմ, բարերար,
Ի բնակութիւն քեզ մաքրագործեա՛:
Մի՛ հատուցաներ չարեացն իմ գործոց զնոյն փոխատրութիւն:
Արբեալ եմ, ըստ մարգարէին բանի, եւ ոչ ի գինւոյ.
Թափեա՛ զմրուրս անաւրէնութեան թմբրութեան մահու բաժակիս
Ազատարար հրամանաւդ, ամենակեցոյց,
Զի մի՛ զքոյդ քամեցից ի վերջին աւուր յետնում հատուցմանն:

Բ

Արդար ես յիրաւունս քո եւ յաղթող՝ ի դատաստանի.
Եթէ մահու մատնես, ճշմարիտ են գործք քո,
Եթէ դատապարտես՝ աստուստ սկսեալ զտանջողականն կշտամբութիւն,
Ստոյգ են հատուցմունք քո,
Եթէ յանդունդս խորոց սուգեսցես,
Թէ՛ զկենդանութիւն շարժմանս բարձցես,
Թէ՛ զբանիս զաւրութիւն ունայնացուցես,
Թէ՛ զաչացս պատուհանս ստուերացուցես,
Թէ՛ զկենացն ճաշակ ի քեզ ինքն ամփոփեսցես,
Թէ՛ զհասարակաց կերակրոյս դարմանս բարձցես,
Թէ՛ զաւուրցս հարստութիւն համառատեսցես,
Թէ՛ ընդ իջման քաղցրութեան ցաւոյ եւ հուր տեղացես,
Թէ՛ ի լրութենէ բանի քոյ սովեցուցես,
Թէ՛ զականջացս դրունս խցցես,
Թէ՛ զշնորհիդ ձիր կտրեսցես,
Թէ՛ զգետին յատակի ոտիցս սասանեսցես,
Թէ՛ յանձկալի երեսաց լուսոյդ քոյ հանցես,
Թէ՛ ի համարէն աշխարհէ աստի հերքեսցես,
Թէ՛ փայլատակմամբ հրոյ պակուցես,
Թէ՛ անբժշկական ցաւաւք դատեսցես,
Թէ՛ դիւաց չարաց մատնեսցես,
Թէ՛ զազանաց ժանեաւք մանրեսցես,
Թէ՛ հողմով ցասման հոսեսցես
Եւ թէ՛ այլ ինչ նորոգ արարած տանջանարանաց կազմեսցես՝
Չար, քան զտարտարոսն,
Եւ սաստիկ, քան զգեհենն,
Թունաւորագոյն, քան զորդունսն,
Տարակուսելի, քան զխաւարն,
Երկիւղագին, քան զխորխորատն,
Ողորմելի, քան զմերկութիւնն,-
Վկայեմ անձամբ անձին՝ յոյժ պարտական գոլ սոցա:

Գ

Եւ քանզի յաւէտ տպաւորագոյն են նմանութիւնք փոխատրութեանցն
Առ ազգակցութիւն մեղանացս,
Իբր պատկերակիցք, միատեսակք, զուգաշաւիղք՝
Նշանակիչք այսր խորհրդոյ,

Արդ կարելոր է խոստովանել եւ յանդիմանել զերեսացն ծածկոյթս՝
Առ ծանաթութիւն խնդրողին:
Որպէս զի ոչ ջերմն սիրով առ ընկերին կարիս մատուցայ,
Յիրաւի ի նախնունն վտանգին տագնապեալ սառնում:
Եւ զի ոչ զցանկականն խրոխտականութիւն սանձեցի,
Յարժանի կրեմ եղկելիս զանզովանալի զկիզումն:
Եւ քանզի ոչ սիրեցի զլուսոյդ աւետիս,
Արդար հատուցմամբ ի մթութիւն ըմբռնողական
Միզին կորստեան վրիպեալ դանդաչեմ:
Եւ զի ոչ խտրեցի զմանունս փոքունցն յանցանաց,
Իբր անվնասակարք վարկանելով,
Պատկանապէս ի խածանողականացն
Ջազիրն զեռնոց խթեալ խոցոտիմ:
Եւ զի ոչ ձեռն կարկառի առ կիրս վտանգաւորին՝ այց առնել նմին,
Ի դէպ իսկ, ըստ գծագրութեան այսր աւրինակի,
Ապականութեանն գրոյ նուիրեալ մատնիմ:

Դ

Եւ արդ, ո՛չ յաստուածուստ ամենաբարի գանձուցդ՝ չարիս,
Եւ ո՛չ ի լուսոյդ նշողից՝ խաւար,
Եւ ո՛չ յապաւինութենէդ՝ գայթակղութիւն,
Այլ ես ինձէ՛ն կորստեան որդիս գտի զայսոսիկ:
Մեղա՜նք անաւրէնութեան իմոյ գանձեցին,
Նիւթեցին զայսքանեաց բարկութեան մթերս:
Հոգւոյ իշխանին մոլութեան հնազանդեալ՝
Թողի զտեղի քո նորա,
Ըստ Գրոյն խրատու յանդիմանութեան:

Ե

Եւ քանզի յայտնեցաւ յետուստ գաղտնեաց առականաց մարմնոյս անդամոց
Եւ արկաւ զերեսաւք կերպիս անվայելուչ ստուեր ամաւթոյս,
Ըստ մարգարէին առակի,
Տգեղս ցուցեալ զիս ամենեւին՝
Իբր մերկացեալ խայտառակեցելոյ պոռնկի,-
Ծագեա՛ յիս զլոյս քաւութեան, արքայ երկնաւոր,
Ջի թաւթափեալ զմեղաց փոշիս,
Ըստ աւետեաց ձայնին դարձելոցն ի Բաբելոնէ,
Նստայց վերստին՝ կանգնեալ ի հողոյ,
Եւ ի հաստատութիւն յուսոյդ հիմնացեալ անսասանելի,
Ըստ եսայեան բանին,
Ջգեցեալ զգաւրութիւն բազկի կարութեան նախնում մաքրութեանն՝
Վասն մեծութեան փառաց քաղցրութեան ամենապարզեւ քո աստուածութեանդ:
Աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Ի

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր, տէր, անոխակալ եւ երկայնամիտ,
Ներող, բարեգութ, հզաւր, ողորմած,
Ահա ճշմարտութեամբ են գործք քո,
Եւ խոստովանեալ՝ դատաստանք քո,
Վկայեալ են ընտրութիւնք քո, տեսողդ ծածկութից:
Ընդ երից երջանկաց մանկանցն,
Որք կիզանողական բոցովն փորձեցան
Եւ ոչ վնասեցան ի Բաբելոնի,
Զնոցա թախծութեան զերզն հառաչեն.
Մեղայ, անաւրիներցայ, յանցեայ, ապստամբեցայ
Եւ պատուիրանաց քոց ոչ անսացի:
Եւ քանզի մաքուր գոլով ի վնասուց նոքա,
Եւ զայս խոստովանութիւն գոչէին,
Իսկ ես ընդ նոսին նովին աղերսիւ
Չայնակցեալ սմին ողբոց երգութեան,
Եւ ա'յլ յաւելից՝ ամենապարտս մահու:
Ընդ Ղանիելի երանեալ եւ սուրբ մեծ մարգարէի,
Որ ի քում հարազատութեան ազգականութենէ
Տանն Յուդայի շառաւիղ ընտրեալ,
Զնորայն առեալ ընդունական եւ նուիրական բանից պաղատանս,
Ինովս պատժականութեան գոչմամբ հեծութեանս եւ ա'յլ կրկնեցից:

Բ

Ի մէջ գիտութեանս անպատշաճականս գնացի՝
Զարտուղի սխալեալ դժնդակապէս,
Այս է՝ ամենայնիւ ամենայն իրաւք մեղանչելն:
Ըստ սահման կշռութեան կամաց քոց արտաքս վազեցի,
Որ է հաւաստի կերպարան բասիր անաւրէնութեան:
Անգիտիցն չափոց չարութեան գործոց լրումն յաճախութեան նիւթեցի,
Որ է ճշգրիտ պատկեր յանցաւորութեան:
Սպառնացար, եւ ոչ զարհուրեցայ,
Արգահատեցեր, եւ ոչ երբէք լուայ,
Որ է ապստամբութեան յայտնի նշանակ:

Գ

Քեզ արդարութիւն հանդերձեցեր, բարերար,
Եւ ինձ ամաւթ եւ պատկառանս պատրաստեցեր,
Քեզ՝ փառս վայելչականս, եւ ինձ՝ նախատինս յարմարաւորս,
Քեզ՝ քաղցրութեան յիշատակ, եւ ինձ՝ մաղձ քացախեալ ի կատարածի,
Քեզ՝ բարեբանութիւն անլռելի, եւ ինձ՝ ձայնս ողբոց աղաղակի,
Քեզ՝ արհնութիւնս երգոց խնկելի, եւ ինձ՝ մերժումն տարագրութեան,
Քեզ՝ իրաւունս բազմարժանիս, եւ ինձ՝ պատասխանատուութիւնս ամենավարանս,
Քեզ՝ բարձրութիւն անճառ գովեստից, եւ ինձ՝ զաճիւն լիզելոյ պատիժ ծաղանաց:

Դ

Եւ արդ, ընկալար դու բարեաց ընտրութեանց անկշիռ սահման՝
Զքոյոցդ ախորժականաց կնդրկաց պտղոց վերառեալ ըստ քեզ,

Եւ ես՝ զհմոյս աստէն առ սմին
Պարսաւանս յոգունս կրկնակի բարդեալ ինձ ըստ իս:
Իսկ եթէ անարատիցն մաղթանաց այս էր յանձնառութիւն,
Իսկ ինձ զո՞րս հիւսեցից շարս եւ տողս բանից դարովականաց,
Որ քան զամենայն դժնեայս յաւէտ վրիպեցայ:
Մոլորեցայ անառակ ընթացիք ի միտս վայրենիս,
Յանդգնեցայ շրթամբք խաւսից ի բանս երկրաւորս,
Ջակատեցայ անկասելի ի պատկառելեացն գործոց,
Փքացայ, վերացայ, որ յետ սակաւ մի ժամանակի
Ի հող մահու եմ իջանելոց,
Գոռոզացայ, բարձրացայ, որ եւ ոչ զգրաւական շնչոյս
Տուրելառութեան ունիմ ի ձեռին:

Ե

Ամբարտաւանեցայ փոշիս շնչաւոր,
Ամբարհաւաճեցայ կաւս ձայնաւոր,
Հպարտացայ հողս անարգութեան,
Ի վեր ամբարձայ մոխիրս մերժելի,
Բազուկ կառուցի բաժակս մանրելի,
Տարածեցայ առաւել իբր վեհ
Եւ դարձեալ իբրեւ զհերքեալ առ իս ինքն ամփոփեցայ,
Բարկութեան բոցով ցոլացայ տիղմս բանաւոր,
Իբր զանմեռ ոք մեծամտեցի,
Որ ընդ քառոտանեաց մահու եմ փակեալ:
Գիրկս արկի կենցաղոյս սիրոյ
Եւ ի քեզ թիկունս, փոխանակ դիմաց, դարձուցի,
Ի թռիչս մտաց ընդ խաւար խորհրդոց սլացայ,
Ջանարատ հոգիս մարմնոյս փափկութեամբ յաւէտ վտտեցի,
Ջգաւրութիւն աջական կողմանս տկար արարի,
Ահեկանացս կայից ուժգնութիւն տալով՝ յաղթեցի,
Ջքեզ իսկ տեսի հոգացեալ վասն իմ,
Ջոր չէ աստ գրելի, եւ ոչ պատկառեցի:

Զ

Իբրեւ զհաւ վայրենի սրացայ, ըստ ովսէեան բանին առ Եփրեմ
Ի նախնին իմ սովորութիւն,
Յաղաւթարանն վայրի ընդ պատաղմունս այսր կենցաղոյս շրջանակեցայ,
Ոչ կացուցի յոտին զերիվար մտացս երասանաւ բանին,
Ընդ հին չարութեանցն նորոգ ինքնաստեղծութիւնս գտի,
Անուրս, ըստ Յոբայ, ծանունս եւ անտանելիս ինձէն ինձ սաստկացուցի,
Առիգած անկարկատելի, ըստ Երեմիայ, զանձն իմ արարի,
Իբր զվիժած անգրելի կոչման, ըստ առակարկուիւն,
Ի մարդկանէ համարոյ եղծայ,
Իբր զհանդերձս ինչ ապարահից, ըստ եսայեան բանին, զագրացայ:
Որպէս զթրծեալ աման խեցեղեն՝ փշրեցայ անարծարծելի,
Ըստ բամբասանացն Եդոմայ ի մարգարէէն՝
Ջչորրորդ չափն անաւրէնութեան սատակման ինձ պատրաստեցի:
Եւ զի՞նչ ստութիւն առ այս՝ եւ զայս յաւելուլ ընդ այս.
Քանզի զվրանն իսկ դիւանուէր Մողոքայ
Առի ինձ այսրէն առ դժոխոցն ժառանգութիւն,

Լքեալ զերկնայինն՝ յեղանակաւ իմն արինակի նմանագիր ձեւակերպութեան,
Որպէս առակ պատկերի աստեղն Ռեփանայ բաբելականի,
Յիսրայելէ պատուեցեալ, ցուցաւ ի Սինա:

Է

Իսկ արդ, զի ի նախնի շնորհին համարձակութենէ դարձեալ՝
Փոխեցայ, զրկեցայ, ելայ, հեռացայ,
Բաժանեցայ եւ անպատուաստելի կտրեցայ,-
Արդ, ընկա՛լ զիս, Տէր, վերստին կերպարանեալ ի պատկեր հոգւոյ,
Ջանարժանս կենաց՝ իբր զմահապարտ, իբր զչարագործ,
Իբր զպատկառեալ, իբր զկոխան եղեալ բանսարկուին,
Որպէս զանթշկելի մատնեցեալ, որպէս զհասեալ յատակս մահու,
Որպէս զգարշեցեալ, որպէս զխոտան գտեալ քո կոչմանդ,
Որպէս միանգամայն ի կորուստ վարեալ,
Որպէս դեգերալ, որպէս վանեցեալ, որպէս սարտուցեալ,
Որպէս տարակուսեալ, որպէս թշուառացեալ, որպէս վիատեալ,
Որպէս կործանեալ, որպէս խորտակեալ, որպէս բեկեալ,
Որպէս թախծեալ, որպէս յոգի տրտմեցեալ, որպէս թշնամանեալ:

Ը

Իսկ դարձեալ ակնարկելով քո, գթած,
Մարդասէր, հզար, ի յաղերս բանիս՝
Որպէս զղջացեալ, որպէս խոստովանեալ,
Որպէս ի յոտս քո դիմեցեալ, որպէս զապաշխարեալ,
Որ կշռես, գրես եւ մեծ համարիս զհառաչ հոգւոյ
Եւ զազդումն շնչոց հեծութեան,
Ջկսկիծ շրթանց, զպասքել լեզուի, զտխրականութիւն երեսաց,
Ջկամս խորհրդոց եւ գլաւժարութիւն խորութեան սրտից,
Որ փրկութիւնդ ես անձանց եւ տեսող ոչ գործեցելոց,
Եւ ստեղծիչ բոլորից, եւ բժիշկ վիրաց աներեսութից,
Պաշտպան յուսացելոց եւ բարեխնամող տէր ամենեցուն:
Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԱ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի ես ինձէն անձամբ իմով ինքնագրաւ ի մահ՝
Ոչ կացի երբէք ի յոտս մարդոյ
Եւ ոչ սիրտ բանականի ստացայ, ըստ Գրոյն,
Եւ քանզի ոչ փոփոխեցայ ի նախակարգելոցդ,
Եւ ոչ ընդ բարութք ուղին ընթացայ,
Ընդէ՞ր ոչ զխոտորնական հետոցն խաւարայնոց զդէմս ցուցից
Ի սահման կարգի այսր ընթերցուածոյ:
Առ որս ածեալ յարմարեալ առ սոյն զկերպարան տեսակի բանիդ երեսաց,

Ըստ վերագոյնդ նշանակելոյ անփոխադրելի պահելով՝
խոստովանեցայց վերստին դարձեալ աստանար
Չմնացեալ չարութեանցն զբիծս, զոր յաջորդաւդ է իմանալի:

Բ

Աւտար ժանտագործս արժանապատիծս
Աճեցուն արարի զնացիւք անսաստութեան զգունդն Բելիարայ,
Կաքաւս կայթից եւ ցուցս վազից
Խաղալկացն դիւաց գարշելեաց՝ ճարտար խաբողաց
Ծուլութեամբս իմով շնորհեցի,
Գանս գաղտնիս եւ խոցուածս անյայտս
Ի կործանեցելոցն դահճաց ընկալայ:
Ոչ հերքեցի զվանեալսն խաչիւն Քրիստոսի,
Քան թէ անդրէն առաւել կրկին իսկ զաւրացուցի:
Վասն իմոյ հիքոյս անաւրէնութեան
Անունդ Յիսուսի հայիոյի ի մէջ այսականաց,
Որպէս վասն Իսրայելի՝ ի մէջ հեթանոսաց:
Հարուածս հարուածոց վնասակարս ապականութեանց, ժանգոյ եւ թրթրոյ
Եւ այլոց կերչաց՝ վատնողաց զծաղիկ հոգւոյս,
Ըստ սրբոյն Յովելայ հրաշական ողբոցն,
Որ ի ցոյցս երկրի վասն Իսրայելի՝
Յառակս հինից եւ չարաց հոգւոց,-
Յիս ինքն տնկեցի,
Ստեղծանել զնոսա պատրաստեցայ, քան թէ սատակել:
Բիւրս կուտեալ հաւաքեցի անծին իմում մարտիկս մահազէնս,
Կշտամբիչս ինձ գոյացուցի՝ անիրաւս եւ անպատկառելիս,
Ներհակս ինձ զաւրացուցի՝ ապառուծս եւ անկռուելիս,
Դառինս ինձ առի մասունս ընդ քաղցրաւենեաց ճաշակացն,
Առ ստացողն՝ միշտ նենգաւորս,
Եւ առ բանսարկուն՝ յաւէտ հաւատարիմս:

Գ

Աւա՛ղ աղէտիս, վիշտ վտանգիս, խաւար ամաւթոյս, մութ պատկառանացս,
Զիա՞րդ եւ առ բանիս յանդիմանութիւն համարձակեցայց.
Մեծ է ծայնս գուժի, եւ անբերելի՝ բողոքս աղաղակի:
Քանզի թէ զհոգիս իմ էր տեսանել,
Տգեղս եւ նուաղս եւ ամենեւին ներգեւեալս,
Յաւովք հեծութեանս ի վերջինս վարեալ վարանումն
Եւ մրճոտեալ, աղտեղեալ գունով զազրութեան՝ իբր զպաշտաւնատար մեհենի,
Վասն զի նոյն է սպաս տանել ծուլեալ պատկերի եւ մեղաց ախտի:

Դ

Արդ, ես զնացի ընդ այս ճանապարհի կորստեան հետոց խաւարի,
Ետու զբաժինն քո ցանկալի յանապատ անկոխ, ըստ մարգարէին,
Որ առ քահանայսն Իսրայելի ամբաստանութեան:
Եւ զիա՞րդ ասացից անծին իմում մարդ գրեալս ընդ անմարդիս,
Եւ ի՞բր անուանեցայց բանական անբանիցն յիմարութեան կցորդեալս,
Եւ ո՞րպէս կոչեցայց տեսանողական՝ մթացուցեալ զլոյսս, որ յիս,
Եւ ընդէ՞ր համբաւեցայց զգայական՝ զիմաստիցս դրունս փակեալս,

Կամ որո՞վք ցուցայց տպաւորութիւն նկարագրութեան անեղծին շնորհի
Անձամբ ինձէն յոգի մահացեալս,
Նաեւ ոչ շարժողական եւ կամ շնչական ունիմ անուանել,
Թող թէ հոգեկան կամ մտաց ընդունական:

Ե

Անպիտանս ի թիւս անաւթոց,
Անարգս ի քարինս որմոց,
Արհամարհեալս ի կարգս կոչեցելոց,
Վատթարս ի յազգս հրաւիրելոց,
Արհաւրաւք մահու պակուցեալս,
Անխրախուսելի ի բոլորեցունց՝ ցաւովքն եւ տանջանաւքն Երուսաղեմի,
Ըստ Երեմիայ բանին խրատեցեալ,
Պակասեալ աւուրցս ի հեծութենէ, եւ ընթացք ամացս՝ ի հառաչմանէ,
Ըստ նուագարանաց երգողին:
Իբր ասուի՝ ի ցեցոյ, եւ փայտ՝ ի յորդանէ,
Ըստ իմաստնոյն բանի, ի խիթմանէ սրտիս հալեցայ,
Իբր զոստայն սարդից մաշեցայ, ըստ սաղմոսողին, եւ խոտան գտայ,
Իբր զամպ առաւաւտեայ եւ զցաւ վաղորդայնի,
Ըստ մարգարէութեանն ձայնի, սպառեցայ:

Զ

Այլ ոչ ի մարդ ոք ունիմ գոյս,
Եթէ անիծեալ ի տեսանողէն՝ անյուսադրելի վիատիմ,
Այլ ի քեզ, Տէր իմ ոգեսէր,
Որ ընկղմեալ ի քոյդ գթութեանց բարեաց անբաւից
Եւ ի բեւեռելոյն ժամու ի խաչին՝
Մաղթեցեր մեծդ ողորմութեան
Առ Հայր քո բարձրեալ՝ քո չարչարողացն:
Արդ, շնորհեա՛ ինձ յոյս քաւութեան, կեանք եւ ապաւէն,
Եւ ի տուր շնչոյս թշուառի՝ առից զոգիդ քո բարի:
Եւ քեզ, ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով՝ զաւրութիւն,
Յաղթութիւն, մեծութիւն եւ փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԲ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Դարձեալ այլաբանեցից՝ ի նոյն շարունակ բարդեալ
Զկշտամբանացս եղանակ դսրովեալ անձինս,
Ածեալ մատուցեալ, կրկին կացուցեալ նովին պատկերաւ ի նոյն պայմանի.
Թերեւս գրեսցէ ինձ ամենագէտն
Զայս յանդիմանութեան դատակնիք կսկծեցուցանողականս բանի՝
Ճշմարիտ խոստովանութիւն համայնից գործոց գաղտնութեանց չարեաց:

Բ

Այլ ոմն ձիս խաւսնական, կարծրերախ, սանձակոտոր, արծակերասան,
Յովանակս անհամբոյր, վայրենական եւ անկրթական,
Երինջս աւողական, անուղղական եւ անվարժական,
Մարդս մոլեգնական, տարագրական եւ կորստական,
Մանուկս մեղանչական, անխրատական եւ վարատական,
Տնտեսս մահապարտական, տարտամական եւ անգործական,
Բանականս անասնական, գազանական եւ անմաքրական,
Ձիթենիս ամայական, անպտղական եւ կործանական,
Մարմինս հոգւոյս իմ թախծողական, դատողական եւ տանջողական,
Խոցեալս անբժշկական, անխնամական եւ անկանգնական,
Ոսկի շարս կայսերական, արդվատնական եւ անգտական,
Ծառայս սխալական, փախստական եւ թշուառական:

Գ

Ահա ես ինքն ինձէն կամաւորապէս անձնամատն եւ մարմնակործան,
Հոգեկորոյս եւ միշտ մտախաբ,
Կամակոր իսկ եւ սրտաբեկ,
Ուշամոռաց եւ հանճարագրաւ,
Ջգայագիրկ եւ իմաստասպառ,
Յայրատատես եւ եղեռնալուր:
Ես աստուստ եւ անդուստ բնաւիւք բորբոքմամբք
Մահաբեր երկամբք վնասեալ,
Ոչ միով իւիք տեսութեամբ
Ի գործ ընտրութեան քեզ պիտանացուս, տէրդ բոլորից:
Ողբամ գորովայնն, որ երկնեացն զիս,
Աշխարեմ գստինսն, որ դիեցուցին.
Ընդէ՞ր ոչ մաղծ մակարդեալ ընդ կաթին ձգեցի,
Եւ զիա՞րդ ոչ դառնութիւն ինձ ընդ քաղցրութեան ջամբեալ մատուցաւ:

Դ

Ձի թէ ես ինձէն անձին իմում
Դժնեայ դատախազ համբարծայ այսքանեաւք բանիւք
Եւ ունիմ տակաւին գսուր բարկութեանս անխոնարհելի,-
Ո՞վ որ յերկրածնաց աստի զիս ողորեսցէ:
Ջամենայն խայտառակեցից,
Ջբնաւ էութիւնս դատեալ տուժեցից,
Ջհամաւրէն վնասակարացն զգունդ գանեցից,
Ջխոցողացն զինուորութեանց դատախազեցից,
Ջգայականացն գլխաւորութիւնս կշտամբեցից:
Մեղայ ամենայնիւ յամենայնի, ողորմեա', գթած:
Ոչ նոր ինչ գտեր յիս գյանցանացս պարտեաց մառախուղ,
Այլ նոյն եմ յաւէտ նովին պատահմամբ պարտաւորութեան`
Անկցելի ձործով սխալեալ առաջի քո` անփոփոխելի,
Եւ դու միայն իսկապէս գթած, արհնեալ, մարդասէր,
Ընդ աջմէ իմոյս փրկութեան կանխեալ ներութեամբ անայլայլելի:

Ե

Արդ, մատո՛, խնամակալ, հգաւր, երկնաւոր, բարի,
Ամենից հաստիչ յոչէից,
Ջբանիդ գաւրութեան իմաստից կայծակն
Ի գործի ազդման լեզուիս շարժութեան,
Առիթ մաքրութեան յամենուստ զգայականաց գոյաւորութեանց
Յիս մասնաւորելոց՝ քո ձեռակերտից,
Սոքաւք առ ի քէն եղելովք եւ բժշկելովք կրկին հանդերձանաւք,
Անպակաս ծայնիւ, անհատ բարբառով քեզ վերընծայել գոհաբանութիւն՝
Ի փառս մեծութեան Հաւրդ քոյ՝ Աստուծոյ մերոյ, յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԳ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԿԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր Աստուած ամենայնի, գաւրաւոր յամենայնի,
Անպարագիր, անվայրափակ տեղի ամենեցուն,
Բոլոր իսկութեամբ հուպ յամենեսին,
Անուրեք վայրից, եւ չիք սահման առանց քո,
Ո՛չ երեւեալ երբէք եւ ո՛չ տեսականութիւն առանց քո ծագման լուսաւոր:
Փառք ահաւորութեան, անուն անհասութեան, կոչումն մեծութեան,
Ձայն անբաւութեան, իսկութիւն անքննութեան,
Անմատչելի հեռաւոր եւ անընդմիջելի մերձաւոր,
Տեսող հեծութեան, նկատիչ թշուառութեան,
Մաւտակաց թախծութեան, ամենաբոյժ հնար անճարութեան,
Հայր գթութեանց, ծագող ողորմութեան, Աստուած մխիթարութեան:

Բ

Հայեա՛ց, Տէր, ողորմութեամբ ի պատկեր վշտաց դառնութեան
Բազմավտանգ կրիցս կարեաց, զոր հանդէպ քո տարածանեմ,
Կցորդակի՛ց լեր բժշկապէս,
Եւ մի՛ ի խոյզ ընտրութեան կոչեր դատաւորաբար:
Արդարեւ մեծ է վտանգ տարակուսանաց ցաւոց այսր վարանման,
Յորժամ իցէ մարմինն մեղաւք գրաւեալ,
Եւ անձն՝ ի գործոց չարեաց ոչ մեկուսացեալ,
Գործնականացն գործի՝ սովորութեամբն կարեաց կապեալ,
Ջանգուածն հանդերձանաց՝ մահացու կրիւք շաղախեալ,
Ջգայութիւն սրտին իմաստից՝ խեթի խոցոտեալ,
Ակնկալութիւն բարեացն՝ բնաւին բարձեալ,
Եւ ի բանականութեանն՝ ընդ անասունս դասակարգեալ,
Եւ զազիր գարշութիւն՝ ընդ գոյութեանն շարամանեալ,
Եւ տեսականացն ողջ ելով՝ իմանալիքն վիրաւորեալ,
Եւ ի սաստկութենէ յանցմանցն յիշատակի՝ յաւէտ յուսահատեալ,
Եւ տագնապաւ նախագործելոցն՝ միշտ տարակուսեալ,
Եւ յստակութիւն աղերսին՝ իսպառ պղտորեալ,
Եւ խղճի մտացն յուզմանց՝ կրկին ճենճերեալ,
Եւ ձեռն ի մաճի գործոյն՝ գլետնոցն հետազաւտեալ,

Եւ կերպ ի յառաջ դիմեալ՝ ոտք ի վերջ կոյս յետահարեալ,
Եւ գիտութեամբ էիցն՝ ի չէիցն միշտ խաբեցեալ,
Եւ ի մտացն մարտ՝ ի փոքունցն յաղթահարեալ,
Եւ ի թառանջ սրտին՝ հագագին դուռն հրդեհեալ,
Եւ խոնաւ զաւրութիւն քմացն՝ ամենայն ուրեք տոչորեալ,
Եւ անարեւ միգով՝ յամենայն մասանց պարփակեալ,
Եւ լայնութիւն ակնկալութեանն՝ ամենեւին իսպառ ամփոփեալ,
Եւ անբերելեացն տոյժ՝ ի զգալիսն տպաւորեալ,
Եւ եղկութիւն կորստեանն՝ ի յուշ անդ եկեալ,
Եւ դատակնիք հատուցմանն՝ ի դիւանի մտացն գրեցեալ,
Եւ բարերարին ակն՝ ի ցասումն իմն երեւեցեալ,
Եւ լոյսն բնութեամբ՝ զանգուածոյ հողոյս զայրացեալ,
Եւ ահաւորութիւն էին՝ ընդ փոքրկութիւն բնութեանս ընդհարեալ,
Եւ միշտ որոտմամբ բանից՝ բանաւոր մոխրոյս բարկացեալ,
Եւ իրաւանցն վիմաւք՝ զարժանիս մահու կոշկոճեալ,
Եւ որ իմն է տաղանդ՝ յանառակս աստէն կորուսեալ,
Եւ պատուական իրին ստացուած՝ իբրեւ անարգ յերկրի թաղեալ,
Եւ տաժանմանցն արգասիք՝ ծուլութեանն մթով ծածկեալ,
Եւ իբր զի բաց բարձեալ նշմարան ճրագի՝ չերեւեալ,
Եւ պատասխանարան լեզուիս՝ յիրաւանցն աւտար՝ կարկեցեալ,
Եւ անհամբոյր շրթանցս դրութիւն՝ արինաւոր դատմամբ պապանձեալ,
Եւ յուզմունք մտացս՝ ի զանազան մասունս ցնդեալ,
Եւ զկեալն ի վերայ աւգտին՝ ոչ ինչ գիտացեալ,
Եւ ի կշռութիւն բարւոյն ընտրութեան՝ յիմար երեւեալ,
Եւ ընթացք ելիցն՝ նահանջմամբ չարին խափանեալ,
Եւ վառարան իւղոյն՝ աճիւնովն հնոցի լցեալ,
Եւ անուանս գիր՝ ի կենաց մատենէն եղծեալ,
Եւ կշտամբանք ընդ երանութեան՝ անդ արձանացեալ:

Գ

Եթէ զինուոր տեսանեմ՝ մահու ակն ունիմ,
Եթէ պատգամաւոր՝ խստութեան,
Եթէ մատենագէտ՝ մուրհակի կորստեան,
Եթէ արինաւոր՝ անիծից,
Եթէ աւետարանական՝ փոշւոյ ոտիցն թաւթափելոյ,
Եթէ բարեկրան՝ յանդիմանութեան,
Եթէ ապառու՛մ կսկծման:
Եթէ ջրովն ընտրութեան փորձիմ՝ խորտակիմ,
Եթէ դեղ ինչ դատման ձգեմ՝ սատակիմ:
Եթէ բերս նկատեմ բարութեան՝
Ի կարծեաց չարեացս փախնում,
Եթէ ձեռն համբարծեալ՝ կորանամ,
Եթէ փոքր ինչ խրտուիլ՝ սարսեմ,
Եթէ սակաւ մի թնդիւն՝ ընդոստիմ:
Եթէ ի խրախճանս ընպելեաց հրաւիրիմ՝ դողամ,
Եթէ մեծիդ յանդիման լինիմ՝ սարսափեմ,
Եթէ ի հարցումն բանի կոչիմ՝ կարկիմ,
Եթէ իրաւամբք քննիմ՝ համրանամ:

Դ

Արդ, այսքան ամենաթշուառ եւ ողորմագին տարակուսանացս,
Ի վերայ միմեանց բարդելոց,
Որք զստորեւ զգայականաց սրտիս գոյութեան ի ներքուստ անդուստ
Անբժշկական ցաւաւք, աներեւակի նետիւք խոցուտեալ,
Անարտաբերելի, մշտակիր, յարամնաց, հանապազամուխ
Բեւեռեալ աստուստ ընդ հոգւոյս,
Լցեալ շարաւով, կրկին հարուածով,
Վտանգ սատակման մահու գուշակին:
Թարախ մթերից, պատեալ գերկաթով, գաղտնեացս ծածուկք
Ազդեն ինձ տագնապս՝ վէրս պահեալս անխնամարկելիս
Ընդ ելս շնչոյս տուրեւառութեան,
Յորոց նեղութեանց չարաչար ճնշեալ աղաղակ ձայնիս,
Խառնեալ արտասուաւք, կողկողագին թախծանաւք հոգւոյ,
Բարեգործիդ հնարաւորութեան՝
Յերկրաստեղծիցս նահատակաց ընդ իմ մաղթողաց յերկինս առաքեմ:
Վերջին հեծութեամբս եւ ես ընդ նոսին
Արտասուաւք ողբոց, ամենեքումբք նուիրողաւք,
Ջաղերսանս ըղծիցս ի ստորնայնոցս աստի յերկինս առաքեմ:
Շնորհեա՛, Տէր, անդորրութիւն կենաց հանգստեան
Ողորմելի վաստակեցելոյս ի յընդունայն երկրագործութեանս,
Համայնդ յամենայնում, ամենայնիւ ստացեալ քեզ փառս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻՂ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, որո՞ց խնդրոց արժանաւոր վարկանելով զիս՝ մատչիմ աղերսել.
Արքայութեա՞նն, յորմէ վրիպեցայ,
Թէ փառա՞ցդ վայելչութեան, յորմէ զրկեցայ,
Թէ կենա՞ցդ անմահականաց, յորմէ հերքեցայ,
Թէ ընդ հրեշտակսն պարակցութեա՞ն, յորմէ տրոհեցայ,
Թէ ընդ արդա՞րսն մասնակցութեան, յորոց ճեղքեցայ,
Թէ ո՞ւր որթոյն կենդանւոյ, յորմէ քանցեցայ,
Թէ ո՞ստ տնկոյն բերկրութեան, յորմէ զաւսացայ,
Թէ ծաղի՞կ փառացն շնորհի, յորմէ թափեցայ,
Թէ պանծանա՞ցն ժառանգաւոր, յորմէ կորացայ,
Թէ հայրենի ծոցո՞յն հարազատ, յորմէ ընկեցայ:

Բ

Եթէ զգեստո՞վն լուսոյ պարծիմ, յորմէ մերկացայ,
Եթէ ի ստացո՞ղ դարձին յուսացայց, յորմէ խորթացայ,
Եթէ ի լուսո՞յն իղծս դիմեցից, յորմէ մեկնեցայ,
Եթէ Յիսուսի՞ յոսկերսն յաւդիմ, յորմէ մերժեցայ,
Եթէ ի թեւս նորա՞ մերձիմ, յորմէ ատարացայ,
Եթէ յապաւե՞նն ապաստանեցայց, յորմէ խեթացայ,
Եթէ ի փրկութեանն նորոգութիւ՞ն, յորմէ մահացայ,

Եթէ ի զգաստութեանն զուարթութիւն, յորմէ ես լքայ,
Եթէ ի կանոնն կենաց ուխտի, յորմէ փոխեցայ,
Եթէ ի սահմանն հաստադրական, յորմէ սահեցայ,
Եթէ յանշարժ վիմի՞ն պնդութեան, յորմէ սասանեցայ,
Եթէ ի շա՞րս գումարտակին, յորմէ հոսեցայ,
Եթէ ի քաղա՞քն անդրանկաց շինիմ, յորմէ գերեցայ,
Եթէ հանապազորդեան հացի՞ն աղաւթեմ, զոր ոչ վաստակեցայ,
Եթէ փոխադրութիւն երկանցն խնդրեմ, յոր ոչ քրտնեցայ,
Եթէ պարզեալա՞քն պսակեցայց, յոր ոչ հանդիսացայ,
Եթէ արծա՞ն ինձ կենաց գրեցից, յորմէ ջնջեցայ,
Եթէ զերախտեացո՞ ձի՞ր յիշեցից, զոր միշտ մոռացայ:

Գ

Ահա հատաւ եւ կամ խզեմաւ լար կենաց յուսոյն,
Տիրեցայ ի բորոտութեանցն գարշութենէ՝ համայն ախտացեալ,
Ամենայնի սպառեալ զմարմինս ապականութիւնն,
Շրջապատեալ՝ մեռոյց Աստուծոյ:
Դոյզն պալար փայլունակ, տգեղ, լսնացեալ
Մնացուած ինձ պահեալ նախունակ երկդիմի կերպին,
Որ զկրկին անմաքրութիւնն նշանակէ:
Պարծանացն նշոյլ ամենեւին ինձ շիջաւ,
Փրկութիւնն մատնեցաւ, բարին ստուերացաւ,
Ելք կենացն բնաւին փակեցաւ,
Մխիթարութիւնն բարձաւ,
Դատաստանին ատեան մերձեցաւ,
Թոյնք մահուն ինձ արծարծեցաւ,
Սպանեալն կրկին ինձ կենդանացաւ,
Լաստին դադարք վիմաւք խցաւ,
Շաւիղն յուսոյն կուրացաւ,
Շնորհին ծածկոյթ յինէն մերկացաւ,
Փառացն վայելչութիւն ստուերացաւ,
Հանձարն առաջնորդական խափանեցաւ,
Կշտամբանացն փուշ բազմացաւ,
Անարէնութեանն ուղէջ ծաղկեցաւ,
Բոց գեհենին ինձ բորբոքեցաւ,
Ծառայութեանն լուծ սաստկացաւ,
Ստրկութեանն կապ զաւրացաւ,
Ունողն յարկին կառուցման ահա անկաւ,
Բարձրութեանն վստահարան կործանեցաւ,
Ընտանութեանն միաւորութիւն անջրպետեցաւ,
Սրբութեանն սիրող Հոգին Աստուծոյ տրտմեցաւ:

Դ

Եւ քանզի զվերջինն համբուրեցի դառնութիւն,
Տանջանս, խէթս, տխրութիւնս,
Վիշտս հոգեկանս, ցաւս անխնամարկելիս,
Տարակոյսս անյուսադրելիս, ամաւթանս անպարուրելիս,
Խայտառականս անվերարկելիս, պատկառանս անհամարձակելիս,
Փախուստս անդառնալիս, հալածանս անմարդասիրելիս,
Երկայն ուղեւորութեան ապածեռն անթռչակութիւնս,-

Իսկ դու փրկութիւն, զարութիւն եւ աւգնութիւն,
Ողորմութիւն, լուսաւորութիւն, քաւութիւն եւ անմահութիւն,
Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ,
Արարիչ երկնի եւ երկրի:
Որ ընծեռես ջուր պասքելոցն ի ծարաւուտ վայրս անապատի,
Արհնեալ, բարեգութ, հզար, մարդասէր,
Երկայնամիտ, խնամակալ, հնարաւոր, այցելու,
Պաշտպան աննախանձ, պահապան յաղթող,
Կեանք անկորուստ, միջնորդ երկնային,
Լիութիւն աննուագ, երանութիւն տաւնելի,
Ձեռն ձգեալ սիրոյ ողորմութեան քոյ աջոյ՝
Ընկալ՛ եւ մատո՛ք քաւեալ եւ սրբեալ զիս՝ զամենապարտս,
Բանդ կենդանի, առ հաւասարապատիւ քո հոգի,
Ձի քեւ վերստին հաշտեալ յիս դարձցի,
Եւ ի ձեռն քո իւրովն կամաւք մաքուր նուիրեալ,
Չաւրեղն ինքնութեամբ զիս Հաւր ընծայեալ,
Անդէն առ նմին նովիմք միշտ ի քեզ
Շնչոյս ողջունիւ կապեալ ընդ շնորհիդ՝
Ի քեզ միանալ անբաժանելի:
Կասն որոյ քեզ, ընդ Հաւր քում, Հոգւովդ Սրբով,
Երրեակ անձնաւորութեանդ ի միում բնութեան
Եւ ի մի աստուածութեան՝ փառք,
Եւ ի ստեղծականաց էից՝ գոհաբանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻՅ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Բայց քանզի ի վերայ այսքանեաց գերութեանց
Ամենաթշուառ վտանգաւորիս՝ մի զմիով ել եւ ելս առնելոյ,
Ջորոյ կերպարանս անցիցն ի մասնէ վերաճառեալքդ նախագրեցին,
Ուստի եւ փոխեալ զեղանակ բանիս,
Այլ ոչ զեղկութիւն աղէտիս:
Այն զի ծով է ինձ ծփանաց
Կենցաղոյս բերմունք յոյժ նմանագոյն,
Յորում կոհակաւք բազմաւք անթիւ դիմեցմանց
Տատանեալ հոգիս ի յայսմ աշխարհի՝
Մարմնոյս շինուածով, իբր ի նաւակի:
Ձոր Եսայիաս մարգարէ զյանկարծադէպ կատարածն,
Որ ի պարսկականն հինից,
Երուսաղեմի եւ Սամարիայ կործանմանն,
Նմանութեամբ այսր արիւնակի կերպաւորեցոյց,
Որ եւ առ իմս հոգեւորական խորտակումն զուզածայնել ոչ է սխալական:

Բ

Քանզի մինչդեռ չուէի ես յանհոգութեան անտարակոյսն վստահութեամբ,
Դոյզն կասկած արկածից ի միտ բերելով առ խտրոց փոքր միջոցին,
Որ ի մէջ հանգստեանն եւ աշխատութեանն,
Իբր այն թէ հասեալ իցեմ,
Ձմեռն յամարայնի բքաբեր հողմով ժամանեալ՝
Երեքալեանն դիմակցութեամբ ամբոխեաց զհանդարտութիւնն,
Ուստի նաւն ի բախմանէ վայրենի ալեացն խորտակեցաւ:
Թելոցն ձեռնարկութիւն քայքայեցաւ,
Կայմն ամբարձման ի կայից իւրոց խլեցաւ,
Առագաստին թռչարան յանկարկատելի ծուէնս պատառեցաւ,
Շինուածոյն շուք անզարդեցաւ,
Առասանք ձգողականացն խզեցաւ,
Տեսարան գլխոյն դիտակի խոնարհեցաւ,
Ապաւանդակին պարան կտրեցաւ,
Ապաւինութիւն խարսխին լուծաւ,
Լուծք ստուարք ամուլիցն կցորդութեան բաժանեցան,
Սամիք ուղղչացն հետոց գալարեցան,
Լաստ հիմանն հաստարանի ընկղմեցաւ,
Ղեկացն կառուցմունք անդրէն սուզան,
Չուոցն յարմարութիւնք պակասեցան,
Ողնափայտին պատսպարան իսկոյն բեկաւ,
Կապարանք զստին հաստուածոյ յաւշատեցաւ,
Գոգք ամփոփման ծոցոյն կազմածոյ անարգեցան,
Խելք շրթանցն եզերաց խախտեալ ոստեաւ,
Պաղպաջունք բազմականացն անկեալ բարձաւ,
Վանդակապատին վայելչութիւն յատակեցաւ,
Գահաւորակին հանգստարանն շփոթեցաւ,
Մածմունք տախտակաշարք ի միաբանութեանց միմեանց անջատեցան,
Հեղոյսք պնդման բեւեռացն քարշեցան:

Գ

Արգասիք իրին յիշատակարան ողբոց ինձ նմանեցաւ:
Նաւուղիղն հանդէպ նաւին դեգերեալ ողբայ,
Ձեռն ի ծնաւտի եղեալ՝ արտասուաց գետս իջուցանէ,
Նշմարք սակաւ մնացուածոցն, ի ծայրից ծփմանց ազդելոյ ծովուն,
Իբր խողխողեալ բանաւոր, ողորմագին թախծանաւք հեծէ:
Վասն զի թէ զբարի նաւապետն երկնաւորաւքն զաւրաւք յաշխարհիս ծովու
Առ ի զխորտակեալս իմ տապան իմանալի գոյութեանս
Առցէ աշխարել բանիս յարմարութիւն,
Ոչ ինչ վրիպեսցէ ի ստուգութենէ:
Քանզի արդարեւ ելաց բարեգութն տէր,
Յառակ մարդկութեանս, զթաղեալ ազգակիցն,
Ելաց առ նմին եւ գերուսաղէմ մոլեալ եւ զՅուդաս մոլեգնեալ,
Յորոց երկուցն կորեաւ վստահութիւն՝
Յաւրինակ նմանութեան աղարտեալ նաւի,
Իսկ միւսն, հասեալ յատակս անդնդոց,
Առասան յուսոյն ձեռամբ ունողին
Յանքոյթն արտաբերեաց խաղաղութիւն:

Դ

Արդ, իցէ՞ թէ յաւելից հայել զբազմախորտակելի տապանակ մարմնոյս իմոյ նորոգեալ,
Իցէ՞ արդեւք տեսանել զվշրելս նաւ ողբալի հոգւոյս ողջացեալ,
Իցէ՞ արդեւք տեսանել զբաժանեցեալս միջոցաւ մեծաւ վերստին կցեալ,
Իցէ՞ արդեւք տեսանել գյոգնաթախիծ սիրտ վշտացելոյս բերկրեցեալ:
Արդ, իցէ՞ ական ունել նայել զյաւէտ խաթարեալ կերպարան բնութեանս կրկին հանդերձեալ,
Իցէ՞ արդեւք թէ տեսից զքակտեալ տաղաւար թշուառացելունս միւսանգամ կանգնեցեալ,
Իցէ՞ արդեւք յուսալի նայել զտարամերժեալ գերիս ազատեալ,
Ապաքնն գուցէ՞ ական ունել զանկեալս ի շնորհէդ լուսոյ դարձեալ կազդուրեալ:
Արդեւք տեսի՞ց զվայելչութիւն ընտանիդ քո պայծառութեան յողորմութիւն ինձ երեւեցեալ,
Եթէ տեսի՞ց երբէք զամենատխոր կերպարան հոգւոյս իմոյ ժպտեցեալ,
Արդեւք լուս՞յց ընդ ձայնի գուժիս աւետեաց համբաւ ինձ առաքեցեալ,
Արդեւք տեսի՞ց զբիրակործան վնասեցեալս անաթ կազմեցեալ:
Իցէ՞ թէ տեսցեն պատուհանք աչացս իմաստից զմուրհակ պարտուցս իմոց պատառեալ,
Եթէ յայտնեսցի՞ աւրն իմ անձկութեան շնորհին քաւութեան բարւոք ինձ ծագեալ,
Արդեւք մտի՞ց ի խրախճանութիւն խորանին լուսոյ՝ քեւ առաջնորդեալ:
Իցէ՞ թէ կենդանի լինիցին ոսկերքս, ըստ Եզեկիելի,
Յամաքեալքս ի կենդանութեանց՝ եկաւորութեամբ ազդողական շնչոյս զաւրացեալ,
Իցէ՞ թէ յաւելից հայել ի տաճար սուրբ քո, աղաղակաւն մարգարէին
Ի պորտոյ կիտին, հերքեալ ի լուսոյ, որ կամ առաջի քո ամաչեցեալ:
Եթէ լինիցի՞ խաւարասնունդս մթացելոյ ծագման առաւաւտ,
Եթէ հասցէ՞ տեսանել զտազնապեալս մշտասառոյց յեղանակս գարնանն մաւտ,
Եթէ տեսի՞ց զցաւը անձրելոյն կանաչացուցանողն հոգւոց ինձ արաւտ,
Եթէ իցէ՞ երբէք նկատել զգագանաբեկ հերքելի ոչխարս վերստին կամաց գթութեան քո հաւտ:

Ե

Եւ քանզի, ըստ բանին Յոբայ, շուրջ պատեալ են չարեացն հնարք,
Ընդ որ ոչ կարացից անցանել,
Իսկ եթէ լոյս ողորմութեան բարերար կամաց քոց ցուցցի,
Գթութեան քոյ դուռն բացցի,
Ճառագայթ փառաց քոց ծաւալեսցի,
Խնամք ձեռին քոյ յայտնեսցի,
Արեգականդ կենաց աւր տարածեսցի,
Առաւաւտիդ ըղծալի տեսիլ մերկացցի,
Առատութիւն քաղցրութեան քոյ աղբիրացցի,
Վտակ արարչիդ կողից հոսեսցի,
Ծորումն անապական սիրոյ քոյ հեղցի,
Ծագումն աւետեաց շնորհի քոյ երեւեսցի,
Պարգելիդ քոյ ծառ ծաղկեսցի,
Մասունք աւրհնեալ մարմնոյդ բաշխեսցի,
Համառաւտեալն ականկալութիւն հանդիպեսցի,
Հատուածեալն ձայն ողջունի քոյ, Տէր, լուիցի,
Հեռացեալդ խաղաղութիւն մերձեսցի,-
Յայտսիկ յաւէտ սովին սահմանաւ երանականաւ,
Հաւատ ընկալեալ յուսոյ հաստատնոյ,
Ապաւինեալ ի Հոգիդ քո Սուրբ,
Որ ընդ Հաւր քում պաշտի ձայնիւ քաղցրութեան՝
Ընդ քեզ փառաւորեալ ի լոյս անմատոյց,
Որով կեանք եւ երանութիւն քաւութեամբ հանդերձ ընծայեալ ինձ՝ մեղապարտիս:
Յաւանդ անկորուստ ընդ իս պահելով
Առհաւատչեայ ճշմարիտ յիշատակի ի ձիր անեղծութեան,
Անուամբդ անձառելեաւ ահաւորութեան հզաւրիդ սրբոյ միայնոյ

Եւ անքննելի տէրութեան երրեակ անձնաւորութեանդ,
Որ եսդ յիսկութեան յէութեան
Եւ յարակայութիւն բարձրութեան,
Քաղցրութեամբ, ողորմութեամբ եւ մարդասիրութեամբ
Պսակեալ, հանդերձեալ եւ թագաւորեալ:
Այո՛, առ ամենեսեան ամենայնիւ յամենայնի կարող ես, գթած,
Եւ քեզ վայել է փառք յայսմ յաւիտենի
Եւ ի հանդերձեալ մշտնջենաւորութիւն
Յայտնութեան աւուրն մեծի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԶ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ստուգապէս եւ իրաւաբար ընդ որս,
Որք ըստ ձայնից կողկողանաց
Եւ զբանիցն յարմարութիւն հանդերձեն՝
Ի նոյն գիր բերեալ զաւարտմունս տանցն,
Որովք առաւել սաստիկ մորմոքեալ ճմլեցուցանեն
Ջաղէտս կարեացն սրտին ըղծից առ արտասուացն բղխմունս,-
Ուստի եւ բազմեալ իմ ի գլուխս պարու ակմբից դասու այնր երախանաց,
Որք զլալեացն յեղանակեն բանաստեղծութիւն,
Եւ ես ընդ նոսին նոցին հեծութեամբ, աւաղական ձայնարձակութեամբ
Ջանձինս տարածանեն զվշտակրութիւն:
Որ ո՛չ բնաւին մեռեալ աշխարհի
Եւ ո՛չ իսկապէս կենդանի Աստուծոյ,
Ո՛չ ջերմ սոսկ եւ ո՛չ ցուրտ յատուկ,
Ըստ առակի աւետարանչին, գրեալ ի Յայտնութեանն,
Երիցս ատելի երրեակ տէրութեանն եւ ամենատես արարչութեանն:
Եւ այս են պատկանեալ թախձականացն կերպադրութիւնք,
Կրկին ողորմելի այսու երեւեցեալ,
Որք ի մի գիծ սահմանեալ՝
Կացուցանեն զթշուառութեանցն զաւրինակ՝
Այսպիսի կցորդութեամբ շաղկապեալ:

Բ

Պարտուցն ժխտեալ տաղանդացն՝ ճեպով մեծաւ ի տուժի,
Ես ապիկար՝ մատնեալ անարժան գործովքս յիրաւի,
Վատնիչ արքունի գանձուց՝ կրկնադատ եւ անթափելի,
Պատասխանատու մեծին՝ ըմբռնեալ անհրաժարելի,
Բիւր քանքարոյ խնդիր՝ ես չունիմ կշիռ մի ունկի:
Անբարեխաւս կապեալ՝ ի պահեստ դառն արգելանի,
Հեծումն եւ վաստակ ցաւոց՝ ճաշակեալ յաննշոյլ բանտի,
Անապաւէն տանջեալ՝ անթոշակ կա՛մ ողորմելի,
Այլ յեղանակ ինձ ողբականաց աստուստ կնքեցի,
Փոխատրեցի սովին բարբառով կոծ կսկծելի,

Կարգադրեցի շրջաբերութեամբ ի նոյն պայմանի՝
Անհատական թի խորհրդական երկեակ տասնեկի:
Աղքատութեանն հնոց յամենուստ մասանց մրրկի,
Անպատասպար թշուառ՝ վտանգեալ սրտիւ ի գրաւի,
Տարակուսեալ հոգւով՝ ապաշնորհ այր ի վրիպակի,
Անխնամելի հայցմամբ դատաստանն յինէն պահանջի,
Մեղաց եւ մահու զինուք զգայարան գաղտնեացս խոցի,
Անփրկելի մատնեալ բռնութեան չարեացս գերի,
Սուր սուսերաւ սաստից գոյութիւն բնութեանս յաւշատի:
Յիշատակաւ բեմին՝ աստուտին ի դատաստանի,
Անծագելի մռայլ՝ չարատես աչացս երեւի,
Անծեռնկալ կապեալ՝ եղկելիս ի տարակուսի,
Ահարկութիւն դիմաց պատկերի վերնոյն տեսանի,
Յոյժ անարեւ եւ անվերարկու՝ ի տարտարոսի,
Անապաւէն մոլար՝ մորմոքեալ ի հուր գեհենի,
Անյայտնելի կորուստ՝ կործանեալ ի մեղաց վիհ:
Ահա գոր ունիմ արծաթ անպիտան՝ ո՛չ երբէք յարգի
Եւ ո՛չ ընդունի եւ կամ համբարի ի գանձ տէրունի,
Հայցուած պղտոր եւ ձեռն անմաքուր աննուիրելի,-
Այլ բեկեալ սրտիւ, մատանց տատանմամբ, յոյս առեալ դարձի,
Զդէմս ի յերկիր եղեալ, պաղատիմ մաւրդ Յիսուսի.
Բարեխաւսեա՛, մաղթեա՛ քաւութիւն ինձ՝ մեղաւորի,
Դու՛ զաւրաւոր փրկանակ կենաց, իսկուհի երկնի,
Քեզ արհնութիւնք ձայնից եւ բուրմունք խնկոց ի յերկրի
Եւ անուշից իւղոց մատուցունն յամենայնի:

Գ

Արդ, յասացեալ ողբոցս հիւսուած այլ մասն յաւելի,
Բարերարին շնորհաց արտասուաց պտուղ մատուցի,
Զկորստեան խորս չափելով՝ զորքանն երբէք ոչ գտի,
Մասնաւորաւք բանիւք ի հանդէս նորին ջանացի,
Զմտացս արագեալ զթեւս՝ յերեւոյթ իրին ոչ հասի,
Զուշին պարտութիւն յանվթարելեացն բաժակ բարկութեան ի ձեռն իմ առի,
Զտարտամութիւն տարակուսանացս, իբր ճաշակունն մահու, արբի
Եւ այժմ գյանցիցն յաճախութիւն ողորմելի ձայնիւ յերգ արկի:
Աներեւոյթ կրակարան տապոյ բորբոքմամբ մեծաւ անզովանալի,
Անտեսական իմն քրայս հալոցաց սաստիկ եռացմամբ անշիջանելի,
Սլաքս նետից պատկանեալ դեղովք ի շտեմարան խորութեան սրտի,
Խիթք ցաւոց խոցոտման մահու ի գնացս երակաց գոյութեան լերդի,
Կիրք երկանց անճարակ ճեպոյ ի պատուած աղեացս անելանելի,
Անզարելի դեղոց ջերմութիւն ի յերիկամանց մասունս երկակի,
Անհնարաւոր դառնութիւն մաղծի ի նախադուռն իմոյս կոկորդի,
Աւաղս ձայնից լքուցանողաց ի փողս շնչոյս խոշորս հնչի:
Բազմահատուած էութիւն բնութեանս, ներհակք միմեանց ի պատերազմի,
Երկջոտութեամբ կարծեաց վարանեալ, ամենայնիւ կայ ի վտանգի,
Հարազատաց դաւաճանութիւն անհաշտելի ի կոտորածի,
Ո՛չ մեռեալ եւ ո՛չ կենդանի՝ թաղեալ ի մեղաց զարշութեան տղմի,
Կասկածաւոր պատժապարտութեամբ վերակնարկելով քեզ՝ բարերարի՝
Յանակնկալս կենաց վիէ արտաբերել ի լոյս անձկալի:

Դ

Նոյն ինքն, որ զայս բան տպաւորեաց, ընդ երջանկացն պատկեցի,
Ակնարկելով քո ողորմութեան՝ անարատիցն հաղորդեցի,
Վասն զենման Աստուծոյ Բանիդ՝ բարեգործեալ քեւ կենդանացի,
Աւրինութիւն գովեալ քո շրթանց՝ ի գլուխ բաշխողի այսր մատենի,
Հաստատեցի ըղծականութիւն սողմունեան բանիս առակի,
Նկարագրեա՛ Հոգւով քո, բարձրեալ, ի նորոգումն անեղծանելի,
Զի դու միայն ես երկայնամիտ, ներող, եւ քեզ փառք յամենայնի:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի ընդ ողբաձայնիցն բանաստեղծութեանց վերընծայելոց
Զդրութիւն թուոցս յարմարեցի՝
Կական եւ հեծութիւն, հառաչանք կողկողագինք,
Դառնութեան լալումն եւ արտասուաց երգ,-
Դարձեալ սկսայց զճառ պաղատանացս
Խոստովանաւրէն, զղջականաբար,
Զգաղտնածածուկն՝ յայտնաբարբառ,
Զի անդրադարձութեամբ սկսմամբն եւ վերջաւորաւքն բառիւք
Զնոյն համածեութիւն ի մի թախանձ նմին մաղթանաց
Հոգեկեցոյցն խոնարհութեան աստանաւր եղից:

Բ

Մեղա՛յ մեծիդ բարերարութեան, անարգս մեղայ,
Մեղա՛յ ծագմանդ ճառագայթից, խաւարս մեղայ,
Մեղա՛յ շնորհացդ անբաւ երախտեաց, արդարեւ մեղայ,
Մեղա՛յ սիրոյդ վերնում գթութեան, յայտնապէս մեղայ,
Մեղա՛յ ստացողիդ յոչութենէ, ստուգապէս մեղայ,
Մեղա՛յ գերունակ գոգոյդ գրգանաց, անբաւս մեղայ,
Մեղա՛յ աննուազ լուսոյդ վայելման, նենգողս մեղայ,
Մեղա՛յ ճաշակման անճառդ կենաց, բազումս մեղայ,
Մեղա՛յ անհաս պարգեւացդ ծրից, հանապազ մեղայ,
Մեղա՛յ գովեալ մարմնոյդ Աստուծոյ, մահու չափ մեղայ,
Մեղա՛յ պաշտելի արեան Արարչիդ, իսկապէս մեղայ:

Գ

Ահա, արդարեւ, արհնեալ է հատուած բանի
Յուսադրական սրտի այսր Մեղայ-ի:
Սոյն սա պատուելի աւանդ, անմոռաց պատուէր,
Հայրենեացն տուր, նախահարցն արէն,
Համայնից թոշակ, անհերքելի բան,
Զաւրաւոր պատասխանի, կենդանութեան կամուրջ,
Ախորժելի վերնոյն, սիրելի սրբոց,
Անխզելի կապ, հրաշալի բարբառ,

Անշրջելի պատճառ, բաղձալի աղերս,
Փափագելի սեղան, սրտաբեկ հնչումն,
Անհնարից ճարակ, կարծրութեան վանիչ,
Աստուածապաշտից սահման, հեթանոսաց գիրք,
Վաղնջուց կանոն, քրիստոնէից հարագատ,
Արարչութեանն յաղթող, անջրպետ հզաւր,
Խտրոց ահաւոր, արուեստ բարձրութեան,
Խորութիւն անչափ, հիացման տեսիլ,
Խորհուրդ կնքեալ, ընդ որ չիք ումեք անցանել,
Եթէ ոչ անըմբռնելի մտաց արագման զսա ծանիցէ:
Ձայն բարեպատեհ հրաշաւորական,
Որ ոչ յիշատակեցաւ ի վերջին դատակնիք դասուն լքելոյ.
Գուցէ առ նմին խզեալ համառաւտ
Չվրիժակն իրաւանց մահուն հասելոյ,
Յորմէ ընտրութիւնն ապագործ եղեալ`
Չսահմանն յաւիտենական քակտեսցէ:
Չարդ փառաց մեծութեան,
Որով նոյն ինքն աստուածութիւնն պսակեալ բարգաւաճի:

Դ

Քանզի ո՞վ ոք դիմեալ կալաւ զեղջերաց սեղանոյ այսր սրբութեան
Եւ ոչ առժամայն պրծեալ ի պատժոց` անարատ գտաւ:
Իսկ եթէ Աքար Չամբեան եւ Սաւուղ Կիսեան եւ Յուդա Սիմոնեան,
Ասելով զսոյն, ոչ արդարացան,
Եւ ես վկայեմ` իրաւամբք խոստովանեալ զայս պայման բանի,
Ձի ականայիցն բռնադատելոց ոչ է կատարեալ սէր,
Ուստի եւ ոչ բովանդակապէս փրկութիւն:

Ե

Իսկ ես կամաւ համբուրեմ` դարձեալ կրկնելով
Չերջանիկ բանիդ զմկրտութեան հարագատս:
Մեղա~յ երախտեացդ մոռացութեան, վերստին մեղայ,
Մեղա~յ մարմնոյ ծեռն յոգի հարեալ, յիմարս մեղայ,
Մեղա~յ առ կեանսդ դժբողութեան, իսկ եւ իսկ մեղայ,
Մեղա~յ բանիդ ապախտ առնելոյ, չարաչար մեղայ,
Մեղա~յ ի յաւր սատակման` ինձէն ստիպեալ, վատթարս մեղայ,
Մեղա~յ պարտականս անկենդան մահուն, ծաղելիս մեղայ,
Մեղա~յ անպատկառս քո բարձրութեան, տաղտկալիս մեղայ:

Զ

Վերջին ինձ կրկին աշխար հոգեւոր,
Ձի ի կորուստ եւ ի կործանումն ինձ երեւեցաւ,
Ձի անդարձս վարատեցայ,
Ձի որդիս թշնամի գրեցայ,
Ձի ի բարձանց երկնից ընկեցայ,
Ձի փուշս վարուց դիզեցի:
Եւ եւս առ սմին ողբք աղաղակի,
Ձի անձամբ զանձն անարգեցի,
Ձի բագին կորուսչին գտայ:

Այլ իմն կսկիծ դժնդակ սրտի,
Ջի գիս ունին, առ որ չեմ:
Ջարտաքնայարդար բաժակս անմաքուր,
Ջբռեալ որմս գարշունակ,
Ջսին պարծանաւք պաճուճեալս,
Ջլոյսս ի մռայլ շրջեալ,
Ջգերանակիր ակնս թշուառացեալ,
Ջջահս փառաց շիջեալ,
Ջամենայնիս յամենայնի ամենայն իրաւք վնասակարս`
Առ տնաւրինականսն տէրունականս,
Առ յայտնութիւնսն աստուածայինս,
Առ երեւնունսն արարչագիրս,
Առ խոնարհութիւնսն սարսափելիս,
Առ այն, զոր տեսի աչաւք իսկ իմովք,
Առ որ մեծ է պատասխանատրութիւնս,
Քան առ համաւրէն Աւետարանին,
Ջարմանս, հիացմունս,
Հոգս հալողականս, անդաճմունս անհնարաւորս,
Թուականութիւնս մտաց անբարդելիս,
Ելմունս անկատարս, իջմունս անհաստատս,
Յուսահատութիւնս յարմարականս,
Յանդիմանութիւնս պատշաճականս, ծաղանս պատեհագոյնս,
Նզովս իրաւացիս, անէծս արժանահատոյցս:
Արդ, այսոքիկ են մեղաւորիս իմ կշտամբութիւնք
Եւ ինքնահարուած տանջանաւորութիւնք:

Է

Եւ քանզի կարող ես զայս ամենայն զպարտս թողուլ
Եւ զխայթուածս մահու բժշկել,
Տէր ողորմութեանց, Աստուած բոլորից,
Քրիստոս թագաւոր, բարձրեալ Հաւր Որդի,
Ստեղծիչ, գթած, բարերար,
Աւրինեալ, առատ, հարուստ,
Ահաւոր, հզաւր, ողորմած,
Տեսուչ, ձեռնկալ, հաստիչ,
Ապրեցուցիչ, դարմանիչ, կեցուցիչ,
Երկայնամիտ, անոխակալ, ապաւէն,
Բժիշկ, գովեալ, երկնաւոր,
Անճառ, լոյս, կեանք,
Յարութիւն, նորոգութիւն, քաւութիւն:

Ը

Եթէ հայեցիս մարդասիրութեամբ,
Ըստ որում քոյդ են սովորութիւնք,
Նայեցեալ ի քեզ` կողկողիմ եւ ես:
Եթէ լուիցես` հառաչեմ,
Եթէ ունկն մատուցանիցես` պաղատիմ,
Եթէ անսայցես` աղերսեմ,
Եթէ ներեցես` աղաչեմ,
Եթէ առ իս դառնայցես` գոչեմ,

Ապա թէ անտես առնիցես՝ կործանիմ,
Իսկ եթէ առ ոտն հարկանիցես՝ լամ,
Եթէ զոգեպահն ոչ ընծայեսցես՝ մեռանիմ,
Ապա թէ ահարկու դէմս ցուցանիցես՝ սատակիմ:
Իսկ եթէ սաստեսցես՝ դողամ,
Եթէ խեթիւ տեսանես՝ սուկամ,
Ապա թէ սաստկանաս՝ սարսափեմ:
Եթէ հալածես՝ հեծեմ,
Իսկ եթէ ընդ վայր հարկանիցես՝ հերքիմ,
Եթէ զբոց վիատութեանս ոչ առցես՝ տագնապիմ,
Եթէ խստանաս՝ փախնում,
Ապա թէ սպառնաս՝ ընկճիմ:
Իսկ եթէ քննես՝ քարկոծիմ,
Ապա թէ ուժգին ակնարկես՝ սուզանիմ:
Եթէ ոչ անխայեսցես՝ մերժիմ,
Եթէ կոչեսցես՝ խիթամ,
Իսկ եթէ աչս յառեսցես՝ ամաչեմ,
Եթէ ձայն տացես՝ երկնչիմ:
Ջբարեացն պարզեւ մատնեալ,
Ջերանութիւնն թողեալ,
Ջշնորհն լքեալ, զուխտն ցրեալ,
Ջաւանդն կենաց մոռացեալ,
Ջհամարձակութեանն վստահութիւն կորուսեալ,
Ջստեղծիչդ էիս բարկացուցեալ,
Ջանճառութիւն շնորհին ընդոտնեալ,
Ջպատուոյն պատկեր այլայլեալ:

Թ

Իսկ եթէ առ այս խեղդ մահու հեծութեան ցաւոյ
Մարդասիրեալ առ իս ժամանեցուցես, տէր Յիսուս Քրիստոս,
Ջազդեալն Գիր լնանիլ ի յիս,
Եթէ բժշկութիւն դադարեցուցանէ զմեղս մեծամեծս,
Որով ամէնառատ քաղցրութեամբ պատուաստեալ ի քեզ,
Ջքոյդ կերպարան լուսոյ նկարեալ յոգի՝
Վերստին գտեալ անդեցայց՝ քաւեալ եւ ստեղծեալ կրկին
Ի փրկութիւն անմահից կենացն անախտականաց,
Եւ քեզ, ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԼԵՆՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զո՞րս յայտնեցից
Եւ յաղագս ո՞յց նշանակեցից
Եւ վասն ո՞րպիսեաց ճառեցից
Եւ զո՞րքան ծածկեալս մերկացուցից

Եւ կամ վասն որո՞ց խոստովանեցայց.
Զներկայի՞ցս, զոր արդէն ունիմ,
Թէ՞ զանցելոցն, զոր մթերեցի,
Զապագայի՞ցն, յորոց կասկածեմ,
Թէ՞ զբազմասահ շարժութեանցն, յորոց գլորեցայ,
Զփո՞քրն ինձ համարեալ, որ է Աստուծոյ մեծ գրեցեալ,
Թէ՞ զանկերպագրելին չիշատակելի,
Զնուա՞զն, որ է առաւել,
Թէ՞ զթեթեւագոյնսն, որ են ծանունք,
Զհոգեկանա՞ցն կրից կորուսչաց,
Թէ՞ զմարմնականաց ախտից սպանողաց,
Զառ դրունս հեշտականա՞ցն,
Թէ՞ զծայրակոտոր վնասակարութեանցն,
Զաներեւութի՞ցն, թէ՞ զտեսականացն,
Զառ ձեռն հպաւորութի՞ւն,
Թէ՞ զառ նոյն ինքն շունչ հեռաւորութիւն,
Զլայնակա՞նն դիւրին խածմունս,
Թէ՞ զերկարաւորն նետածգութիւն,
Զխորութեա՞նն զանչափութիւն,
Թէ՞ զամենածախն յայտնատեսիլ,
Զյոզնագլո՞ւխն պոռնկութիւն,
Թէ՞ զառողջութեանն անբժշկութիւն,
Զպարարո՞ւնն չարին մարմնովս,
Թէ՞ զսովիլն բարւոյն հոգւովս,
Զխնամո՞վն հանդիսանալ յոչ ախորժելիսն Աստուծոյ,
Թէ՞ զբռնադատութեանն տոռամբ ձգիլն ի նոյն մոլեգնութիւն,
Զառ ի մա՞հն մեղաց,
Թէ՞ զընդունայնութեանն կարծեաց:

Բ

Արդարեւ, որպէս կամաւ խելագար, զերծեալ ի ձործոյ՝
Զառականացս տեսիլ յանդիմանեցի՝
Զընդդէմն գործեալ իմաստնոյն,
Որ թէ հանճարեղքն վերարկեսցեն զամաւթս իւրեանց.
Աւտարացեալս ի կրաւնից, հեռացեալս ի կարգաց,
Ի սրբութեան՝ անսուրբ, ի կուսութեան՝ անմաքուր,
Յարդարութեան՝ անբարիշտ, ի բարեպաշտութեան՝ վնասապարտ,
Բերանովս՝ մերձ առ ստացողն, եւ հեռի՝ երկկամամբք,
Շրթամբքս պատուամատոյց, ըստ մարգարէին, այլ ոչ եթէ սրտիւս:
Եւ եթէ պարտ է զքստմնելիսն ասել աստանաւր,
Զար քան զտանջանսն յանդգնութիւն,
Իբր զուր իմն պաշտաւնատարս Աստուծոյ,
Ի միտս անկայունս երկեակ ճանապարհաւ մահու վարանեալս.
Զանամ, եւ ոչ ինչ աւգտիմ,
Պնդիմ, եւ ոչ հասանեմ,
Փութամ, եւ ոչ ժամանեմ,
Անձկամ, եւ ոչ տեսանեմ,
Փափագիմ, եւ ոչ հանդիպիմ,
Կարաւտիմ, եւ ոչ պատահիմ,
Ունիմ զամենայն երկրի
Եւ եմ պատգամաւոր աղաւթանուէր ամենայն աշխարհի:

Գ

Այլ թո՛ղ զբազումս զայսոսիկ, բարերար, եւ մի՛ ունիցիս,
Դիւրինք են քեզ զսոսին եղծանել,
Քան ինձ տաժանաւորս աջով նկարել:
Վասն այնորիկ գրեցի առանց խնայելոյ,
Զի դու առատապէս ջնջեսցես, արհնեալ:
Որ վասն մեր՝ մեղաւորացս երկայնամիտ անուանեցար,
Ըստ մաղթանաց բանի հեծութեան սրտի Եզրի երջանկի,
Յոյժ նեղեալ անձն եւ ձանձրացեալ հոգի
Բանին յիշատակաւ, որ զսոյն պատմէ,
Յամենայն կրից մահացուցանողաց վտանգեալ,
Անկեալ ի վիհ գարշութեան մեղաց անդնդականաց ապականութեանց,
Քանզի չհաւատամ, թէ լսես իսկ ինձ, ըստ Յոբայ ձայնին:
Արդ, ես ինձէն ինքնադսրով, անձնադատ գերի,
Կամաւորապէս մատն եղեալ բնութեանս,
Արգելի, փակեցի, կնքեցի առ յինէն
Յամենայն մասանց զկենացն հնար,
Զի ի փրկութիւն մեղաւք կապելոյս կրկին մեծացիս՝ գովեալ:

Դ

Եւ քանզի ի մարգարէէն բարւոք է խրատեալ,
Փորձ զտցուք մաղթել ընդ նմին՝ հոգւով քո երգեալ,
Յուսով հաստատնով ի քեզ ապաստանեալ.
Առէ՛ք ընդ ձեզ բանս, ասէ Ովսէէ,
Եւ դարձարո՛ւք առ Տէր Աստուած ձեր,
Եւ ասացէ՛ք ցնա՝ Կարող ես թողուլ զմեղս,
Զի ընդունիցիք զբարիս,
Եւ վայելեսցեն ի բարութեան անձինք ձեր:
Ահա Աստուած խաւսեցաւ, եւ ո՞վ է, որ ոչ լուիցէ,
Նոյն ինքն վկայեաց, եւ ո՞վ է, որ ոչ հաւատացէ:

Ե

Արդ այսոքիկ վճիռ պաշտելի,
Նուիրեալ պայման, սահման նոյնագոյ,
Կենաց աւետիս, կէտ տէրունի, դուռն բարութեան,
Սփոփանաց հրաւէր, ճշգրիտ պատկեր,
Անստգիւտ գանձ, անմոռաց յիշատակ:
Այսու առ սոյն եւ ես, հաւատ ընկալեալ,
Աստուստ վկայեմ սմին ընդ մարգարէին.
Կարող ես յամենայնի թողուլ զմեղանս բազմաբեղունս,
Եւ եւս զաւրասցիս՝ կրրկին բարձրացեալ
Առ ամենաթշուառ, կործանեալ հոգիս:
Յամենայնի իշխես, ամենայնի բաւես,
Ամենայն ուրեք հասանես,
Ամենից բռնութեանց յաղթես,
Զամենայն կարծրութիւն փշրես,
Զամենայն ընդդիմահար վանես,
Զամենայն խստութիւն վատնես,
Զամենայն սրացեալ ընդոտնես,

Չամենայն դառինս անուշես,
Չամենայն դժուարամոքելիս քաղցրացուցանես,
Չամենայն պարտս շնորհես,
Չամենայն յանցանս թողուս:
Կարող ես, զաւրաւոր, հնարաւոր, ամէնարուեստ,
Չամենեցուն զմեղս ընկղմել եւ չքացուցանել բառնալ ի միջոյ,
Իբր զճաճանչ փոքրս կայծական, սահմանեալ ի չափ ոչէից,
Անկեալ, ընկլուզեալ, կորուսեալ ի տիեզերատարածն ծովու:

Չ

Արդ, բանիւ մաղթանաց վերծանողացն այսմ մատենի
Ողորմեա՛ վասն խաչի եւ չարչարանաց
Եւ մահու Որդւոյ քոյ, Հայրդ գթութեան,
Սկիզբն առաքողի ողբերգութեան ձայնի այսմ արտաւարածին նուագի,
Որ զայս դեղ փրկութեան կենաց մեզ յարմարեցոյց,
Եղիցի՛ բժշկեալ յանուն քո, հզաւր:
Որ հետս ելից խոստովանութեան մեզ նկատեցոյց
Այսու պայմանաւ պատշաճականաւ,
Լիցի՛ անարատ յիւրոցն պարտեաց:
Որ զհպարտութեանն թես հարթել մեզ վարդապետեաց
Ի սոյն կանոնի կենաց պատգամի,
Եղիցի՛ զերծեալ ի չար կապանաց մահու արկածից
Սկզբնականաց, վերջնոց եւ միջնոց,
Երրորդութեամբդ բարեգործեալ,
Ի նորոգութիւն լուսաւորութեան.
Ընդ որում եւ մեք գրեսցուք՝ երջանիկ գտեալ ընդ սմին:

Է

Արդ, այսքանեացս անբաւից հրաշից հանդերձիչ,
Հայր ամենաստեղծ, անունդ ահաւոր, ձայն սարսափելի,
Կոչումն ընտանի, բան համբուրելի,
Ազդումն սքանչելի, հրաման սոսկալի,
Էութիւն անքննելի, գոյութիւն անճառելի,
Իսկութիւն անբաւելի, զաւրութիւն անզննելի,
Կամք ամենաբարի, տէրութիւն անսահմանելի,
Մեծութիւն անչափելի, բարձրութիւն անբովանդակելի,
Որքանութիւն անկշռելի, առաւելութիւն անհասանելի,
Պատճառ Որդւոյ հայրութեամբ, այլ ոչ նախադրութեամբ:
Քեւ եւ ի ձեռն քոյդ անպարագիր զաւրութեանդ
Սաստեա՛ տազնապող եւ դիւական տենդիս ջերմութեան,
Որ սպրդեալ մուծաւ ընդ մեղաց,
Չի փախիցէ՛ ի մարդոյս՝
Չարիւրեալ ի սխրալի եւ յանբաւելի արեան վտակի գառնիդ երկնաւորի,
Որով սրսկեալ միանգամ՝ ի մշտնջենաւորս համայն մաքրեցաք:

Ը

Եւ արդ, յայս պատկառելի խոնարհութենէ արարչակերտս խորհրդոյ
Ամաչեսցէ՛ սատանայ ի գործս չարեաց իւրոցն հրեշտակաց,
Տանջեսցի՛ եւ հալածեսցի՝

Հեռացեալ եւ արտաքս առաքեալ
Ի շինուածոյ խորանէ քունդ բնակութեան յարտաքին խաւարն:
Եւ ջնջեալ մաքրեա՛ զարտասուս ողբոցս ի դիմաց մերոց,
Եւ զհառաջունն ձայնիս հեծութեան՝ ի սրտից մերոց:
Եւ յիշատակաւ հարման հեղուսիցն
Քստմնափուշ, տաժանատեսիլ ոգեպահանջից,
Որով պնդեցաւ միածինդ քո յաշտարակ խաչին,
Յաւեսցի՛ չարին:
Եւ ի կողահերձ, սայրասուր սլաքէ ուժգին բախմանէ,
Որով զվէրն մեծ ընկալաւ,
Իսպա՛ռ սատակեսցի սկզբնարար մահուն:
Եւ զի խոնարհեցոյց զգովեալն զլուխ
Յաւանդել զհոգին ի ծոց քո, բարձրեալ,
Ապստամբութիւն անբարի բարուցն Բելիարայ
Ի կոր կործանեսցի՛՝ ամենայնիւ հերքեալ ի կորուստ:
Եւ զի դաւղեալ ծածկեցաւ անմահն իսկութիւն յորովայնի երկրի,
Այսու ամբարձեալն հպարտութիւն կարծեալ գոռոզին
Ի յատակս մահու դժոխոց մթին ստուերին յառեալ դիտեսցէ՛
Եւ յիշեսցէ՛ զառաջին հարուածն անբժշկական,
Որով մահացու դիմամարտութիւն թունից վիշապին
Կենարարն կրիւք ամենազաւրին:

Թ

Վասն զի ի փառս քո, Հայր ողորմութեան,
Իբր ի գովեստ Որդւոյ քոյ, Հոգւովդ Սրբով զայս խոստովանիմ.
Քանզի ոչ պիտակ ինչ սոսկ զաւրութեանն ունի զմիւսմէն
Առ մի խորհրդականն խորութեան,
Այլ զանսկիզբն Բանդ անձնաւոր
Ընդ անժամանակդ Հաւր փառաւորեմք:
Եւ քեզ միայնոյ՝ Սուրբ Երրորդութեանդ,
Հաւասարապատիւ տէրութեանդ,
Համաբուն, անբաժին ինքնութեանդ
Աւրինաբանութի՛ւն, գոհութի՛ւն, զաւրելութի՛ւն
Եւ անճառ վայելչութի՛ւն մեծութեան, բարեվիճակ հարթութեան,
Զուգակշիռ հաւասարութեան յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԻԹ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, դու միայն սկիզբն բարեաց,
Գթութիւն անճառ, Որդի բարձրեալ միոյդ Աստուծոյ,
Որ զողջոյն զաւրն թողութեան ցուցեր փրկարան
Եւ ոչ կորստեան դատապարտարան՝
Յեղանակեալ ինձ զաւուրն չար առ մեծ աւետիս ակնկալութեան:
Բժիշկ՝ ախտացելոյս,

Հովիւ՝ մոլորեալ ոչխարիս,
Տէր՝ ապաւինեալ ծառայիս,
Գինի անապակ՝ մեծ տրտմեցելոյս,
Սպեղանեաց դեղ՝ վիրաւորեցելոյս,
Ազատութիւն՝ մեղաւք գրաւելոյս,
Աւրհնութիւն բարեաց՝ մերժելոյս,
Կնիք շնորհաց՝ խոտելոյս,
Աւժումն կոչման՝ կապտելոյս,
Կանգնումն վերստին՝ կործանեցելոյս,
Պատասպարան հզաւր՝ գլորեցելոյս,
Աւժանդակ վեհ՝ գայթակղեցելոյս,
Դուռն բարձրութեան՝ տարակուսելոյս,
Սանդուղք երանութեան՝ եղկելոյս,
Ճանապարհ շաւղաց՝ մոլորելոյս,
Թագաւոր ներող՝ պարտելոյս,
Քաղցր յուսադրութիւն՝ լքելոյս,
Ձեռնկալ կենաց՝ հերքելոյս:

Բ

Մեծդ միայն եւ ամէնառատ,
Որ զլիութիւն բարեաց սահմանեալ՝
Հեղուս անչափ յաճախութեամբ,
Քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք,
Ըստ Պաւղոսի գոհաբանութեանն:
Քանզի իննուց յիսնից եւ թուոց երից եւ չորեակ տասանց,
Ի վաղորդայնէ տուրնջեանն առ մուտս արեւուն,
Անդուստ առ նմին յաւէտ կարկառմամբ
Իսկ եւ իսկ ի սոյն անարգել սրտիւ
Ի վեր է, քան զաղերսանաց ակնկալութիւն մարդկան՝
Բարեգործել միմեանց շնորհատրութիւն,
Իսկ առ իմս թշուառութեան եւ անարգութեան զքոյղ եղեալ փառս,
Ամենակարող զաւրութիւն ահեղ, բոլորից Աստուած, արհնեալ տէր Քրիստոս,
Որո՞վք սահմանեսցի կշռութեամբ չափու՝
Հաստողիդ ընդ հողոյս հաւասարութիւն կցորդեալ:
Քանզի մնաս յայտոսիկ անբաւ եւ անհետազաւտելի,
Ամենեւին բարի, անմասն բարկութեան խաւարի,
Ուստի յոյժ նուազ են քում մեծութեան աստեղացոյ թիւ,
Ջորս գոյացուցեալ յոչէից՝ յորջորջմամբ անուանց կնքեցեր,
Եւ կամ հիւթ երկրի, ի յաւդս հեղեալ,
Ջոր ի չգոյից հաստեալ՝ տարածումն յատակի կառուցեր,-
Քան ինձ նախագրեալ համարդ սակաւութեան,
Որով քեզ նմանիլ վարդապետեցեր:

Գ

Ահա ծածկեցաւ եւ ընկղմեցաւ
Ի քոյղ լոյս կամաց երկայնմտութեան հանուրց չարութիւն,
Իբր դոյզն մռայլ՝ ի տապ արեւու,
Եւ որպէս աստուստ իսկ կիրք բնութեանց զհասարակաց բարուց ցուցանէ:
Քանզի ո՞վ ոք ի մարդկանէ մեղաւ եւ ոչ զղջացաւ,
Ո՞վ ոք զագրացաւ եւ ոչ ամաչեաց,

Ո՞վ որ գարշեցաւ եւ ոչ պատկառեաց,
Ո՞վ որ սխալեաց եւ ոչ ապաշաւեաց,
Ո՞վ որ կործանեցաւ եւ ոչ հեծեծեաց,
Ո՞վ որ գայթակղեցաւ եւ ոչ ստրջացաւ,
Ո՞վ որ պարտեցաւ եւ ոչ ինքեամբ ըմբերանեցաւ,
Ո՞վ որ պատրեցաւ եւ ոչ յոգւոց ելաւ,
Ո՞վ որ ճաշակեաց լեղի եւ ոչ դառնացաւ:
Ո՞վ որ անկաւ ի բարձրութենէ եւ ոչ ընդոստեաւ,
Ո՞վ որ կորոյս մեծութիւն եւ ոչ աշխարեաց,
Ո՞վ որ գրկեցաւ յերանութենէ եւ ոչ ելաց,
Ո՞վ որ կապտեցաւ ի շնորհէ փառաց եւ ոչ ողբաց,
Ո՞վ որ գտաւ ինքեան վնասակար եւ ոչ ստգտաւ,
Ո՞վ որ մերժեցաւ յերեսացն Աստուծոյ եւ ոչ հառաչեաց,
Ո՞վ որ լուաւ զԱստուծոյ սպառնալիսն եւ ոչ սոսկացաւ,
Ո՞վ որ ընդ մի չարեացն հազարս չաւաղեաց,
Ո՞վ որ մերկացեալ յաւուրս ծմերայնոյ՝ եւ ոչ զովացաւ,
Ո՞վ որ անաւրիճեցաւ եւ ոչ քարամբք զմիտսն կոծեաց,
Ո՞վ որ ետես զստրուկն յիւրում մեծութեան եւ ոչ զկծեցաւ:
Ո՞վ որ կատարեաց չարիս եւ ոչ զինքն իսկ նզովեաց,
Ո՞վ որ ախտացաւ եւ ոչ զանձն դարովեաց,
Ո՞վ որ յամաւթալեացն զործեաց եւ ոչ զիր մարմինն ձաղեաց,
Ո՞վ որ ի պատկառելիսն հպեցաւ եւ ոչ զաւրն իւր անիծեաց,
Ո՞վ որ զգործեցեալսն յիշեաց եւ ոչ տապացաւ,
Ո՞վ որ զգաղունիսն մտաբերեաց եւ ոչ խորովեցաւ,
Ո՞վ որ զծածուկսն նկատեաց եւ ոչ մահ կորստեան խնդրեաց,
Ո՞վ որ զաներելոյթսն կերպաւորեաց եւ ոչ կրկին յերկիր կորացաւ,
Ո՞վ որ ընդ մեղացն հեշտութեան բոց անշէջ հնոցի ոչ խառնեաց,
Ո՞վ որ զվնասակարսն բնութեանն՝ եւ ոչ պապակեցաւ,
Ո՞վ որ զկամաւ ներգործեալսն՝ եւ ոչ սատակման ինքեան աղաւթեաց,
Ո՞վ որ զանճառելիսն՝ եւ ոչ խռովեցաւ,
Ո՞վ որ զանկրելիսն էութեանն՝ եւ ոչ թախծեցաւ,
Ո՞վ որ զմեծամեծսն՝ եւ ոչ մաշեցաւ,
Ո՞վ որ զանբութեանն ապականարարսն՝ եւ ոչ տոչորեցաւ:
Ո՞վ որ զտարագրութեանն պատճառ յանցմունս՝ եւ ոչ տագնապեցաւ,
Ո՞վ որ զերեսացն աղտեղի տեսիլ՝ եւ ոչ բարկութեան վերնոյն զանձն պարտ վարկաւ,
Ո՞վ որ զմի ի կարելորացն մեղաց յաչս կերպացոյց եւ ոչ զինուք մահու խոցեցաւ,
Ո՞վ որ զխայտառականացն՝ եւ ոչ վայս վիատութեան ընդ հեծութիւնս ձայնին հիւսեաց:
Ո՞վ որ յարքայական գահոյից տնանկացաւ եւ ոչ կարկամեալ ի վայր զլորեցաւ,
Ո՞վ որ ընդ պսակին պերճութեան հող ի գլուխ եղեալ՝ եւ ոչ կրկին չարչարեալ յոգի մահացաւ,
Ո՞վ որ ընդ պայծառ պատմուճանին քրճագգած եղեալ՝ եւ ոչ տխրեցաւ,
Ո՞վ որ զկեանս իւր կորոյս եւ ոչ արեան արտասուս երկնեաց,
Ո՞վ որ ընդ արկանելեաց լուսոյ խաւար զգեցաւ եւ ոչ նուաղեցաւ,
Ո՞վ որ ի վերայ սգոյ սիրելոյ ոչ թառամեցաւ:

Դ

Ահա այս կերպարանք ճշգրտագոյնք պարտաւորիս յանդիմանութեան.
Տխուր դէմք, քաղեալ ճաճանչ, ցամաքեալ խոնաւութիւն, երիթացեալ շուրթն,
Անշքեալ տիպ, տրտմեցեալ ոգի, այլայլեալ ձայն, կրկնեալ պարանոց:
Եւ զի թէ որ զիսկութիւնն իսկ նշանակեսցէ՝ ոչ անաւրիճէ.
Անամբարտաւան միտ, անհպարտ սիրտ անխնդրող պարգեւի թշուառ,
Անաղերսալի պասքեալ, ինքնակշտամբելի դեգերեալ,

Իրաւամերժ սովեալ, արդարալուկ քաղցեալ,
Պատշաճադատ հարուածեալ, ինքնավկայ մահապարտեալ,
Արժանապէս հանեալ, անձնանէժ եղկելի:
Եւ զայս թարգմանեալ ցուցանէ արդարագործ փարիսեցին կշտամբեալ
Եւ մեղապարտ մաքսաւորն բարեհամբաւեալ:

Ե

Եւ արդ, եթէ զչարիսն հնարաւորութեան բանսարկուին՝
Գտողին զմեզ գայթակղեալս,
Զիւրն ի մեզ սերմանիս առ աւրն համարեսցի,-
Զիա՞րդ ոչ զբարիսն, տնկեալս ի մեզ հոգւոյ արութիւնս
Ի խնամակալութենէ կամաց կեցուցչիդ, աւն եւ աւն գրեսցես,
Տէր բարեգութ, հզաւր եւ յաղթող, քաւիչ մեղուցելոց,
Կարող յամենայնի առ ամենայն փրկութիւն:
Եթէ զանդունդս առ երկինս փոխես
Եւ կամ զխաւար մթութեան ի լոյս հաստատես,
Եթէ զդառնութիւն լեղւոյ ի մանանայի քաղցրութիւն կազմես
Եւ կամ զկոծ սաստկութեան վշտաց
Ի պարտ դասու բերկրութեան հարսանեաց կարգես,
Դիւրինք եւ հնարաւորք են քեզ այսոքիկ,
Եւ եւս քան զսոսին բաւես առ նոսին՝
Տիրեալ համայնից ահաւորապէս:
Եւ քեզ փառք յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Լ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ճշմարտեսցի՛ բան քո, ողորմած,
Բոլորից Աստուած, ներող եւ աւրհնեալ,
Ի բազմագթելին դարձաւորութիւն
Աւուրն պատկերի զղջման մեղաւորին,
Թէ եւ առ յետին իսկ շունչն իցէ ընտրութիւն,
Եւ կամ ի մէջ չարութեանն՝ փոխադրութիւն:
Մանաւանդ զի դժնեայ կցորդս այս անձնիշխանական,
Միշտ մարտիկ, խաբող, շողոքորթ, յարեալ ի ստութիւն,
Ըստ առակողին՝ արածող հողմոց,
Դժուարունելի հաստողին փախչող,
Գերեալ որսողին մոլեկան մարմնոյս,
Ներհակ տնկակից, յոգնապատճառեան ամենավարան,
Զոր քո է գիտել զքանեացն յաճախութիւն:
Եւ զկնի մեղանացն՝ ողորմագինս իմն ողբարկութիւնս
Վհատականս, տաժանակոծս, բազմաւաղելիս քո առաջի, Տէր,
Գթարկութիւնս, գրեալս արտասուաւք, թառանչս թշուառութեանց,
Կարգելոց անբաւս չար վտանգից մեղսատագնապ պատկառեցելոյն:

Բ

Եւ զի մի՛ կրկնաբանութիւնս ի շատախաւսութիւն կրթեսցի,
Առաւել քան զսոյն այսու ողբալի,
Քանզի ո՛չ համարձակի խնդրել իւր զարքայութիւնն,
Այլ զտանջանացն թեթեւութիւն,
Ո՛չ ընդ կենդանեացն ի լոյս,
Քան թէ ընդ գերեզմանականացն զգայական շնչովն՝ ի խաւար,
Ո՛չ ընդ ամբարձեալսն, այլ ընդ բեկեալսն եւ ընդ խորտակեալսն:
Ի հանգստեան իւրում՝ վաստակեալ,
Ի խրախութեան՝ ինքեան տրտմեցեալ,
Դիմաւք՝ ժպտեալ, եւ մտաւք՝ խոցեալ,
Կերպ՝ ի ծաղր, եւ աչք՝ ի յողբումն,
Երեսք զսփոփանս ծեւացուցանէ,
Եւ արտասուքն զդառնութիւն սրտին ճշմարտէ:

Գ

Ըմպանակք երկու յերկոսին ձեռին,
Մինն՝ արեամբ, եւ միւսն՝ կաթամբ,
Երկու բուրանոցք կայծակնաւորք,
Մինն՝ խնկով, եւ միւսն՝ ճենճերիւ,
Սկաւառակք կրկին կրաւորականք համոց,
Մինն՝ քաղցու, եւ միւսն՝ դառնութեամբ,
Բաժակք զոյգ առ երկուս բերմունս,
Մինն՝ արտաւար, եւ միւսն՝ ծծումբ,
Տաշտք կրեցեալք ի ծայրս մատանց,
Մինն՝ գինի, եւ միւսն՝ լեղի,
Դրունք տեսանելեաց ներհակաց,
Մինն՝ ի լաց, եւ միւսն՝ ի վրիպումն,
Խանութք հալոցականաց հակառակութեանց,
Մինն արծարծէ, եւ միւսն շիջուցանէ:
Հայեցուածք դիմաց երկուց,
Մինն՝ դոյզն ողորքանաւք, եւ միւսն՝ անանխայելի բարկութեամբ,
Համբարձումն երկակի բազկաց,
Ոմն՝ ի հարուածս, եւ ոմն՝ ի մերժումն,
Դէմք կրկնակի կերպից,
Մինն՝ տխրեալ, եւ միւսն՝ ցասուցեալ,
Կշտամբանք ընդ միոյ երկու,
Մինն՝ աստեացս, եւ միւսն՝ ապառնեացն,
Ապաւինութիւնք կարծողականք,
Մինն՝ գոնէ, եւ միւսն՝ թերեւս,
Ի մի բերան երկակի բարբառ,
Մինն՝ եղկութիւն, եւ միւսն՝ խռովութիւն,
Երկուս ազդմունս ի միում սրտի,
Մինն՝ կեղակարծ յուսոյ, եւ միւսն՝ ճշգրիտ կորստեան:
Ամպ լրթագոյն, ահագնատեսիլ, կրկին տեղացմանց,
Մինն՝ նետս, եւ միւսն՝ քարինս,
Որոտումն ահեղ երկոցունց բերմանց,
Մինն՝ կարկուտ, եւ միւսն՝ հրացան,
Ցայգ ցաւագին երկուց վտանգից,
Մինն՝ լալոյ, եւ միւսն՝ մահու,

Առաւաւտ սգոյ երկուց բողոքմանց,
Մինն՝ սաստից, եւ միւսն՝ սպառնալեաց,
Արեգակունք երկու ի յերկուց ծայրից,
Մինն՝ խաւարի, եւ միւսն՝ կիզման:

Դ

Եթէ հարուածոց աջ կառուցանի, ինքեան վարկանի,
Եթէ ձեռն պարզեաձիր՝ ոչ իւր ակն ունի,
Ի պարծանս ուրուք՝ կորանայ,
Յամբարծունն գլխոյ՝ ընկճի,
Ի չարեաց յիշատակ՝ հեծէ,
Ի ճառս մաքրոց՝ պատկառէ,
Ի պատմութիւնս հանդերձելոցն՝ երերի:
Եթէ աւրինի յումեքէ յայտնի,
Ի ծածուկ զանձն անիծանէ,
Եթէ գովեստ յումեքէ լսէ,
Պարսաւանաւք զինքն կշտամբէ,
Եթէ դսրովեսցի սաստկապէս,
Ինքեամբ ինքեան վկայէ,
Եթէ ձաղեսցի ուժգին,
Սակաւ հատուցունն առաւել պարտուցն գրեսցէ,
Եթէ ըղծունն մահու ինքեան լսիցէ,
Այո՛ ասէ եւ դարձեալ կրկնէ:
Եւ եթէ որոգայթ մահու ճայթեսցէ յերկնէ,
Հազիւ զդէմսն համբառնայցէ,
Զհիւրոց իրաւանցն մատեան խփեալ,
Զպատասխանութեանն յոյս լքուցեալ,
Զհամարձակութեանն ընթացս փակեալ:
Եւ եթէ ոչ էր անփրկանաւոր կորուստ գերելոյն,
Զհիւրովին երթալ ոչ ինչ դանդաղէր:
Արդարեւ վա՛յ մեղաւորին,
Որ տարակուսեալ կայցէ ի վերայ երկուց ճանապարհաց,
Ըստ հոգելից բանի իմաստնոյն:

Ե

Եւ արդ, զհա՞րդ ոչ ողորմեսցիս, բարեգութ,
Այսքանեացս ձայնարկութեանց կողկողագինս հեծեծանաց,
Որ անուամբս այսու մեծացար, թէ՛ Ողորմած եմ ես Տէր:
Ահա առ չարութիւն գերելոյս՝ բարութիւն քո,
Առ մահապարտիս դառնութիւն՝ քաղցրութիւն քո,
Առ կորուսելոյս յայտնութիւն՝ ճառագայթ քո,
Առ յանդգնելոյս մոլութիւն՝ ողորմութիւն քո,
Առ խակութիւն վնասակարիս՝ հեզութիւն քո,
Առ կործանելոյս այցելութիւն՝ աջ քո,
Առ ընկղմելոյս վերբերութիւն՝ ձեռն քո,
Առ բժշկութիւն անողջանալի խոցուածոյս՝ մատն քո,
Առ պակուցելոյս պաշտպանութիւն՝ ոգի քո,
Առ ապախտաւորիս իմ վստահութիւն՝ երկայնմտութիւն քո,
Առ աւծունն ամենադժնէիս՝ զաւրութիւն քո,
Առ մեղաւորիս քաւութիւն՝ հրաման քո,

Առ փախուցելոյս ապաւինութիւն՝ ոտք քո,
Առ սրացելոյս պատսպարութիւն՝ բազուկ քո,
Առ վրիպելոյս առաջնորդութիւն՝ լոյս քո,
Առ տարակուսելոյս հնարաւորութիւն՝ հանճար քո,
Առ անիծելոյս կրկին ստացումն՝ արհնութիւն քո,
Առ վիատելոյս քաջալերութիւն՝ խրախոյս քո,
Առ վշտագնելոյս մխիթարութիւն՝ բաժակ քո,
Առ նեղելոյս ընդարձակութիւն՝ կամք քո,
Առ ատեցելոյս կոչումն՝ սէր քո,
Առ հաստումն սասանեցելոյս՝ բան քո,
Առ հոգւով վիրաւորելոյս՝ կաթուած արեան քո,
Առ աներեւոյթ մթերս ցաւոցս՝ ակնարկութիւն քո,
Առ յուսահատելոյս անդրէն ընտրութիւն՝ իշխանութիւն քո,
Առ պատուաստումն կտրեցելոյս՝ կցորդութիւն քո,
Առ խաւարաւ մահու ծածկելոյս՝ նշոյլ կենաց քո,
Առ խռովեցելոյս իմ հանդարտութիւն՝ խաղաղութիւն քո,
Առ վայրագութիւն ատարացելոյս՝ ողջոյն քո,
Առ մոլորելոյս դարձաւորութիւն՝ ծայն քո:
Զի դու տիրես ամենայնի գթութեամբ,
Եւ չիք ի քեզ մասն ինչ խաւարի,
Եւ ոչ է բարութիւն առանց քո,
Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԱ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, քանզի բազմացուցի պայմանաւ բանիս
Զաղէտ տագնապի հեծութեան ծայնիս
Մեծ հառաչանացս անսփոփելի իմոյս վտանգի,
Զի դու, ողորմած, սկզբնահայրդ խոստովանութեան անյայտ ծածկութից,
Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Քաղցրութեամբ նացեսցիս քաւել:
Արդարեւ կարող ես, ճշմարտապէս բաւական ես,
Եթէ կամիս, հնարաւոր ես,
Կամիս առաւելապէս, որպէս եւ կարես:
Հարստանաս մեծապէս ընդ տալն, քան եթէ ընդ առնուլն,
Բազմանան քեզ գանձք ի ցրուելն, քան ի ժողովելն,
Յաճախեն ստացուածք քո ի սփռելն, քան ի ճշդելն,
Կուտին քեզ համբարք ի տարածանելն, քան ի շտեմարանելն:
Հաւատամ այսմ ամենայնի՝ գտանել քեւ ելք փրկութեան,
Հաւատամ անարգս ընդ պատուականին,
Յուսամ ընդ Աբրահամու եւ ընդ Աննայի,
Զի մինն բանիդ քո հաւատաց,
Եւ միւսն քահանայապետին բարբառոյ անսաց,
Վասն որոյ եւ ոմն ի խորին ծերութեան
Անհամար որդւոց հայր հաստատեցաւ,

Ջառանգեալն եւ զամուլն արգանդ Սառայի
Անդաստան պտղածին արդեան արհնութեան
Բազում ժողովրդոց՝ մարգարէից սրբոց
Եւ թագաւորաց ընտրելոց հայել յուսացաւ,-
Իսկ միւսն զանհանդերձելի երկիր որովայնին սենեկի
Եւթնեակ զաւակաւք բարգաւաճեցոյց,
Որ է թիւ մի անբաւութեան՝ զբնաւն նշանակելոյ զէութիւն,
Աստուածութեանն յարակայութեան սահման անհետազաւտելի
Եւ աւազանին նորածին որդւոց անհատ յորդութիւն:
Այս թիւ պանծալի, որում ո՛չ է կէտ կցորդի եւ ո՛չ սպառուած վախճանի,
Այլ կոյս ոմն է՝ ուրոյն ընտրութեամբ նուիրեալ յաւէտ
Անճառ վիճակաւ համայն յաւիտենիւ,
Դժուարաթարգմանելի մերոց իմաստից:

Բ

Արդ, համարեա՛ յարդարութիւն անյուսալի փրկութեան հոգւոյս
Ջամենավարան ձայն կողկողանաց սրտիս հեծութեան՝
Ընդ նախագրելոցն երջանկաց եղեալ եւ դասեալ
Ջայս դաւանութիւն փոքր հաւատոց իմոյս խնդրուածոց,
Ջի կեցից եւ ես առ նոքաւք՝ բերկրեալ ընդ նոսին,
Բուռն հարեալ քան զիմոց գործոց՝ զքոյդ շնորհաց:
Մանաւանդ զի կրկին բարձունք են եւ փառաւորք
Եւ քան զչափ կշռութեան բանի գերագոյնք,
Ինունս խռովութեան հաշտարանք եւ հզաւրապէս քաւարանք,
Եւ կարծեաց թերութեան մտաց սլացեալք,
Ընդ արեան քոյ ահաւորի եւ ըստ մարմնոյ ծնողք քո խնկելի՝
Պարք առաքելոցն, դասք մարգարէիցն,
Գունդք մարտիրոսացն, ձիաւորեալքն հետեւակ՝
Սպառազէն արիութեամբ, մերկամարտիկն մրցութեամբ,
Գումարք միանձանց, բոյլք բանականաց ընտրելոց,
Ժողովք բարեկրաւնից, հոյլք հոգեղինաց յերկրէ երկնաւորաց,
Ջինուորութիւնք վերնականաց ընդ մեզ կցորդելոց,
Աւանդք երախայրեաց, մատուցմունք զուարակաց, լուցմունք ղամբարաց,
Բուրմունք խնկոց՝ իւղոց հանդերձանաւք,
Յաղթանակք փրկական նշանաց,
Կառուցմունք խորանաց աստուածաբնակաց,
Ձեռք քահանայից շնորհիւ կատարելոց:

Գ

Առ շարժումն անձին՝ յիշատակ Աստուծոյ,
Առ փոփոխումն գարշապարի,
Առ կարկառումն աջոյ եւ ամբարձումն բազկի,
Առ բարիս՝ գոհութիւն, եւ առ գթել՝ աղաչանք,
Առ բանս ընտանիս, առ խաւսս հասարակաց,
Առ ձայնս բնաւորականս, առ գործոց յաջողուածս,
Առ առաքինութեան ջերմութիւնս,
Որ ի տուրնջեան եւ ի գիշերի՝
Ընթացմունս աւգտակարաց հոգեւորաց՝ քեւ առաջնորդեալք,
Ի նիրհել եւ ի գարթնուլ,
Ի պատերազմի ազգաց, ի մարտս դիւաց,

Ի հակառակութիւնս հերձուածողաց,
Առ փոքունս, առ մեծամեծս,
Առ ձգումն ընպէլեաց եւ ճաշակումն կերակրոց,
Եւ որ ինչ միանգամ ի կիրս մեր կերպանան,
Եթէ՛ հեշտականս, եթէ՛ տատամսելիս,
Վասն ոմանց աղաւթս՝ մնալ ի նոսին, եւ յաղագս ոմանց՝
Զի գերծ արասցես սքանչելապէս հնարիւք անճառիւք:
Հաւատացեալ յամենեցունց, թէ բաւական ես յամենայնի,
Կաթնաբոյծ հասակաց, տիոց պատանեաց,
Մտաց վայրենեաց ստամբակաց գոռոզաց,
Մինչ զի առ թատերս տեսարանաց
Եւ առ կոյտս խառնիճաղանջ բազմութեանց
Եւ կամ առ կաքաւս կայթից անախորժականաց կամաց հզաւրիդ՝
Ոչ ես մոռացեալ:

Դ

Արդ, դու ստացար զամենեւեան, եւ քո են ամենեքեան,
Եւ ողորմիս ամենեցուն, միայն բարեգութ,
Զի թէ եւ մեղիցեն՝ քո են, վասն զի ի քում համարի են,
Քանզի գիտեն զգաւրութիւն քո, ըստ առակողին մաղթանաց:
Որում եւ ես կցորդիմ թշուառս բանիւ՝ վկայեալ սորին յանցաւորապէս,
Յանդգնիմ ասել,
Թէ որ կարդայ զքեզ գովեստիւ, ծանուցեալ զքեզ, թէ իցես,
Թէ եւ եւթամբք իցէ վարակեալ կրկնապատիկ պատժաւորութեամբ,-
Առ այս աւրինակ կիրթ ձեռնարկութեան,- զհա՞րդ ոչ քո իցէ:
Յորս է տեսանել ի մէջ արջնատես ագռաւուց՝ սպիտականիչ երամս աղաւնեաց,
Ի մէջ խրոխտականաց ծիոց անմաքից՝ որոջս հանդարտաբարս,
Ի թիւս շանց գազանականաց՝ գառինս նուիրելիս,
Հեզութիւն՝ ի խստութեան, կատարելութիւն՝ ի թերութեան,
Խոնարհութիւն՝ յամբարհաւաճութեան, ճշմարտութիւն՝ ի ստութեան,
Միամտութիւն՝ ի մանկութեան, անբծութիւն՝ յայլամտութեան,
Բարաւրութիւն՝ ի չարութեան, պարկեշտութիւն՝ ի լկտութեան,
Ողորմութիւն՝ յանգթութեան, ապաշաւանք՝ յանյուսութեան,
Քաղցրութիւն՝ ի բարկութեան, հաշտութիւն՝ ի թշնամութեան,
Անոխութիւն՝ ի խածանողութեան, քաջալերութիւն՝ ի լկտութեան,
Աւրինութիւն՝ ի նետածգութեան:
Յոր ոչ բաւականացայ երբէք ի դատել ճշգրտապէս,
Թէ ո՞վ յերկրածնաց աստի կանխեսցէ ժառանգել զքեզ,
Որ միայն անաչառաբար կշտամբես իրաւամբք զարդարութիւն՝
Առ ամբարիշտ մաքուրն եւ առ պոռնիկ զղջացեալն:
Առ ամենեսին բարեգործ, միայն թագաւոր,
Աւրինեալ ի բարձունս եւ յամենայն յաւտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԲ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ես՝ յետնեալս ի նախադրութեանց արժանաւորաց,
Գրեալ ինձէն ընդ պարտաւորսն պատժոց,
Հայցեմ գողորմութիւն ընդ ամենեցուն մաղթանաց՝
Ընդ նկունս եւ անհամարձակս,
Ընդ տկարսն եւ փոքրկունս,
Ընդ ընկեցիկսն եւ արհամարհեալս,
Ընդ տարագրեալսն եւ առ քեզ դարձեալս,
Ընդ երկուացեալսն եւ ճշմարտեալս,
Ընդ կործանեալսն եւ յարուցեալս,
Ընդ ընկճեալսն եւ հաստատեալս,
Ընդ գլորեալսն եւ կանգնեալս,
Ընդ մերժեալսն եւ ընկալեալս,
Ընդ ատեցեալսն եւ կոչեցեալս,
Ընդ ապշեալսն եւ զգաստացեալս,
Ընդ անառակեալսն եւ զսպեցեալս,
Ընդ հեռացեալսն եւ մերձեցեալս,
Ընդ հերքեալսն եւ սիրեցեալս,
Ընդ պատկառեալսն եւ զուարթացեալս,
Ընդ ամաչեցեալսն եւ խնդամտեալս:

Բ

Արդ ես պատմեմ աստանաւր դարձեալ ոչ զմեղս Երուսաղեմի,
Ըստ մարգարէին հրամանառութեանն, որ առ ժողովուրդն նախնի,
Եւ կամ տանն Յակոբու՝ զանաւրէնութիւնս նորա,
Այլ ինոյս ժամանեցից յայտնութեան:
Քանզի աւաղ ընդ աղէտս մահու յարելով, ըստ մարգարէին,
Յանդիմանեցից զիս ինքն ինձէն իմովս ձայնիւ, ըստ սաղմոսողին,
Որպէս զի յանձնառական յայսմ համայնապատում խոստովանութենէ,
Ոչ կարաւտացեալ կրկնակին,
Միանգամայն իսպառ սրբեցայց աւրհնեալ հրամանաւ էիդ:
Եւ արդ, կրկնելով ծունր բարերարիդ քաղցրութեան,
Տարածեալ զանձն իմ առաջի, զի՛ մահ գլորմանն ցուցից կերպարան,
Որ ի հող խոնարհեալ՝ մածայ ընդ երկրի
Եւ ընդ անցաւորս այս կենցաղ կորստեան՝
Անասնական զետնաքարշութեան սողնոյ սահեցմամբ կամաւ բելեռեցայ:
Այլ ի քեզ, Տէր, յեցեալ, իբր ի հաստարան կենաց գաւազան՝
Ի յարմատոյն Ղաւթի ընծիւղեալ մարմնով
Անճառ շաղկապմամբ յանեղ աստուածութիւնդ,
Կանգնեցայց անդրէն կիսայար՝ պատկառեալ ի քոցդ երախտեաց,
Ի վայր կորացեալ դիմաւք, աչք ի բարձունս յառեալ
Ողորմագին տասութեամբ ի քեզ՝ մերձդ ի հեծութիւն,
Բնաւին ողորմութիւն, բոլորովին քաղցրութիւն,
Զլիճ լուսոյս արտասուաւք լցեալ՝
Պաղատանս յուսոյ առաջի մեծիդ վերընծայեցից:

Գ

Լո՛ւր ամէնառատ աննուագ երկայնմտութեամբ՝ քո դառնացուցչիս,
Միայն դու յամենայնի սահման փրկութեան,
Աստուած բոլորից, անճառ մեծութիւն,
Անբովանդակելի բնութիւն, անքննելի իսկութիւն,

Հգաւր գաւրութիւն, կարող բարերարութիւն, անպակաս լրութիւն,
Անճառ ժառանգութիւն, վայելչական վիճակ,
Առատ պատրաստութիւն, անստուեր իմաստութիւն,
Տենչալի տուր, անծկալի ձիր,
Բաղձալի բերկրութիւն, անտխուր հանգիստ,
Անտարակոյս գիւտ, անկապուտ կեանք,
Անծախելի ստացուած, անփոխանորդելի բարձրութիւն,
Ամէնարուեստ բժիշկ, անսասանելի հաստատութիւն,
Ղարծուցիչ մոլորելոց, գտիչ կորուսելոց,
Յոյս ապաւինելոց, լոյս խաւարելոց,
Քաւիչ մեղուցելոց, ծածկարանդ փախուցելոց,
Անդորրիչ խռովեցելոց, փրկութիւնդ մահացելոց,
Արծակիչդ կապելոց, ազատիչդ մատնելոց,
Պատասպարանդ սահեցելոց, վշտակիցդ գայթակղելոց,
Երկայնմտութիւն տարակուսելոց,
Լուսոյ տեսակ, ցնծութեան ցոյցք, արինութեան անձրել,
Հոգի երեսաց, գաւրութիւն դիմաց, հովանի գլխոյ,
Շարժարան շրթանց, ազդումն բանի, կառավար անձին,
Բարձումն բազկի, ձգումն ձեռին, երասանակալդ սրտի,
Ընտանի անուն, մերձաւոր ձայն,
Կցորդութիւն հարազատ, խնամածութիւն հայրենի,
Խոստովանեալ անուն, պաշտեցեալ պատկեր, անպարագիր տիպ,
Երկրպագեալ տէրութիւն, բարեբանեալ յիշատակ,
Խնդութեան մուտք, անվրէպ շաւիղ, փառաց դուռն,
Ճշմարտութեան ճանապարհ, երկնաճեմ սանդուղք:
Եւ այլ բազմութիւն բանից գովեստից
Անհամար կարգաց եւ տանց անբաւից,
Ջոր ո՛չ բերէ բերան երկրածին,
Եւ ո՛չ տանի գործի մարմնեղէն,
Եւ ո՛չ կշռեն իղձք հոգեղէնք:

Դ

Առ քեզ հայի ամենայն ակն տեսողի, Աստուածդ ամենայնի,
Նայեա՛ ի պաղատանս հառաչման ձայնի քոյոց ծառայից,
Եւ եթէ յաղախնաց ոք աղաչեսցէ:
Եւ ընկա՛լ զցաւոյ ողբերգութեան լալոյ արտասուաց աչացս ցանկասիրի՝
Յանարատ ոռս մարդեղութեան քոյ, Քրիստոս,
Եւ արինակաւ խորհրդոյ հերաց կնոջն յանցաւորի՝
Ջառ քեզ դարձն եւ գդաւանութիւն,
Եւ համբուրիւ շրթանցս առ ճաշակ փրկութեան կենացդ հաղորդութեան՝
Համաշնչապէս զանքակ միութիւն,
Եւ զնոյն գթութիւն նորին ողորմութեամբ ընկալեալ ի քէն, բարերար,
Գրաւականեսցես զմեծդ պարգեւս ընդ փոքու հաւատոցս:
Եւ ի ձեռն գթութեան սիրոյ քոյ
Առ քո անծկալի անունդ խոստովանեալ ծառայիս
Ղարձցի՛ն ձմերունք հողմոյն խստութեան ի յաւդ հանդարտութեան,
Եւ մրկկին սաստկութիւն՝ ի սիք ախորժութեան,
Եւ կարծիք երկիւղին՝ ի մեծ վստահութիւն,
Եւ պատուհաս պատժոցն՝ յերանութեան պատահումն,
Եւ վտանգք թախժանացն՝ ի հոգեւոր խրախճանութիւն,
Եւ ալեկոծութիւն ծփանացն՝ ի խոր խաղաղութիւն,

Եւ դեկացն թեւարկմունք՝ յանքոյթ նաւահանգիստն,
Եւ բերք բեռանցս մեղաց փոխարկեսցի ի թռչակ շնորհաց:

Ե

Եւ յայսքանեացս ամենից բիրուց բարութեանցս ի քէն եղելոց
Մեծասցի՛ անուն հզարիդ՝ խնկեալ եւ խոստովանեալ,
Ամաչեսցէ՛ բանսարկուն չարեաց՝ հերքեալ եւ հալածեալ,
Ունայնասցի՛ն մուրհակք մեղացս,
Խզեսցի՛ն խաղբքն, որոշեսցի՛ն որոգայթքն,
Կապտեսցի՛ն կապանքն, վանեսցի՛ վիհն,
Վերասցի՛ն վնասքն, պարսեսցի՛ն պատրանքն,
Ջրեսցի՛ն մեղքն, պատառեսցի՛ն պարտիքն,
Խորտակեսցի՛ լուծն, քակտեսցի՛ն քեղիքն:
Եւ ընդ մռայլ մթութեան չարեացն յանցանաց
Եւ դիւացն բանակաց պաշարողաց՝
Արե՛ւ փառաց քոց ժամանեսցէ՝
Կեցուցանել, փրկել եւ լուսաւորել
Յաջմէ եւ յահեկէ, ի դիմաց եւ ի թիկանց,
Եւ եղիցի՛ նշոյլ առաւաւտու հոգւոյ գարնայնոյ՝
Ընդ ակնկալութեան սպասողացն քումդ երեւման:
Ձի դու ես բարերար առ ամենեսին,
Եւ հնարաւոր են քեզ ամենայնք,
Եւ ամենեցուն զկեալն կամիս եւ զփրկութիւնն բաղձաս:

Զ

Ո՛վ ամենապարգեւ ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի,
Եւ առ իս դարձցիս կարկառմամբ շնորհի աջոյդ քոյ սրբոյ՝
Բնակեալ, միացեալ եւ ոչ հեռացեալ
Յանձկութեան սրտէ սիրոյ սենեկիս:
Եւ անեղծական քո նկարագիր՝
Նշխար պանծալի լուսոյ քրիստոնէական փրկաւէտ կոչմանս,
Ընդ ի՛ս պահեսցի՝ միջնորդեալ ընդ քեզ
Ի մատեան յաւիտենական կտակաւդ կենաց
Հոգւոյդ աւետեաց երկնից յաւրինողիդ:
Եւ քեզ միայնոյ պատճառիդ
Եւ միոյդ ի միոյ պատճառէ
Եւ ունողիդ զպատճառ միոյ,
Երբեակ անձնաւորութեանդ եւ միոյ աստուածութեանդ
Վայել են փառք յերկնաւորացն վեհից
Եւ ի սրբոցն դասուց յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԳ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍԲ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, գյարմարութիւն պաշտաման բանիս
Ի խայրեաց հոգւոյս քեզ նուիրելոյ, արհնեալ բարեգութ,
Կցորդելով ընդ խնկազգեստիցն զուգամասնապէս՝
Խառնեսցե՛ս ի յանուշութիւն կազմութեան
Իւղոյն Մարիամու կնոջ բարեպաշտի,
Յոր հաւասարեալ նոյնութեամբ ընդ երջանիկ պոռնկացն՝
Ի քէն ընկալելոց յաւետահրաշ յարգանաւք,
Պարարեսցի՛ս մեծապէս իմովս բանիւ նուաստիւ՝
Ընկալեալ յանհաս եւ ի բարեբանեալդ գլուխ բարձրելոյդ,
Անկշտամբելի ի բամբասանաց սաղմոսին՝
Մի՛ աւծցէ զտերեւ ոստոց գագաթան իւղ մեղաւորին:

Բ

Այլ արասցե՛ս զաւրանալ կրկին յաճախութեամբ բուրման
Խոստովանութեան այսր մատենի՝ ի բազումս ազդեալ,
Համասփիւռ, ամենատարած եւ աշխարհալիր տանն տեսակաւ,
Ըստ արինակի համեմատութեան նոցայն յիշատակի:
Քանզի դու նոյն Տէր զգաստացուցիչ
Նախնի չարախորհից կանանց մեղաւորաց,
Որոց առակեալ զմարգարէին կերպարան՝
Քումդ ճշմարտատիպ պատկերի յեղանակեցեր,
Անդուստ առ սոսին անճառ ներգործութեամբ՝
Ի յիս վերաբերեալ զժայրագոյն շնորհին կատարումն.
Ընդ անասնական գարւոյն կերակրոյ՝
Ջբազմահամբար պտուղ ցորենոյդ կենացդ հացի,
Ընդ ապականացու արծաթոյն՝ զարքունականդ պատկեր,
Ընդ յիմարարար թմբրութեան գինւոյն՝ զբաժակդ արեան արարչիդ,
Ընդ իւղոյն առելոյ ի յայրատ կնոջէն հնոյ ժողովրդեանն՝
Ջաւծումն շնորհին առ իս դարձելոյ,
Ընդ զերծման գլխաշուք կտաւոյն՝ զանապականութեան վերարկուն,
Ապարանջանին պճնութեամբ՝ զթռիչս բարեմասնութեան,
Աւրինին եւ Աւետարանաւն՝ հանդերձ գործնական առաքինութեամբն,
Ընդ ունկանն գնդի վայելչականն զարդու՝
Ջանստուեր յիշատակ տէրունականդ ծայնի,
Ընդ քայռս պերճութեան լանջացն՝
Ջյոզմահաւաք աւանդս ուղղութեան քոյինակրաւն լծոյդ քաղցրութեան:

Գ

Բայց զի՞ է յայտոսիկ ինձ պարծել
Եւ ոչ վերստին ի սոյն պատկառել.
Այլ յայլ արինակ փոխեալ զմատեան մաղթանաց այսր ողբերգութեան,
Որ ինչ ինձ է յարմարաւոր,
Ամենայնիւ հատուցից զպատիժ պարտուցս իմոց մեղանաց,
Ի մարգարէիցն տառից բերեալ համառաւտս՝
Ի սոյն յարկ մուծից սաստիկ դատախազ՝
Ընդ ողբոց նոցին լծակցեալ,
Քան թէ ընդ բերկրումն նոցա պարեալ,
Յորս հառաչանս, ծայնս հեծութեան, բողոքս բարկութեան,
Նախատինս խորտակման, լալումն կարելոր:
Այլ մեծիդ Աստուծոյ գթութիւն ամենաժաման

Կանուխ ազդեցաւ յիմ յուսատրութիւն,
Առ որս՝ զղջմունս, խոստովանութիւնս,
Աւետիս, պարգեւս, լուսոյ երեւմունս,
Խրախոյսս աստուածայինս, փառաց ժառանգութիւնս,
Հրաշից յայտնութիւնս, սքանչելեաց տեսութիւնս,
Յորոց ոմանք յոյս ընծեռեն,
Եւ ոմանք վիատութիւնս բազումս մատուցանեն,
Յորս ես կամաւ կործանեալ՝ կորստեանն վիճակեցայ:

Դ

Զի եթէ զգեստ Աստուծոյ զվարագորին պատրուակ ասաց Եզեկիէլ,
Յորում արար ժողովորդն կուռս կարկատունս,
Որով պոռնկել ասէ ի նոսա,-
Իսկ ո՞րքան պատիժ անմաքրութեանս եղիցի՝
ԶԱստուած զգեցողիս ներքոյ եւ արտաքոյ:
Զարմանամ, թէ զիա՞րդ ոչ կիզում,
Հիանամ, թէ ի՞բր ոչ այրիմ,
Ապշիմ, թէ ո՞րպէս ոչ յափշտակիմ՝
Տանջեալ, լքեալ, չարչարեալ, ջաղխեալ,
Մանրեալ, խորտակեալ, կտրեալ, բաժանեալ
Ի յաւրինակէ ժանեաց կորուսչին, ըստ Գրոյն:
Այլ այս միայն է պահեցեալ ինձ
Նշոյլ յիշատակի փրկութեան յուսոյ,
Զի քրիստոսեան Աւետարանն կեանս է ամենեւին,
Ի կերպարանաց պատկերի բանին ծանուցեալ,
Որով առ մեղանսն՝ դարձն, առ պարտիսն՝ շնորհն,
Առ եղծումն՝ նորոգութիւնն, առ անաւրէնութիւնն՝ քաւութիւնն,
Առ վէրն բժշկութիւնն, առ վտանգն՝ անդորրութիւնն,
Առ պատիժն՝ ներումն, առ պատերազմն՝ հանդարտանալն,
Առ հուրն՝ անձրեւն, առ պատուհասն՝ պարգեւն,
Առ ակնկալութիւն սատակմանն՝ ծիրն,
Առ գործարան մահուն՝ կենացն ազատութիւն:

Ե

Եւ զի՞նչ է ինձ զայսքանեաց յիշմանց ի թիւ արկանել,
Եւ ոչ զանճառելիսն աստանաւոր դասել:
Յիշատակաւ Հաւրն բարձրելոյ՝ յՈրդին կցորդութիւն,
Յանուն միածնին՝ առ Հայրն ընտանութիւն,
Սոցին ակնարկութեամբ՝ ընդ Հոգւոյն հաղորդութիւն,
Խաչին փրկանք, բանին սփոփութիւն,
Բարուք վարձ կամացս՝ առ կշռութիւն գիտողին,
Աւագանն կենդանարար՝ հաշտութեանն միջնորդութիւն,
Եւ այլք ամենայնք անթիւք բարիք ի բարերարէն բարդեցեալք,
Ազատք ի հարկէ, արծակք ի լծոյ,
Իշխանականք, եւ ո՛չ իշխեցեալք:
Այսոքիկ են, որ ինձ ի մէջ դառնութեանս մահու
Կեանս անտարակոյսս ււետարանեն.
Քանզի եթէ ոչ զայսոսիկ ունէի,
Կանխաւ արդէւք կորուսեալ էի իսկ եւ իսկ, ըստ բանի երգողին:
Ո՛չ փոքրկութեամբ Որդւոյ զՀայր փառաւորեմ,

Ո՛չ նուաստութեամբ Հոգւոյ զՈրդի նախադասեմ,
Համափառ ունիմ զերեսեան եւ նոյն արարչութեամբ:
Քանզի եւ ի դէմս Հոգւոյն Սրբոյ այս են աղաչանք,
Նախընծայ սկզբան պատարագին,
Յորում գառնդ երկնաւոր զենանի, զայս աղաւթցի:

Ձ

Ամենակալ, բարերար, մարդասէր Աստուած բոլորից,
Յաւրինող երեսութից եւ աներեսութից,
Փրկող եւ հաստատող, խնամող եւ խաղաղարար, Հաւր հզաւր Հոգի,
Հայցեմք բազկատարած մաղթանաց զոչմամբ հեծութեան՝
Յանդիման եղեալ քեզ՝ ահաւորիդ:
Մատչիմք մեծաւ դողութեամբ, սաստիկ երկիւղիւ
Մատուցանել նախ զբանականս զայս պատարագ քում անզնին զաւրութեանդ,
Իբր աթոռակցի, փառակցի եւ արարչակցի հայրենի անկապուտ պատուոյդ,
Եւ քննողի ծածկութեան խորոց խորհրդոց
Ամենակատար կամաց Հաւրդ Էմմանուելի՝
Ջքեզ Առաքչի, Փրկչի եւ կենդանատուի եւ Արարչի ամենայնի:
Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ
Երրեակ անձնաւորութիւն միասնական աստուածութեանդ,
Յորոց մի եւ դու ճանաչիս, անհաս:
Քեւ եւ ի ձեռն քո առաջինքն՝
Նահապետական տոհմին շառաւիղք, տեսանողք անուանակոչեալք,
Չանցեալսն եւ զգալոցսն, զեղեալսն եւ զոչ գոյացեալսն
Անստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին:
Ոգի Աստուծոյ քարոզեալ զքեզ Մովսեսի,
Որ ի գնալն քո ի վերայ ջրոյն, անպարագիր զաւրութիւն,
Ահեղ շրջարկութեամբ տածողականաւ, թեւապարփակ պաշտպանողաւրէն,
Գթասիրեալ ի ծնունդս նորոգս, զաւազանին խորհուրդ ծանուցեր:
Յոր կերպարան արինակութեան,
Նախ քան զկառուցանելն զլոյծո՛ մածուած վերջնում վարագուրիդ,
Յաւրինեցեր, կարող տիրապէս, զբովանդակ բնութիւնս
Ամենից բնաւից բոլորից գոյից, ամենայն էից՝ յանէից:
Քեւ ստեղծանին ի նորոգութիւն յարութեան
Ամենայն եղեալքս առ ի քէն յայնմ ժամանակի,
Որ է աւր վերջին այսմ կենցաղի
Եւ աւր առաջին՝ երկրին կենդանեաց:
Քեզ հնազանդեցաւ միութեամբ կամացն, որպէս Հաւրն իւրում,
Ազգակիցն քո՝ էակիցն Հաւր անդրանիկն Որդի՝ մերովս կերպի:
Ջքեզ ատարանեաց ճշմարիտ Աստուած՝
Հաւասար եւ համագոյ Հաւրն իւր հզաւրի,
Չառ ի քեզ հայիոյութիւնն անքաւելի քարոզեաց
Եւ, իբր գաստուածամարտից, զքո հեստելոցն
Չարաբանական բերանս կարկեաց եւ զհւրն շնորհեաց
Արդարն եւ անարատն, գտիչն ամենայնի,
Որ վասն մեղաց մերոց մատնեցաւ
Եւ յարեաւ վասն զմեզ արդարացուցանելոյ:
Նմա փառք ի ձեռն քո, եւ քեզ բարեբանութիւն
Ընդ Հաւր ամենակալի յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

Է

Դարձեալ կրկնեսցի ի նոյն կարգ բանի,
 Մինչեւ վստահութիւնն լուսոյ հրաշապէս յայտնեսցի ազդեալ՝
 Աւետարանել վերստին զկրկին խաղաղութիւն:
 Աղաչեմք եւ աղերսեմք արտասուալից հառաչմամբ
 Յամենայն անձնէ զփառատրեալ արարչութիւնդ
 Անեղծ եւ անստեղծ, անժամանակ Հոգւոյդ գթածի,
 Որ բարեխաւսդ եւ վասն մեր յանմռունչ հեծութիւնս առ ողորմածդ Հայր,
 Որ զսուրբսն պահես եւ զմեղուցեալսն մաքրես եւ տաճարս կազմես
 Կենդանի եւ կեցուցիչ կամաց բարձրեալդ Հաւր:
 Արդ ազատեա՛ զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց,
 Որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան,
 Եւ մի՛ շիջիցին առ ի մէնջ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք
 Ի տեսականացս աչաց իմաստից,
 Վասն զի զքեզ ուսաք միանալ ի մեզ
 Ի ձեռն աղաւթից եւ ընտիր վարուց խնկելոց:
 Եւ քանզի մինդ յերրորդութենէդ պատարագի, եւ միւսդ ընդունի՝
 Հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի իւրոյ,
 Իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս
 Եւ յարդարեսցես զմեզ աւթեվանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ՝
 Ի վայելումն ճաշակման երկնաւոր գառինդ,
 Առանց պատժոց դատապարտութեան ընդունել
 Ջայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութեան:
 Եւ հալեսցի՛ ի հրոյս յայսմանէ գայթակղութիւնս մեր,
 Որպէս մարգարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն
 Ի ձեռն ունելեացն մատուցման,
 Ջի յամենայնի քոյդ քարոզեսցի գթութիւն,
 Որպէս Որդւովդ Աստուծոյ՝ Հաւրդ քաղցրութիւն,
 Որ զանառակ որդին մերձեցոյց ի հայրենի ժառանգութիւնն,
 Եւ զպոռնիկսն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն արդարոցն երանութեան:

Ը

Այո՛, այո՛, եւ ես մի եմ ի նոցանէ,
 Եւ զի՛ս ընկալ ընդ նոսին՝
 Իբր մարդասիրութեան կարաւտեալ մեծի,
 Շնորհաւք քո ապրեալ, զարեամբդ Քրիստոսի ստացեալս,
 Ջի յայսմ ամենայնի յամենայնի՛ ծանիցի քո աստուածութիւնդ՝
 Ընդ Հաւր փառաւորեալ համապատուաբար
 Ի մի կամս եւ ի մի իշխանութիւն գովութեան:
 Ջի քո է գթութիւն եւ կարողութիւն եւ մարդասիրութիւն,
 Ջաւրութիւն եւ փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
 Ամէն:

ԲԱՆ ԼԴ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
 ԲԱՆԻ
 Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, առ այսօր թշուառացեալ շնչոյս իմոյ իղձք եւ առ քեզ դաւանութիւնք յարմարականք, որ բովանդակես բանիւ զամենայն, Աստուած, զոր ի նախնին ճառեալ՝ եւ յերկրորդումս ցուցից: Իսկ յանդիմանութիւնս գրաբանականս՝ ի կոյտս բազմութեան ազգաց եւ թարգմանութիւնս ժողովրդոց, զայս արգահատութիւնս մաղթողականս նուիրեցի, զոր ներքնաշարեալք սահմանադրեն գոհաբանութիւնք:

Բ

Աղաչեմ զանփոփոխելի տէրութիւն ամենազաւր Հոգւոյդ հզաւրի, առաքեալ՝ զցաւը քաղցրութեան քոյ եւ բարեգործեալ՝ ի յանձին եւ յիշխանական ազդման զգայութեան զամենալից շնորհ բազմապարգեւ քո ողորմութեան: Եւ հերկեալ՝ զբանական անդաստան մարմնեղէն կարծրացեալ սրտիս՝ յընդունակութիւն արգասեաց հոգեւոր սերմանդ: Քում ամէնիմաստ էութեանդ խոստովանիմք զամենայն պարգեւս ի մեզ ծաղուսուցանես վարդապետս, բարբառեցուցանես համերս եւ բանաս զկեալ եւ աճեցեալ, որ ձեռնադրես առաքեալս, լցուցանես մարգարէս, փակեալ ականջս խլից, որպէս ազգակիցն քո՝ էակիցն Հաւր անդրանիկն Որդի, քոյին գործակցութեամբ ներգործելով զայս ամենայն, քարոզեաց զքեզ Աստուած հաւասարակից իսկութեանդ Հաւր: Շնորհեալ՝ եւ ինձ՝ մեղաւորիս խաւսել համարձակութեամբ զկենդանարար խորհուրդ աւետեաց Աւետարանիդ՝ հետեւել արագաթռիչ ընթացիւք մտաց ընդ անհուն ասպարէզս քոյինաշունչ կտակարանաց: Եւ ի մատչել իմ ի գլուխ հանդիսի մեկնութեան բանի՝ նախաժամանեցէ՛ առ իս գթութիւն քո՝ խաւսելով յիս զարժանն եւ զպիտանիսն եւ զհաճոյսն քո ի ժամանակի, ի փառս եւ ի գովեստ աստուածութեանդ քոյ եւ ի լրութիւն շինութեան կաթողիկէ եկեղեցւոյ: Կարկառեալ՝ ի վերայ իմ զամենամերձ աջ քո եւ զաւրացո՛ղիս շնորհաւք գթութեանդ քոյ, փարատեալ՝ ի մտաց իմոց զմէզ մթութեան մոռացութեան՝ ապաքինեալ ընդ նմին զխաւար մեղաց, ամբառնալ ուշիւ իմաստիցս ի կենցաղոյս երկրէ ի բարձունս: Լուսաւորեալ՝ ի յիս վերստին զծագումն անստուեր հրաշից գիտութեան աստուածութեանդ քոյ, հզաւր, արժանի լինել առնել եւ ուսուցանել՝ յաւրինակ բարեաց աստուածասէր լսողաց: Եւ քեզ ամենայն փառք յամենայնի՝ ընդ Հաւրդ ամենակալի եւ ընդ Որդւոյդ միածնի եւ բարերարի այժմ եւ յանվախճան յաւիտեանս: Ամէն:

Գ

Իսկ զհաւատոյ սահման բանի ընտրութեան շնորհի կենաց կանոնի առ համագոյ Սուրբ Երրորդութեանն զայս վարդապետեցի, զոր շաւիղ կարգիդ վերանկարէ: Խոստովանիմք եւ դաւանեմք, պաշտեմք եւ երկրպագեմք զզուգափառ միութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանն. աստուածութիւն անճառ, միշտ բարի, նոյնագոյ, հաւասարապատիւ, անհաս իմաստից թելոց սլացման, ի վեր քան զաւրինակ եւ անդր քան զնմանութիւն, գերազանց գոլով սահմանի անպարագիր բացարձակութեամբ, յառաջ քան զհիմն յաւիտեանցս անտարրափակ էութեանց, ստեղծականացս կարգաց, աւրինաբանութեամբ անթարգմանելեալ, ամենահարուստ մեծութեամբ յաւէտ պսակեալ. հաստիչ ժամանակաց եւ որ ի ժամանակի են կերպաւորեալք, ինքն պատճառ հանդերձիչ եւ յարմարապէս յաւրինիչ տեսականաց եւ աներեւութից. ո՛չ անուամբ չափեալ եւ ո՛չ յորջորջմամբ նշանակեալ, ո՛չ որակութեամբ նմանեալ եւ ո՛չ քանակութեամբ կշռեցեալ, ո՛չ աւրինակաւ ձեւացեալ եւ ո՛չ որպիսութեամբ ծանուցեալ, ո՛չ ի թերութենէ տարածեալ եւ ո՛չ ի լրմանէ ամփոփեալ, ո՛չ ուրեք երբեքի գրաւեալ եւ ո՛չ ի տեղուջ վայրի երեւեալ:

Դ

Հայր գթութեանց, ունող ամենայնի եւ Աստուած հանուրց, որ յերկնի եւ որ յերկրի, բաց ի Բանէն միայնոյ, որով զամենայն ինչ ունի, ստեղծիչ եւ տուիչ շնչոց ամենից, բաց ի Հոգւոյն իսկակցէ, որով զհամայնն կազմեաց:

Ե

Մինն յերջանկափառ, համազար ահաւորութենէ երիցն անձնաւորութեանց, խոնարհեալ ի վերուստ՝ աստուստ ի ստորինս, որ էրն իսկ ի բնէ անբաժ ի ներքնոցս՝ անկապուտ մնալով փառացն աթոռոյ եւ անկարաւտ՝ դիմացն ծնողին սիրոյ, մտեալ ի սենեակ կուսին արգանդի պարզաբար եւ ելեալ անտի յաւդաւորաբար մարմին էապէս անորոշելի, անթերի մարդկութեամբն եւ անպակաս աստուածութեամբն. մի Որդի Հաւրն միայնոյ եւ միածին անդրանիկ Աստուածամայր Տիրածին կուսին, Արարիչն յեղականումն մարդ ելով ճշմարիտ սկզբնածին: Ահա ոչ զկնի եղելոց երկրաստեղծիցս նմանութեան, այլ նոր եւ չքնաղ, թագաւորաց վեհափառ, որ ո՛չ ցուցաւ ի դարս եւ ո՛չ գոյացաւ ի ժամանակս, անդրանիկ, ըստ սաղմոսողին, քան զամենայն թագաւորս երկրի, անապական խառնութեամբ կերպացեալ զմերս ի մարմնի, ըստ աւրինի հոգւոյ՝ ընդ մարմնոյ, եւ ոսկւոյ՝ ընդ հրոյ, եւ կամ, յայտնապէս իսկ ասել, լուսոյ՝ ընդ աւդոյ, ո՛չ փոփոխեալ եւ ո՛չ անջատեալ:

Զ

Նոյն ինքն, եկեալ կամաւորութեամբ ի խաչն մահու, իբր զգառն անարատ ի սպանդ վարեցաւ եւ հանդերձեաց զարեղ ինքնիշխանութեամբ զարարածոց իւրոց փրկութիւն. չարչարեալ իսկութեամբ կենդանեալ՝ եդաւ ի շիրմի անորոշելի յաստուածութենէն. եռաւրեայ թաղմամբն ի դժոխս սանդարամետականացն վիատելոց բանտարգելիցն քարոզեալ ցուցաւ նորոգումն եւ լոյս: Եւ աւարտեալ զտնաւրինականացն զփրկանաւորն զտնտեսութիւն՝ աստուածապէս վերակենցաղեաց, եւ կառավարեալ ի թեւս հողմոց, ելեալ ի քերոբէս՝ ամպով անքննութեան ծածկեցաւ. համբարձեալ գեր ի վերոյ ամենայն երկնի՝ նստաւ ճոխութեամբ յաթոռն իւրական սկզբնածառանգ Հաւրն հաւասարութեան, յորմէ եւ բնաւ իսկ ոչ մեկուսացաւ՝ անկորուստ առեցելովն եւ աննուագ սեպիականաւքն: Որով եւ եկեսցէ ի դատաստան հատուցման՝ քննել զծածկեալսն կշռութեամբ չափոյ արդար իրաւանց, որում սպասեմք եւ յոր աղաւթեմք, հաւատացեալք յամենայնի ամենայնիւ ամենակալ տէրութեան նորա, որ արդարեւ մինն է միայն ի միայնոյն՝ ի միոյն փառակցութիւն յաւիտեան երկրպագեալ:

Է

Բարեբանեմք միշտ եւ արհնեմք ընդ Որդւոյ եւ Հաւր եւ զՀոգի էութեան նոցին, ամենազար, ճշմարիտ, կատարեալ եւ սուրբ, որ յանէից գոյացոյց զբոլոր եղեալքս ամենայն. ինքնագործ, հոմիշխան երկուցն եւս ընդ նմին անեղծ եւ անսահման թագաւորութեան. որ ինչ պատճառն առաջին եւ Բանն ահաւոր նորին ինքնութեան, նոյն ինքն եւ Հոգին բարձրացեալ. բարի ինքնակալ, ամենից բաշխիչ զՀաւրն պարգեւս՝ ի գովեստ անուան փառաց միածնին: Որ ազդեաց յԱւրէնսն, շնչեաց ի մարգարէսն, փչմամբ ազգակցին տպաւորեցաւ յառաքեալսն, կերպիւ աղաւնոյ ցուցաւ ի Յորդանան՝ ի մեծութիւն փառաց եկելոյն, փայլեաց ի գիրս աւանդականաց, արար հանձարեղս, զաւրացոյց իմաստունս, լցոյց վարդապետս, աւծ արքայութիւնս, աւժանդակեաց թագաւորս, ետ վերակացուս, հրամանատրեաց փրկութիւնս, շնորհեաց ձիրս, հանդերձաւորեաց քաւութիւնս, զմկրտեալսս ի մահն Քրիստոսի ի բնակութիւն իւր մաքրագարդեաց. զոր՝ Հայր եւ Որդի, զնոյն եւ Հոգին ներգործեաց, եւ ինքն է Աստուած, խնկեալ տիրապէս ամենայն յամենայնի:

Ը

Քանզի ոչ նախաթուելովն յԵրրորդութեանն ոք մեծ ինչ, քան զմիւսն, եւ կամ զկնի անուանիլն՝ նուաստագոյն առ նմանն, եւ կամ ի մինն ասելով՝ խառնակութիւն գոլ դիմացն, եւ կամ յերիցն տրոհումն՝ ուրոյնութիւն ել կամացն: Քանզի անմեծար Հայր ամենայնիւ, եթէ ոչ զԲանն ունիցի ինքեան զաւրութիւն, որպէս ոչ զոլով ընդ նմա Հոգւոյն՝ անհազագ ոմն եւ անկենդան եւ առ ամենայն հրաման նուազեալ: Իսկ Բանն, եթէ ոչ անուամբ Հաւրն ծանիցի, որբ ոմն եւ կամ լքեալ եւ կամ ի մահացուէ ումեմն ոչէի: Որպէս եւ Հոգին, եթէ ոչ ի պատճառէն նշանակեսցի, ապաշուք ոմն թափառեալ եւ իբր զշունչ ինչ անդասելի:

Թ

Այլ եթե ոք հակաճառական բանի յաւակնի կապտել զՀայր ի յիւրմէ Բանէն, որ թէ էր երբեմն, յորժամ եւ չէր, եւ անբանութեան բամբասանաւք պատուել վարկանի զվեհին մեծութիւն, եւ կամ ստրկութիւն տացէ բղխողին՝ ոչ բնաւորաբար գոլով հոգեւոր, որով այլ իմն գոյութիւն աւտար մուծանել եւ կամ ամբոխումն ինչ այլայլական յանարատ պատիւ միութեան սուրբ Երրորդութեանն,- զայնպիսիսն քարամբք պարսից հաւատոյ բանից, իբր զդժնդակ դեւս դիմամարտիկս գազանականս, հերքեալ ի միջոյ՝ ի բաց հալածեմք, եղեալ ի նզովս զնոյնս ընդ նոսին՝ փակեմք ընդդէմ նոցին զկենացն մուտ եկեղեցականս գաւթի: Ուստի զսուրբ Երրորդութիւնն փառաւորելով ի նոյն տէրութիւն միակցորդ հաւասարութեան, զուգածայն սրբաբանութեամբ, հանգունատիպ հարթութեամբ, աւրհնեալ եւ փառաւորեալ յերկնի եւ յերկրի, ի ժողովս անդրանկացն եւ յազգս երկրածնացս բանականաց յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Ժ

Արդ, զայս գոչումն ծածուկ խորհրդոց՝ կերպաւորելոց յայսմ մատենի, ամենալուր ականջաց մեծիդ Աստուծոյ ընծայեցուցի, սովիմբ սպառազինեալ՝ եւ ապա մտի ի հանդէսն: Այլ ոչ եթէ կարաւտեալ իմոյս ինչ ձայնի այսու մեծանաս, որ մինչ չեւ ստեղծեալ էր քո զամենայն՝ նախ քան զլինելն երկնի փառաբանչաւքն անմահից եւ երկրաստեղծս բանաւորաւք, դու քեզն ի քումդ լրութեան փառաւորեալ իսկ էիր,- այլ զի զմերժեալս՝ զիս յարգեսցես, անճառ քաղցրութիւն, ճաշակել զքեզ բանիս հաղորդութեամբ: Իսկ զի՞նչ պարտ իցէ ըստ արքունական հրամանիդ՝ կենաց կանոնիդ ասել Ադոնայի տէր, եւ զիրամայեալ պատուէրդ ոչ առնել: Որ ինձէն իսկ զիս՝ զոսկեղէն տախտակս խաւսուն, նուիրեալ քումդ պատգամի, զգրեալս մատամբդ Աստուծոյ, եղծի, որ եւ խորտակելն է իրաւացի, եւ ես տխրատեսակ մրով զերկրորդն նմանութիւն առեալ հայթայթեմ: Այլ արդ, քանզի բազմաւք պաղատեցայ դրուատաւք խանդաղատականաւք, որ ոչ է գրեալ ի յայս կարգ ձայնի, լո՛ւր, բարեգութ, ըստ սմին բանի այնմ ամենայնի: Եղիցի՛ եւ այս աղերս բարբառոյ հայցման աղաւթից յաւդեալ ընդ նոսին, թերեւս ի մաքրոց եւ ի կամարարից այս նուէր հացի պանից բաղարջոց՝ իւղով զանգելոց ի սեղան փառացդ քոց մատիցէ:

ԺԱ

Այլ դու, բարերար եւ յամենայնի մարդասէր, Քրիստոսդ մի Աստուծոյ միոյ, հզաւր եւ ամենակալ, որ յաղթես գթութեամբ խնամոց քաղցրութեան քոյ ոչ հասարակականաց միայն մարդկութեանս իմոց գոյակցաց, առ որս յաւէտ է ամբոխութիւն եւ բիրամասնեայ հակառակութիւն, այլ եւ հրեշտակացն անախտականութեան, նաեւ եւս քան զայս՝ սրբասնելոցն անարատութեան, յորոց մի էր եւ Հեղիաս, որոյ ցոյցք խստութեանն ի Քորէբ լերինն նշանակեցաւ յերիս արիւնակս՝ ի շարժումն մեծ, ի հողմն ուժգին, ի հուրն կիզանողական,- իսկ քոյդ հեզութիւն երկայնմտութեան՝ ի հանդարտութիւն մեղմութեան աւդոյն քաղցրութեան, քանզի կամաց ողորմութեանց դու միայն ես, ըստ գրեցելումն: Վասն զի թէ եւ հաճոյք գտան մերասերքս առաքինութեամբն յեղանակեալ յայլ նմանութիւն վերնային, սակայն երկրածինք են եւ նոքա, ընտրեալք ի մարդկանէ: Իսկ դու ոչ ունիս չարանալ, իսկութեամբ բարիդ, յամենայնի արիւնեալդ, ամենեւին փրկութիւնդ, ամենայնիս հանգիստդ, համայնից անդորրութիւնդ, համաւրէն ախտացելոց դեղ առողջութեան, աղբիւր ջրոյ կենդանոյ, ըստ Երեմիայ:

ԺԲ

Դա՛րձ առ իս եւ ողորմեա՛ ինձ, որ այնքան ծարաւես, պասքիս, կարաւտդ Աստուած, իմուն փրկութեան, մինչ զի զուարթնոցն երկնից անմահից արիւնաբանողաց բան իմն ընծայեցեր մարդկաւրէն փրկական քահանայապէս եւ քաւչապետաբար՝ անեղծական յարակայութեամբ մշտնջենաւոր պաղատանս արիւնեալդ քո գթութեան ի մերոց դիմաց կենցաղականաց՝ վասն իմ լքելոյս հաշտութեան մաղթել՝ ողորմեա՛ Երուսաղեմի, որ է լուսաւոր խորհուրդ յայց ելանելոյ մեծիդ յայտնութեան առ հրեշտակականն թափուր տեղի ստորանկեցելոյ ի ձեռն մարդկան՝ քո կցորդութեամբ աւետարանեալ առակաւ այսր արիւնականս Երուսաղեմի:

ԺԳ

Արդարեւ լուար, բարեգութ, անսացեր, թագաւոր,
Ունկնդրեցեր, կեանք եւ յոյս, ի միտ առեր, երկնաւոր,
Յարգեցեր, հզար, նկատեցեր, ծածկագէտ, տեսեր, խնամակալ,
Կարեկցեցեր, անպատում, խոնարհեցար միշտ բարձրեալ,
Նուաստացար, ահաւոր, յայտնեցար, անձառ,
Ամփոփեցար, անսահման, քանակեցար, անքնին,
Մածար, ճառագայթ, մարդացար, անմարմին,
Շաւշափեցար, անքանակ, կերպաւորեցար, անորակ,
Լցեր իսկապէս զաղաչողացն բաղձանս:
Դու իսկ եղեր թշուառացելոյս` ինձ, ձայնիւ զուարթնոցն,
Բարի բարեխաւս, միջնորդ կենդանի,
Պատարագ անմահ, սպանդ անվախճան,
Նուէր մաքրութեան, ողջակէզ անծախ, բաժակ անսպառ:
Ահա, ողորմած, մարդասէր, աւրինեալ,
Միշտ կատարեցես առ մեղուցելոյս զբարեբաստութիւն
Կամաց քոց կենդանատուաց, գովեալ երկայնամիտ:
Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, Տէր զաւրութեանց,
Մեծութիւն ահեղ, անտարակոյս տեսաւորութիւն,
Կամք ամէնարձակ, առատութիւն անպակաս,
Ո՞վ որ զաւրեցէ տաւնել հանդիսիւ պարերգութեամբ
Ի միոյ կաթուածոյ ցաւոյ քունդ բարութեան,
Որ ցանկ դեգերիս պատրաստել պատճառս հնարից իմուն փրկութեան:
Եւ զոր մեծն է` գրեցից պատմել յապառնիսն:
Քանզի ոչ անուանեցար հրեշտակասէր`
Եւ որ զպետութիւնս նոցունց հաստատեցեր,
Այլ եւ զերկինս ղամբարաւք նոցին` զմատանց քոց գործ,
Ոչ գրեցեր երբէք ի սիրել զնոսա,
Այլ առեր ի պատիւ մեծաց գովեստից`
Առաջին դասեալ զմարդասիրութիւնն:
Վասն որոյ կրկին մեծացուցեր քեզ անուն անձառ` ի խորհուրդս սոսկալիս.
Ձերկնայինս լուսակերպիցն կոչեցեր զնոսին
Սպասաւորս եւ զլիսաւորս յատուկ մատակարարութեանց,
Իսկ զստորնային ծնունդս մահկանացուաց
Տիրական եւ աստուածական պաշտելի անուամբդ պերճացուցեր.
Անցեալ վերստին ըստ սահման կշռութեան չափոյ`
Լայնեցեր քեզ կտակս գրոց ճառից անբաւից
Չանապակ ծորմանն ծայրագունին վերնուն բարութեանն:
Եւս եւ ի մարդանալդ քո` միդ յէութենէ,
Ոմանց` վասն ինքեանց, եւ կիսոց` վասն այլոց

Ջեղեր առատութեամբ զտուրս կենաց, արուեստս բազմաւրինակս,
Սքանչելիս աստուածագործս, նշանս ճշմարտատեսիլս:
Որպէս զի թէ անդամալուծին՝ պակասելոյն ի հաւատոց,
Հոգաբարձացն առաջարկութեամբ զցոյցս յուսոյն՝ գթացեալ ողորմեցար,-
Եւ ո՛րչափ զաւրեսցէ առաւել բան քո ամենակար՝
Առ ախտալից մարմնոյս մաքրութիւն աղաղակողիս հառաչման:
Քանզի արդարեւ մեծ են չափք հրաշից,
Քան զանմաքրեալս հոգի սուրբ հաստել,
Ջլուացեալս պատկեր անտիրելի աղտոյ ներգործել,
Նա զի եւ երկրորդս, առաւելութեամբ յաւազանին շնորհ յաճախեալ,
Ջփառսն հայրենի բարձրացուցանէ:

Բ

Դու ես, Տէր, որ սրբես զմեզ,
Որպէս ընտրեցելոյն քոյ նախատպաւորեցեր՝ Մովսեսի:
Դու ես, որ ի մեղս եւ յանաւրէնութիւնս
Վերակացու եղեր տոհմին Յակոբայ,
Մինչ յեգիպտացոցն երկրի ընդ խաւարն հեթանոսաց ընտանենային:
Դու ես, որ արէնսգէտ առնես զմեղաւորս ի ճանապարհի,
Ըստ բանի երգողին Դաւթայ:
Դու ես, որ փոխատրես զքարեղէն սրտից կարծրութիւն
Ի լոյծ կակղութեան մարմնոյ գոյութեան՝ բանի ընդունելութեան:
Դու ես, որ բաւես ընծեռել սիրտ այլ եւ ճանապարհ մի՝
Երկնչել ի քէն զբովանդակ կենացն սահման:
Դու ես, որ տաս զերկիւղ քո ի միտս խստութեան՝
Առ քեզ ուշ ունել հաւատովք, ըստ մարգարէիցն ծայնի:

Գ

Ջարհնեալ քո շրթանցդ զաշխարհաստեղծ բերանոյդ
Ջաստուածեղէն անձրեւացդ զկեցուցանողդ կաթուած
Մատո՛ լսելեացս դրանց բացարան,
Որով զաւծին խորամանկութիւն բանսարկուին թունից բարձցես եւ բժշկեսցես:
Ամենակալդ ձեռաւք զխաւսականացս շարժողական գործի ըմբռնեալ՝
Ազդեա՛ զաւրութիւն ծայնի,
Որ տաս բնաւից ընտրութիւն բանի,
Ջի դաստիարակեալ զպատշաճականն՝
Մի՛ յանդգնաբար խաւսելով իբր զնախնին՝ լքայց ի յուսոյդ
Եւ անբանութեան մատնեցայց՝ վանեալ յորսողէն:
Լուսաւորեա՛ վերստին զխաւարեցեալ հոգւոյս աչս
Կենդանաբաշխ աջոյդ կարկառմամբ,
Ջի մի՛ համարձակութեանն շիջեալ լապտեր շնչմամբ վիշապին՝
Ի ներքոյ գրուանին ստորածածկեցայց:
Բա՛րձ զանաւրէնութիւնս իմ, Տէր, եւ ընկեա՛ ի խորս ծովու,
Որ է փոքր առակ մեծութեան քումդ անբաւութեան,
Ըստ մարգարէին, զիմս ընկղմել չարութիւն:
Կանգնեա՛ կործանեալս անձին նշան վստահութեան,
Ջի մի՛ յուսահատութեանն կոթող կառուցեալ՝ զծածկեցելոցն բողոքեսցէ:
Բա՛ց, հզաւր եւ գթած, զբժշկարանիդ կենաց վարդապետարան,
Ջի զառ ի ներքոյսն մշակութեան կորուսչին սերմանց՝
Մանգաղաւ կամացդ հուպ առ արմատ խուզեալ հնձեսցես:

Դ

Դէմ եդեալ հետեւեալ առ քեզ,
Բոլորիցդ Աստուած, պետրոսեան արինակութեամբն,
Ի կենցաղիս ծովու մեղանացս ալեաց ընկլուգայ.
Մատո՛, ժամանեա՛ զաջդ կեցուցիչ յազնականութիւն ինձ՝ սասանեցելոյս:
Ընդ քանանուհոյն ծայնի ի խորոց սրտիս պաղատիմ.
Սովեցելոյս ասպակասպաս, կաղկանձողական՝ ամենաթշուառ վտանգաւորիս,
Ապրո՛ւստ կերակրոյ փշրանաց հացի
Ի բազմազեղդ քո սեղանոյ մասնաւորեսցես:
Արա՛ փրկութիւն նիւթոյ խորանիս՝ որդւոյս դառնութեան,
Որ եկիր խնդրել եւ կեցուցանել զիս՝ զկորուսեալս:
Զի քո է մեծութիւն, յաղթութիւն եւ զաւրութիւն,
Եւ դու ես քաւութիւն եւ բժշկութիւն, նորոգութիւն եւ երանութիւն,
Եւ քեզ վայել է փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԶ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՅ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի անթիւ եմ յաճախեցեալ
Եւ գերազանցութեամբ միշտ առաւելեալ
Փրկանաւորդ արգասիք շնորհաց
Առ պարտուցս իմոց առաւելութիւն,
Չարչարանացդ հանդէս եւ յանձնառութիւն:
Զափդ ամփոփիչ, ամենից հոգւոց գոյից արարիչ,
Ի գործարանի մահուն նշանի խաչին հեղուսեր,
Զի զձեռնարձակութիւնն իմ ընդդիմութեան կամաց քոց լքցես:
Զընթացողականդ լծակցութիւն երկոցունց ոտիցդ կեցուցողաց,
Յանարգելութեանս պատճառ, ի պատժարանի փայտին մածուցեր,
Զի զփախուցեալս վայրագութիւն թշուառացելոյս
Գրաւականեսցես գթածաբար:

Բ

Ո՛չ գաւսանալ ձեռաց կռփողացն հրամայեցեր արինեալ զազաթանդ,
Որ զթզնւոյն տունկ առժամայն չորացուցեր,
Զի եւ զառ իս ներելոյդ արինակ կանխաւ աւետարանեսցես:
Ո՛չ գանողացն ապիրատութեան զխոստովանեալդ Աստուած սպառնացար,
Որ զարուսեակն մթացուցեր,
Զի մահացելոյս անձին բարութիւն հանգստեամբ հանդերձ գործեսցես:
Ո՛չ զհայիոյչացն հնարաւոր չարաբանութիւն կապտեցեր,
Որ զլուսնին պատկեր երանգաւ արեան գունեցեր,
Զի զանհամարձակ լեզուս ի գովեստ քեզ զաւրացուցես:
Ո՛չ նախատողացն մոլեգնութեան սաստեցեր,
Որ զտարերս սասանեցեր,
Զի զթշուառացեալս զլուխ գթութեանդ աւծմամբ իւղեսցես,

Ո՛չ ի մոլորեցուցիչն կարդալ զքեզ աստուածասպանիցն
Ջյաւդուած ծնաւտիցն բաժանեցեր՝ քակտեալ ի միմեանց,
Որ գկարծրութիւն վիմացն հերձեր,
Ձի զանունակս բարեաց հոգիս
Ի բերմանէ ընդունայնութեան ողորմութեամբ հանդարտեցուցես:
Ո՛չ զպահապանացն սուրս ընդերաց իւրեանց մատուցեր,
Որ զորովայն աւձին սահեցման հողոյ մատնեցեր,
Ձի զտառապեալս մարմնոյ ոսկերս, իբր ի գանձարանի պահեալ,
Կենաց յարութեան արժանացուցես:
Ո՛չ ի կնքելն զշիրմին փականս կենդանակիր քո գերեզմանին
Անդրէն յորսայսեալս զնոսին յանդունդս երկրի սուգեցեր,
Ձի ի տապանակի անձինս զնշխար լուսոյդ հանգուցես:
Ո՛չ ի համբաւելն զքեզ կորուսեալ
Եւ իբր զերկրաւոր մարմին գողացեալ
Համայնաջինջ եւ ամենասպառ զսերմն ծննդոցն կրճատեցեր,
Ձի զիս՝ զանարժանս յիշատակի ընտրութեան բարեաց
Անկորուստ եւ անվնասելի ընդ փրկեցելոցն հաղորդեցես:
Ո՛չ յարձաթոյն կրկնակապէն կաշառածգութիւն,
Որ ի գանձարանէ Հաւր քում նուիրաց
Քեզ գրաւ մատնութեան եւ անարգութեան մասնաւորեցին,
Ձուրացողացն մոլեգնելոց,
Ըստ հին հարուածոց հանոյն Մովաբու,
Ի յարձան քարի յեղանակեցեր,
Ձի զիս՝ զվրիպեալս ի հաստատութեանց
Եւ ընդ իշխանութեամբ մահու վաճառեալս,
Արեամբ քո փրկեալ, ի հաստատութիւն վիմիդ կառուցես:
Աւրհնեա՛լ կրկին, աւրհնեա՛լ վերստին,
Յամենայնի միշտ աւրհնաբանեա՛լ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, այդ գումարտակ վերադասեցեալ բարեշնորհութեան
Քոցդ պարգեւաց առ իմս երախտիս,
Ո՛վ ամենագութ, բարերար, զովեալ եւ ամենագաւր,
Թէ եւ սակաւք շարագրեցան աստանաւր եղեալ,
Այլ արքայագունք են, իշխանականք ինքնակալութեանց,
Որդիք զաւրութեանց, ծնունդք վեհից,
Մեծափառք, լուսանորոգք եւ հրաշապատիւք:
Յաղթողական վերամբարձութեամբ դրաւշիւք հռչակեալ՝
Ըստ զլխոց զլխոց պսակապաճոյճ գեղազարդելոց,
Բերեալ ընդ ինքեանս անթիւ պետութիւնս աւրհնաբանողաց,
Համբոյրս, հեզս, երջանիկս եւ խաղաղականս
Աստուածային հարազատութեանց այնոցիկ նահանգաց,
Ձորոց մարգարէն մաղթեաց, ասելով՝
Ձարթո՛, Տէր, զգաւրութիւնս քո եւ ե՛կ կեցուցանել զմեզ,-

Որք յոյժ զարե՛ն հալածել զմեղս
Եւ զանյուսութեանն կարկուտ հալել եւ փախուցանել,
Քան թէ նախամարտիկն զինուորութիւն երկնային պարուն՝
Զգիշերավարն խաւարասէր, սկզբնաներհակ բարւոյն Աստուծոյ:
Քանզի եւ զբնաւն այսքանեացս ծրից,
Որ ի բարձրելոյն ինձ անձրեւեցաւ՝
Տկարիս, թշնամւոյս եւ ապախտաւոր ծառայիս, _անճառ է ասել.
Իսկ եթէ համարձակեսցի ոք զարել խաւսել
Զսակաւս ի բազմացն, քան թէ զիսկութիւն համանգամայնիցն՝
Առ այստտիկ զառաջին նիւթն յիշելով, յորմէ հաստեցան,
Իբր զտկար ոք նկուն ի զաւրաւորէ մեծէ հերքեալ պարտեսցի:

Բ

Այլ թէպէտ եւ այսպէս գրեցի,
Եւ դարձեալ զնոյն վկայեմ
Առ թերի խակութիւն հողոյս
Եւ կատարելութիւն հաստողիդ
Եւ առ բարիսն իմ չարժանութիւն,-
Սակայն ամենալոյս, աննախանձ եւ բազմազեղուն
Գովեալ արարչութեանդ զարեղութեան վանեալ են կարծրութիւնք
Արտաբերութեան սրտի բանսարկուին,
Որ քարին առակաւ յուսահատն վիատութեան,
Սպառնամբ խոպանման աղբերացս երկուց,
Որ ի զգայականս Եդեմայ բղխեալ պատրաստեաց տնկողն,
Զի ոռոգեալ ծաղկեսցի նովաւ,
Որ ի յիս բարեգործութեան կենսատունկն դրախտ:
Ահա մի՛ ցամաքութեամբ արտասուացս
Աղանդահնար պատրանաւք չարաչար խորամանկեսցէ
Վերստին հանել ի փափկութենէ նախնում վիճակին:
Իսկ յորժամ կացցէ Աստուած, համբարձեալ հրաշիւք արուեստից,
Ի մէջ աստուածոց հաշտարանացն խաղաղութեամբ՝
Բարձեալ ընդ ինքեան զշնորհացն կտակ,-
Առ որ ամենայն վնասակարութիւնք խարդախութեանց
Եւ կարճնտութիւնք սրտնեղութեանց,
Իբր ընդ վիմեղէն լերին պնդութեան բախեցեալ, ցնդին՝
Զրոյ աւրինակաւ սակաւու հեղեալ
Եւ կամ հողոյ խորտակմամբ փշրեալ:

Գ

Արդ չեւ իմ կշտամբանքս, ըստ ծայնին Յոբայ, ի մարդկանէ իցեն,
Այլ յամենատես աչաց վերին հրամանիդ,
Մտեալ ընդ խղճիս տագնապ երկիւղիս,
Սոսկամ սասանեալ յամենայն կարծեաց:
Ապաւինիմ եւ արդ անձամբ բեկելով
Ի յոյսդ հաստատութեան կենդանի, անեղծ,
Զի ողորմութեամբ նայեցեալ ի յիս,
Իբր ի պարտաւոր կորստեան պատժոց,
Առաջի բարերարութեան երկնայնոյդ
Յանդիման եղեալ ապածեռն անթոշակութեամբ,
Զքոյդ երախտիս անպատում փառաց

Բերելով ընդ իս՝ յուշ քեզ արկանեմ,
Որ ոչ մոռացմամբ զբաղեալ՝ նիրհես
Եւ ոչ թարթափմամբ աչաց ընդմիջեալ՝ զհեծութիւն կրից անտեսես:
Վերացո՛ր յինէն, աղաչեմ զքեզ,
Խաչիւղ լուսոյ զխեղդ վտանգիս,
Հոգարկութեամբ տրտմութեանդ՝ զտարակուսելի տխրութիւնս,
Փշանիւթ պսակաւն՝ զբողբոջ մեղացս,
Ջարկուածով գանին՝ զհարուած մահուս,
Ապտակին յիշմամբ՝ զկարիս ամաւթոյս,
Թշնամանաւք թքոյն՝ զանգոսնելի գարշութիւնս,
Լեղւոյն ճաշակմամբ՝ զհոգւոյս դառնութիւն:

Դ

Ահա քո են այս ամենայն բարութիւնք անբովանդակելիք,
Աստուծոյ միոյ միածին Որդի,
Առ որովք զչարութիւնս իմ յիշատակեալ՝
Ջամէնարհնեալ անուն քո կարդամ
Բարձր աղաղակաւ, իմանալեացս պաղատանաւք:
Տե՛ս ի խոստովանութիւն զղջման պարտութեան ամաչեցելոյս
Եւ տո՛ւր ողորմութիւն որդւոյս սատակման մահուն անմահի,
Ջի ի բազմութեան իմոցս մեղաց, վերստին կրկնեալ
Նովին աճեցմամբ առաւելութեամբ, քո ողորմութիւնդ աւետարանեսցի՝
Հռչակեալ հնչմամբ ահաւորութեան յերկնի եւ յերկրի:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բայց արդ, որպէս երբեմն յայլ ընթերցուածի,
Որ ի սկզբնաւորականացն կարգի,
Ջմեղանացն զխաւարային ծնունդս զխաւորացն
Աւրինացն մարմնականացն անդամոց գրեցի,
Յորոց տիրեցայ ժառանգս մահու,-
Նոյնպէս եւ յայսմ սահման ընտրութեան բանի
Ջլուսածնելոցն զազատարարն աւրէնս հոգւոյն կենաց, որ ի Տէր Յիսուս,
Յիշատակեցից նուազս ի յոգունց,
Իբր յանբաւ բազմութեանց ծովու կաթիլ մի առեալ:

Բ

Քանզի են արդարեւ կայսերականք ոմանք,
Ի բարձրութեանն գահի բազմեալք,
Թռչակաւն շնորհաց լցեալք եւ հարստացեալք՝
Թագաւորն եւ սիրեցեալք իւր,
Արքայն եւ պատուաւորք իւր,

Պսակեալն եւ իշխանականք իւր,
Բարեհռչակեալն եւ հնչմունք իւր,
Յաղթողականն եւ փողք իւր,
Զաւրաւորն եւ մարտիկք իւր,
Գովեցեալն եւ փառք իւր,
Փեսայն եւ պարաւորք իւր,
Դշխոյն եւ արիորդք իւր,
Փեսաւէրն եւ հանդերձանք իւր,
Ազատութիւնն եւ շնորհք իւր,
Այցելութիւնն եւ ծեռն իւր,
Խոստումն եւ քաւութիւն իւր,
Պահպանութիւնն եւ աջ իւր,
Պարգէն եւ զարդ իւր,
Նշանն կենաց եւ ամրութիւն իւր,
Կնիքն եւ նկարագիր իւր,
Ամպն եւ հովանի իւր,
Արուեստն եւ հրաշք իւր,
Հոգին եւ անեղծութիւն իւր,
Բանն եւ կատարած իւր,
Ուխտադրութիւնն եւ լրումն իւր,
Զաւրութիւնն եւ հրամանք իւր,
Լուացարանն եւ սքանչելիք իւր,
Մանանայն եւ անապականութիւն իւր,
Վէմն կենդանի եւ վտակք իւր,
Սիւնն հրոյ եւ ճառագայթ իւր,
Որոտումն եւ ազդմունք իւր,
Յոյսն վերին եւ փրկութիւն իւր,
Ծառն արհնութեան եւ պտուղք իւր:
Բարունակն եւ բարութիւնք իւր:
Եւ զի մի՛ զբնաւն ասելով յամենայնէն վրիպեցայց,
Իբր յարեզակնէ այլայլեալ աչաց տկարութիւն,
Ի շատն ասել լռեցից եւ ի սակաւն ժամանեցից՝
Բաւականացեալ ամէնապիկար կարիւ:

Գ

Բայց աւա~ղ յաւէտ աստանաւր թշուառացելում եղկելի անծինս,
Քանզի կարգ բանիս բերէ ինձ խառնել
Ընդ ձայն արեւտեացս բողոք գութիս,
Վասն զի ընդ այսոսիկ առընթեր սորին
Գայ արդարութիւնն եւ կշիռքն,
Վճիռն եւ հատուցմունքն,
Քննութիւնն եւ լոյսն,
Յանդիմանութիւնն եւ դամբարքն,
Մերկութիւնն եւ պատկառանքն,
Յայտնութիւնն եւ ամաւթն,
Անբիծն եւ վաստակքն,
Թիրեալն եւ պատիժքն:

Դ

Դարձեալ վերստին աշխարհ կրկին եղկելոյս,
Քանզի գայ հասանէ առ հասկ հասակիս անհնարին բարկութեամբ
Մանգաղն՝ առ հունձսն,
Դատաւորն՝ առ ատեանն,
Հգաւրն՝ առ բեմն,
Սպառնացեալն՝ առ կորուստն,
Բագուկն՝ առ դատաստանն,
Գաւազան խրատուն՝ առ հարուածն,
Սպառազինութիւնն՝ առ նախանձն,
Հովին՝ առ ընտրութիւնն:
Քանզի բանն, զոր խաւսեցար ընդ իս,
Նա՛ դատի զդատապարտեալս ի վերջնում աւուր հատուցմանն:
Այլ կանխեա՛, բարեգութ, նախընծայ քաղցրութեամբ՝
Առ նուաղ հեծութիւն վարանական երկիւղիս
Եւ զաւրութի՛ւն ընծեռեա ձեռամբդ աւրինութեան
Ի յետին տագնապիս՝ առաջինդ քո աւգնականութեամբ
Մխիթարել, բժշկել, քաւել եւ կենագործել:
Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԼԹ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ քանզի զկերպարանն առաջին լքի
Ի վնասակարին թելադրութենէ,
Իմովս ծուլութեամբ կորուսեալ իսպառ,-
Ցուցից արդ այժմուս զհնոյն յիս տեսակ՝
Ողորմելի հեծութեամբ թախծեալ ի հոգի,
Անաչառ խայտառականաւք հրապարակաւ
Ի յեկեղեցիս բազմութեան ազգաց վերապատմեցից՝
Բարձր ձայնիւ, բարբառով մեծաւ աղաղակելով:

Բ

Մատեանս շնչական, բարդեալ ի յինքեան
Ներքոյ եւ արտաքոյ ողբս եւ վայս եւ ձայնս,
Ըստ տոմարի տեսլեանն Եզեկիելի,
Քաղաքս անպատուար եւ անմահարձան,
Յարկս ունայն ի դռնափակաց ամրութեանց,
Աղս տեսակաւ, այլ ոչ համեղութեամբ,
Ջուրս աղտաղտին, անախորժելի ծարաւեաց արբման,
Գետինս անաւգուտ հերկագործութեան,
Սահմանս լքեալ, հեղեղավայրս կնիւնոյ,
Խոպանացեալ եւ տատասկաբեր անդաստանս,
Աստուածախնամ երկիրս անձնաւոր,
Որ բանսարկուին պատրանաց մշակեցայ,
Իւղընծիւղ փայտս պտղակորոյս,

Հատանելի ծառս ունայնաբոյս,
Կրկնամեռ խաւսուն տունկս անյոյս,
Ամենաշէջ ճրագարանս անլոյս:

Գ

Արդ, վերստին առ սոյն բերելով
Ջայս նմանութիւն աւաղականաց՝ բազմաւք կրկնեցից,
Որ ամաւթոյն դառն պատուհաս պահեալ կայ հիքոյս,
Կրճումն ատամանց եւ անկէտ լալումն՝ աչաց եղկելոյս,
Հայրական ցասումն անսպուժելի՝ դառնութեան որդւոյս,
Ապականութիւն աննորոգելի՝ մեղուցեալ մարմնոյս,
Նոր կշտամբութիւն գտողիս չարեաց՝ ախտացեալ հոգւոյս,
Տարտամ տագնապի տարակուսանաց՝ ելից գերելոյս,
Ջոր երկնային զաւրքն մատուցանեն թշուառացելոյս՝
Ի խրճունս որոմանցն վկայելով վտանգեցելոյս,
Ի ձայն ահարկու զանբժշկութիւնն ազդել լքելոյս:

Դ

Ահա, արդարեւ, երգս կատակերգութեան
Ջնարահար պոռնկի, յածեալ եւ կոծեալ,
Քաջ հնչեցուցեալ ողբս ողորմելիս եւ զկծեցուցիչս,
Ըստ առակաւոր բանին Եսայեայ, որ ի Պատգամին Տիրոսի:
Ձի թէ նա, զդիպուածն փոքր անցից ապառնեացն ի մաւտոյ իմն տպաւորեալ,
Բողոքէր դիմակս դիմակս կերպից կերպից աւաղականաց,
Ըստ կոծողացն կաքաւելոյ,
Իսկ առ իս ո՞րչափս եւ ո՞րափսիս ձայնս մրմնջեցից վիատեցուցիչս,
Որ գալստեանն տեառն սպասեալ առանց վրիպանաց՝
Մնացի անպատրաստ եւ անհանդերձելի:

Ե

Արդ, եթէ զդատաստանացն ահաւորութիւն կրկնեցից,
Բազմացուցից ինձ աշխար,
Ապա եթէ զփորձն իսկութեամբ ցուցից,
Յաճախեսցէ ինձ երկիւղ,
Իսկ եթէ զկերպարանացն տեսիլ գրեցից,
Առաւելուն ինձ հատուցմունք,
Ձի կանխաւ նկատեալ զսոյնս՝ եւ ոչ անագան ապաշաւեցի:
Այլ խնայեա՛ յիս, գթած, մարդասէր, հզաւր, բարերար,
Ամենապարգեւ Քրիստոս թագաւոր, աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Խ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Ամենակալ Աստուած բարերար, ստեղծիչ բոլորից,
Լո՛ւր հառաչանաց ձայնիս վտանգի
Եւ յերկիւղէ տագնապի ապագայիցն կարծեաց
Փրկեա՛ կարող զաւրութեամբ՝ զերծեալ ի պարտեաց,
Քանզի բաւական ես յամենայնի առ ամենայն հնարս զաւրանալ՝
Անբաւ մեծութեամբ եւ իմաստութեամբ անսահմանելեալ:

Բ

Եւ քանզի ուշիւ մտացս տեսեալ ի հեռուստ
Ձհանդերձելոցն հանդէս ահաւորափայլ,
Նկատեմ ինձէն աստանաւոր կանխաւ
Ջտիւն լուսոյ՝ սրբոցն յուսոյ,
Ջաւրն խաւարի՝ պատժապարտիս պատուհասի,
Ուստի ոչ զաւրէ ոք յէիցս առ պատսպարան փախստեան՝
Ո՛չ անդունդք խորոց, ո՛չ գեհք վիհից,
Ո՛չ բարձրութիւնք լերանց, ո՛չ անձաւք քարանց,
Ո՛չ կարծրութիւնք արձանաց, ո՛չ ծերպք ծակաց,
Ո՛չ փապարք փոսից, ո՛չ սորք հեղեղաց,
Ո՛չ բաւիղք խորշից, ո՛չ շտեմարանք յարկաց,
Ո՛չ ծածկութիւնք սենեկաց, ո՛չ եմակք հովտաց,
Ո՛չ ծործորք դժուարաց, ո՛չ վերադրութիւնք բլրոց,
Ո՛չ արձակմունք շնչոց, ո՛չ անբաւութիւնք ծովուց,
Ո՛չ սահանք յորձանաց, ո՛չ հեռաւորութիւնք եզերաց,
Ո՛չ ողբմունք ձայնից, ո՛չ հեղեղք արտասուաց,
Ո՛չ տատանմունք մատանց, ո՛չ համբարձմունք ձեռաց,
Ո՛չ պաղատանք շրթանց, ո՛չ աղաչանք լեզուաց:
Այսոցիկ սաստկութեանց մասանց անճողոպրելեաց
Դու ես, Տէր Քրիստոս, հնարք եւ դադարք
Դիւրութեան եւ անդորրութեան՝ փրկութեան ամենամեղս հոգւոյ:

Գ

Արդ, հայեա՛ ի յանգերծ վտանգիցս շրջադրութիւն,
Միայնդ քաղցր առ ամենեսեան:
Խզեա՛ սուսերաւ յաղթական կենագէն խաչիդ զցանցս վարմիս,
Որ յամենայն կայից պաշարեն ի մահ զգերիս,
Եւ հա՛ն ի յանդորր զոտս սասանեալ թիւր ընթացողիս,
Բժշկեա՛ զհրատապ ջերմնական տոչորումն մղձկեալ սրտիս,
Մերժեա՛ զդիւային չարահնարութեանս շշուկ՝ քո պարտաւորիս,
Հալածեա՛ գյուսահատ անձկութեան հոգւոյս մթութիւն չարի կենակցիս,
Ցրուեա՛ զծխամած թանձրութիւն բռնութեան մեղացս երեւոյթ մտելոյս ի յիս,
Կորո՛ զգազիր, թխատիպ կրիցս ապականութեանս կարիս,
Նորոգեա՛ զպատկեր լուսոյ պաշտեցեալ փառաց մեծութեան անուան հզաւրիդ՝ յոգիս,
Ջաւրացո՛ զշնորհիդ փայլումն ի գեղ դիմացս եւ ի կերպարան տեսութեան մտացս հողեղինիս,
Յարմար յերիւրմամբ կացո՛ յարդարեալ, որ զքոյդ բերէ նկատումն՝ նշողազարդ մաքրութեամբ
զտեալ զմռայլս մեղաւորիս,
Աստուածային կենդանի, անեղծ, երկնաւոր լուսով քո ծածկեալ յաւրինակս երիս:
Ձի դու միայն ես արհնեալ ընդ Հաւր՝
Ի գովեստ Հոգւոյդ Սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԱ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, աւրինեալ յամենայնի,
Հաւրդ ահաւորի անքնին ծնունդ,
Որ տկարանայ առ ի քէն եւ ոչ ինչ,
Որ ի ծագել անստուեր նշողից ողորմութեան քո փառաց
Հալին մեղք, հալածին դեւք, ջնջին յանցանք,
Խզին կապանք, խորտակին շղթայք,
Կենդանածնին մահացեալք, բժշկին հարուածք,
Ողջանան վէրք, բառնին ապականութիւնք,
Տեղի տան տխրութիւնք, նահանջին հեծութիւնք,
Փախնու խաւարն, մեկնի մէզն,
Մերժի մառախուղն, փարատի մռայլն,
Սպառի աղջամուղջն, վերանայ մութն, գնայ գիշերն,
Տարագրի տագնապն, չքանան չարիքն, հալածին յուսահատութիւնքն,
Եւ թագաւորէ ձեռն քո ամենակար, քաւիչդ ամենայնի:

Բ

Որ ոչ եկիր կորուսանել գմարդկան ոգիս, այլ կեցուցանել,
Թո՛ղ ինձ զանթիւ չարիսն իմ բազում ողորմութեամբդ,
Զի դու միայն ես յերկնի անճառ եւ յերկրի անգնին,
Ի տարր գոյի եւ յեզրս ծագաց աշխարհի,
Սկիզբն ամենայնի եւ յամենայնի ամենայն լրմամբ, աւրինեալ ի բարձունս:
Եւ քեզ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԲ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր Աստուած գթութեան, փրկութեան եւ ողորմութեան,
Քաւութեան եւ նորոգութեան, բժշկութեան եւ առողջութեան,
Լուսաւորութեան եւ կենդանութեան, յարութեան եւ անմահութեան,
Յիշեա՛ գիս, յորժամ գայցես արքայութեամբ քո,
Ահաւոր, հզաւոր, բարերար եւ ամենաստեղծ,
Կենդանի, գովեալ, ամենակատար,
Մերձ ի հեծութիւն համայն եղելոց:
Ընդ խաչեցելոյն ընդ քեզ պաղատիմ,
Որ ո՛չ ըմբռնեալ վասն քո եւ ո՛չ կապեցեալ,
Ո՛չ կախեալ եւ ո՛չ բեւեռեալ,
Ո՛չ կռփեալ յանուն մեծիդ եւ ո՛չ անարգեալ,

Ո՛չ լլկեալ եւ ո՛չ նշկահեալ,
Ո՛չ խորտակեալ եւ ո՛չ մահացեալ,
Եւ արքայութեանն՝ արդարոց մասին
Անձկալեաց լուսոյ արժանի ցուցեալ,
Իրաւամբ ուխտի երդմնականաւ Ամէն-իւն
Ազդեալ զանփոփոխութիւն բարեացն տուելոց՝
Փառաւորեցեր առ յոյս փրկութեան իսպառ լքելոյս:

Բ

Աւրհնեալ, արհնեալ եւ դարձեալ արհնեալ,
Եւ զիս ընկալեալ նովին հաւատովք՝
Կանգնեա՛ ի կործանմանէս, բարերար,
Բժշկեա՛ ի հիւանդութեանցս ախտից, ողորմած,
Յեզերաց մահուս դարձո՛ զիս ի կեանս, կենդանութիւն,
Քո եմ եւ ես, կեցո՛ ընդ նմին, ապաւինութիւն,
Անձամբ մեռելոյս կենդանական շո՛ւնչ ընծայեցո, յարութիւն,
Կեանք, անմահութիւն, անպակաս բարութիւն,
Անսպառ շնորհ, անփոփոխ ներողութիւն,
Աջ ամենազաւր, ձեռն ամէնիշխան, մատն ամենամերձ:
Կամեա՛ց, Տէր, եւ փրկեցայց,
Ակնարկեա՛ միայն գթութեամբ՝ եւ արդարացայց,
Ասա՛ բանիւ՝ եւ վաղվաղակի անարատ գտայց,
Մոռացի՛ր գթիւս չարեացն՝ եւ անդստին համարձակեցայց,
Առատածեռնեա՛՛ եւ արդէն ի քեզ իսկ պատուաստեցայց,
Փառաւորեալդ յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԳ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բժշկական կրթականութեան ամենափորձ հնարաւորութեամբ
Պատճառ կենաց անախտականաց,
Թագաւոր զաւրաւոր, երկնաւոր, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Աստուած ամենեցուն՝ իմանալեաց եւ տեսականաց,
Ահա դու ի յիս, ըստ մարգարէին,
Որ ընդ ասելոյն՝ նոր կցորդութեան,
Առ որ բարեզարդ դաշամբք այս բանի ընդ քեզ միութեան,
Լուսաւորեցայց՝ կրկին ողջացեալ շնչով եւ մարմնով,
Ամենայնիւ կարող եւ անվանելի:

Բ

Որ ոչ կարաւտանաս սպեղանեաց,
Առ պատրաստութիւն պատանաց հոգեկան վիրաց,
Ո՛չ ժամանակի, ո՛չ միջնորդի,
Ո՛չ աւուրց երկարածգութեան,

Ո՛չ փոփոխս մատուցանելոյ,
Ո՛չ հատման, ո՛չ խարման, ո՛չ սրագործութեան՝
Ըստ երկրաւորս դեղատուութեան,
Առ որս միշտ է վրիպութիւն
Եւ ամենասխալ տարակուսութիւն:
Այլ քեզ՝ արարչիդ հոգւոց եւ մարմնոց
Ամենայն ինչ լուսաւորեալ է,
Ամենայն ինչ առաջի է,
Ամենայն ինչ գրեալ է,
Ամենայն ինչ դիւրին է,
Համայնն հնարաւոր է,
Իմաստն գլխաւորեալ է,
Խոստումն լցեալ է,
Կամելն կատարեալ է,
Քո կտակն աւետարան է,
Քո վճիռն ազատութիւն է,
Քո մատեանն շնորհ է:
Ոչ փակեալ ես ընդ արիւնաւք,
Ոչ պարունակեալ ես ընդ կանոնաւ,
Ոչ արգելեալ՝ ընդ նուազութեամբ,
Ոչ խոնարհեալ՝ ընդ հնազանդութեամբ,
Ոչ պարագրեալ՝ ընդ փոքրկութեամբ,
Ոչ չափեալ ես ընդ սահմանաւ,
Ոչ վրիպեալ՝ ի բարկութենէ,
Ոչ այլայլեալ ինչ՝ ի ցասմանէ,
Ոչ սխալեալ՝ ի խստութենէ,
Ոչ ամբոխեալ՝ ի խռովութենէ,
Ոչ դղրդեալ՝ յանգիտութենէ,
Ոչ փոփոխեալ՝ յողորմութենէ,
Ոչ պակասեալ՝ ի բարձրութենէ,
Ոչ լքեալ՝ յայցելութենէ,
Ոչ տկարացեալ՝ ի փրկութենէ:
Դու սկիզբն եւ լրումն ամենայնի,
Եւ ի քէն է ամենայն,
Եւ քեզ փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԴ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Աստուած անսահման, ծնունդ Աստուծոյ հարազատ, անթարգմանելի,
Արարիչ բնաւին եղելոց, Քրիստոս թագաւոր,
Լոյս՝ ի խաւարի սրտից մթացելոց,
Ընդ մեզ՝ լրմամբ, եւ ընդ առաքչիդ՝ իսկութեամբ,
Մերայնովս գքոյինսդ ծանուցանող հրաշապէս:
Հայր քո արիւնեալ, երկնաւոր, անձառ,
Որ առաքեացդ գքեզ ի վերուստ,

Ում փառակիցդ ես արարչութեամբ,
Այնքան հոգացաւ փրկութեան իմոյ տարագրեալ գերւոյ,
Մինչեւ գքեզ իսկ մատնեաց մարդկան:
Իսկ դու, կարող գոլով ի վեր քան զվիշտս՝
Ջտնտեսութեանս աւարտել խորհուրդ,
Հաճեցար ընդ պարտեցելունս զմահուն ճաշակել բաժակ՝
Անթրի մարդկութեամբ եւ անպակաս աստուածութեամբ:
Եւ Հոգիդ Սուրբ կենդանարար, որպէս՝ քո եւ Հաւր քոյ՝ իսկակից
Եւ համապատիւ էութեամբ՝ ծնողիդ եւ ծնիցելոյդ:
Մի Երրորդութիւն կատարեալ ի դիմաց երից անորոշելի հաստուածոց,
Անսկիզբն եւ անժամանակ, բնաւին բարերար,
Համայն կենդանարար, բոլորից խաղաղարար,
Ստեղծիչ գոյից եւ յաւրինիչ ամենից,
Անքակութեամբ եւ միով բնութեամբ փառաւորեալ:

Բ

Իսկ եթէ Հայրն գթած, երկնաւոր, հզաւր՝ մին յէութենէն,
Վասն մահապարտիս յանցանաց մատոյց
Ջմիայնակ ծնունդդ յանքնին ծոցոյն,
Ոչ անխայեալ յՈրդիդ՝ ի համապատիւդ եւ ի սիրելիդ,
Այլ կամաւ նուիրեաց մահու չարչարողացն զինու,
Ըստ մարգարէութեանն Ջաքարիայ,
Վասն զի զարթնուլ սրոյն ի վերայ հովուին,
Եւ հարկանիլ նոյն ինքն հաւտապետին,
Եւ ցրուիլ ոչխարացն հաւտին,
Որպէս աւրինակն նուրբ նախագրին,
Եւ ուխտադրութիւն խորանին,
Եւ նուիրումն արեան սպանդին,
Եւ առակ խորհրդոյ աբրահամեան պատարագին,
Ջփրկութիւն թշուառացելոյս
Ի կամաց կեցուցչիդ յառաջագոյն նկարագրէր,-
Եւ արդ, հի՞մ տրտմիս, անձն իմ,
Կործանեալ ոչ յաստուածուստ հնարաւորութեանց,
Այլ ի քումդ ինքնագործ հակամտութեանց,
Կամ ընդէ՞ր զիս խռովես՝
Յուսահատութեամբ սատանայականաւ զմիտս հարեալ:
Յուսա՛ յԱստուած, խոստովա՛ն լեր նմա, եւ նա հոգայ վասն քո,
Ըստ դաւթեան սաղմոսին եւ այլ մարգարէի կենսախրախոյսն բանի:

Գ

Իսկ յեղանակ խնամարկելոյ հաստողին ի վեր է,
Քան զսահման կշռութեան մտաց հրեշտակաց եւ երկրականաց,
Եւ եթէ բիւրս կրկնեսցի, ոչ լինի չափեալ,
Քանզի անբովանդակելոյն եւ բարերարելն է անձառելի:
Նա զի ոմն աւրինեալ զոմն աւրինաբանեալ
Յերրորդական համագոյութենէն առաքեաց,
Իսկ նա ի հաճութիւն կամաց առաքչին մեռաւ,
Եւ միւսն ահաւոր ի յերկուցն հաւանութիւն
Մեծաջան բաղձանաւք մաղթէ:
Իսկ համաբարոյ միականութեանն ցուցակ՝

Առ ի գնոյն բարի ներգործել,
Որպէս հոգին՝ կենդանւոյն, եւ բանն՝ բանականին,
Պայծառութիւնն՝ փառացն, եւ կերպարանն՝ էութեանն:
Առ կեանսն՝ փոյթ, առ ողորմութիւնն՝ սթափ,
Առ ձեռնկալութիւնն՝ պատրաստ, առ փրկութիւնն՝ կազմ,
Առ առատութիւնն՝ յորդ, առ յաճախութիւնն՝ զեղուն,
Առ անբաւութիւնն՝ լի, առ աննուագութիւնն՝ փարթամ,
Առ երկայնմտութիւնն՝ ճոխ, առ անհասութիւնն՝ բարձրեալ,
Մի Երրորդութիւն կատարեալ՝ ի յանձանց երից, աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, յոյս բարեաց, տնկեալ ի սրտի, անձն իմ կործանեալ,
Եւ գաւտեաւն հաւատոց պնդեալ զերիկամանցդ երկակի մասունս՝
Ձկրկնապղտոր խորհրդոցդ զցանկականիդ գործարան,
Խոստովա՛ն լեր բարերարին Աստուծոյ զմտացդ՝ իբրեւ զգործոց,
Ձխորհրդոցդ՝ իբրեւ զլրութեանց,
Ձանտեսիցն՝ իբրեւ զյայտնեցելոց,
Ձսրտիդ ծածկութից՝ իբր զբարբառումն ձայնից,
Ձակնարկութեանցդ՝ իբր զարդիւնականաց մեղանաց,
Ձազդել շրթանցդ՝ իբրեւ ի գլուխ ելելոց չարի,
Ձոսիցդ հետոց՝ իբր զպատուիրանան Աստուծոյ վազողաց,
Ձծեռացդ ձգումն առ ցասումն՝ իբր ի հեղումն արեան գործողի,
Ձծիծաղելն բնաւին՝ իբր զկամաւորական լքումն շնորհի,
Ձերդմնականն, որ թէ՛ ի հանդէպս, թէ՛ ի տարադէպս՝ իբր զգործակցութիւն խաբողին,
Ձամբարտաւանութիւնն՝ իբր զհին կործանիչ նախաստեղծին բարձրութեան,
Ձսրտին նեղութիւն՝ իբրեւ զթերութիւն հաւատոց,
Ձմեղկութիւնն՝ իբրեւ զպարտութիւն զաւրաւորին պնդութեան,
Ձտրտունջն առ վտանգս կրիցն՝ իբր զուրացութիւն ուխտին, որ առ Տէրն,
Ձապարասանութիւնն՝ իբր զթռռն իմն անգթութեան,
Ձամբարհաւաճութիւնն՝ իբր ոչէիւք առ վեհսն գոռոզութեան,
Ձհպարտութիւնն՝ իբր զկամակոր հարազատ գտողին չարեաց,
Ձակամայիցն ընդ կամաւորացն, զբռնեցելոցն ընդ հաւանականացն,
Ձեկամտիցն ընդ բնաւորականացն, զանաւրէնութիւնսն ընդ ապաստուածութեանն,
Ձփոքունսն ընդ սաստկագունիցն, զնուագունսն ընդ յոլովիցն,
Ձանձառիցն իմոց՝ իբր զձառելեաց գիտողին,
Ձանգրելոց վնասուցն՝ իբր զնկարելոց տեսողին ի յարձան մագնեստիս վիմի,
Ձթեթեւագունիցն առ խտիր մտաց՝ իբր զստուար ծանրութիւն բեռանց,
Ձխնդիր չափոյ ծածկելոցն՝ իբր զձշոյվ պահանջումն սատերն սակի
Ի բերանոյ կիտին կորինի չորեքդրամեան կշռութեամբն,
Ձանդնդականացն գործոց՝ իբր ի յականջս Աստուծոյ արագ ժամանելոց:
Ձայսոսիկ յաճախեա՛, կուտեա՛ կրկին յանձնառութեամբ՝
Վերստին պատմել աստանաւր մեծաւ հեծութեամբ զչէիցն՝ իբրեւ զեղելոց,
Ընծայեալ Աստուծոյ զպարտութիւն վանեցեալ անձինդ,
Ձի ընկալցիս ի փոխաստուէն զշնորհաւք թողութիւն պարտուց մեղաւորին,

Ջոր Տէրն արդարացոյց եւ հրաշափառապէս հռչակեաց՝
Ամենապատիկ ներքողի կրկնեալ զգովեստ զղջմանն,
Քան զպարսաւանս մեղացն:

Բ

Բարդեա՛ եւ դիզեա՛ անձինդ մեղապարտի բամբասանս յոգունս՝
Ջքոյսն խոհերս բազմամասնեայս, անձն իմ, կշտամբեալ յոգնախթանդ բանիւ
Ջչարութիւնն, զանաւրէնութիւնն, զվրիպութիւնն,
Ջառ ի մարտին հանդիսէ փախուստ, զպարտութիւնն,
Ջմոլեզնութիւնն, զամբարշտութիւնն, զապշութիւնն,
Ջթմբրութիւնն, զքունն արթնական, զառ ի յընթացսն զնիրհումն,
Ջխորհուրդն ատարոտի, զբանիցն նանրութիւն,
Ջզագրութեանն հաճութիւն, զյամենալն ի նմին,
Ջփափագելն Աստուծոյ ատելեացն,
Ջաներկիւղութիւնն, զանասատութիւնն, զանհարթութիւնն,
Ջթերութիւնն, զթիրութիւնն, զլուծութիւնն, զճշդութիւնն,
Ջանկապ արծակումն, զծիծաղականսն, զվրնջողականսն,
Ջկատակերզականսն, զգայթակղականսն, զպատրողականսն,
Ջանդէպ քաջութիւնսն, զանյարմար մարտսն, զառանց աւրինի արիութիւնսն,
Ջխեղդմունսն հոգւոյն, զտատանողականսն զերկչոտութիւնս,
Ջբազմաստեղնեան ճիւղսն զրահետականս,
Ջանպատկառ փարաքմունս, զգժտութիւնսն, զգժդմնութիւնսն,
Ջանդատ ատելութիւնսն, զմարմաջմունսն դիւրըմբռնողականս,
Ջփոքունցն զանկշռութիւնս, զխոստմանցն դրժողութիւնս,
Ջուխտիցն մոռացութիւնս, զնմանեացն այլակերպութիւն,
Ջկեղծեացն քողարկութիւն, զփառամոլութեանն մորոսութիւն,
Ջյանիցն յաւակնութիւն, զապիրատութիւնսն, զինքնասիրութիւնսն,
Ջնախագահիցն տենչութիւն, զհատուցանելն եղեռնականացն,
Ջնոցինսն զանշահ աղճատանսն, զվայրապար բերմունսն,
Ջընթացակցութիւնսն խորամանկութեան բանսարկուին,
Ջբանին սերմնակաթութիւն, զվաճառումն կենացն ընդ գնոց սատակմանն,
Ջկորուստ աւանդիցն, զհայրենեացն ծախս, զկապարանն ձգողական,
Ջփոկով լծոյ երնջոց անխզելի ըմբռնմամբ զանաւրէնութիւնս,
Ջյարաթաթաւ տղմաբնակութիւնս, զլքումն լաւացն,
Ջընթադրութիւնս անկարծիցն, զկնի դարծին առ նոյն դարծ դաժանական,
Ջնորոզ մտացն, զաւտար խորհրդոցն, զանկայուն կամացն,
Ջհաչման հագագին, զէութիւն շնչոյն,
Ջեւսն քան զսահման կանոնացն դրութեան՝
Ջիշխանականին զամենասփիռ բացարձակութիւն
Եւ զոր չէ ճառելի եւ կամ գրելի եւ կամ պատմելի
Եւ կամ յերեսս դիմաց բերելի:

Գ

Եւ արդ, զիա՞րդ բժշկեսցիս, անձն իմ եղկելի,
Ի յայսքանեաց տիգաց խոցոտեալ,
Բարձեալ թողեալ այր մի տարագիր, անողջանալի, ըստ մարգարէին,
Քանզի մի ի վերագրելոցդ բաւականապէս զաւրէ սատակման,
Թող թէ այսքան դասք սպանողաց, դժնէից դահճաց շուրջ պաշարողաց,
Մանաւանդ զի ոչ այսու եւեթ նմանագրութեամբ
Կշռի տարացոյց տաժանեցելոյս:

Այլ զոր արհնակ անթիւ բազմութիւն կայտառաց կարճաց խայթողականաց՝
Ի ստորին մասունս ծայրից տտնոցն զարհասական թոյնս բերելոց,
Եւ յաման մաշկեղէն արկեալ ամփոփէ զելիցն շաւիղ կապարանին շրջափակութեամբ,
Ցուցանի արտաքուստ բարուք, իսկ ի ներքուստ՝ համբարք չարի
Եւ պահեստ կորստեան եւ կոյտ կսկծման
Եւ գործաւնեայք սատակման եւ մշակք մահու:

Դ

Արդ, այսոքիկ են ամբարեալքն քո անարէնութեան
Տաժանեաց թշուառաքիրտն թոշակք,
Անձն իմ պարտական կրկին սատակման:
Որ կամաւորաբար ընկալար ի քեզ,
Ջոր թշնամին սերմանեաց ի վերայ ցորենոյն յագարակի աշխարհիս,
Ո՛վ այր անմաքուր, ամբարիշտ եւ ծոյլ, բնաւին ատեցեալ,
Սիրողդ մտացդ ւխտովմամբ զլցեալսն ամենայն անառակութեամբ:
Եւ զոր առաքեալ ցուցանէ զթիւս բանիցն սարսափելեացն կշտամբողաց՝
Աստուստ սկսեալ մինչեւ ի կատար կանոնի այնր պայմանի.
Եւ որ հասեալ են, ասէ, յԱստուծոյ իրաւանցն վերայ,
Եթէ որք զայսպիսիսն գործեն եւ կամ կամակից են, արժանի են մահու:
Արդ, ես ինձէն զիս ինքն պարտ վարկայ
Կրկին հատուցման, կորստեան, սատակման, ի մահ դատապարտութեան,
Այլ անխայեա՛ յիս ողորմութեամբ, բարեգութ, կենդանի,
Հգաւր, կամարար, կարող, հնարաւոր, արհնեա՛լ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽՁ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արդ, վրիպեալս ես յաւէտ ամենապատիժ,
Միշտ դժնեայ, վայրենաբարոյ,
Անձամբ անձին մահու կշտամբիչ,
Արածողս զերամակս զագիրս, վայրագասունս խոզից արաւտականաց
Գարշութեան մեղաց՝ նախատ վարձկանութեանց:
Հովիւս տածողական զհաւրանս ուլոցն ամայաբնականաց
Ի վրանս հովուացն, ըստ Երգոյն երգոց առ իս առակին,
Որ ոչ իսկ ծանեայ զիս երբէք գիտել,
Թէ՛ յո՞վ եւ յո՞յր պատկեր եւ վասն ո՞յր գոյացայ:

Բ

Ահա ի յոտս տանողականս
Կրողաց երկուց միակցորդ խորհրդականաց,
Ըստ ձեւոյ հրեշտակի կառուցար,
Իբր ի թռիչս թելոց կրկնաբարձ բազկաց վերատանողաց՝
Յաշխարհն հայրենական հայել,
Ո՛վ յիմար, զիա՞րդ քեզէն կորացար յերկիր,

Չաստեացս միշտ հոգացեալ դիպուածս՝
Ընդ ցիրս անապատականս համարեցար:
Իբր զճրագ բազմաբերանեան
Ի յաշտանակի մարմնիդ հաստատեցաւ զլիտոյ բոլորութիւն,
Ձի եւ այսու ի յաւրինակէն շնորհէ մի՛ աւտարացիս
ՁԱստուած տեսանել եւ զմնացականացն իմաստասիրել:
Բանականութեանն յարգանաւք կրկին ճոխացար,
Ձի զյաղթանակ բարեմասնութեանն, որ առ քեզ եղեն,
Անարգել լեզուով խաւսեսցիս,
Ձգործնականացն տնաւրինել զտնտեսութիւն,
Իբր կցորդ համացեղութեամբ ամենաբաշխ աջոյն Աստուծոյ՝ Աստուած կոչեցար:
Երից հարիւրոց եւ տասանց վեցից յաւդիւք շաղկապեցար՝
Յարեալ ի քեզ ընդ նոսին ի նոյն
Եւ պատշաճական մասունս չափուց ազդողականաց հինգ զգայութեանց,
Ձեռինդ հաստմամբ յարմարոստեան մատանցդ շառաւիղաւք՝
Ձի մի՛ եւ երեւելիդ նիւթականութիւն քունդ տեսութեան՝
Մտացդ դիտման անդատ եղիցի.
Ձի ոմանք ստուարք են եւ զաւրաւորք,
Եւ այլք փոքունք են եւ պիտանիք,
Կէսք՝ կարծրակերտք եւ ազդողականք,
Են եւ զողտրականք եւ պատուականագոյնք,
Դարծեալ՝ կարեւորք եւ պատկառելիք:
Իսկ թարգմանութիւնք սոցին տեսութեան ի քեզ են նկարեալ՝
Իբր յարծանի անջնջականի, անծն իմ եղկելի,
Որպէս զի եւ տարր ժամանակաց
Եւ շարունակ հետեւման աւուրցն առ պսակ ամին,
Իբր կանոնաւ իմիք սահմանեալ մասամբքդ՝
Անսխալ եւ անայլայլելի պահեսցի:

Գ

Դարծեալ այլ աւրինակ հոգեւորական,
Որ զսիրոյն յաւդուած շաղկապէ ի մի առ եկեղեցի,
Քեւ խորհրդածի.
Իբր զի առանց բնաւից զուգամասնութեան
Կապակցել լծով հաւանականաւ զվեհն ընդ փոքուն,
Վնասեալ է հաստուածոյն անարատութիւն յանուն Քրիստոսի ժողովելոց,
Որպէս ի հատումն եւ ի նուազութիւն
Միոյ յանդամոցս անարգացս՝ պատուաստելոցս ի մարմնի,
Կրճատեալ իմն է յաւրինուած կազմութեան մարդոյդ քում սենեկի զգայականի,
Եւ շրջեալ է ընտանութիւն պատկերին յանկարգ փոփոխութիւն:
Եւ արդ, այսպիսեաւք եւ եւս բազմաւք անզուգական հրաշակերտութեամբ
Եղական պատկեր Աստուծոյ՝ կշտամբեալ իսպառ, ոգի իմ գերի:
Եւ թէպէտ յառաջին նմանութենէն կողոպտեալ գտար՝
Պատուիրանին յանցաւորութեամբ ի դրախտին կենաց,
Այլ աւագանին լուսագարդ շնորհին զՀոգւոյն փչումն առեալ՝
Եւ նմանութիւն ես կերպարանին:

Դ

Եւ արդ, ընդէ՞ր կորուսեր զփառսն երկնաւորս,
Իբր նախաստեղծն երբեմն՝ զվիճակն երկրաւոր յԱդին դարաստանի,

Ընդէ՞ր փակեցեր քեզէն քեզ գերկին եւ գվերելիցն դուռն աղխեցեր,
Ընդէ՞ր խառնեցեր ընդ ջրոյն մաքրութեան զախտ արտասուացոյ տաժանութեան,
Ընդէ՞ր գլուացեալ ծործ վերարկուին զարշելի գործովք զագրացուցեր,
Հի՞մ գեղեալ հանդերծին մեղաց պատմուճան անառակութեան վարուք քեզ արկեր:
Ընդէ՞ր գտանողացոյ ոտից սրբութիւն ճանապարհաւն ժանտից աղտեղեր,
Ընդէ՞ր կրկնեցեր իրաւադատին զուխտազանցութիւն հին պատուիրանին,
Ընդէ՞ր մերժեցեր ի պտղոյն շնորհաց, իբր գԱդամ՝ ի ծառոյն կենաց,
Ընդէ՞ր նենգեցեր քեզէն քո կամաւ զանստուեր յուսոյն յարակայութիւն,
Ընդէ՞ր պատկառանք անհամարձակելիք քոյին դիմացոյ նպաստեցեր,
Ընդէ՞ր զինեցար ընդդէմ քո ներհակ, ո՛վ ընդունարան խելագարութեան,
Ընդէ՞ր որսացար ի ծուղակ մահու՝ թողեալ զարահետն վստահութեան,
Ընդէ՞ր կարթիւ պատրանաց ածար հաղորդոյ մարմնոյ կենդանարարին:
Այլ վերստին յուսացեալ ի նա՝ կարդա՛ նմա,
Ապաւինելոյս քաւիչ, նորոգիչ,
Փրկիչ, կեցուցիչ եւ կենդանարար,
Ողորմած, խնամող, մարդասէր, անոխակալ,
Բազմագութ, արհնեա՛լ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, զի՞նչ գոյ ասել ամաչեցելոյս յերեսաց մեծիդ ահաւորութենէ,
Բայց եթէ համրանալ եւ հող ի բերան եղեալ՝ լռել ի սրտի,
Ըստ մարգարէութեանն խրատու՝ ահա ի բարւոյն կարկառեալ ի յոյս:
Իսկ եթէ զփականս շարժողութեանց շրթանցս բացից՝
Բռնադատեցից խաւսել կամեցեալ,
Դարձեալ զնոյն ձայն կրկնակական եղերերգութեան լալեաց բազմութեան
Խէթ մտացս յառաջադրէ:

Բ

Եւ արդ, ողբակից մեծ մեղաւորին՝ անաւրինելոյ կամաւ առ ի մահ,
Ջնորին գոչումն երկրորդեցից եւ ես ընդ նմին.
Մեղա՛յ, Տէր, մեղա՛յ, եւ անաւրէնութեանց իմոց ինձէն վկայեմ:
Հիւսեալ ընդ նմին զբանս յիսներորդի սաղմոսին՝
Անթիւս գրեմ զպարտուցս սակ անձինս մեղաց,
Քան զհիւղ երկրի հողմահոս փոշւոյ՝
Ընդ աւդս ամենայն տարածեցելոյ:
Մեղա՛յ յերկինս եւ առաջի քո,-
Ընդ անառակ որդւոյն պատկառեցելոյ
Հայրենի գթոյդ վերստին դարձեալ՝ թախանձ արկանեմ,
Ջողորմելին ձայն աղերսանաց արտասարածին ողբովք գոչման
Ի տխուր դէմս մատուցեալ՝ առաջի քո տարածանեմ:
Հայր գթութեանց, Աստուած բոլորից,
Չեմ արժանի կոչիլ եւ ոչ բնաւին առ այս անուանիլ
Ոչ միայն որդի, այլ եւ անպիտան, ապաբան վարձկան:

Ընկա՛լ զսովեալս տարագրական, պարտական վնասուց,
Եւ զցաւ քաղցոյս լլկանաց նեղոյս նուաղեցելոյս
Կենաց քո հացի՛ւղ բժշկեսցես:
Լե՛ր ընդ առաջ քո ողորմութեամբդ ի սկզբնաւորս ապաւինութեան,
Զգեցո՛, գթած եւ անոխակալ, անաւրինեալս մեղապարտի
Զնախակապուտ հանդերձին ծածկոյթ,
Աւանդակորոյս ձեռացս աղտեղեալ մեղաւք,
Զկնիք մատանւոյն համարձակութեան ամէնառատ կամա՛ւք մատուցես,
Զգարշապարացս թշուառութիւն մերկութեան ոտիցս,
Պատասպարութեամբ աւետարանական ամրավերարկու աւդիցս կաւշկաց,
Ի յանձին թունից մի՛շտ ամրացուցես:
Զզուարակդ պարարակի եզինդ երկնայնոյ,
Որ է միածին Որդիդ քո աւրինեալ,
Իսկապէս մարդասիրութեամբ կարաւտելոյս բարեա՛ց նուիրեա:
Որ մատուցեալ միշտ եւ անպակաս մնայ ի լրութեան՝
Յարակայ զենեալ ի սպանդարանի անթիւ սեղանոց անսպառութեամբ,
Բոլոր՝ յամենեսին եւ բնաւ՝ յամենայնում,
Էութեամբ՝ յեղկինս եւ իսկութեամբ՝ ի ստորինս,
Աննուազ՝ մարդկութեամբ եւ անթերի՝ աստուածութեամբ,
Փշրեալ եւ բաշխի ի մասունս անհատս,
Զի գհամայնն հաւաքեսցէ առ ի նոյն մարմին իւրումն գլխոյ:
Քեզ փափռք ընդ նմին, Հայր ողորմութեան:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարձրեալ, հզաւր, անսկիզբն, անեղ, անբովանդակելի,
Աննիրհելի ակնդ նկատող, ծնող անքնին փառաց միածնիդ,
Իրաւացուցես՝ս զիմս ողորմութիւն հերքեցելոյս ընդունելութեան՝
Առ երկնայինս եւ առ երկրաւորս:
Տաւնեա՛ զկեալս կորուսելոյս վերնականացն պարերգութեամբ,
Աւետարանեա՛ բանիւղ աւրինութեան զկենդանութիւն իմ մահացելոյս,
Զբարեբաստութիւն կամացդ յայտնեա՛, գովեալ, բոլորից գոյից եղելոց,
Ստացի՛ր անուն քեզ անճառ, եւ ինձ՝ թշուառիս՝ նորոգ փրկութիւն,
Զվճիռ հոգւոյս մահու ջրեսցես՝ս կայլակաւք արեան Որդւոյդ սիրելւոյ,
Կորուսցես՝ս զգիր մորիակի մեղուցելոյս ամբաստանութեան
Վստահութիւն փրկութեան բարեաց արեամբ Քրիստոսի քո նկարեսցես՝ս,
Ցո՛յց զսքանչելիս քո բարեգթութեանդ ի ճաշ հարսանեաց քում հարազատի:
Մի՛ փակեսցես դիմելոյս առ քեզ զառազաստ սրահի կենացդ յարկի,
Մի՛ տրոհեսցես ի բազմականացդ եւ ի բարեացդ քո զրկեսցես,
Մի՛ պահեսցես ի գանձարանիդ զնիւթեալ իմ պարտուցս անաւրէնութիւն,
Մի՛ կնքեսցես ի քսակ բարեացդ զգազրութեանց իմոց գարշութիւն,
Մի՛ երկարս ինձ զվէր մեղացս ի յախտալից մարմնիս ծածկեսցես,
Մի՛ զփտութիւն նեխութեան ցաւոցս նձ տնկակից մահու մնացուցես,
Այլ բա՛րձ բանիւ քոյդ ողորմութեան զժամտութիւնն ապականարար,
Որպէս զի գատեալ ի հիւծմանց ախտից՝ առողջութեանն պատրաստեսցայց:

Հնարաւորեա՛, գթութեանցդ Հայր, մեծ խոցուածոյս զաւրել սպեղանիս,
Կարելոր կործանմանս՝ բարի այցելութիւնս,
Ձի քո եմ, Տէր ոգեսէր:
Թէ եւ առ մի նուագ մեղիցեմ,
Բայց ոչ գրեցայց համայն մեղուցեալ,
Տուիչ կենաց իմոց բարերար,
Ի շնորհ պարգեւաց քոց ապաւինեալ,
Ձի ճանաչելդ զքեզ բովանդակ արդարութիւն է,
Եւ գիտել զգաւրութիւնդ քո՝ արմատ անմահութեան,
Որպէս եւ կանխաւ իսկ գրեաց իմաստունն.
Եւ դարձեալ՝ Տիրելդ քո, ասէ, ամենեցուն՝
Խնայել տայ քեզ յամենայն,
Եւ դարձեալ՝ Մաւտ է քեզ,
Յորժամ եւ կամիս՝ կարող գտանել:

Բ

Այս Սողոմոնի յուսոյ աղերսանք իմոյս առեալ տիպ,
Քանզի ոչ այլ ոք բազմամեղ, որքան զնա ինձ զուգաշաւիղ.
Երբեմն՝ որդի, ապա՝ ատելի,
Երբեմն՝ միջնորդ խաղաղութեան Աստուծոյ ժողովրդեանն,
Եւ յետոյ՝ խտրոց որոշման բազում խռովութեան,
Երբեմն՝ արէնք կենաց կացեալ,
Եւ յետոյ՝ մուրհակ մահու հաստատեալ,
Ջերկնաւորին պաշտաւն ընդոտնեալ,
Եւ զաւտարին անուն ծանուցեալ,
Անպատճառ անցող, անկարաւտ զրկող, անսովելի գող,
Գրգեալ տրտնջող, փափկացեալ փախստական,
Սեղանանենգ սարտուցեալ, անպատասխանի վնասապարտ,
Քաղցրասնոյց հայիոյիչ, զաւակ հայրատեաց,
Կտակարանացն մատնիչ, Մովսէսի չարախաւս, մոռացող երախտեացն,
Իմաստուն սխալական, ամենագէտ յանցաւոր,
Ամաթապարտ զղջացեալ, տարակուսեալ աշխարող,
Աղաչաւոր կռապաշտեալ, յամրային դարձաւոր,
Կեղակարծ ընկալեալ, կասկածաւոր հաշտութիւն,
Յապայս յիշատակ, յերկբայս փրկութիւն,
Չաւատալի գիւտ, ի մասնէ մնացուած,
Խարդաւանեալ գերի, կիսակտուր պրծեալ, կամաւոր անձնամատն,
Տմարդի յղփացեալ, բազմավրէպ հանճարեղ:
Ի յընթացս բանից երկեակ որոշմանց՝
Ամենայն ուրեք բանս արկեալ ողբոց եւ ծաղանաց,
Մեծ պարսաւ եւ փոքր գովեստ՝
Իբր ի վերայ ինքնագրաւ կորստականի,
Երգիծանութիւն խառնեալ ընդ աշխար.
Բան նորա՝ թելադիր բարգաւաճութեան ամենայն հասակի,
Եւ խոտորումն նորին՝ ի շրթունս բնաւից
Թառանչ թախծութեան ողորմելիս իմն ազդեալ:

Գ

Ձարմանամ, վիատիմ՝ տարակուսեալ ապշութեամբ,
Ձի թէ նա այնքան գթեաց, ինձ զի՞նչ պատահեսցէ.

Ձիա՞րդ անկաւ ամբարձեալն,
Ձիա՞րդ սասանեցաւ հաստատեալն,
Ձիա՞րդ կործանեցաւ կառուցեալն,
Ի՞բր ատարացաւ ծանուցեալն,
Ձիա՞րդ զակատեցաւ զաւակն ընտրութեան,
Ձիա՞րդ սրացաւ մերձաւորն,
Ձիա՞րդ աղաւտացաւ փայլեցեալն,
Ձիա՞րդ պատանդեցաւ ազատեալն,
Ձիա՞րդ անաւրիմեցաւ ուսուցիչն,
Ձիա՞րդ նուաղեցաւ հռչակեալն,
Ձիա՞րդ անարգեցաւ փառաւորն,
Ձիա՞րդ փոքրկացաւ մեծատունն,
Ձիա՞րդ ամբարշտեցաւ բարեպաշտն,
Ձիա՞րդ ամբարհաւաճեցաւ ընտրողն,
Ձիա՞րդ ունայնացաւ պատարունն,
Ձիա՞րդ կտրեաց զուխտն, որ ընդ բարձրելոյն:
Պատկառեմ ասել, թէ՛ եւ ընդ սանդարամետականին կապեցաւ.
Ձի՞ կայր նորա եւ կռոց,
Ուստի՞ սէրն ընդ պատկերաց,
Վասն է՞ր կամքն ընդ խտրանաց:
Ձիա՞րդ ոչ յիշեցաւ յանդիմանութիւնն Սամուելի առ Սաւուղ եղեալ.
Հնայք, ասէ, մեղք են, եւ ցաւս եւ աշխատութիւն ածէ թերափ ի վերայ:
Ձիա՞րդ ոչ հայրենի յանդիմանութիւնն.
Կուռք, ասէ, հեթանոսաց դեւք եւ անշունչք են,-
Եւ նման նոցա լիցին պաշտաւնեայք նոցա:
Տէր միայն ածէր զնոսա,
Մովսէս նախագրեալ յառաջածայն ծաղանաւք սաստիկս իմն ամբաստանէ.
Ոչ էր ընդ նոսա, ասէ, աստուածս ատարոտիս,-
Ձոր ոչ ճանաչէին հարք նոցա:

Դ

Ո՞ր է մահամատոյց այլազնեայ արծանն Փագովրայ,
Ո՞ր՝ տգեղն եւ անպանծալին սիդոնացւոց իգական ամենանզով ծուլածոյն,
Ո՞ր՝ կանացի կերպին անգրելին խայտառակութիւն զագիր տեսակին,
Որով ամաւթոյ մարգարէքն զանասնաւրէն դիմեցումն անխտրաբար
Յանուն չարութեան անժուժկալ դիւին՝ անաստուածաբար ծաւնեալ մոլէին:
Տարաւ զէութիւն բարեբաստութեանն,
Որ զնախնին որսաց ի կորուստ,
Յաղթեաց մեծութիւնն իմաստիցն առաւելութեան,
Գերեաց գոռոզութիւնն, յիմարեցոյց փափկութիւնն,
Վանեաց արծաթն ծառայեցուցիչ,
Յոգի դատեցաւ զայրն տաւնելի հին զէնն կործանողին,
Ի գրկացն Աստուծոյ հանեալ՝ ի յոտս ստամբակին գթեցոյց,
Մեռոյց մեղկութիւնն, թմբրեցոյց ծուլութիւնն,
Արբեցոյց շուայտութիւնն:
Ո՛վ դիւրապատիր մարմին երկրածին,
Որո՞վք ծայնարկութեամբք զքեզ աւաղեցից,
Քանզի ոչ տիրապէս առ նա հանդիպի ընդդիմաբանութիւնս,
Այլ ամենից սխալողաց՝ կամաւ վրիպելոց,
Վասն զի նովաւ է իմանալի,
Թէ անիրաւ է պարծել յիմաստս մարմնոյ,

Եթէ ոչ Աստուծով դատեալ ընտրեսցի:
Որ զի թէ առ այս պայմանի յիմար ոք իցէ
Եւ ի հաստչին կամս յուսասցի,
Ոչ եւս ի նորայոց անտի ինչ կրեսցէ:

Ե

Այլ քանզի սաստիկս եւ քստմնելիս ունի Սողոմոն
Ջդարծին իւրոյ յիշատակարան՝ ինքնապարսաւն կշտամբութեամբ,
Իբր մեռեալ իսկապէս համայն աշխարհիս անձնասիրութեան,
Ջոր եթէ զիսկն ոք նկատեսցէ, Ունայնութեամբքն է իմանալի,
Այլ եւ ի մատեանս քահանայիցն եւ ի գիրս Աքիայ Սիլոնացւոյ,
Յորում զփոյթն իւրում ընթացիցն արտասուելիս իմն յեղանակէ.
Ջուր ջան, անաւգուտ վաստակ,
Անմիտ հետեւումն, անշահ արշաւանք,
Անկայուն երկք, ատարին իմաստք,
Ոչնչից հոլովք, բամբասելի բերք,
Անյարմար վարկածք, սնուտի սերմանիք,
Աւագափով շինուածք, ապականացու ստացուածք,
Քամահանաց տաժանմունք, ինքնամարտ կռիւ,
Ընդ ոգւոյ իւրում դատ,
Ընդունայնաթոյ քիրտն, վնասակար փափագ,
Կորստական շաւիղ, վրիպակ ճանապարհ,
Կործանական կրթութիւնք, մոլորապատիր վարժութիւնք,
Հանապագասխալ տեսութիւն, ակնայայրատ պչրութիւն,
Պոռնկակերտ կերպարան, ախտաբորբոք նիւթ,
Դժնէատեսիլ գոյն, յոգնատխուր գեղ,
Յոլովամեղձ ծուխ, շոգի ցնդելի,
Վաճառ մերձ ի յառ, տաղաւար քակտելի,
Ընդվայր աղաղակ, անպատճառաւոր ծաղր,
Արհամարհելի ասպարէզ, անձնավաճառ գիր,
Սատակչական ելք, անաստուած մտածմունք,
Ստայաւոյ ճառ, զայրացուցանող զրոյց,
Եպերանաց խճբիծք, խելագարութեան խնդիր,
Անաւթանաց ցոյցք, խայտառականաց յայտնութիւնք,
Առակ ապառնեացն, ապաշաւանաց գործ,
Ընպահկանաց պատմութիւն, հեղգացելոց արինակ,
Խորխորատ ծածուկ, որս խաւարային,
Մահագուշակ վիհ, անյատակելի անդունդք,
Ուղեկցութիւն սպանողաց, յիմարութեան բարբաջմունք,
Դարանակալաց վայր, խարխուլ յարկ,
Շինուած սասանեալ, կամուրջ խախտեցեալ,
Երեւոյթ փախչելի, խաբող շողոքորթ, անոպայ մատնիչ,
Ընդդէմ բարձրելոյն հակառակութիւն:
Ջայս ամենայն մասունս բանից խոստովանական կանոնադրութիւն
Ի սիրտս բնաւից նախասերմանեաց ժողովողս՝
Կանոնադիր դարձելոց զղջման,
Որպէս զի մի՛ պարծեսցի ոք ի մարդկանէ՝
Բամբասաւորաւք զինուորեալ նետիւք
Ջանձն եւ զընկերն խոցոտելով,
Քանզի կռապարիշտ է քողով ծածկեալն,

Որ գկերպարանսն միայն ունի
Եւ զոչ ախորժելիս ստեղծիչն կատարէ:

Զ

Եւ արդ, նա, որ ոչ այնքան մեղաւ, որքան զղջացաւ,
Մի՛ իսպառ պախարակեսցի, այլ յիշեսցի այրն այն ի բարի՝
Իբրեւ զհիմն յուսադրութեան ի տէրունի ոտսն դիմելոց,
Յորժամ հոգւովն էջ յայցելութիւն աստուածութեամբն անբաժանելեալ՝
Կենագործել զանդ խոստովանեալսն,
Զոր մեռեալքն ահա կենդանեացս անտարակոյս բերին աւետիս:
Ընդ որում մաղթեալ իմ պարտաւորի՝ իմաստութեանն ոչ ժամանելոյ,
Ի մեղանացն մասն կարգեալ, բարեբանեալ մեծիդ պաղատիմ.
Լի՛ց գնուագդ իմ բանագրութիւն ի յերջանկին հանձարեղութիւն:
Նիւթեսցի՛ն ներկայիս հայցմունք ի բարգաւաճին յարգաւորութիւն՝
Ի գերաշխարան արքային աղերս,
Այցելութիւն խնդրո՛ցս դիցի քո ընտրեցեալ վեհ արքայորդւոյն,
Զոր միածնիդ արինակեցեր:
Յարեան կցորդութենէ զքո փառակիցդ ճաշակեցաք.
Տո՛ւր փրկութիւն քոյոյ ծառային, ամենահնար, զաւրեղ, ահաւոր,
Ի ստեղծողիդ փառս աճեցուցեալ
Զանբաւելի մեղացն ջնջումն:
Յիշատակաւ խորհրդոց բարեաց՝ ընդ ողորմեա՛լսն նորոգեսցես,
Որ ամենահամ, ախորժաճաշակ, բազմապաճոյճ առակագրութեամբ
Զաստուածութիւնդ քո քարոզեալ ի մատեան լուսագարդ կտակի,
Եկեղեցւոյ ընծայեաց հետս բարութեան՝
Խոստովանութեամբ մատչել առ քեզ, Հայր:
Քանզի ոչ հեռի յողորմութենէ առ այս ցոյց բանի է իմանալի,
Թէ անյուսութեանն կաթուած չէր անկեալ ի յեռանդն սրտին ըղձից,
Որ զճեպ զղջմանն փոքր ինչ կասեաց:

Է

Արդ, ի յուշ բերեալ զոր ի քեզ անձառելի բարեմասնութիւնք՝
Զգթութի՛ւն քո ողջունեսցես,
Որով զկոչկոճեալն ի բազում դարուց բամբասանաց քարածգութեամբ՝
Երանութեա՛ն վերարժանացո,
Որ յոգնահոսան արտասուաց ելիւք
Զմէջ յատակի յարկին հեղեղեալ ապարանիցն իւր խրախճանութեան՝
Սաստկակսկիծն ապաշաւանաւք,
Հաւրն կրիցն գերազանցեաց՝ ողորմելի ոգւոյն հեծութեամբ:
Զոր ի յաչաց Բանիդ քո արտաւար,
Առ որ մերովս ի յիւրն ախտակրեաց,
Երկայնամիտդ ներողութեամբ միացուցեալ խառնեսցե՛ս, գթած,
Եւ զանյարմարն առ նա կարծեցեալ զսաղմոսին բարեբանութիւն,
Ի փառս էակցի Որդւոյդ կնքելով,
Նովա՛ւ կեցուցես զնա քաղցրութեամբ ընդ աղքատս ժողովրդոց:
Զայս պուտիկոս ոմն բարեշնորհ արգահատէր ընդ Սողոմոնի՝
Ամենայնիւ վարծս վարկուցեալ համակցորդ զուգածայնութեամբ,
Իբր կենդանեաւք նովաւ ընդ նմին վասն նորին աղերսել առ քեզ,
Զոր յաւելուած կարգիդ տնտեսէ:
Քանզի եւ Աւստացւոյն, ի նմանէ ստեղծեալն

Բազմահրաշաւորն մարգարէաճառն պատմագրութիւն,
Աստուածութեանն արդարացուցիչ զՍողոմոն ողորմեալ կարգէ,
Որ զի անպարսաւ է աղաւթելն, քան չարաբանելն վասն նորին:

Ը

Ջոր եւ ես մաղթեմ մեծ վստահութեամբ,
Նմանակից այսր հեծութեան,
Եւ զիմն ընդ նմին ընծայել գոչումն.
Ջի թէ կորուսցես զմեզ՝ դատեալ ըստ գործոց,
Ոչ պակասին փառք քո, զի իրաւամբք քո ճանաչիս,
Իսկ եթէ գտցես, այնքան բարձրանաս,
Որքան մեծութեանդ քում վայել է,
Քանզի յաւէտ արինաբանելի ես դու երկրորդաւ՝ ողորմածութեամբ,
Քան նախահրաման սաստկութեամբն:
Դարձի՛ր, Տէր, դարձի՛ր քաղցրութեամբ ի խնամս գթութեան՝
Ձրի եւ ամէնառատ պարգեւաւք սիրոյ մխիթարել յաւէտ գտրտմեալքս
Համաշաւիղ տազնապաւ տապոյ տոչորման անբժշկականի,
Ձեռն եղեալ փրկութեան՝ նորոգեսցե՛ս վերստին՝
Քաւեալ եւ պատսպարեալ ի մեղսակործան խորտակմանէ:
Եւ քեզ միայնոյ՝ սկզբանդ եւ անսկզբանդ,
Ընդ սկզբանդ եւ սկզբնաւորիդ սկզբանց,
Սուրբ Երրորդութեանդ եւ միում աստուածութեանդ
Փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԽԹ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, մի՛ տիրեսցեն անարէնութիւնք՝
Քում պատկերիս կայսերականի արքայութեանդ վերնում,
Աստուած բոլորից լուսոյ,
Մի՛ կապտեսցէ գոռոզն ապստամբ զզարդ փչմանդ շնորհի
Ի քո ստեղծեալս կերպէ,
Մի՛ թագաւորեսցէ մեղքն խափանեալ՝ մարմնոյս մահացուի՝
Առ ի գրաւել զիս ի նոյն:
Չիք իմ թագաւոր առ իշխել շնչոյս, բաց ի քէն, Քրիստոս,
Որ անբռնադատ հնազանդեցուցանես լծոյն քաղցրութեան,
Որ բառնաս զկարիս մեղաց ամենակարդ բանիւ,
Որ արեամբդ քո ստացար եւ մարմնովդ կերակրեսցեր,
Որ կարգեալ սահմանեցեր ուխտ կենաց անփոխադրելի,
Որ յոգի քո կնքեալ կցորդ քեզ գրելով՝
Հաւր քում մատուցեր ժառանգակցապէս,
Որ յանուն զենման միշտ յիշատակաւ քո չարչարանաց՝
Առ նոյն բարերար աղաւթել համարձակեցեր,
Ստեղծիչ ամենից եւ կեանք:
Դու ես Աստուած ամենայն հոգւոց,

Որ մեծացուցեր զայս տուրս շնորհաց, քան զամենայն գործոց քոց զիրաշս,
Ո՛չ գերկինս իւրովքն զարդուք եւ հրեշտակացն պայծառութեամբք,
Ո՛չ գերկիրս եւ զմարդկութիւնս եւ որ առ նոսա են զարմանութիւնք,
Ո՛չ զսահման լայնութեան ծովու եւ որ ի նմա են եղելութիւնք,
Ո՛չ զանդունդս աղխիւքն հանդերձ եւ որ ի նմա են անբաւութիւնք,-
Ո՛չ բարձրացար յաւրինմամբ այսքանեաւք վեհիւք, որչափ առ իմս կարեկցութիւն,
Յասելն քո, սուրբ մարգարէին, քաղցրութեանց յուսոյ բարութիւն.

Ո՞վ է Աստուած իբրեւ զիս կարող՝

Թողուլ միշտ զմեղս եւ ջնջել զանարէնութիւնս:

Ահա արդ խնկեալ են բանք քո, ողորմած, եւ խոստովանեալ՝ բարերարութիւնք,
Փառաւորեալ՝ խորք խորհրդոցդ, եւ երկրպագեալ՝ զեղմունք շնորհացդ:

Բ

Արդարեւ, ոչ ոք բաւէ յէիցս թարգմանել խաւսիւք նիւթական լեզուի
Ի մասանց այտի քունդ գթութեանց, զոր առ իս ցուցեր, յաւրինիչ,
Քանզի եւ մեծ իսկ է զաւրութիւն զինացեալն անդրէն նորոգել՝
Ըստ առաջնունն պայծառութեան, քան յանգոյից ստեղծագործել:

Եւ զի ոչ է քո տկարութիւն, որ զաւրութիւնդ ես ամենայնի,

Առ որ բան քո միայն ազդեալ՝ զլրութիւն գործոցն զլխաւորէ,

Ահա յարիցե՛ս փառաւոր լինել, բարեգործ,

Ի ստացուածս այս կրկին անյուսալի փրկութեանս,

Ջի իրաւամբք ուխտի բարձրացի՛, հաստատուն եղեալ մեծապէս,

Աւրինաբան աւետեաց քոց ձայն՝ ի քաւելոյդ շնորհ ծանուցեալ,

Ողորմութեան լուսովդ ուղերձեալ,

Քան ի ճանապարհ ստեղծանելոյն:

Ջի առ մինն արարիչ միայն ճանաչիս,

Իսկ առ միւսն առաջնով կոչմամբն՝ եւ երախտաւոր,

Ընդ կերպացուցելոյն՝ եւ քաւիչ,

Ընդ նորոգելոյն՝ եւ բարերար,

Ընդ հաստելոյն՝ եւ ողորմած,

Ընդ կազմելոյն՝ եւ հնարաւոր,

Ընդ յաւրինելոյն՝ եւ հեզ,

Ընդ նկարագրելոյն՝ ամենազաւր,

Ընդ առաջնորդելոյն՝ եւ լոյս,

Ընդ տածելոյն՝ հովիւ,

Ընդ դարմանելոյն՝ խնամիչ,

Ընդ ողջ պահելոյն՝ բժիշկ,

Ընդ ձեռնկալութեանն՝ զաւրավար,

Ընդ անպարտութեանն՝ թագաւոր,

Ընդ արարչութեանն՝ քաղցր,

Ընդ ամենատուր պարգեւացն՝ առատ,

Ընդ միշտ անսալոյն՝ ներող,

Ընդ ոչ բարկանալոյն՝ անոխակալ,

Ընդ կարեացս վշտակցելոյ՝ ծածկագէտ,

Ընդ յանձանձելոյ գթոցն՝ ապաւէն,

Ընդ գերունակ գորովոյն՝ Աստուած,

Ընդ անսպառ բարութեանն՝ արինեալ յամենայնի:

Գ

Արդ, որպէս ստեղծեր, մինչ ոչն իսկ էի,
Եւ ծանուցար ինձ գոյացուցիչ,
Եւ այժմ զհոգի մաղթողիս մարմնոյս տաղաւարաւ
Յարդարեա՛ անդրէն վերստին յանարատութիւն
Մաքուր սրբութեան նախնի լինելութեանն,
Զի բազմասցի՛, առաւել աճեցուն եղեալ, յաճախ տուչութիւն
Անսահմանելի քոյդ սքանչելեաց նորոգ ներկայիս,
Քան զանցելոց հնոցն ստուերականաց:
Եւ ընդ ճառելոյս զթիւս մեղացս,
Որքան մտացս թեւս ընթանայ զանբերելիսն յիշատակել,
Արդարացա՛յց յանուն քո, հզաւր:
Եւ ի պատմելս ինձէն զանձին իմոյ բիծ,
Եւ դու թողցե՛ս զամբարշտութիւն բազում մեղանաց խոստովանելոյս,
Հզաւր, ծածկատես, ամենափրկիչ,
Զի մի՛ ծայրագոյն լրութեամբ աւետեացս
Դարձեալ նախնումն կարաւտացայց՝
Երանելով սաղմոսիւն զշնորհաւք փրկեալսն մկրտութեամբն:
Եւ փշովք մեղաց յոգի խոցոտեալ՝
Ձեռն քո մխեսցի՛ յիս առաւելապէս այժմէն վերստին՝
Ծանրս առնելով զբեռն պարտեացս, քան զքաղցրութիւն պարգեւացոյ:
Այլ ազատեա՛ զիս աւրինաբանեալ Հոգւովդ Սրբով,
Աղաչեմ զքեզ, Տէր ամենայնի, յաւրինաց մեղացն եւ մահու:
Քաւ լիցի, թէ անկցի ընդ տկարութեամբ սահմանաւ
Ճշմարտութեանդ ծագումն՝ իբրեւ զԳրոյն աւրինակ,
Քանզի ուր քաւութիւն է թագաւորեալ, վտարեալ են մեղք,
Եւ ի խրախոյս կենդանի բանիդ՝ ոչ է յուսահատութիւն,
Եւ ամբարձեալ քոյոցդ շնորհաց՝ հալածեալ են պարտիք,
Եւ մերձ գոլով ձեռնդ Աստուծոյ՝ ոչ գոյ անհնարութիւն,
Այլ ամենեւին լուսաւորութիւն, բովանդակապէս զաւրութիւն,
Անպարտելի կարողութիւն:
Քո է փրկութիւն, կենդանութիւն,
Նորոգութիւն, ողորմութիւն, միանգամայն եւ քաղցրութիւն,
Արքայութիւն, անեղծութիւն եւ փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Ծ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՐԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Այլ արդ, քանզի որպէս ոչ է առանց Քրիստոսի Աստուծոյ ոգւոց փրկութիւն,
Եւ ոչ առանց տեսման աչաց՝ առ լոյս զուարճութիւն,
Եւ կամ առանց արուսեկին նշուից՝ արեւու երբէք քաղցրութիւն,
Այսպէս եւ ոչ առանց խոստովանութեան ծածկութից
Եւ ստգտանաց անձին՝ քաւութիւն:
Զի զի՞նչ աւգուտ է քեզ մաքրութիւնդ,
Եթէ ընդ փարիսեցւոյն դատեսցիս,
Եւ կամ զի՞նչ վնասեսցեն զիս պարտիքս,
Եթէ ընդ մաքսաւորին գովեսցայց,

Եւ կամ ո՞ւր ասի պարսաւեալ մարգարէն Յովէլ՝
Երիցս կրկնելով զանձինն եղկութիւն,
Եւ կամ զի՞ գուցէ սրբոյն դատաստան՝
Առ ի յիշատակ աւուրն մեծի,
Եւ կամ ի՞բր արդեալք անմաքուր իմասցի շրթամբք Եսայի՝
Հեռին ի գործոց տանն Իսրայելի,
Եւ զիա՞րդ Աստուած պարտաւոր պաշտի ադամեան մարմնովն՝
Իմոյս կարեկցեալ յանցաւորապէս առ Հայր աղաւթել,
Եւ կամ յո՞րս թարգմանի առած առակին,
Թէ՛ Սիրտ իմաստնոյն՝ ի տան սգոյ,
Եւ սիրտ անմտին՝ ի տան ուրախութեան:
Ձի որ զսխալելն Ադամայ անձին իւրում ոչ գրեցէ
Եւ զմեղս ամենից ինքեան ոչ համարեցի,
Իբր երջանիկն արքայից՝ զհարցն,-
Կորոյս զիւրն արդարութիւն՝
Որպէս անախտակիր գոլ բնութեանս,
Եւ ոչ բերկրի սիրտ առ զուարթութիւն երեսաց
Աւետեալք յուսոյն, ըստ ասացելոյն,
Եթէ ոչ յառաքելոյն Քրիստոսի ուսեալ՝
Ամենայնիւ ահա ըստ Աստուծոյ տրտմեցի:

Բ

Արդ, ըղծալի է ինձ յաւէտ աստանաւր,
Խրատն հին՝ նորոգ ընկալեալ հոգեւոր հանճարեղին,
Ձոր Տէրն իսկ երկրորդեաց,
Երթալ նստել ոչ յառաջին բարձին հպարտից
Ընդ ամբարշտացն նանրախորհուրդ ժողովելոց,
Ուստի Դաւիթ եւ Երեմիա,
Ուխտիւ կանոնի սահման հաստատեալ, հրաժարեցուցին,-
Այլ ընդ զղջացեալսն սրտիւ, պատկառեալսն մեղաւք
Եւ ի դատաստանաց մեծին պակուցեալ ահիւ հատուցմանն՝
Յետնոցն հաւասարեալ աստէն ի յերկրի կամաւ խոնարհութեան,
Ուստի բարձրեալն Աստուած պարարեալ բերկրի,
Որով ընդ նախադասեալսն ի բազմականսն երանութեան
Համարձակեցայց թէ՛ ես եւ թէ՛ նա՝ հետեւեալ սովիմբ:
Առ որ զերծեալ ի բամբասանաց բանի մարգարէին,
Որ ի վէսս ոմանս ակնարկի.
Մի՛ յիս, ասէ, մերծենար. մաքուր եմ, եւ ո՞վ զիս տեսանիցէ,-
Այլ զանկշիռն խոնարհութիւն երջանկին Դաւթի ինձ նպաստ առեալ՝
Ասել ընդ նմին. Ես իբր զանասուն համարեցայ՝
Հերքեալ ի զգայութենէ, եւ հասին չարիք ինձ շուրջանակի,
Եւ նեխեցան եւ փտեցան վերք իմ ի յանգգամիս անբժշկութիւն:
Եւ զայլոց ոմանց ընտրելոց ի յԱսորեստանի՝
Ձկամաւորն կշտամբութիւն մեղապարտութեան անձանցն անարատից,
Ընդ որս եւ զԵզրի մեծի քահանայի զասելն ես ինձէն առեալ բարբառիմ,
Թէ՛ Եւ ոչ զերեսս բաւական իցեմ համբառնալ ի վեր առ քեզ Աստուած:

Գ

Արդ, ես՝ ճշգրիտ պատկեր ամենայն երկրի,
Ձիմն խառնեալ ընդ նոցին պարտիս

Եւ ի նոցայոցն զառ իս դառնութիւն կրկին առաւելեալ,
Նոքաւք հեծեծեցից,
Թէպէտ եւ չէ ինչ պիտոյ զարշուրեան գունոյ
Դարձեալ տգեղութիւն:
Ահա արդ մեղայ,
Ձի անմտութեամբ գործեցի զոչ հաճոյսն քո`
Բազմաւք սխալեալ յանցաւորութեամբք:
Նայեա՛ յիս, գթած,
Որպէս երբեմն յուրացութեանն ըմբռնեալ Պետրոս,
Ձի յոյժ ունայնացայ:
Լուսաւորեա՛ ինձ զողորմութեանդ քո ճառագայթ,
Ամենեւին բարերարութիւն,
Ձի ընկալեալ զաւրինութիւն քո, Տէր,
Արդարացայց, կեցից եւ մաքուր եղէց
Յանստեղծիցն քո` իմոց լլկողաց:
Չունիմ համարձակութիւն
Ձմեղապարտ ձեռինս հաստուած առ քեզ տարածանել,
Մինչեւ մատուցես զաւրինեալդ քո զաջ`
Ի նորոգութիւն դատապարտելոյս:
Արդ, յաղթեա՛ վերստին իմում յամառութեան քոյին հեզութեամբդ`
Առ իս ժամանեալ մարդասիրապէս,
Եւ զամենայն յամենայնի ամենայնիւ քո կարողութեամբդ
Չառաջին չարիսն, միջնովքն եւ վերջնականաւքն, թո՛ղ ինձ,
Հնարաւոր անհասից Քրիստոս թագաւոր լուսոյն արդարոց:

Դ

Չեմ արժանի յիշել զանուն քո աւրինեալ,
Ձի վնասակար եմ բարեգործիդ մահու հարուածոց`
Առ կնիքն, առ շնորհն, առ փշումն,
Առ պարգէն, առ աւանդն, առ ձիրն,
Առ անունն, առ որդեգրութիւնն, առ պատիւն արքայական,
Առ պատկերն, առ դրոշմն, առ աւծումն,
Առ ճոխութիւնն, առ համարձակութիւնն, առ ընտանութիւնն,
Առ կեանսն, առ լոյսն, առ երանութիւնն,
Առ յոյսն, առ փառսն, առ անխոնարհելի բարձրութիւնն,
Առ պսակն անկապտելի, առ խոստմունս ծածկեցելոցն,
Որ քեւ, Տէր Քրիստոս, բազմաւք աւետարանեցաւ
Ինձ` յամառելոյս իժիս եւ քարբիս,
Ունկնախից եւ լսելափակ անլուր ականջացս,
Որ միշտ յառաւելութեան քումդ բարութեան,
Յոգնապատիկ յաւէտ քան զսոյն չարիքն իմ յաճախեալ`
Իսպառ կործանեցին, մերժեալ ի կենաց` ընդ մահ կապեցին`
Ծառայ կարգեալ ապականութեան:

Ե

Եւ արդ, դու միայն իրաւակշիռ եւ ճշմարտադատ բարերար,
Աւրինեալդ ի գթութեան, մեղայ քեզ, անաւրինեցայ, անիրաւեցայ,
Վասն որոյ եւ եղծայ, զեղծայ, յանցեայ, ամբարշտեցայ
Եւ ոչ լուայ խոստովանեալ եւ երկրպագեալ զովեալ քո բանիդ:
Որ դու իսկ երեւեցար անձառելեալ քո սիրովդ,

Ջոր գրելն իսկ մեծ է, եւ նշանակելն՝ սարսափելի,
Քեզ արդարութիւն եւ փառք եւ մշտնջենաւոր գովութիւն,
Եւ ինձ՝ պատկառեցելոյս ի քէն, խնամակալ,
Քաւութիւն եւ ողորմութիւն եւ բժշկութիւն,
Աւգնութիւն եւ պահպանութիւն սրտի եւ ոգւոյ,
Բարեբանեալդ յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԱ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, առ երկրածի՞ն ոք պաղատեցայց այրս մահացու ամենապատիր,
Եթէ ընդունայն է աղաղակելն,
Առ մահկանացո՞ւ բանական,
Եթէ սուտ իցէ փրկութիւնն առ յուսոյն վստահութիւն,
Առ մա՞րդ ոք եղծական,
Եթէ ընդ տկարութեան բանին՝ եւ նանիր է զաւրութիւնն,
Առ իշխա՞նս երկրաւոր գահից,
Եթէ անցաւոր է ընդ ինքեանս եւ իւրեանցն բարութիւն,
Առ եղբա՞յր ոք հարազատ,
Եթէ կարաւտ է կամելոյն առ անձինն անդորրութիւն,
Առ հա՞յրն իմ երկրաւոր,
Եթէ պակասեալ են խնամականքն ընդ աւուրց նուազութեանն,
Առ մա՞յրն իմ, որ երկնեաց,
Եթէ կասեցան գթութիւնքն ընդ նահանջել կենդանութեանն,
Առ թագաւորութի՞ւնս աշխարհի արդեաւք,
Որք զմահացուցանելն միշտ արուեստաւորեն, քան զկենագործելն,-
Այլ առ քեզ, բարերար Աստուած, արհնեալ ի բարձունս,
Որ կենդանի ես եւ զկենդանութիւն տաս ամենայնի,
Որ եւ յետ վախճանին զաւրես անեղծապէս նորոգել:

Բ

Որ եթէ փախնումք ի քէն՝ դու զկնի ընթանաս,
Եթէ տկարանամք՝ զաւրացուցանես,
Եթէ վրիպիմք՝ շաւիղ դիւրութեան ուղղես,
Եթէ պատկառեմք՝ քաջալերես,
Եթէ ախտանամք յանձն եւ ի մարմին՝ բժշկես,
Եթէ գարշանամք մեղաւք՝ մաքրես,
Եթէ ստեմք՝ քո ճշմարտութեամբդ արդարացուցանես,
Եթէ յանդունդս ներքինս սուզեալ գլորիցիմք՝ յերկինս ցուցանես,
Եթէ ի կամաց մերոց ոչ դառնամք՝ դու դարձուցանես,
Եթէ մեղանչեմք՝ ողբաս,
Եթէ արդարանամք՝ ժպտիս,
Եթէ ատարանամք՝ սգաս,
Եթէ մերժենամք՝ տաւնես,
Եթէ տամք՝ ընդունիս,

Եթէ յամրանամք՝ երկայնամտես,
Եթէ մեք ժխտենք՝ դու առատապէս շնորհեալ ընծեռես,
Եթէ լքանիմք՝ տրտմիս,
Եթէ արիանամք՝ խնդաս:

Գ

Որպէս հարիւրորդ երկրորդ սաղմոսն աւրինաբան, հրաշաւորական
Զվիատելոյս զսիրտ սփռփէ
Եւ մեծ յոյս կենաց աւետարանէ՝ առ փրկութեանն հանդէս,
Որ յաղթականն է դիւաց եւ տարակոյս՝ բանսարկուին,
Որ իբր զխաչին տէրունի նշան բարեբախտ, պանծալի, սքանչելափառ,
Անխոնարհելի՝ բարձրութեամբ լուսոյ
Եւ անպարտելի՝ վերնոյն զաւրութեամբ,
Կանգնեալ է ախոյեան անվանական
Եւ անշարժական ամենայնիւ յաւիտենական՝
Ընդդէմ անբարի բարուց բռնութեանն Բելիարայ,
Որ ունի յինքեան գանձս հոգեւոր աւգտից գիտողաց մտաց՝
Ընծայեալս զպարտումն մահու եւ զլուծումն մեղաց,
Եւ յոյսս կրկինս յերկուս յաւիտեանս,
Եւ զնորոգումն խոստման անեղծութեան արդարոցն,
Կանոնս բարեհրաւէրս եւ կենդանատուրս, գրեալս հոգւովն Աստուծոյ,
Որպէս ամենայն իսկ երգ սաղմոսացն,
Մաքուր սրտից է տեսանելի,
Կտակ կենաց՝ մարդկան նկարեալ:

Դ

Զի թէ ի նախնումն տկար կերպարանն
Զայս աւետիս եւ վստահութիւն ընդգոգեալ ունէր՝
Կործանման մահու նախաժաման մեծ աւետագիր
Եւ կեանս երկնակրանս, վերնակենցաղս, միշտ անճառելիս,
Եւ այն՝ ջնջական գիրն եւ յեղանակաւոր աւրինակն,
Եւ պաշտանն՝ դատապարտիչ վիատութեան յանցաւորացն,
Եւ խափանելի՝ կտակն երկրային,
Եւ տկար՝ հաշտարարութիւն միջնորդացն,
Եւ թերութիւն՝ բանից մաղթողացն:
Որ զի թէ Մանասէի փրկութիւնն խոստովանելի է անդուստ վկայեալ՝
Յետ այնքանեաց մեղանաց անբժշկականաց,
Որ արեամբն արդարոց ելից
Զնուիրեալն մեծի թագաւորին հրաշանուն քաղաք հայրենի,
Ըստ մարգարէագիր անսուտ պատմութեանն,
Որ եւ զմեծն իսկ տեսանողաց՝
Բազմերախտիս ծեռնկալութեան խնամողաւրէնն պաշտպանութեանն,
Նախնակերտ յարկին տեսչութեան, մանկավարժ ինքեան եւ նախնի,
Մեքենայի մահու սղոցեաց,
Ի յերկուս մասունս խզեալ՝ դժնդակ տանջանաւք մաշեաց,
Իբր խորհրդով ապստամբութեան՝ գյուսոյն փրկանակ կտրեալ:
Առ որով զչար յաւելուածն մոլեգնական՝
Զքրէական վերնամարտութիւնն ի բարձրեալն յանդգնութիւն,
Քանզի ոչ պատկառեաց երբէք
Զստեղծողին պատիւ եւ զանուն յիւրաբնակ խորանէն մերժել,

Հալածեալ զԱստուծոյ հոգին՝
Բելիարայ զանձն դաւանեաց:
Քանզի զնոյն տաճար տիրական՝
Խնկարկութեան հաստողին սահման,
Հռչակաւորն երկրի տեսարան,
Չսարսափելին ազանց սրբարան,
Ուր տեսիլք հրեշտակականք եւ աստուածային հրաման յաղթողականք
Լուսաւորապէս յայտնութեամբ ազդեալ երեւէին,
Չայն վայր երկնանման, ահաւոր, սքանչելատես,
Քեւանայ ումեմն քառադիմակի նախանձարկու պատկերի
Աւերածոյն անապատի պաշտաւնատեղ գարշելի
Եւ դիւաճենձեր զոհարան պատրաստեալ կազմեաց,
Չրկեալ զարքայն երկնաւոր ի յարքայականն կայից,
Չամենահարուստն՝ ունայն ի ստացուածոց իւրոց,
Չտանուտէրն՝ անհանգիստ եւ թափառական տատանեալ,
Բէեղզեբուղայ ձեղուն նկարեալ,
Եւ զանունն ահեղ վտարանդի արարեալ,
Գերի տարեալ զաւանդ գովելոյն,
Ողբալի զողորմածին մասն նուազեցուցեալ,
Աղուեսուն փոքու ապարանք զսրահն լուսոյ կարգեալ,
Եւ բնաւից ունողին եւ ոչ գլխոյն տաղաւար յիւրայոցն եղեալ,
Հատեալ զցանկ հզաւրին՝ բախտից հմայից
Չսեղանն մեծախորհուրդ արեանն սրսկման երեւեցուցեալ,
Լայնեալ հետս բազումս ընթացելոց ի գայթակղութիւն
Հովիւ կորստեան հաւտին սատակման՝
Մոլորութեան բուռն վարդապետ,
Եւ այն՝ գիտութեամբ կրանիցն աւրինաց,
Հայր ունելով զմեծն Եզեկիա՝ զնմանակիցն Դաւթի:

Ե

Այնքան ստացեալ գտնունս չարեաց, որ եւ զԱստուծոյ պատինն,
Որ զարքայութեանն փառս ընծայեաց նմա, հայիոյեալ եւ թշնամանեալ
Եւ զաղաւթերացն բազմութիւն սուսերաւ մահու խողխողեալ,
Ընտանի դաւաճան, մերձաւոր վատնիչ,
Հարազատ սատակիչ, կցորդակից սպանող:
Առ Աստուած ոչ գոյր դառնալ, զի ուրացեալ էր զնա,
ՉԱբրահամ ոչ էր յիշել, զի խորթացեալ էր ի նմանէ,
Իսահակաւ ոչ էր աղաւթել, զի նգովեալ էր ի նմանէ,
Իսրայելի ոչ էր պարծել,
Չի տարագիր էր անուան կոչմանն մեծախորհուրդն շնորհի,
Չդաւթեան երգ ոչ էր նուազել, զի կշտամբիչ էր նորին,
Ի քաւարանն ոչ էր մերձենալ, զի պղծեալ էր զնա,
Ի տապանակն աստուածագիծ ոչ էր ապաւինել,
Չի ընդ գարշութեան ծուլածուին էր փոխանակեալ,
Առ Մովսէս ոչ էր կարդալ, զի անքաւելի էր պարտիքն, որ առ նա,
Առ Ահարոն ոչ գոյր աղաչել, զի վնասապարտ էր առ նա,
Առ մերձաւոր մարգարէիցն գունդ ոչ էր դիմել, զի սպանող էր նոցա:
Եւ նորա քաւութիւն մեղաց
Եւ արքայութիւն թագաւորութեան
Վերստին պարգեւեալ տուաւ,
Չի քեզ, բարերար, բազմացուցես եւ կարգեսցես

Ջգովեստս անճառս եւ անլռելիս
Ի յազգս տոհմից եւ ի դարս ժամանակաց,
Եւ զդուռն յուսոյն մտից անփակելի պահեսցես՝
Ի փառս քոյդ բարձրութեան
Եւ ի փրկութիւն դատապարտելոյս,
Անմահութեանց պարգեւաց տուիչ Քրիստոս,
Գովեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԲ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աւրինեալ տիրաբար ի քումդ էութեան,
Անսահմանելի եւ անփոխադրելի, իսկապէս բարի, պաշտաւն խնկելի
Եւ երջանկութիւն խոստովանելի ամենայն երկրի,
Երկայն յուսոյ ամենապատրաստ տեսութիւն, գթած, ողորմած,
Որ ոչ պահես ոխս բազմութեան ամաց մեղանաց՝ քթել մի ական,
Որ հրաշաւորս, զարմանալիս, գեր քան զամենայն ազիւս նախնեացն,
Անսահման առաւելութեամբ կրկին ընդ միոյ հաճեցար հեղուլ
Ջողորմութեան վերնահոս վտակս ամենախնկաւորս՝
Ի շնորհաբաշխութեանս նորումս:
Եւ զանդուստ զմուտս լուսարանի պատուհանին անձկութեան
Նշողիցն աղաւտականաց չափով գիտութեանցն, ըստ Սողոմոնի,
Եւ իւր իսկ նմին եւ ինձ ընդ նորին
Բացեր, ընդարձակեցեր թշուառացելումս զառագաստն անջրպետարան
Ելիցն ողորմութեան ձրի պարգեւացն աստուածականաց:
Ջոր ընդ մէջ իմն մասնաւորաւք աւետաւոր յիշատակաց
Եւ ի հնումն զայսր տպաւորութիւն արինակաւ նկարագրեր՝
Ջ'արձարուքն առ իս, եւ ես դառնամ առ ձեզ,
Եւ՝ Յորժամ դարձցիս եւ հառաչեսցես, յայնժամ կեցցես:

Բ

Նա զի եւ զաղջամղջին սելութիւն գունոյն
Փոխարկել ի ձեան պայծառութիւն,
Եւ զարանցն արեամբ ներկելոցն՝
Յեղանակել ի պատահումն գեղման,
Ըստ Եսայեայ եւ Ջաքարիայ,
Եւ ի մէջ բարկութեանն՝ դարձեալ զոյգ զողորմութիւն,
Քանզի անապատանալ քաղաքացն Իսրայելի եւ դարձեալ բնակիլ,
Եւ ճանապարհացն ամայի լինել ի չգոյէ մարդկան եւ անդրէն հետելիլ,
Եւ լքանիլ ի սովոյն ոգւով եւ դարձեալ զաւրանալ ձեռամբ,
Եւ գնալ Աստուծոյ ի տեղի իւր զայրացմամբ եւ դառնալ ողորմութեամբ,
Ըստ ներողութեան՝ զելսն եւ ի մէջ սաստիցն սպառնալեացն՝ կրկին պաշտպանութիւն,
Եւ ի սրտին խռովութեան՝ յուզումն խնամոց գթութեան:

Գ

Այս մարգարէիցն ծայն խնկելի,
Որ գարհնեալդ քո գալստեան
Չազատարարդ հրաման կանխաւ ազդէին,
Եւ զոր չէ բանիւ նիւթելէն լեզուի
Ընդ թիւ արկանել վասն անբաւութեան,
Փոքունք են եւ նուազունք
Արինակք եւ նմանութիւնք հինք եւ ժամանակաւորք
Առ աւետեացդ քո յայտնութիւն
Եւ խաչիդ փրկագործութիւն:
Որ յամենայն վայրի կառուցեր
Զխորանն վկայութեան արեան քո ուխտի,
Որ մեծաբարբառ միշտ աղաղակէ,
Քան զդատակնիք մահուն Հաբելի,
Զյաղթանակ բարեաց քունդ հանդիսի,
Կեանս կրկինս եւ անմահականս`
Շնորհաց, մկրտութեան, յարութեան, նորոգութեան`
Առ քեզ ընտանութեան, ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ միութեան,
Քաւութեան, ազատութեան, լուսաւորութեան,
Մշտնջենաւոր մաքրութեան, իսկապէս երանութեան,
Ընդ վերնայնոցն կցորդութեան, անկապուտ փառաց,
Ի շրթունս մեր ծայնիւ բարձրելոյն
Հաշտեցուցիչ բանից աղաչանք:
Եւ զոր ահաւորն է ասել, կարգեմ աստանաւր,
Յիշատակ եղեալ մեծիդ երախտեաց`
Աստուած իսկ լինել ընտրութեամբ շնորհին
Եւ ընդ հաստողիդ միանալ` տէրունի մարմնոյդ ճաշակմամբ
Եւ ընդ լուսոյդ կենաց խառնութեամբ,
Զոր կատարումն երջանիկ խոստման,
Ըստ Պաւղոսի բանին, ոչ ունէր Արէնն:
Այլ դու, փրկութիւն, եկիր հայրենիդ քո հարստութեամբ,
Արարեր եւ կատարեցեր գլուսոյն յերկարածգութիւն,
Որ առ քեզ պահեալ անհամառատելի, քաւիչ ամենայնի:
Եւ քեզ փառք ընդ Հաւր քում,
Ի գովեստ բարեբանութեան Հոգւոյդ քո Սրբոյ
Յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԳ

ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր, տէր գաւրութեանց, բոլորից գոյից թագաւոր,
Արինաբանեալ ողորմութիւն, Աստուած ամենեցուն,
Որ յաղթես սահմանի լայնատարած ընդարձակութեան,
Ամենայն անբաւութեանց դու ես որքանութիւն,
Մինչ զի կարծրն քեզ հոսանուտ է, եւ լոյծն քեզ պնդակազմ,
Եւ չիք քո իր անհնարաւորական, յաղթող գաւրութիւն ահեղ,
Հուրն ցաւդ իմն է զովական, եւ անձրեւն` բոց կիզանողական:

Ջքարն բաւես ցուցանել կերպարան ազդման,
Եւ զբանականն դնես անխաւս եւ անշունչ արծան,
Ջպարտաւորն ողորթեալ պատուական առնես,
Եւ զկարծեցեալն մաքուր՝ իրաւամբք քննեալ դատիս,
Ջմատուցեալն ի մահ՝ բերկրութեամբ բարեաց արծակես,
Եւ զամաչեցեալն՝ զուարթ տեսութեամբ աւծեալ դարձուցանես,
Կանգնես զմատնեալն խաղբից զլորման
Եւ զսասանեալն՝ ի վստահութիւն վիմին հաստատես,
Ջախտացեալն բազմահառաչ՝ երջանիկ կարգես,
Եւ զյառաջատեալն դարձեալ անդրէն յետս նահանջես:
Եւ յորժամ սպառին առ ի մէնջ բարիքն,
Ջառաւել զարմանալիսն յայնժամ ներգործես,
Քանզի վասն քո գիտես թողուլ զմեղս եւ ջնջել զանաւրէնութիւնս,
Եւ քաւիչ լինել անհրաւութեանց եւ զմեղս մեր ոչ յիշատակել,
Ըստ Եսայեայ եւ Երեմիայ:

Բ

Այլ առ շնորհ նորոգ փրկութեանս
Բազմաւք գոհաբանութեամբ հետեւեալ՝
Ի յաճախութիւն անբաւիցն
Լռեալ առ սմին իսկոյն կարկեցայ.
Քանզի կրկնեալ զլուսոյդ անսպառ բարիսդ.
Որ ի քէն առ իմ յամառս թշուառութիւն,
Քոյին աղերսիւ առ քեզ մաղթեցից,
Յարմարեալ դարձեալ ի նիւթս բանիս՝
Ջտառ ողբերգութեան այսր մատենի
Լցից թախծութեամբք եւ հեծեճանաւք:
Այլ առեալ խառնեցից, ի տուողիդ հաճութիւն,
Ընդ ցաւոցն՝ զդեղն,
Ընդ վիատութեանն՝ զխրախոյսն,
Ընդ յուսահատութեանն՝ զյիշատակդ անուան հաստողիդ,
Ընդ տխրութեանն՝ զսփոփանսդ,
Ընդ իմունս դառնութեան՝ զքաղցրութիւն կենարարիդ,
Ընդ պատիժ արիւնին՝ զշնորհն,
Ընդ պարտս անիծիցն՝ զազատարար արիւնութիւնդ,
Ընդ մարմնոյ մահուն՝ զամենայնիւ նորոգութիւնդ:

Գ

Հաւատամ հզաւրիդ բանի, ուստի վկայեմ,
Լո՛ւր լռութեան սրտիս, Տէր Յիսուս,
Որ հնչումն է առ քեզ մեծութեան ձայնի երկար գոչելոյ:
Որ մարմնակից եւ պատկերակից մեր եղեալ,
Եւ քահանայապետապէս անարիւնակդ զարիւնակին խորտակեալ զլուծ,
Ընդ զենման մահու անասնոցն, բարեբանեալ մարմնոյդ նուիրմամբ
Անմահապէս միշտ մատուցանիս եւ աննուազաբար քաւութիւն շնորհես
Ոչ սակաւամեղիցն միայն,
Այլ եւ որոց հատեալ է ակնկալութիւն առ ելս կենաց:
Ջի ո՞րքան զաւրէ մարմնոց անդամոց առ մեղս կենդանութիւն,
Թէ եւ բիրուց ամաց ունիցի յերկարաձգութիւն,
Յորժամ, Աստուածդ բոլորեցուն, վասն սորին կամաւ եւ յաւժարութեամբ

Ջենոււմն ընկալեալ, մահու համբերես՝ բաշխեալ ի քաւութիւն:
Ջի ոչ եթէ, մաքրութեանդ աղբիւր,
Պարտական գոս մահու յաւրըստաւրէ կատարիլն,
Այլ կամաւք քովք, Հոգւոյդ գործակցութեամբ,
Ի հաճութիւն Հաւր եւ ի մեր հաշտութիւն՝ ցանկ մատուցանիս:
Իսկ եթէ, ամենիցդ Աստուած անքնին,
Իմովս վասն իմ առ իմ փրկութիւն, ի դէմս իմ,
Իբր թէ ընդ քոյդ էութեան ես իցեմ
Մարմնով պարունակողիդ կցորդ միացեալ,
Եւ դու, բարերար, յաղագս իմ ի յիմս կերպի,
Փոխանակեալ ընդ իմում պարտեաց,
Եւ մահ ընկալեալ անպարտո՞
Ջմահապարտիս վնասուց պատուհաս,
Եւ ի յիմ անուն յանցաւորապէս,
Որպէս թէ կամաւ ընդ քեզ ես կրիցեմ,
Բազումս մեռեալ՝ եւ մնաս կենդանի,
Ոչ ուրացողացն ձեռաւք, այլ դաւանողացն հաւատովք
Աստուածապէս նուիրեալ եւ ի մասունս անհատս բաշխեալ:

Դ

Ասէր ոմն ողորբաւոր՝ չաւատալեացն պաշտաւնատար,
Մեծ ինչ եւ անկշռելի առ սմին դատէր՝
Անյարմարագիր անծին յուսադիր.
Հաւատամ զփառս եւ զերջանկութիւն,
Քան թէ մարտիրոսութեամբ իսկ,
Թող թէ ուղղութեամբ իմս թշուառութեան,
Յանցաւոր մարմնիս վախճան ընդունել:
Իսկ զանճառութիւն խորհրդոյս այսու դիտեցի.
Դաւանէր իսկոյն, որ զի եւ մաքրոցն անծինք
Առանց նուիրման այսր յիշատակի
Չեւ են իսկապէս կատարեալք իսպառ,
Եթէ ոչ ընդ այս հրաշակերտութիւն մեծութեան հոգւով խառնեցցին:
Ապա թէ՝ Մեղաւորիս մասին կրկին մատուցար բաժին,- ասելով՝
Յուսայր, իբրեւ այն թէ՝ Ես ինքն եղեր ճշմարտիւ՝
Գրաւեալ զիմս դաժանութիւն ընդ քում համեղութեան,
Պատարագեալ քոյինանիւթ զանգուածոյ նշխարաւդ կենաց լուսոյ:
Այսու ամենայնիւ, ի վերնատանն նախանուէր բարեշնորհութեան,
Անհնարաւոր ախտիցն ճարակ,
Ջմարմին եւ զարիւն իւր բաշխեաց ի քաւութիւն,
Ի վեր կարծեցուցանէր,
Քան զնահատակի վկայեցելոյ արեամբ կատարմամբ:
Յուսոյս արինակ յարգաւորութեամբ գրել զիս ի փառս,
Այսմ փրկանաւք հաւատալի երեւեցուցանէր,
Քան թէ քաւելոյ եւ ողորմելոյ եւ շնորհելոյ,
Որչափ աստուածականիդ առ մարդ զաւրութիւն.
Եւ տիրական աստուածախառն մարմնոյն կամաւորական նուիրումն՝
Առ անասնական սպանդին մատուցումն,
Եւ անմահն՝ առ մահկանացուս,
Լոյսն ահաւոր՝ առ ստուերայինս,
Յաւիտենականն, քան զանցաւորս,
Բարձրեալն, քան զերկրաւորս,

Անստեղծն, քան զեղականս,
Բարին իսկութեամբ, քան զթիրեալս բնութեամբ,
Մանաւանդ զի իւր է կամելն եւ իւր՝ կենագործելն,
Արհնութեանն առիթ, քան զանիծիցս պատճառ:

Ե

Արդ, տո՛ւր խոցելոյս ի սիրտ եւ յոգի, աղաչեմ, գթած,
Զառ ի յերկնուստ ընծայեալ զդեղդ կենաց,
Մատի՛ր քաղցրութեամբ առ ախտացեալս մեղաւք,
Քաւեա՛ ի պարտեաց, ամենակատար բաւականութիւն:
Իսկ առ ի յինէն այս է ճշմարիտ եւ անխաբելի կերպարան բանի,
Որ զի հաստիչդ ամենից ի սուրբս բնակես,
Եւ ըստ տարագու սերմանն եւ հնծելն է իրաւացի,
Ըստ ճշմարիտ բանին Պաւղոսի,
Եւ աչացաւացն ի տապ արեւու ոչ է զաւրութիւն:
Այլ դու, բարերար, հաստիչ յոչէից,
Յարգես յաւէտ իսկապէս համայն եւ զդաւանելն զքեզ՝
Բաւական առ կենդանութիւն,
Եւ ոչ ես ընդ սահմանաւ փակեալ աւրինի,
Այլ յաղթես, մանաւանդ թէ խզես զկապ կանոնի,
Եւ դու մնաս պայման աւետեաց
Համարէն յանցաւորաց տարակուսելոց:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով,
Փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԴ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒՄԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, յամենայնի առ ամենայն ակնկալութիւն քո է ողորմութիւն,
Սկզբնալոյսդ աչաց տեսանելեաց եւ սրտի իմաստից Յիսուս,
Քո է բարերարութիւն, կեանք եւ անմահութիւն:
Դա՛րձ առ իս գթութեամբ եւ հանդերձեսցես՝ս
Դառնալ առ քեզ ինձ կրկին բերկրութեամբ,
Զի առանց քոց կամաց ոչ ունիմ լինել նորոգ փոփոխեալ,
Եւ եթէ ոչ կամք քո գթացին,
Ոչ զաւրեմ փրկիլ մահու պարտականս,
Եւ եթէ ոչ կառավարդ յարդարեսցես պատրաստել ինձ
Հետս ճանապարհի, որ առ քեզ բերէ,
Վիհ է ինձ խորոց յաջմէ եւ յահեկէ:

Բ

Ահա ո՛չ պարծիմ ամենայն իրաւք նախատեալս,
Ո՛չ պանծամ դսրովեալս,
Ո՛չ խրոխտանամ լքեալս,

Ո՛չ մեծաբանեմ պապանձեալս,
Ո՛չ ըմբոստանամ ձաղեալս,
Ո՛չ երջանկանամ եղկելիս,
Ո՛չ արդարանամ ամբարիշտս:
Զի ո՛չ երբէք հարթ ընթանայ երիվար առանց սանձակալի,
Եւ ո՛չ նաւ համբառնայ հանդէպ առանց ուղղչի,
Եւ ո՛չ արաւր կշիռ ինչ գործէ առանց մաճակալի,
Եւ ո՛չ երկուորեակք լծոցն ի ճահ ճեմեսցին առանց եզողի,
Ո՛չ ամպ վերաչուէ առանց հողմոյ,
Ո՛չ աստեղք ցնդին եւ կամ գումարին առաից ժամանակի,
Ո՛չ արեգակն փոխաբերեալ ուր շրջանակի առանց տարրական աւդոյ,
Եւ ո՛չ ես, նոքաւք հանդերձ՝ առանց բարեգործիդ հրամանաց ակնարկութեան:
Զի դու միայն ես տուիչ կենաց բանականաց
Եւ խնամիչ՝ կարգաց հոլովման արարածոց,
Եւ ի քէն է ինձ փրկութիւն, ըստ սաղմոսողին,
Եւ դու ձայնես բարբառ խնդալից աւետեաց հնչման
Յականջս լսելութեան ամենայն հասակի.
Եկա~յք ի հանգիստ իմ, բնաւին աշխատեալք,
Եւ ես մաքրեցից զձեզ ի պարտեաց:

Գ

Իսկ զի՞նչ աւգուտ ի լուացմանէն,
Եթէ կրկնակի զագրացայց,
Եւ կամ ո՞ր աւգուտ ի ճաշակմանէն,
Եթէ գեհենին մատնեցայց,
Եւ կամ զիա՞րդ յԱբրահամ պարծեցայց,
Խորթացեալս ի գործոց նորին,
Որդիս գարշութեան հաւր ամովրհացւոյ
Եւ մաւր քետացւոյ կամ քանանացւոյ,
Ըստ մարգարէին, որ առ իս յանկաւոր ձայնի:
Ժառանգս մերժելի եթովպացի
Եւ ոչ սենեկին Սառայի,
Ըստ տեսանողին առ իս առածի:
Եղբայրս Շամրնի եւ կամ Գոմորայ,
Համբակս անլուաց եւ անաղելի՝
Խակակութ պորտոյն խակութեան Ողայ եւ Ուղիբայ,
Ըստ Եզեկիելի կրկնանախատն կշտամբութեան:

Դ

Եւ քանզի ի ծուփս բազմավտանգս
Ալետանջ հողմոյ սաստկապէս զգուեալ,
Ուժգին լլկանաւք իսպառ տագնապմամբ ի ծովին՝
Փոխեալ ընկեցեալ ի վտակն վայրենական ողողիչ,
Առ որս զմատունս ձեռացս այսր անդր տարաբերեալ,
Իբր ի հոսանաց բռնութեան գարնանագայր գետոց
Արտածգեալ յակամայ ընթացս ողորմագին գլորման,
Զրակուլ, ոգեսպառ պղտորարբութեամբ,
Դաժանահոտ, սկախառն, մամռարմատ, խառնախռիւ,
Մահաբեր երկամբք վանեալ,
Ըստ որոց յուղխիցն հեղեղիցին հեղծուցեալ,-

Այսու առակաւ եւ ես՝ եղկելիս.
Խաւսին՝ եւ ոչ իմանամ,
Գոչեն՝ եւ ոչ ինչ լսեմ,
Բարբառին՝ եւ ոչ զարթնանամ,
Հնչեն՝ եւ ոչ փոխադրիմ,
Փողեն՝ եւ ոչ գումարիմ,
Վիրաւորիմ՝ եւ ոչ եւս զգամ,
Կռոցն գարշութեան նմանեալ՝
Թափուր յազդմանէ բարեաց իմաստից:
Արդարեւ չար առաւել յաւէտ իսկապէս,
Քան զաւրինակդ ճշմարտութիւնս, ատելի եւ մեղադրելի
Եւ ատենին Քրիստոսի արժանապէս մատնելի:

Ե

Եւ քանզի անդամնալի ուղւոյն յիշատակ
Աստեացս պարտեաց զայս կտակ թողի՝ որոց ընթերնուն,
Իմովս բանիւ առ Աստուած կարդալ հանապազորդութեամբ,-
Այս կացցէ սահման յանձնառական խոստովանութեան
Մշտնջենաւոր ձայնարկու առաջի քո, ամենակալ,
Ձոր գիրդ՝ ընդ մարմնոյս, եւ բանդ՝ ընդ հոգւոյս
Ձանսահմանելիդ միշտ թախանձեսցէ,
Իբր յանեղծական մաղթողէ ընկալեալ աղերս ի յիմոյս ձայնէ,
Բարեգութ, մարդասէր, աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ վասն զի սլացեալ ոգւոյս թեւաւք
Ի թիւս անբաւից ծննդոց մարդկան՝
Եղի ի կշիռս իմանալեացս մտաց,
Ոչ գտի համեմատ զոք ինձ պարտաւոր,
Եւ առ այս զդաւթեան սաղմոսին զբան ի յերգ ինձ առի՝
Դառն կշտամբութեան գաւազանաւոր գործավար.
Ո՞վ յարիցէ ընդ իս ի չարիս հաւասարել յանաւրէնութիւնս:
Եւ քանզի այս ըստ սմին մասին կնքեցաւ
Եւ ճշմարտեցաւ առ այրս մահու,
Եւ ես վկայեմ կրկին հաստատեալ,
Առ այսր իրաւունս գրեմ՝ ինձ միայնոյ զեղծանիլ իսպառ,
Քան իմովս բանիւ բազմաց տարագրիլ,
Թերեւս սովիմբ առ այսու արդեւք եւ ինձ շնորհեսցես՝
Շնորհողիս զպարտիս իմոցն:

Բ

Եւ արդ, զի՞նչ քեզ աղերս հաճոյական ի յայսմ եւ ի սոյն
Եւ ծուխ անուշից ընդունելի խնկոց մատուցից,
Գովեալ թագաւոր երկնաւոր Քրիստոս,
Եթէ ոչ զառ ի յինէն անհծեալսն աւրինել աղաւթեմ,
Զկապեալսն արծակել, ազատել զդատապարտեալսն,
Բարեգործել զնզովեալսն, պսակել զթշնամանեալսն,
Սփոփել զտրտմեցեալսն, դարմանել զխորտակեալսն,
Խնամել զսարտուցեալսն, պատուարել զնենգեալսն,
Զվիրաւորեալսն ի մարմին՝ յոգի բժշկել:
Եթէ աւրինութեան բանիւ առ ոք մատուցայ՝ լուիցե՛ս,
Իսկ եթէ անհծիւք՝ մի՛ հայեցիս ընդունել, գթած:

Գ

Ես՝ տառապեալս ամենաթշուառ,
Ի վերջին սպասաւորութեան մաղթանաց այսր մատենի,
Ի բովանդակ մտաց շնորհեցի իմոցն՝
Փակեալ առ ի քէն զանհծիցն դժնդակ ըղծիցն չարաշուք ծայն,
Եւ դժնէից նենգողացն իմոց՝
Ընդ բարիսն ի բոլոր սրտէ հաշտութեան արգահատեցի,
Վասն որոց եւ ծունր պաղատանաց կրկնեցի:
Ո՛րչափ դու ինձ, ահա յայց ելեալ,
Առաւել ողորմեցիս ըստ քոյդ մեծութեան,
Գովեալ խնամակալ, կեանքդ՝ մահացուիս,
Հգաւորդ՝ տկարիս, ամենակարդ՝ վարանելոյս,
Իմաստութեանդ աղբիւր՝ յիմարիս եւ թմբրելոյս:
Քանզի յաւէտ սխալեալ անկայ,
Իբրեւ զողողակ մթային ոչ ընտելական,
Ի խաղբս մահու անզգայապէս,
Չիմացայ զկորուստն, չգիտացի զորոգայթն,
Չտեսի զըմբռնող որսոյն ծածուկ մեքենայս,
Չկարծեցի զխաբումն կերպարանաց կեղծաւոր վարմին,
Չնկատեցի զգայթակղութիւնն շուրջանակի,
Չշաւշափեցի զպատանդիչ զցանցարկ կարթին:
Ժամանեցին ինձ չարիք,
Եւ ես ոչ կարացի ճանաչել, ըստ սաղմոսողին:

Դ

Քանզի եւ որպէս իմաստակի ումեմն արտաքնոյ
Բարուք թուեցաւ չար ասել զմահ՝ առ չիմանալոյն պատճառի,
Եւ ես վկայեմ իմովս բանիւ.
Քանզի իբր զանզգայ պաճարս անասնոց՝
Մեռանիմք, եւ ոչ զարհուրիմք,
Կորնչիմք, եւ ոչ հիանամք,
Թաղեցեալ լինիմք, եւ ոչ խոնարհիմք,
Տարագրիմք, եւ ոչ տագնապիմք,
Եղծանիմք, եւ ոչ զղջանամք,
Մաշիմք, եւ ոչ մտառեմք,
Պակասիմք, եւ ոչ պատրաստիմք,
Գնամք, եւ ոչ զգուշանամք,
Գերիմք, եւ ոչ եւս զգամք:

Ե

Իսկ հանգիստ ասել երջանկին Յոբայ զվախճան մարդոյ,
Եւ ես խոստովանիմ զսոյն ընդ սրբոյն,
Եթէ ոչ ունէի զբերն աշխատութեան մահացու գործոց ստանձնեալ,
Մանաւանդ զի որոգայթն՝ գաղտնի,
Եւ հնարադիրն՝ աներեւակի,
Տարր ժամանակիս՝ յանէից,
Անցեալն՝ անյայտ, եւ ապառնին՝ կարծողական,
Ես՝ անհամբեր, եւ բնութիւն՝ թերահաւատ,
Ոտք՝ անհաստատք, եւ միտք՝ ցնդեալք,
Կիրք՝ հարկաւորք, եւ բարք՝ անժուժկալք,
Մարմին՝ մեղսամակարդ, եւ յաւժարութիւն՝ երկրասէր,
Դիմամարտութիւն՝ տնկակից, եւ խառնութիւն՝ ներհակական,
Բնակութիւն՝ կաւեղէն, եւ անձրեւք՝ ուժգնակիք,
Կարիք՝ անթուելիք եւ պատահարք՝ ամենագրաւք,
Միտք՝ չարախնամք, եւ տենչմունք՝ բարիատեացք,
Կեանք՝ առաւրեայք, եւ զմբաղք՝ սակաւաւորք,
Խաբմունք՝ յիմարութեան, եւ խաղալիք՝ տղայականք,
Աշխատութիւնք՝ ընդունայնք, եւ վայելմունք՝ երազականք,
Համբարք՝ ոչնչից, եւ պահեստք՝ հողմոց,
Նմանութիւնք՝ ստուերաց, եւ կերպարանք՝ ծիծաղելիք:
Քանզի իբրեւ եկն եհաս պատուիրանն,
Ըստ պաւղոսեան բանին,
Անպատրաստ գտեալ զիս ինքեան,
Մեղքն կենդանացան՝ յանդիմանեալ յարդարութեանցն,
Եւ ես մահացայ կենացն եւ կենդանացայ կորստեանն:

Զ

Գողացան ււտարք՝ չարին գումարք, զստացուածս սրտիս իմաստից,
Ըստ Գրոյն կանխաբանութեան,
Որով եկն եհաս իսկոյն աստանաւոր իմաստութեան ինձ նուազանալ,
Ըստ առակողին, եւ առաւելուլ ոչ բարւոյ ցանկութիւն:
Ոչ յառեցի զակն ոգւոյս ի գլուխն իմ կենաց Քրիստոս,
Որով ընդ ուղիղն հետեւեցայց,
Քանզի կամելով ուժգինս ընթանալ՝ ընկլայ սաստկապէս,
Յանչափն ձգտիլ՝ իմոյն ոչ հասի,
Ի մեծագոյնն ամբառնալ՝ աստուստ զլորեցայ,
Յերկնային ուղւոյն՝ անդնդոց մատնեցայ,
Ի զգուշանալն առաւել՝ յաւէտ վնասեցայ,
Յանարատն պահիլ՝ մանր խորտակեցայ,
Կարծելով ընդ ահեակն մրցիլ՝ յաջն գթեցի,
Ի գերկորդն խուզել՝ զնախնին կորուսի,
Ի խնդիր սակաւուն՝ ի կարեւորացն զրկեցայ,
Ի յուխտին պահել՝ դաշինն դրժեցի,
Առ սովորութեանն կտրիլ՝ կորուսիչս գտի,
Ի փոքունցն փախուցեալ՝ մեծամեծացն մատնեցայ,
Զոր ես ինքն ինձէն ստեղծեալ՝
Զարաչար դատախազ անձին կարգեցի:
Յորոց փրկել զմատնեալ գերիս դու միայն զաւրեսցես՝
Կենաց մատուցեալ զընծայեալս մահու հոգիս,

Ջի դու, Տէր Յիսուս, ճանաչիս միայն բարերար,
Անսահման փառաւր ընդ Հաւր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ
Աւրինեալ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾՁ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԿԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԿԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Իսկ գառիթսն մահու դիպուածս
Դժոխարմատ ծառոյս դառնութեան պտուղք՝
Ընտանիք թշնամիք, հարազատք հակառակք եւ որդիք դաւաճանողք,
Ստորագրեցելովք մասամբքդ նշանակեցից՝
Գրեալ յանուանէ, որ են այսոքիկ,
Սիրտս նանրախորհուրդ, բերանս չարախաւս,
Ակնս յայրատատես, ականջս վրիպալուր,
Ձեռնս մահաձիգ, երիկամունքս անփորձ,
Ոտնս մոլորաշաւիղ, ընթացքս աներկիւղ,
Հետք խոտորնակ, շունչ ծխախառն,
Գնացք խաւարային, գոյութիւն լերդի վիմական,
Խորհուրդ ծորեալ, կամք անկայուն,
Չար անփոփոխ, բարեմասնութիւն սասանեալ,
Անձն տարագիր, աւանդ վաճառեալ,
Գազան վիրաւոր, թռչուն նետահար,
Փախստական քարավէժ, ըմբռնեցեալ վնասապարտ,
Աւազակ ծովակուր, զինուոր նենգաւոր,
Մարտիկ անպատրաստ, սպառազէն անժուժկալ,
Մշակ հեղգացեալ, աղաթական անխրախոյս,
Բեմական ստորնաքարչ, քահանայ անկնդրուկ,
Աւրինական աննուէր, դպիր կշտամբեալ,
Իմաստակ խելագար, ճարտասան անճոռնի,
Կերպ անպատկառ, դէմք անամաւթ, երես լարչեալ,
Գոյն անհամբոյր, տիպ տմարդի, գեղ ծանակեալ,
Խորտիկ խանգարեալ, ճաշակ գարչեցեալ,
Այգի գաղձնաւոր, որթ որդնահար,
Պարտէզ փշաբեր, հասկ ուտճահալ,
Մեղր ի մկանց ճարակեալ,
Անպատսպար անկեալ, սնապարծ յուսահատ,
Անհամոզելի նզով, անհաշտական բաժանեալ,
Ունայնաբան շաղակրատ, պաճարամիտ գորոզ,
Անասնաւրէն ապիրատ, դժոխային ազահ, աներասան յանդուգն,
Մոլեգնութիւն անաստուած, ձեռնածգութիւն սպանող,
Տատասկացան երկրագործ, երջանկութիւն եղկելի,
Մեծութիւն վատթարեալ, վայելչութիւն անշքեալ, կարողութիւն տկարացեալ,
Բարձրութիւն խոնարհեալ, փառաւորութիւն ընդոտնեալ,
Պատուիրանագանցութիւն յարակայ, սխալանք ինքնական,
Մատակարար կամակոր, խորհրդակից նենգաւոր, բարեկամ հատուածեալ,
Հազարապետ գողամիտ, մերձաւոր կծծի,

Բաշխող ժլատ, վերատեսուչ կարկամ,
Ոգի անախտակիր, իղձք անսէր,
Բարք ատեցող, աղիք անգթականք,
Գնացք անխոհեմ, աներեւոյթք վնասեալք,
Ծածուկք անիծեալք, դիպուածք թշնամանեալք,
Վաճառական վատնիչ, շահարար շուայտեալ,
Պաշտամենայ արբեցող, գանձուց ոստիկան երկմիտ,
Պատգամաւոր բանսարկու, դռնապան քնէած.
Աղքատ հպարտ, մեծատուն ժխտող,
Դիւանապետ անաւրէն, պահապան մատնիչ, բնակակից չարախաւս,
Սուրհանդակ անժաման, թղթաբեր պարտաւոր,
Առաքեալ խռովարար, միջնորդ անիմաստ,
Արքայ արտալած, թագաւոր թարմատար, կայսր ոգեկործան,
Իշխան տիրադաւ, զաւրավար զրկող,
Դատաւոր ակնառու, ռամիկ ինքնագործ,
Նախատողի՝ ծաղր, սիրելւոյ՝ աշխար,
Բանագրի՝ դսրով, յանդիմանչի՝ դատախազութիւն:
Քանզի եւ ի վեհագունիցդ կոչմանց էր ուրեք արդեւք, զի էի,
Իսկ ի վատթարականացդ մասանց՝ եկն երբեմն եհաս, զի եղէ:
Արդ, այսքան վնասակարութիւնք խարդախութեանց յաճախագունից,
Յորոց յոմանց խաբեցայ իբրեւ գլիմար,
Եւ յոմանց տիրեցայ իբրեւ զտկար՝
Կամաւ մատնեալ զիս ինքն մահու:

Բ

Արդ, զո՞րս ի վերագրելոցդ մասանց՝
Քեզ ատելեաց եւ իմ կորուսչաց,
Ի սպաս պաշտաման քեզ ընծայեցից.
Զո՞րպիսիս ապականութեամբ պարագրեալս՝
Ամենասուրբդ քո մեծութեան հանդէպ կացուցից,
Եւ կամ ո՞րքանեալք երկայնմտութեամբք
Համբերեցես այսքանեաց պարտուց,
Ո՞րքան ներես, ո՞րպէս լռեցես.
Զիա՞րդ իսկ անսայցես, ի՞բր ոչ մատնեցես
Հարուածոց գանից զարժանիս սատակման մահու:
Արդ, այսոցիկ աննշոյլ մթութեանց հոգւոց խաւարի
Ողորմութեամբ լուսոյ քոյ պատահեցես՝
Բժշկել, քաւել եւ կենագործել,
Զաւրեղութիւն անվթարելի:
Եւ քեզ փառք յամենայնի:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԷ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Քրիստոս Աստուած, անուն ահաւոր, մեծութեան տեսակ,
Անքնին բարձրութեան պատկեր, անսահման զարութիւն,
Կերպարան փրկութեան լուսոյ, պաշտպան կենաց,
Դուռն արքայութեան վերնում հանգստեանն,
Ճանապարհ հանդարտութեան,
Ապաւինութիւն նորոգ եւ անտխրական երանութեան,
Ամենակալ ինքնիշխանութիւն բոլոր էականութեան,
Աւրինութեան կոչումն, աւետեաց ծայն,
Բերկրութեան բարբառ, անմահութեան դեղ,
Որդի անճառ Աստուծոյ միոյ.
Որ ինձ անհնարինն է, քեզ դիրինն է,
Որ ինձ անհասն է, քեզ սահմանեալ է,
Որ ինձ անանցն է, քեզ հպաւոր է,
Որ եղկելոյս՝ ինձ ծածկեցեալն է,
Քումդ երանութեան մերձաւոր է,
Որ ինձ անկարելին է, քեզ կատարեալ է,
Որ ինձ անկշռելին է, քումդ անճառութեան չափեալ է,
Որ ինձ յուսահատութեանն է, քեզ սփոփանաց է,
Որ ինձ անբժշկականն է, քեզ անվտանգելի է,
Որ ինձ հեծութեանն է, քեզ խնդութեան է,
Որ ինձ ծանունք են, քեզ թեթեւագոյնք են,
Որ ինձ եղծեալն է, քումդ զարեղութեան գրեցեալ է,
Որ ինձ կորուսեալն է, քեզ ըմբռնեալ է,
Որ ինձ անճառն է, քեզ համարեալ է,
Որ ինձ մռայլն է, քեզ ճառագայթ է,
Որ ինձ անթիւն է, արհնեալդ քում ձեռին բովանդակեալ է,
Որ ինձ սոսկալին է, քեզ հեշտալի է,
Որ ինձ փախչելին է, քեզ վանելի է,
Որ ինձ անմատոյցն է, քեզ դիրահերքելի է,
Որ ինձ մահաբերն է, քումդ էականութեան զարութեան
Ընդ ոչ գոյսն համարեալ է:

Բ

Այլ դու, ողորմած Աստուած բոլորից, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Եւ այսմ զարես առ ելիցն հնար, եթէ գթասցիս:
Վասն անուան փառաց մեծութեան Հաւր քոյ արհնելոյ,
Վասն կամաց գթութեան Հոգւոյդ քոյ Սրբոյ
Տե՛ս ի տաժանաւորս կրից յանդիմանական յայտնութիւն
Եւ ի խորոց սրտի ինքնամատոյց դատախազութիւն:
Նայեա՛ ի բնութեանս ամենապատաղ խակութիւն
Եւ պարգեւեա՛ բժշկութիւն վիրացս
Եւ հնարաւորութիւն՝ կորստեանս,
Ձերծումն՝ բազմամասնեայ մահուս
Եւ շաւիղ կենաց՝ ապականելոյս,
Նորոգութիւն՝ եղծմանս
Եւ մուտք յուսոյ՝ ամբարշտելոյս:
Եթէ ես զաննմանն ինձ կամս ցուցի,
Ո՛րչափ առաւել դու՝ զբնաւորականսդ քո
Ջընտանի բարերարութիւնսդ,
Եթէ ի փշոց պտուղ ընծայեցաւ քաղցրութեան,
Ո՛րչափ առաւել ի ծառոյդ կենաց՝ ճաշակ անմահութեան,

Եթէ ես իմոցն ասելեաց ողորմութիւն մաղթեցի,
Դու քոյոյս զիա՞րդ ոչ կրկին մատուցես, հգաւր,
Յաննուազդ առատութենէ՛:

Գ

Արդ, տե՛ս ի քոյդ մեծութիւն, բարձրեալ,
Նայեցեալ ի յիմս փոքրկութիւն,
Ընկա՛լ զսակաւ խոստովանութիւնս անհամար մեղացս,
Որ զքնաւն համայն տեսանես:
Եւ որպէս զՎիմին գթել ոչ գրեցեր,
Եւ զաւագոյս փոքու սասանել մի՛ համարեսցիս,
Եւ իբրեւ զԴաւթին ընդ մեղայն ասել
Իսկոյն անցուցեր զպատիժ պարտուցն,
Եւ առ իմ ձայնիս հեծութիւն
Զնոյն գործեսցես երկայնմտութիւն,
Որ տաս ամենեցուն առատապէս անաչառութեամբ՝
Որպէս յաղթող բարի, բազմիմաստ,
Եւ ոչ նախատես զյետնեալ ստրուկս՝
Որպէս ողորմած եւ ամենաստեղծ:
Ստացի՛ր վերստին եւ մի՛ կորուսաներ
Զբուծեալս արեամբ քո, գթած,
Զի քո է փրկութիւն, եւ ի քէն է քաւութիւն,
Եւ քեզ վայել է փառք յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արհնեալ Տէր Յիսուս ընդ Հաւր՝
Ի կամս հաճութեան Հոգւոյդ քո Սրբոյ,
Եւ արհնեալք ամենայն առ ի յարհնելոյդ արհնեցան,
Արհնեալ միայն Որդի արհնելոյ,
Չիք իմ թագաւոր իշխեցող շնչոյս, բաց ի քէն, Քրիստոս:
Այս է արհնութիւն Յակոբայ, ասէ Եսայի,
Յորժամ բարձից զմեղս նորա:
Արդ, ողորմեա՛ց ինձ, Տէր բարեգութ,
Ըստ նախնիդ քո սովորութեան
Եւ արհնեա՛ զանաւթս քո բանական,
Ըստ ձայնին Դաւթի եւ ըստ Մովսեսի,
Զի բանիւդ քո փրկութեան ժամանեալ՝
Հասից քաւութեան՝ արհնեալ առ ի քէն:
Աստուածապէս ինձ հրաշագործեա՛,
Ողորմած արքայ երկնաւոր,
Որպէս անկելոցն ի բազմաժամանակեայ մահճացն խշտիս՝
Ժողովեցելոցն ի սրահին Բեթեզդայ,
Յորոց մի էր եւ կրկին թերահաւատն,

Երից տասանց եւ ութի միոյ ամաւք աստացեալ յաւիտեան լուծմամբ,
Որում ոչ անխայեցեր զբժշկութեանն ձեռնտուութիւն՝
Իբր գիտելով զանբոյժ չարութիւնն,
Որ նիւթացն քեզ յաւուր մատնութեան
Դառն գիշերին տիրամարտութեան՝
Երախտաւորիդ, մեծիդ եւ բարերարիդ:

Բ

Որ թէպէտ կանխաւ իմն զգուշացուցեր,
Թէ՛ Մի՛ մեղանչեր, զի մի՛ կրկնեսցին կրկին քեզ չարիք,-
Ոչինչ վերջացաւ լինել ձեռներէց
Սկզբնաւոր անհամբուրելի՝ դատողացն զքեզ ի խաչին:
Եւ դու այնպիսոյ անյարիր ջատուկ,
Մահու ծնկեցեալ չարաշուք առն ողորմեցար,
Անճառ բարութիւն, սխրալի մարդասիրութիւն,
Սարսափելի ներողութիւն, սոսկալի երկայնմտութիւն,
Անբաւելի քաղցրութիւն, փառատրելի հեզութիւն:
Որ միշտ յաղթիս ի գթութենէ, եւ ոչ թշնամանիս,
Պարտիս յողորմութենէ, եւ ոչ պարսաւիս,
Բռնադատիս ի մարդասիրութենէ, եւ ոչ անգոսնիս,
Հարկիս ի բարութենէ, եւ ոչ հայիոյիս,
Ստիպիս ի սիրոյ, եւ ոչ բամբասիս,
Պաղատիս դարձին իմ առ քեզ, եւ ոչ ձանձրանաս,
Արագես զկնի ապերասանիս, եւ ոչ լքանիս,
Ձայնես չլսողիս, եւ ոչ սրտմտիս,
Փութաս մեղկելոյս, եւ ոչ խափանիս:
Առ չարս ես բարի, առ ամենապարտս ես ներող,
Առ մեղաւորս ես քաւիչ, առ խաւարեալս ես լոյս,
Առ մահացեալս ես կեանք:

Գ

Այս են գիրք ամենայն հոգեշունչ աւգտակարութեան,
Որ յաճախս ծնանին երկնաւոր պտուղս անճառս եւ զարմանալիս:
Ասա՛ եւ ինձ՝ թշուառացելումս, արհնեալ ամենապարգեւ.
Արի ա՛ռ զմահիճս խշտեացդ մեղաց ի վայր կործանմանդ
Եւ հետեւեալ ժամանեա՛ յանդորր հանգիստ անաշխատ կենացդ:
Խզեսցե՛ս ամենակարող սուսերաւ բանիդ հրամանի՝
Ձերիզապնդեալ մահազգեստս պարփակութիւն դժոխագնեայ կապանացս,
Եւ լո՛յժ ինձ զհանգոյցս խեղդողականս ոգեպահանջ սաստկութեանս՝
Առաքելով զարժանաւորս մահու յազատութիւնն վերին անանց բերկրութեանն
Կենսաբեր եւ աստուածային քո բանիդ:
Մի՛ տակաւ տակաւ ազդեսցես եւ մի՛ ար ի յար յերկարածգեսցես,
Ձի մի՛ ստուար ծանրութիւն բեռանցս մեղաց
Տիրեսցէ թիկանցս ազդերաց
Եւ կործանեալ զիս կորացուսցէ՝ հայել ի դժոխս,
Եւ ուժգնակի գոռոզ բռնութեամբ
Անպարապ հոգեւորական զինուն արարեալ՝ մահու ծառայեցուսցէ:
Այլ աւզնեա՛ ինձ, բարի վշտակից, հեծութեան կարեացս մահու երկանց՝
Առեալ յինէն զփայտ սաստակմանն, որպէս երբեմն յուսոյ պահակին,
Որով կառուսցես զվայելչականն յաղթանակի արի զաւրութեանն,

Պնդապէս հաւատով յուսոյն կարծրութեան ընդ քեզ բեւեռել անսայթաքելի:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԾԹ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԿՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Հաւատամ եւ վկայեմ մտաց գիտութեամբ՝
Ի քէն ազդեցեալ ոգւոյս իմաստիւ, ուշիւս տեսման,
Զի ըղծալի են քեզ, բարերար,
Աղաչանք մեղաւորաց, քան զխնդրուածս արդարոց,
Զի մինն, զպարտութիւն անծինն յայտնեալ, շնորհիդ քո սպասէ,
Առ որ ծանուցեալ զբնութեանս չափ,
Եւ մեծ կշտամբիչ աստէն համբարծեալ
Ինքնոգոր մարտակից նմին իսկ ինքեան
Եւ դառն դսրովիչ եւ ծածկատես դատախագ,-
Իսկ միւսն, յարդիւնս բարեացն իւրոց նայելով,
Յանծին հարեալ ձեռն վստահութեան,
Մոռանայ զսահման բնութեանն
Եւ պարգեւաց, քան ողորմութեան, դիտեալ ակն ունի:
Վասն որոյ առ մինն անթիւ են ստեղծուածք ճառից,
Որ զողորմութեանցդ քո փողով բարբառոյ ազդէ,
Իսկ առ միւսն լռեալ են քոյդ, անքնին, ահաւոր եւ ամենախնամ,
Ամաչեմ ասել, թէ եւ երկրաւորիս գործոց պատմութիւն զքոյդ յառաջեալ:
Արդ, արի՛, Տէր, եւ մի՛ զաւրասցի, քան զքոյդ, աջ հողեղինի,
Մի՛ կշռեսցին ողորմութիւնք քո ընդ ջանից մարդկան:

Բ

Եւ արդ, առողջքն անդամաւք անկարաւտք են բժշկութեան,
Եւ տեսանողականքն աչաւք չունին պէտս առաջնորդի,
Եւ փարթամքն ընչիւք ոչ դեգերին առ դուրս լիոցն,
Եւ ամենայնիւ յղփացեալքն ոչ սպասեն փշրանաց սեղանոյ հացի,
Եւ սուրբքն վարուք ապենիազ են ողորմութեան:
Եւ արդ, ինձ գթասցիս ողորմել, բարձրեալ, երկնաւոր, հզաւր,
Ամենատխտւոր վարանեցելոյս:
Քանզի թէ էի իբրեւ զՅոբ,
Ասէի զանձն իմ իբրեւ զնա արդար եւ անարատ,
Թէ էի իբրեւ զՄովսէս,
Ասէի վստահութեամբ զնորայսն՝
Ծանիցէ Տէր զայնոսիկ, որ իւրն են,
Թէ էի իբրեւ զԴաւիթ, ասէի՝
Արարի զիրաւունս եւ զարդարութիւն,
Եւ դարձեալ զմեծն քան զբնութիւն մարմնոյ՝
Զմեղս թէ տեսանէի ի սրտի իմում, մի՛ լուիցէ ինձ Տէր:
Թէ էի իբրեւ զԵղիա, ասէի զանձն իմ այր Աստուծոյ,
Թէ էի իբրեւ զԵրեմիա, զքոյդ ճշմարտութիւն յանձն աւրինակէի,

Թէ էի իբրեւ զԵգեկիա, պարծէի զբարութիւն եւ զիրաւացին՝
Գնացի առաջի քո արդարութեամբ,
Թէ էի իբրեւ զՊաւղոս, ասէի զիս բնակարան,
Ազդարան եւ ընդունարան Աստուծոյ բանին:

Գ

Այլ ես՝ անաւրէնս ի մէջ գիտութեան արիւնացն,
Ոչ միայն չունիմ զանձն իմ քեզ ընծայել՝
Յարգանաւք բանից, իբրեւ զնոսա,
Եւ զբնաւին չարս, որպէս զբարիսն զայնոսիկ, առաջի քո յիշատակել,
Այլ եւ ոչ զամենուստ գոյիցս զբարեհռչակեալ անունդ, հզար,
Ամբարշտեալս լեզուով գովել:
Իսկ դու, առ ամենայն հնարս զաւրաւոր,
Մատո՛ր ինձ ոգի փրկութեան,
Աջ պաշտպանութեան, ձեռն այցելութեան,
Հրաման բարութեան, լոյս ողորմութեան,
Բան նորոգութեան, պատճառ քաւութեան,
Գաւազան կենաց ազնութեան:
Զի դու ես յոյս ապաւինութեան, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Աւրհնեալ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ Կ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, որպէս զի ոչ վայել է արհնաբանութիւն ի բերան մեղաւորի,
Ի ճշմարիտն առակէ կանխաւ իսկ ուսայ,
Զիա՞րդ յաւելից կրկնել զնոյն գովութիւն աղաչաւորս բազմապատկառ,
Որ հանապազ ընդունիմ անէծս ի սաղմոսիս բարեբաստութեան:
Զի ի՞բր երգեցից ինձ վտանգս եւ արձանացուցից նախատինս
Եւ ի մերկութեանս գրկի փուշս ընդ շուշանաց ժողովեցից:
Զիա՞րդ ընդ Դաւթի համարձակեցայց ասել,
Թէ՛ Չատամունս մեղաւորաց փշրեսցես,
Զիա՞րդ դարձեալ, թէ՛ Մի՛ անաւրէնք բնակեսցեն առաջի աչաց քոց,
Զիա՞րդ, թէ՛ Դա՛տ արա ինձ, Տէր,
Ըստ արդարութեան քո, ըստ անբժութեան իմոյ, որ յիս:
Զիա՞րդ, թէ՛ Կատարեսցին չարիք ի վերայ մեղաւորաց,
Զիա՞րդ, թէ՛ Խորտակեսցին բազուկք մեղաւորի եւ չարի,-
Եւ զայլն, որ զկնի:
Զիա՞րդ, թէ՛ Տեղացէ ի վերայ մեղաւորաց որոգայթ, հուր եւ ծծումբ,
Զիա՞րդ, թէ՛ Սատակէ Տէր զշրթունս նենգաւորս եւ զլեզուս մեծաբանս,
Զիա՞րդ, թէ՛ Փորձեցեր զսիրտ իմ եւ ոչ գտեր անիրաւութիւն:
Զիա՞րդ զյաջորդն սմին, թէ՛ Ես պահեցի զճանապարհս խիստս,
Զիա՞րդ զեւսն, թէ՛ Ես արդարութեամբ երեսցայց երեսաց քոց,
Զիա՞րդ, թէ՛ Եւ ես եղէց անբիժ ընդ նմա,
Զիա՞րդ զմիւսն, թէ՛ Հատուցէ՛ ինձ Տէր

Ըստ արդարութեան իմում եւ ըստ սրբութեան ձեռաց իմոց:
Զիա՞րդ անձամբ ինձէն զստութիւն իմ ծանակեցից՝
Ասել ընդ սրբոյն, թէ՛ Լուսցայց սրբութեամբ զձեռս իմ:
Զիա՞րդ ի մէջ նանրութեան զամբարշտացն աթոռս բամբասեցից,
Զիա՞րդ գերջանկին պարծանս թշուառացելունս կերպաւորեցից,
Թէ՛ Դա՛տ արա ինձ, Տէր, զի ես յանբծութեան իմում գնացի:
Զիա՞րդ աւտարս ի բարեաց գիտողիդ գաղտնեաց արգահատեցից,
Թէ՛ Մի՛ համարիր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ:
Զիա՞րդ ես ինքն գոլով՝ զայլս անիծեցից,
Թէ՛ Տո՛ւր նոցա, Տէր, ըստ գործս նոցա,-
Եւ ի կարգ բանին համարծակեցայց:

Բ

Քանզի թէ գլետինս բանիցն առաջնովքն աստանաւոր եղից,
Կրկին ծանրանան ինձ ցաւք, եւ յաճախեսցեն դառնութիւնք:
Բայց ի շեղջեցելոցն արտասուաց դոյզն մի չափեալ՝
Բաւականացայց հանապազորդեան յանդիմանութեամբ
Սաղմոսարանին ընտանի ձայնին,
Որ զպարտաւորեալս միշտ կշտամբէ:
Առ որս եւ սպառուած քառասներորդի իններորդին հատուածի բանի յանդիմանողի,
Զիս զարշեցուցեալ, հանապազ խայտառակէ,
Խցեալ զբերանս ի փառաբանութենէ՝ եղկելի զանձն իմ ցուցանէ,
Աստուածային ձայնին դատախազեալ՝ յակնկալութենէ կենաց լքանէ,
Միանգամայն եւ վիրգս մահու ինձ իբր ի պատնիշէ առաքէ:
Քանզի, թէ չար է անէծս առնուլ յաւտարէ,
Ապա անձամբ զանձն անիծանել՝ կրկին չարաչար:
Իսկ եթէ չառնուլ նախատինք ի մերծաւորաց արէնք են,
Ապա ի տեսողէն հայել զայսոսիկ՝
Կրից արեան տաժանմունք, վիշտք աղէտից եւ խէթք մտաց:
Բայց թէ առ խոնարհութեան անձին իւրում մատնեսցի՝
Ջնեալ եւ կշտամբեալ անիծիւք ի լեզուէ իւրմէ,
Ի խոստովանեալ եւ յամէնիշխան շրթանց բերանոյ վերնոյն արհնեսցի,
Զի ճշգրտեալ թարգմանեաց զդարձն իւր առ նա՝
Զհետս կենացն ոչ լքանելով,
Սահմանաւն սիրոյ զպարտեացն արմատ կրճատեաց՝
Ոչ տիրեալ ի խարդաւանաց չարաբանողաց,
Ոչխար հաւտին Քրիստոսի գտաւ բժշկեալ՝
Դիմելով ի յաղն բուժիչ աղեացն արկածից:
Բայց եւս անբանական բարոյից է
Ասուն կենդանեաց ի մէջ դալարոց
Ծաղկածին վայրից կենածիր բանից՝
Թմբբութեամբ մտաց ի յարաւտս մահու ճարակել:

Գ

Եւ արդ, քանզի իմ է առակս վերջին կշտամբողական,
Եւ առ իս ակնարկէ զդիպուածոցն չար պատահմունս,
Որ ինձէն անձին նիւթեցի միշտ գեղմունս կիզանողականս հրոյ տոչորման՝
Հոսեալ ի յերկնուստ զգոյի գագաթանս՝ իմաստնարանի բազմակիս:
Քանզի զիա՞րդ ի յարդիւնս ինձ աւգտից սաղմոսն եկեսցէ,
Յորժամ անպտուղ ի բազմերգութենէն լինիցիմ՝

Ոչ նուազել հոգւով, ըստ թելադրելոյն Պաւղոսի:
Զիա՞րդ ընդ մարգարէին եւս գտէրունին խառնեցից
Մեծս մեղաւորաց, նկունս պիտանեաց՝
Ասել ընդ սրբոյն, թէ՛ Ի բա՛ց կացէք յինէն
Ամենեքեան, որ գործէք զանարէնութիւն:
Զիա՞րդ, ոչ ունելով ի բազմացն պատուիրանաց կատարեալ
Շնորհին եւ արիւնին, բարբառեցայց զերջանկին,
Որ նախ ինքն արար, զոր մեզ կանոնեաց,
Թէ՛ Քանզի ծառայս քո պահեցի զայս,-
Եւ որ զհետն զան ասացեալքն:
Զիա՞րդ թափուրս ի լրութենէ իմաստից կենաց
Ընդ երկիւղածս տեառն արիւնեցից:
Զիա՞րդ ընդ մեծին մաղթանաց զիմս յաւդեցից,
Թէ՛ Զմին խնդրեցի ի տեառնէ՝
Զտեսիլ վայելչութեան նորա եւ զիրամանատրութիւն տաճարի նորա:
Զիա՞րդ ի հրաժարելին ինձ ձեռնամխեցից,
Յորժամ լսեմ, թէ՛ Ուղղոց վայել է արիւնութիւն:
Զիա՞րդ շրթամբք իմովք զանձն իմ անիծից՝
Ասելով զկնի յոլովից առեալն,
Թէ՛ Երեսք Տեառն ի վերայ չարագործաց՝
Սատակել գիշատակս նոցա յերկրէ:
Զիա՞րդ զմիւսն դարձեալ,
Թէ՛ Զարք վաղվաղակի սատակեցին,
Զիա՞րդ զկերպարանացն իմ նմանութիւն,
Թէ՛ Բազուկք ամպարշտաց խորտակեցին,
Զիա՞րդ սատակման ինձ պաղատեցայց,
Թէ՛ Ահա մեղաւորք կորիցեն:
Զիա՞րդ զբազմայածեան լեզուս ի յարիւնեալս բան մխեցից,
Թէ՛ Ասացի պահել զճանապարհս իմ,
Զի մի՛ մեղայց լեզուաւ իմով:
Զիա՞րդ փշովք մեղաց հեղձեալս զանարատին պարծեցայց,
Թէ՛ Այլ զիս յանբծութեան իմում ընկալար:
Զիա՞րդ ես՝ մեղաւոր եւ կրկին պատժաւոր,
Զհանգունակիցսն դարովեցից՝ ապրել ի նոցունց,
Թէ՛ Ի մարդոյ մեղաւորէ, նենգաւորէ փրկեա՛ զիս, Աստուած:

Դ

Զիա՞րդ, իբր ոչ կռապաշտեալ, անպատկառապէս պերճացայց
Ունայն պանծանաւք ասել ընդ Դաւթի՝
Միթէ մոռացեա՞լ իցէ մեր զանուն Աստուծոյ
Կամ ձգեա՞լ զձեռս ի մաղթանս ւստար աստուածոց:
Քանզի որ ի մեղս գարշութեան խոնարհեցի,
Առաջի կայ նորին կառուցեալ առեալ ի պաշտաւն
Յաւսականացն, ախտարծարծիցն, պոռնկապատիր պատկերացն կերպարան՝
Աստարտայ եւ Քոմովսայ եւ Մեղքոմայ արուարձանի
Եւ Թարահատայ թարմատարի, ընդ զազրոտեացն կանացեացն
Իշանդամիցն պատկառանք, անվերարկու ծանակութիւնք:
Ի՞բր ոչ պատկառեցից սովիմք ասել ընդ նահատակին,
Որ զայս դիմագրաւութիւն առ բարին ունէր միշտ,
Թէ՛ Վասն քո մեռանիմք զարհանապագ,-
Եւ որ ի կարգին է սորին սաղմոս:

Ի՞բր յիմարս յարս եւ վատթարս ասել ժպրհիմ,
Թէ՛ Բերան իմ պատմեսցէ զիմաստութիւն, եւ սիրտս՝ զհանճար:
Ի՞բր մարդելոյզ կերպարանաւոր՝
Չմարդահաճոյիցն ոսկերս ցրուել մաղթեցից:
Ի՞բր գկրկին երկրորդեալսն մեծանունն բարութիւնս,
Թէ՛ Հաճոյ եղէց առաջի տեառն յերկրին կենդանեաց:
Չիա՞րդ ունողս անբաւից մեղաց զարդարոյն առեալ կարդացից,
Թէ՛ Ո՛չ մեղք իմ եւ ո՛չ յանցանք,
Առանց մեղաց ընթացայ եւ ուղիղ եղէ:
Չիա՞րդ զիս ինքն մատնեցից կորստեան՝ յասելն զայս բան,
Թէ՛ Մի՛ ողորմիր գործողացն զանաւրէնութիւն,
Չիա՞րդ թէ՛ Որպէս հալի մոմ առաջի հրոյ,
Այնպէս եւ մեղաւորք՝ յերեսաց Աստուծոյ:

Ե

Չիա՞րդ գրգեալս ապականացու փափկութեամբ՝
Սահմանեցից զաննման ինձ բան,
Թէ՛ Խոնարհեցուցի պահաւք զանձն իմ,-
Եւ զազգակիցս նորին ընդ նոյն՝
Եւ ի նեղել նոցա քուրձ զգենուի
Եւ, իբրեւ զսգաւոր եւ զտրտում, խոնարհ առնէի:
Ո՞րպէս հանդարտեցից զնմանեացն իմ պատիժ միշտ յիշատակել,
Թէ՛ Սակայն մրուր բարկութեանն Աստուծոյ ոչ սպառեսցի,
Եւ արբցեն ի նմանէ ամենայն մեղաւորք երկրի:
Ի՞բրեւ զեւսն առ սմին,
Թէ՛ Չամենայն եղջիրս մեղաւորաց փշրեսցես:
Չիա՞րդ զապերախտութիւնն Յակոբայ ի ճառ առեալ հենգնեցից,
Որ ընդ ստուերին զճշմարտութիւնն ընկալեալ՝
Մոռացայ ընդ նոսին նոցին թերութեամբ
Չերախտիսն Քրիստոսի աստուածայնովքն արուեստիւք խաչին փրկանաւք,
Քան նոքա՝ զգաւրավարութիւն Մովսեսն ցայոյն սքանչելեաւք,
Որ զաւրինակն նկարագրէր տէրունական տնտեսութեանն:
Չիա՞րդ զյարուցելոցն ի վերայ դիւաց զաղէտս ցուցից,
Իբր նոքա՝ զաւտարացեղից խուժադուժ ազգացն,
Ասելով, թէ՛ Արկին զդիակունս բարեացն, որ ի մեզ,
Կուր վնասակարացն թռչնոց, այս է՝ այսոցն աւդայնոց:
Ո՞րպէս զանկեալ զսերմն բանին ի ճանապարհին
Եւ զմիաբանեալս զկամս ընդ չարին սուրբ անուանեցից,
Ի՞բրեւ՝ զնմանակիցն առ ի նոյն շաւիղ չարին պատերազմի՝
Գուպար զաղտնամարտ մտացս արցտելոց,
Չոր ես զաւրացուցի՝ գործակցեալ հնարից բանսարկուին:
Եւ ոչ ունիմ աղերսել, թէ՛ Մի՛ լռեր եւ մի՛ դադարեր, Աստուած,
Եւ՝ Խորհեցան ի վերայ սրբոց քոց եւ ասացին,-
Չոր ի կարգէ սաղմոսիս է աղաւթել:
Քանզի յոյժ պատեհագոյն է առնուլ զայսոսիկ
Ի վերայ բռնութեան մոլեկան դիւաց՝
Միշտ ճակատելոց առ ներկայիս խռովութիւն,
Եւ ընդ նոսին՝ նոցին մշակաց:

Զ

Յորոց դու, Տէր Քրիստոս,
Որդի բարձրեալ մեծիդ Աստուծոյ,
Պահեսցե՛ս եւ ամրացուցե՛ս երկնային գաւրուդ շրջափակութեամբ՝
Յամենայն ընթացից խաբողին հողմոց
Խաչիդ լուսոյ զմեզ պաշտպանեալ,
Որ զի թէ եւ գտցին յիս անաւրէնութիւնք բազմաւրինակք,
Այլ ոչ հայիոյութիւնք:
Որ ոչ հանգեար ի կորուստ նմանեացն իմոց ամբարշտելոց,
Այլ ամենագորով թախանձմամբ
Ընդ եղծման ջրողոզն զազրագործաց կրկին վշտացար,
Տաղտկալի զմահու նոցա դիպուած քեզ գրեցեր՝
Ասելով զգարմանալիսն լսողաց բան.
Ածեալ զմտաւ՝ ոչ եւս յաւելից
Անիծեալ զերկիր վասն գործոց մարդկան:
Եւ մխիթարիս մեծ իմն պարարեալ
Ընդ կեանս անմաքրից եւ պարտաւորաց սատակման:
Որ երբեմն առակաւ դդմենւոյն
Ջանխայելն ի կործանելիսն ցուցեր, ողորմած,
Եւ առ այլ ումեմն նեղեցար, սաստիկ վտանգեալ,
Ընդ յամրանալ անձրեւին առ ուրացողացն դարման:
Անճառելիս ցուցեր բարութեան տեսակս յիշատակ տաւնելիս
Ի վերջին աւուրս՝ քեւ, ի ձեռն առաքելոցն քոց,
Ողջոյնս հասարակաց անհամբուրիցն հեռաւորաց
Քաղցրաճաշակս հրամայեցեր:
Ահա եւ յի՛ս ցաւդեա, կենդանի, զհայրենի գթութեանցդ զսէր,
Զի եւ ես փրկեցայց՝ քաւեալ ամէնառատ քո այցելութեամբդ:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԱ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ ընդէ՞ր է ինձ բնաւն, որ ի սաղմոսին,
Այնպիսեաց բանիցն ի կիր արկանել,
Որ ի նախատինս միանգամայն
Եւ ի նզովս ինձ յարակային,
Հանապազ երգել իմովքս տաւղաւք:
Քանզի զիա՞րդ արդեւք զշուք երջանկին
Ինձ՝ դատապարտելոյս նմանեցուցից՝ ասել ընդ նմին,
Թէ՛ Ոչ մերձեցաւ առ իս թիւրեալն սրտիւ:
Զիա՞րդ զկարգադրութիւնս տանցն
Ի յայսմանէ զկնի թուելոցն զարհուրեցուցչաց,
Ընդակից կայից կանոնաց արինաւորին,
Զինուորին եւ թագաւորին եւ մարմնական հրամանատուին,
Որք եւ երկնայնոցն են համբուրելիք,
Ասելով՝ Ոչ յուսահատ եղէց ի կենաց
Պատմողս աւետեացս եւ նորոյս աշակերտ,

Անմասն յամենուստ բարեկարգութեանց:
Ջիւրո՞ղ, ըստ իրաւախորհ արդարոյն,
Ընդդէմ մեղաւորացն մահու գինեցայց առակաւ առաւաւտին
Ի սկիզբն արթնութեանն միշտ պատրաստական լինելոյ,
Որ եւ ոչ զանդամս մարմնոյս գանեալ խրատեցի:
Ջիւրո՞ղ մասնակցեալ մեծին արութեան՝
Սատակեցից ի քաղաքի տեառն զանաւրինեալսն,
Որ եւ ոչ զբուսեալ բիծս հոգւոյս իմոյ մեռուցի:
Ջիւրո՞ղ ստեցից գրողին չեւ յայտնեցելոցն,
Թէ՛ Ջմոխիր որպէս հաց կերայ:
Ջիւրո՞ղ, որ ոչ միացուցի յիմոցս կրից կաթիլ մի պղտոր
Ընդ յստակ արտաւար աղբերց երգողին, ասեմ ընդ նմին,
Թէ՛ Ջըմպելի իմ արտասուաւք խառնեցի,
Եւ՝ Արտասուաւք իմովք զանկողինս իմ թացի:
Ձո՞րս ինձ գրեցից մեղաւք մահացեալս,
Յորժամ սիրողն Աստուծոյ ի բոլոր սրտէ՛
Ջյանցմունս նախնեացն իւր վարկանիցի,
Թէ՛ Մեղաք մեք ընդ հարս մեր, անաւրինեցաք եւ յանցեաք,-
Եւ որ ի վախճանն յանգի սաղմոս՝
Իրաւամբք առ իս, քան առ Իսրայէլ:
Որո՞վք յարգեցայց դասիլ ընդ բարիսն,
Յորժամ մարդկային հնարից այս դեղ պատուեցաւ,
Որ ոչ յիս գտաւ,
Ի գարշութենէ կերակրոց ի մահ սովեցեալք
Եւ յաճախութենէ ճգանց ի հոգւոց նուաղեալք,
Ըստ խորութեան ինքնաւրէն կրաւնից հրէից եւ հեթանոսաց:
Ջիւրո՞ղ արդարութիւն իմ մնայ յաւիտեանս,
Ձոր ոչ բնաւ իսկ կատարեցի:

Բ

Եւ զի մի՛ տաղտկացայց՝ յամեալ ի բանիս,
Ի համառաւտել գսոյն փութացայց:
Ջիւրո՞ղ ունիմ ասել ի տեղի բանիցն,
Ձոր աստուածաշունչ ձայնն նուագեաց արհնելոյն Ղաւթի,
Թէ՛ Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ:
Ջիւրո՞ղ ընդ սմին զմեծն քան զայս,
Թէ՛ Յամենայն ճանապարհէ չարաց արգելի զոտս իմ:
Ի՞բր ընդ եղեալս եւ զայն մատուցից,
Թէ՛ Ի սրտի իմում թաքուցի զբանս քո,
Որպէս զի մի՛ մեղայց քեզ:
Ո՞րպէս զունայնութեանցս, իբր զլրութեանց,
Ճառեցից ընդ պարս մաքրոց,
Թէ՛ Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ՝
Ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց:
Ջիւրո՞ղ զհեզոյն ճշմարտութիւն
Իմում ստութեանս մշտնջենական երդմնահարութիւն կարգեցից՝
Ուխտեալ ընդ հաւատարմին.
Երդուայ, զոր հաստատեցի, պահել զդատաստանս արդարութեան քոյ:
Ջիւրո՞ղ ինձ հրեշտակ մահագոյժ անհրաժեշտ վճռի՛
Ջբանին պատգամ կրկնեցից,
Թէ՛ Հեռի է ի մեղաւորաց փրկութիւն:

Ջիւրոյ չարս իսկապէս՝ զբարեացն գրեցից,
Որք ի տեառնէ առնուն զնոյն հատուցումն,
Չայս տուն յեյեղել,
Թէ՛ Բարի առնէ Տէր ուղղոց սրտից:
Ջիւրոյ զհամառաւտն փոխատրութիւն անաչառութեան
Վրիպեցելոյս՝ ինձ սահմանեցից,
Թէ՛ Չթիրեալսն յափշտակութեամբ տանի ընդ այնոսիկ,
Որ գործեն զանարեւոյնութիւն:
Ջիւրոյ զաստուածագգեստին պանծանս
Անաչեցելոյս՝ ինձ պատուաստեցից՝ ասել զնորայսն,
Թէ՛ Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, եւ ոչ զբաւսան աչք իմ,-
Եւ որ յետ սորին պատմին ասացեալքն:
Ջիւրոյ զանճառն քան զմարմին բան
Ի ցոյցս առից քաջալերութեան վիատելոց,
Ես՝ զանձ գեհեմին, ասել ընդ աւծեալն Աստուծոյ հոգւովն,
Թէ՛ Յառաջագոյն տեսեր, զի ոչ գոյ նենգութիւն ի լեզուի իմում,-
Ի սկզբնաւորն նախաձայնեալ սաղմոսիս
Մինչեւ ի լրումն աւարտման բանիս:
Ջիւրոյ դասակցութեանց դժնէից մարդոց համաբան
Այրս մահու եւ որդիս սատակման բարբառիմ զբարեշնորհին.
Ո՞չ ահա զատելիս քո, Տէր, ատեցի,-
Եւ զմնացուածն սորին կարգի:
Ջիւրոյ մեծաւն վստահութեամբ տաւնելի վեհին,
Անձն իմ, եւ դու աշխար աշխարհի,
Չանդատ քո ոգի յառաջ ընծայեալ,
Մեծացուցանես ընդ պսակելոյն,
Թէ՛ Փորձեա՛ զիս, Տէր, եւ տե՛ս,
Թէ՛ իցե՞ն անարեւոյնութիւնք ի ձեռս իմ,-
Եւ գլաւելուածն, որ զհետ սորին:
Ջիւրոյ, ես գոլով, եւ յայլոց աղաւթեմ ապրել՝
Յուսացելոցն յԱստուած ձայնակցեալ.
Պահեա՛ զիս, Տէր, ի ձեռաց մեղաւորի եւ ի մարդոյ չարէ:
Ջիւրոյ համբարձայց ընդ փառաւորեալն մաղթել Աստուծոյ,
Թէ՛ Դու ես յոյս եւ բաժն իմ յերկրին կենդանեաց:
Ջիւրոյ, իբր հանդիսացեալ ընդ ճգնաւորին,
Չմրցանակն յաղթանակի թագաւորին մատուցանելով,
Չառաւելեալն քան զաւրինակ աղերս աղաւթից,
Թէ՛ Ինձ սպասեն արդարք քո, մինչեւ հատուցես ինձ:

Գ

Բարեբանեալ է եւ այս իմաստ հոգեւոր
Եւ տէրունի գործոյն նմանի,
Որ զփորձիչն պատկառեցոյց,
Յորժամ զամենայն արհամարհեսցէ
Եւ զսկզբնապատճառն եղելոց միայն ընտրեսցէ՝
Ասելով, թէ՛ Երանի՜ ժողովրդեան, որոյ Տէր Աստուած է նոցա:
Մեծ է եւ այս բարձրութիւն շնորհի
Եւ զգուշական համարձակութիւն՝ լցեալ երանութեամբ,
Թէ՛ Սուրբք քո աւրհնեսցեն զքեզ:
Ըղծալի է եւ այս ընտանութիւն մերձաւորական հոգեւոր հաղորդութեան
ՅԱստուած յուսալ եւ ի նոյն արձանանալ,

Քանի սաղմոսին բերկրեալ,
Թէ՛ Ջկամն երկիւղածաց իւրոց առնէ՛ Տէր,-
Եւ զկարգ բանին կատարէ,
Մինչեւ զողբալին եւ զգուարձալին ազդեսցէ,
Թէ՛ Պահէ՛ Տէր զամենեսեան, որ սիրեն զնա,
Եւ զամենայն մեղաւորս սատակէ՛ Տէր,-
Ի գլուխս լրման գրոց նուագարանաց սաղմոսիս,
Իբր թէ՛ զաւրինակն իսկ եցոյց վերջին հատուցման արդարոց եւ մեղաւորաց:
Ջուզակցորդք են միմեանց եւ զկնի երգեցեալքս,
Ջի թէ՛ Ընդունի՛ զհեզս Տէր,
Եւ խոնարհ առնէ՛ զամբարտաւանս մինչեւ յերկիր,-
Ապա ինձ ո՞րքան եղկութիւնք կան առաջի:
Իսկ եթէ՛ Հաճի՛ Տէր ընդ ժողովուրդ սուրբ
Եւ բարձր առնէ՛ զհեզս ի փրկութեան,-
Ապա հերքեալս ի բարեմասնութեանց՝ ես ո՞ւր հաստատեցայց:
Իսկ եթէ՛ արհնելի է Աստուած ի սուրբս նորա տիրապէս,
Ապա աւտարս ես ի մաքրութեանց ընդ ո՞րս դասեցայց:
Իսկ եթէ՛ ի կանխերգիցն մերձ այսր եղից
Յիշատակարան ինձ կշտամբութեան,
Թէ՛ Սիրեցէ՛ք զՏէր, սուրբք նորա,
Ջի ստուգութիւն խնդրէ՛ Տէր
Եւ կրկին հատուցանէ՛ ամբարտաւանիցն,-
Ապա յորո՞ւմ գնդի ես գտայց
Չերեալս ի գաղտնեաց գտողին չարեաց:

Դ

Քանզի զոր արինակ տատանին տագնապաւ տերեւք տնկոց եղելին ծառոց,
Շարժեալք ի հողմոց ուժգին բախելոց՝ հոսեալք ի խոնարհ,
Այնպէս ջանացաւ ջարդել զընթացից իմոց վերարձակութիւն
Քաջաբեր ուղէշս՝ զյարմարեալս ձեռամբ անեղ մշակիդ:
Ջոր հաստատեցե՛ս՝ արմատացուցեալ վերստին դարձեալ
Նոր պտղաւորութեամբ անապականաւ
Յանդաստան կենաց խնամոց քոց կամացդ,
Ամենապարգեւ թագաւոր Քրիստոս, արհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԲ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Այլ արդ, ընդէ՞ր ոչ ի վերագրեցեալն սաղմոս նախաճառական
Եւ յայլ մարգարէիցն մասն ինչ յաւդեցից:
Քանզի զի՞նչ վայելումն իցէ կերակրոյն,
Եթէ անզգայեալ ցաւովք ուտիցեմ,
Եւ կամ զո՞ր շահ սաղմոսն ունիցի,
Եթէ ոչ ի միտ առնուցում:
Քանզի նզովեմ զիս ինքն ի նոսին, եւ ոչ իմանամ,

Լուացեալ լինիմ, եւ ոչ պայծառանամ,
Արեւու ծագեալ, եւ ոչ լուսաւորիմ,
Մեղր ճաշակեմ, եւ ոչ քաղցրանամ,
Ռետնիւ լնանիմ, եւ ոչ բժշկիմ,
Միշտ կանխեմ ի նոյն, եւ դատարկ երեւիմ,
Հանապազ ձաղիմ, եւ ոչ երբէք խրատիմ,
Ողոքիմ դարձեալ, եւ ոչ զգաստանամ:

Բ

Արդարեւ, մեղք եւ անաւրէնութիւնք իմ յիս,
Եւ ես մաշիմ ի նոսին, ըստ մարգարէին,
Որ ի դիմաց պարտաւորացն բանի,
Եւ տէրունական առակին հին տկոցն եւ նոր գինւոյն:
Վասն զի, թէ՛ Սատակին անաւրէնք եւ մեղաւորք ի միասին,
Ըստ Եսայեայ ձայնին,
Ապա եւ ինձ՝ դժնէիս նոյն բաժին հանդերձեալ պահի:
Քանզի ասեմ զսաղմոսն, թէ՛ Հատուցանէ այնոցիկ,
Որ առաւել առնեն զամբարտաւանութիւն,
Եւ կցորդեմ սմին զընթերցուածն,
Թէ՛ Աւր տեառն ի վերայ հպարտից եւ ամբարտաւանից:
Ասեմ, թէ՛ Աւտար եղեն մեղաւորք ի մաւրէ,-
Եւ որ ինչ կարգ սորին ցուցանէ,
Յարեմ առ սմին, թէ՛ Կործանեցին անաւրէնք երկրի,
Եւ՝ Ամբարիշտն բարձցի յերկրէ,
Եւ՝ Անիրաւք մերժեցին ի նմանէ:

Գ

Ո՛ղբք ինձ կարդացէք առ ձայնն,
Թէ՛ Ջոր արինակ վառի եղէզն ի կայծականց հրոյ,
Այնպէս այրեսցին մեղաւորք ի բորբոքեալ բոցոյն:
Լացէ՛ք առ սաղմոսն,
Թէ՛ Արկցե՛ս ի վերայ նոցա կայծակունս հրոյ:
Աշխա՛րիս պատմեցէք ի բանս աստուածեան վճռին՝
Մարգարէին ազդեցեալ՝
Թէ՛ ոչ կամիցիք լսել ինձ, սուր կերիցէ զձեզ:
Կոծեցարո՛ւք առ սաղմոսն,
Թէ՛ Մահ հովուեսցէ զնոսա:
Աղի արտասո՛ւս ողորմ հառաչմամբ ընդ հեծութիւնս իմ յարմարեցէք,
Յորժամ բարձրեալն ընդ Իսրայէլի եւ ինձ ասացէ բանիւ սաղմոսին,
Թէ՛ Ժողովուրդ իմ ոչ լուաւ ձայնի իմում:
Աւա՛ղ կարդացէք թշուառացելոյս,
Յորժամ այլ մարգարէ զնոյնս դիցէ.
Վա՛յ նոցա, զի վազեցին զինեւ:
Բարբա՛ռ փողեցէք ի սիրտ մղձկեալ նոր աղաղակի,
Յորժամ տեսանողն, Աստուծով ամաչեցուցեալ,
Զիս կշտամբեսցէ ընդ ապարասան տանն Յակոբայ.
Տեսէ՛ք, արհամարհոտք, զարմացարո՛ւք եւ եղծարո՛ւք:

Դ

Այլ դարձուցե՛ս եւ ամփոփեցե՛ս
Ջբարձրացեալ զսուր բարկութեան ահաւորիդ սպառնալեաց
Ի սարտուցելոյս յերեսաց մեծիդ
Եւ, խնամովք աջոյդ բարեբաշխութեան առ իս ժամանեալ,
Աւժո՛ւմն կենաց պարգեւատրեսցես քո աղաչողիս:
Եւ քեզ փա~ռք յերկինս ի բարձունս,
Եւ ի մահացուաց՝ յերկիր ի խոնարհ,
Ի սահմանս բոլոր ազանց եւ յամենայն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԳ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարերար եւ բազմագութ, մարդասէր եւ երկայնամիտ, միայն թագաւոր,
Ընդ Հաւր քում պատուեալ եւ աւրինաբանեալ տէր ամենայնի,
Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, անպատճառդ միշտ իմում կորստեան,
Որ ամենեւին անփորձ ես ի չարեաց,
Որ ոչ կամիս զմահ մեղաւորի,
Որ փրկութիւն են ի քոց կամաց ընծայեցուցեալ,
Որ դարձուցանես զմտրիկ մեղաց ի յաւդ քաւութեան,
Որ զհուր բարկութեան յանձրեւ փոխարկես,
Որ զյետնեալ զկինն ի բարեաց՝ կրկնակի գոյիւ նահանջեր
Երկեակ բնութիւն ի նոյն արձանի՝
Ո՛չ իսկապէս ընդ անպարտսն եւ ո՛չ համայն ընդ պատժաւորսն:
Որ զլուծութիւն ծովուն սահանաց
Իբր զկարկառս քարանց կառուցեալ յեղանակեցեր:
Որ զկարծրանիւթ վէմն անապատին
Ի վիժակս վտակաց հոսեալ բղխեցեր:
Որ զՅորդանանու ջրոյն սրաշարժ վայրեկութիւն
Հրաշաւոր անդրադարձութեամբ ի յետնորդս հեթանոսաց
Լուացումն աւազանին ի թիկունս առաքեցեր:
Որ զպատուաստեալ պարիսպն Երիքովի,
Յաւրինակ կործանման բռնութեանն սատանայի,
Իբր զթեթեւութիւն յարդի ցնդեցեր:
Որ զվնասակար ջուր նորին, ի յառակ այլայլութեան
Առ ի բարին փոխարկութեան՝ քանանացւոցն փրկութեան,
Խորհրդական աղին համեմեալ՝ անուշեցեր:
Որ զմեռային դառնութիւն իբր զմտաց անհաւանութիւն,
Կենացն փայտիւ ի քեզ յարմարեալ՝ պիտանի արարեր:
Որ զառեալն ի գետոյն,
Ի գծագրութիւն անսահմանդ քո հրամանի
Անորակիդ գունակութեան,
Ի նոր երանգ բոսորային մածեր արիւն ի ցամաքի:
Որ զանկենդան ցուպ գաւազանին,
Ի կերպառութիւն առ ի զքոյդ մերովս նկարագրիլ,
Այլ եւ յաւտարազնիցն ընտրութիւն,
Ի տիպն ապաթոյն կերպիւ վիշապի նմանեալ ցուցեր:

Որ գերջանիկ ձեռն աջոյն Մովսէսի, ի ցոյց տեսութեան
Ապագայիցն հրաշից մարդեղութեանդ քոյ, բարձրեալ,
Եւ քեւ՝ ախտաւոր մարմնոյս մաքուր լինելոյ,
Անփոփոխ փոխատրութեամբ կրկին գուշակեցեր:
Որ յայսքանեացս շրջադրութիւն
Բարեխնամապէս արուեստի սիրոյ
Ջանակնկալն գիւտ մեղաւորաց կորստականաց
Նշանակեցեր, աւրինեալ ամենագութ:

Բ

Որ բուսուցանես յերկրէ դալարի՝ զմեռեալն յանշնչականէն,
Որ զանշարժն իբր զընթացող կառավարես,
Որ յանարգ արգանդէ կոչես քեզ պատկերակիցս,
Որ տաս պատանեկաց աղաւրիս ըմբոշխնելիս,
Որ յայտս մաքուրս հերս ընծայես,
Որ զսաղարթ սեւութեան վարսից ի ձեան կերպարան զարմանագործես՝
Ցուցեալ, թէ առ ամենայն սահման հեռաւորական յաղթող ես, հզաւր:
Որ փոփոխես զշրթունս բնաւորականս,
Ըստ բանին Յոբայ, ի կամս հաւատարիմս,
Որ սասանես զերկիր եւ զսիւնս նորին ի հիմանց՝
Նշանակեալ հաստուածին գոյիւ,
Թէ դու միայն մնաս անկորնչելի:
Որ հոլովես զտարերս՝ իբրեւ զանցաւորս
Եւ դարձեալ ի նոյնն կապես՝ իբրեւ զյարակայս՝
Յայտ արարեալ, թէ եւ առ մեղաց բազմութիւն
Դիրապէս ունել կամ թողուլ դոյնապէս զաւրեսցես:
Որ զարուսեկին անզգայ էութիւն իբր երասանաւ իմն դաստիարակես՝
Երեւեցուցեալ այնր իրի կերպիւ, թէ զբնութեանս չար դիմեցումն
Յորժամ եւ կամիս՝ հանդարտ առնիցես:
Որ զանբարբառ բոլորակ լուսնին կարգես ունայնս եւ պատարունս՝
Լուսաւորեալ զպատճառն առ աւետիս տեսողաց,
Թէ ի նուագութենէ բարեաց զպարտաւորս մարմին
Դու ածես ի լրութիւն առաջնաստեղծ հարստութեանն:
Որ զպատկերս անխաւս աստեղաց,
Իբր զդասակս դոյզն հաւտից, տրոհես եւ ժողովես՝
Յոյս իմն կենաց առ այս խորհրդաբերեալ, քաղցրահայեաց տեսութիւն,
Թէ եւ անաղաչաւորաց լեզուաց կարողապէս բաւես ողորմել:

Գ

Որ ի մէջ մահու եւ կենաց շաւիղ վստահութեան ուղղես ի ծովու՝
Վկայութիւն եղեալ հաւաստի, թէ եւ յանկասկածաւորն վայրի
Քեւ պաշտպանիմք անգայթակղելի:
Որ իբր զջուր կաթսայից ի հրոյ եռացեալ,
Որպէս զմեղաց մրրիկ պղտորեալ՝ բանիւ կամաց քոց խափուցանես:
Որ հայիս յերկիր եւ տատանես զսա,
Զի անբանիւն զմտաւորս զգաստացուցանես:
Որ իբր զակատ մի անծուկ նաւի ի վերայ շարժութեան ալեաց՝
Ջանբաւ թանձրութիւն գետնոյս դղորդես,
Որով ծանուցեալ լինիս ամենից հաստուածոց, թէ իցես աներկբայելի:
Որ ի բան քո զաւրեղ հիմնացեալ ունիս զամենայն,

Որ սերմանես զարտաշնչացեալ մարմինս յերկրի
Եւ զնոյն անկորուստ պահեալ՝ կրկին կենդանածնես:
Որ ապականացուս աւանդեալ՝ անեղծս ստանաս,
Որ ընդ մահացու նիւթոյս զնշխարն կենաց խառնես,
Որ հրամանաւ ակնարկութեան ի խուն վայրկենի կազմեցեր,
Պատրաստ կացուցեր զանզարդութիւն ամենից եղանակաց:
Քո է զաւրութիւն եւ կարողութիւն,
Որ շրջանակես զժամանակս ամաց հոլովման աւուրց
Յայլ նմանութիւն բարեպատեհ տեսողութեան:
Որ կարդաս զանմռունչսն՝ իբր զկենդանիս,
Որ ազդես միայն, եւ նոքա ընթանան,
Որ միայն հենուս, անկանես անճառ արուեստիւ
Հնարագիտութեան՝ մէզ եւ առաւաւտ:
Որ յետ նախակարգ յարինուածոյն առաջնաստեղծ լինելութեանն
Արարեր զփառաւորեալսն մեծամեծս հրաշակերտիցն հանդիսից,
Ըստ Գրոյն երջանկութեան կանխահիացն զարմացման,
Այլ իմն գոյացութիւն տաւնելի տեսակի
Անեղծ աշխարհագործութեան եւս քան զսոյն՝
Ի մարդանալդ քո, որոց ոչ գոյ թիւ:

Դ

Որ ահա զվնասն մեր քեզ գրեցեր,
Որ զարդարութիւնն քո մեզ շնորհեցեր,
Որ ընդ քեզ կրեցեր զհաշտութեանն մերում փրկանակ,
Որ ոչ երբէք լքանիս յողորմութենէ,-
Դարձո՛ զամբարշտեալս ի պաշտաւն բարի երկիւղի,
Զթմբրեալս՝ ի զգաստութիւն արթնութեան սրտի,
Զանմաքուրս՝ ի սրբութիւն պայծառութեան կերպարանի,
Զբազմաբիծս՝ յանբծութիւն հանդարտական սուրբ պատկերի,
Զբեկեալս՝ յողջութիւն, որ ի դիպմանց ոչ խորտակի,
Զլացեալս՝ ի խնդութիւն զուարթութեան անտխրելի,
Զյուսահատեալս՝ ի սէր միաւորիչ անքակտելի,
Զամաչեցեալս՝ ի վստահութիւն հաստատութեան անշարժելի,
Զխաւարեալս՝ ի լոյս երանութեան անմեկնելի,
Զմահու գերեալս՝ ի կեանս, որ ընդ եղծմամբ ոչ անկանի,
Զի փառաւորեսցի անուն քո, Յիսուս,
Խոստովանեալ յամենայնի ընդ Հաւր եւ ընդ Հոգւոյդ Սրբոյ,
Ի բարձունս երկնի եւ ի ստորեւս երկրի
Եւ ի բնակիչս նոցա յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԴ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, առ ամենայն բան յամենայնի ուղիղ ես, Աստուած,
Իրաւամբք դատիս, արդարութեամբ կշռես,

Ճշմարտութեամբ չափես, արհնութեամբ հետեւիս,
Բարուք ընթանաս, ստուգութիւն սիրես,
Յստակութիւն կամիս, լուսաւորութիւն համբուրես,
Փորձիւ յանդիմանես, երկայնմտութեամբ քննես,
Ոչ ունիս նենգութիւն եւ ոչ գոռոզութիւն,
Այլ ամենեւին հեզութիւն, հանդարտութիւն եւ ողորմութիւն:

Բ

Արդարացար վերին իմաստութիւն անայլայլական Հաւրդ հանճարոյ՝
Կրկին վկայեալ անզեղջ գովեստիւ յորդեգրեցելոցն շնորհաւք,
Ըստ բանին սրբութեան, որ Աւետարանաւն կենաց ի քէն ընկալաք,
Որ ո՛չ ի կոծելն ողբացի եւ ո՛չ ի փողելն կաքաւեցի:
Ասացեր անարիմիս, թէ՛ Մի՛ անարիմիր,
Եւ ես ի նոյն չարիս պնդեցայ,
Մեղաւորիս, թէ՛ Մի՛ ամբառնար եղջիւր ի բարձունս,
Եւ ես զընդդէմսն քեզ գործեցի
Եւ ոչ զգացի երբէք զառաձեալս,
Թէ ի ձեռին քո են եղջիւրք արքայութեան հպարտից ամբարձելոց
Խոնարհեցուցանել եւ բարձրացուցանել,
Ըստ Ամբակումայ, Դաւթի եւ Ջաքարիայ:
Արհնութիւն ինձ կամեցար, ողորմած,
Եւ ես՝ անիծեալս մեծ տարագրութեամբ,
Խոտորեցայ յարժանին ինձ մասն,
Սիրեցի բարկութիւն եւ ոչ բարութիւն,
Շաւշափեցի, ըստ Գրոյն, զխաւար եւ ոչ զլոյս,
Կենդանի ձայնիդ քո, գթած, ապառունս պատասխանեցի:
Ջորդնն անմահ ասացեր բանիւ Եսայեայ,
Եւ զհուրն՝ անշէջ, եւ զկշտամբութիւնն՝ անվախճան,
Եւ զտեղին՝ յաւիտենից, եւ զաւրինակ նմին՝ սոսկալի,
Եւ ես ո՛չ իմացայ, ըստ սաղմոսողին, եւ ո՛չ մտառեցի,
Այլ ի մռայլ մտաւորական կուրութեան գնացի:

Գ

Յուցեր մարգարէիւն, թէ՛ Ջաւրհնութիւն ստասցի, որ զաւրէնս դնէ,
Եւ ես համառաւտել զնոյն փութացայ:
Արձան հոգեւոր վիմի գրեալ մատամբ քո, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
ԶԴաւիթ իւրովքն բանիւք կանգնեցեր՝
Ասելովն ինքեան ընտրութեամբ առ սոյն,
Թէ՛ Պահեցի զաւրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան,
Անդրադարձութեամբ բանին միջնորդեալ զկրկին հաստատութիւնն,
Թէ՛ Եւ յաւիտեանս յաւիտենից,
Ընդ որս եւ զտորին նմանիս պարժանաց առ իմս խրախոյս,-
Եւ ոչ զկծեցայ:
Ճեպեցայ ի տաւնս Բահադու եւ ոչ Աստուծոյ,
Ի յերկուս հետս երկմտութեան կրկին կաղացի՝
Կասեալ ի բարեաց, ըստ երգիծանելոյն Հեղիու:
Ունիմ զՄովսէս իւրովքն արինաւք, եկեալ ի մեռելոց,
Եւ զտառս մարգարէիցն՝ գրեալ ի յոգի,
Եւ զմատեանս առաքելոցն՝ ընդ մտացս մատն յեռեալ,
Եւ զտէրդ հասարակաց՝ կտակաւն աւետեաց,

Յարուցեալ ի թաղմանէ անթիւ ննջեցելովք,-
Եւ անհաւատագոյն, քան զինգեսին եղբայրակցութիւնս այնր մեծատան,
Որ է առակ իմն յարմարական՝
Նմանեալ զգայականացն մասանց անողորմիցն յղփացելոց,
Մնացի իբրեւ զսալ դարբնաց՝ անընդոստ,
Յամառեալ, քարացեալ սրտիւ,
Որպէս աւրինակն է Բելիարայ,-
Եւ ոչ ապաշխարեցի:

Դ

Այլ ազդեալ՝ վերստին առ սոյն կերպարան լքեալ կրկին ողորմութիւն,
Բարի, ահաւոր, մարդասէր, խնամակալ,
Կենդանի, սուրբ, լուսաւոր եւ անվախճան թագաւոր,
Ջաւրութեամբ պանծալի խաչիդ խորհրդոյ
Ի կարծրացեալս մեղաւք անբեր անդաստան՝
Երկամանցս յիմարութեան եւ անպտուղ սրտիս լքութեան,
Ջի առեալ նպաստ աւժանդակութեան ի գթութենէ կամաց ամենակալիդ՝
Որոտացէ, բղխեսցէ հոգիս՝ ընծայեալ աչաց վշտագնեցելոյս
Վտակս արտասուաց արբուցանողաց,
Ինձ՝ ի փրկութիւն եւ ի մաքրութիւն,
Եւ քեզ՝ ի հաճութիւն ընդունելութեան,
Ամենապարգեւ տէրդ բոլորից, փառաւորեալդ յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԼՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ես՝ նախնիս ամբարշտաց,
Գլուխս մեղաւորաց, պետս անիրաւաց,
Առաջինս պարտաւորաց, պատկերս յանցաւորաց,
Ատտիկեցիս ըստ վատթարութեան, այլ ոչ ըստ բարեբաստութեան,
Ահա զանճառիցն իմոց ճառեցի,
Չպատկառելիսն խայտառակեցի,
Չգաղտնիսն հրապարակեցի,
Չծածուկսն յայտնեցի,
Չթաքուցեալսն ցուցի,
Չամփոփեալսն տարածեցի,
Չդառնութեանս մաղձ ժայթքեցի,
Չգործակցութիւն չարին մատնեցի,
Չամբարեալ թարախ վիրիս քամեցի,
Չխորս պարտեաց իմոց ծանուցի,
Չպատրուակն կեղծեաց առի,
Չքող տգեղութեանն վերացուցի,
Չամաւթալեացն զգեստ մերկացուցի,
Չգարշելիսն յանդիմանեցի,
Չմրուրն մահու փսխեցի,

Չպալարս հոգւոյս խածուածոց քահանայապետիդ Քրիստոսի բացի:
Յանձինս վտանգ ոչ անխայեցի,
Մարմնոյս սիրոյ ոչ աչառեցի,
Չարմատն հնութեան տեսիլ արարի,
Բնութեանս կարեաց ոչ ողորմեցայ,
Չմիաբանութեանն կապ խզեցի,
Չղղեակ սրտիս Քանդեցի,
Ընդ կամացս որսոյ, իբր ընդ դարանակալի մահու, կռուեցայ,
Չպահեստ անյայտիցն արտաքս հանի,
Չմթերիցն գանձ մեծին գուշակեցի,
Չդատախազն դատաւորին հանդէպ կացուցի,
Չապառնեացն փորձ այժմէն իսկ գտի,
Չդաշն կործանողին կտրեցի,
Չուխտն խաբողին ցրուեցի,
Չկատարած մարտին յաղթութեան ի քեզ, Տէր Յիսուս, ապաստանեցի,
Չպատերազմին խուճբ գրգռեցի,
Չդիմադրութիւն դիմեցմանն՝ բանիդ Աստուծոյ յուսացայ,
Չխաւարասիրացն փաղանգ լուսեղինացն զինուց սաղրեցի:

Բ

Եւ արդ, ստեղծիչդ ամենայն եղելոց Քրիստոս,
Որդի բարձրեալդ Աստուծոյ,
Չաստէն դսրովեալս յայսպիսեաց բանից
Եւ զհարուածեալս յայսքանեաց գանից
Մի՛ կշտամբեցես կրկնակի դատել ի մեծի աւուրն:
Ահա, հզաւր, անքնին, անճառ, բարերար թագաւոր անմահ,
Առ այս կերպ պատկառանաց ինքնապարսաւս խոնարհութեան,
Որ ինձէն զանձն մեծաւ ձաղանաւք յոգի դատեցի,
Լի՛ց նուագաւք այսր մատենի
Անարգանաւք ամաւթոյ զդէմսն սատանայի,
Եւ զերեսս կերպի պատկառեցելոյս նշանաւ խաչիդ զաւրացո՛ւ:
Միասցի՛ կնիքդ լուսոյ ի գեղ տեսակիս,
Ամրութեանդ նշան հաստատեսցի՛ ի տիպ դիտակիս,
Երեւակ կենացդ փայտի ձեւացի՛ ի պատկեր այտիս,
Արուեստդ հրաշից ի ճակատիս շո՛ւք նշանակեսցի:
Մի՛ այլայլեսցի յինէն դրոշմդ լուսապաճոյճ,
Մի՛ բարձցի ի տեսանելեացս բբաց ճաճանչդ աւրհնութեան,
Մի՛ մերժեսցի ի գլխոյս առեաւատչեայդ վստահութեան,
Մի՛ սասանեսցի ի բերանոյս ամրութեան սեմոց փառք տեառնագրութեանդ:
Պահպանակդ երկրպագելի ի զգայարան սրտի՛ս միասցի՛,
Չորիցս նիւթոց իմոյս գոյութեան քառաթելիդ նշո՛յլ ազդեսցէ,
Ձեռինս կարկառման փրկչիդ իշխանութի՛ւն աւժանդակեսցէ,
Մատուցման հաստուածոյ մատինս խորհրդարա՛նդ
Համարձակութեան բարեգործեսցէ:

Գ

Ի մեկնելս իմում մի՛ հեռացի սրբութիւնդ,
Մի՛ լքցի պատիւս ի պատիլն պարտաւորիս,
Մի՛ մերժեսցի ի յոգւոյս անդաւաճանելիդ փրկութիւն
Մի՛ ջնջեսցին գիծք կենդանատուիդ ի քո գրեցեալս շնչոյ,

Մի՛ եղծցի նկարումն արեան գաւրութեան ի տիրատիպ խորանէս,
Ընդ ի՛ս բնակեցցէ յիմում գերեզմանին:
Ի ծորել մարմնոյս թշուառի աւծումն շնորհիդ առ ի՛ս պահեսցի,
Ի նորոգութեանն աւուր սովա՛ւ հանդիպեցայց փառաց փեսայիդ,
Ի քոյո՛ց այտի ծանուցայց,
Քոյո՛վքդ վաստակաւք պճնեցայց,
Երախտեա՛ւք մեծիդ յարգեցայց,
Աւագանի՛ն զգեստի պերճացայց՝ քաւեալ ողորմութեամբ:
Մատո՛, բարեգութ, զվերարկուդ անապականութեան
Տաժանեցեալս մեղաւք մարմնոյս
Մի՛ յարիցէ ընդ քոյս՝ բանսարկութիւն,
Հնացուցիչ հոգւոյս վատնեցի՛,
Խաւարաբնակացն պատիրք մի՛ ընդ իս վերերեւեսցին:
Աւրհնեցի՛ անուամբ քո, գթած, վիհն իմ հանգստեան,
Ողորմութեա՛մբ քո լցցի գութն իմ գերութեան,
Ընդարձակեցի՛ քեւ ինձ տեղին թշուառութեան,
Անդո՛րր եղիցի, խնամող, ինձ բանտն բարկութեան,
Սնուսցէ՛ զիս առ յաճումն արգանդն մթութեան,
Յուսո՛վ քո շտեմարանեցէ զիս յարկն այն անձկութեան:
Ձեռա՛մբ քո պահեցայց ի խշտին տարտամութեան,
Թեւաւք քո ընկալայց ի տունն տագնապի,
Դու, գովեալ, ընդ իս ի սենեակն վտանգի:
Աւա՜ղս ինձ աստանաւր ի թիւս հազարաց,
Զի որ երբեմն էի վերնային, եւ այժմ՝ անդնդային,
Երբեմն՝ տաւնելի, եւ այժմ՝ աշխարելի:

Դ

Այլ եւ արդ կրկին դու աւրհնեալ ի բոլորից գոյից՝
Յերկայնոց եւ ի ստորնայնոց
Եւ ի սանդարամետականաց մեռելոց,
Անպարտականդ այս տարագրութեան,
Ե՛ս վրիպեցայ, ե՛ս աւտարացայ,
Ե՛ս յիմարեցայ, պարտեցայ եւ խոտան գտայ,
Ե՛ս լքայ, կասեցայ եւ կործանեցայ,
Ե՛ս մոլորեցայ, ե՛ս մատնեցայ, ե՛ս մերժեցայ,
Ե՛ս խորթացայ, գերեցայ եւ գայթակղեցեայ,
Ե՛ս նզովեցայ, ե՛ս թշուառացայ, արբեցայ եւ վատթարացայ,
Ե՛ս ընկլուզայ, ե՛ս խաբեցայ, ե՛ս անաւրիհնեցայ,
Ե՛ս ապականեցայ, մահացայ եւ իսպառ եղծայ:
Չիք քո առ այս ինչ մատն չարի,
Որ ես միայն անփոփոխ բարի:

Ե

Արդ, կամք քո յիս՝ եւ խաւարն ինձ ճառագայթ,
Ճրագ յուսոյ քո անդ՝ եւ գիշերն վաղորդայն,
Մարմնոյ քոյ հաղորդեալ՝ եւ յամաւթոյն կարծեաց ապրեալ:
Իսկ ես ոչ գրեմ զանձն իմ կենդանի՝
Վասն անփախչելի վախճանին,
Դարձեալ զի ոչ վարկանիմ կորուսեալ՝
Վասն աներկեւան նորոգմանն:

Որ եւ փակեալ համարիմ ինձ զելս կենացդ՝
Վասն անքաւելեացն պարտեաց,
Դարձեալ բացեալ ինձ զդրախտն՝
Վասն փրկութեանն աւետեաց,
Քանզի ոչ այնքան վիատութեանն զոյժ տագնապէ,
Որչափ փրկութեանդ քաջալերեալ՝ ձեռն կարկառէ:
Արդ, տո՛ւր, Տէր, տո՛ւր ողորմութիւն՝
Առ ամենայն ձայն զոհաբանեալ, արհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԶ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Արդ, որ ոք եւ առցէ զայս դեղ մաղթանաց
Այսր մատենի պարկեշտականի՝ պաղատիլ սովաւ,
Եթէ ի մեղաւորաց իցէ մատուցեալն,
Եղէ՛ց եւ ես իմովս բանիւ կցորդեալ նմա,
Իսկ եթէ յարդարոց գուցէ յառաջեալն,
Գտա՛յց եւ ես սովիմբ ընդ նմին ողորմեալ նովաւ:
Ապա թէ երջանկասցի այնպիսին ինքեամբ՝
Ինձ միայնոյ գրեալ զեղկութիւնն,
Եւ ես ինձէ՛ն վկայեմ այսմիկ:
Բայց յիշեսցէ՛ նա զՍողոմոն եւ զբանս նորին հոգեշունչս,
Թէ՛ Ո՞վ ոք վստահասցի սիրտ սուրբ ունել,
Եւ կամ ո՞վ պարծեսցի մաքուր լինել ի մեղաց:
Եւ զի ո՛չ յարեաւ մարդ երկրածին, ազատեալ ի պատասխանեաց,
Եւ ո՛չ ընտիր ինքնարշաւ վազիւքն,
Եւ ո՛չ թէ՛ եւ ի թռիչս ամբարձման թւոց բերիցի,
Առ որ զգոյշ լինիցի՝ կրկին երկուցեալ
Ի վիմին իսկ հաստատութեան, ուսեալ ի Պաւղոսէ.
Գուցէ անկեալ ի յերկիր՝
Սահմանողի այսմ կանոնի իրաւադատի կշռեալ նմանեսցի:
Այլ առցէ՛ զայս կշտամբութիւն մաքուրն՝ նիւթ պսակաց՝
Առ ի շիջանել անընտրողաբար յանձեռնհասն բարձրութենէ,
Եւ պատժապարտն՝ առիթ ազատութեան,
Որով ամբարձեալ ի կործանմանէ
Հոգեւորական մահուն՝ ապրեսցի՛ յուսով:
Իսկ ինձ եղիցի պատգամս այս բանի
Արձան փորագրեալ՝ ամենեւին անեղծանելի,
Որ փոխանակ իմոյ եղկելոյս անձին մահացուի՝
Անդադար հնչմամբ հեծութեան լալոյ
Առանց լռելոյ միշտ աղաղակէ:
Լիցի՛ եւ ոսկերացս քակտեցելոց
Ի հողապատեան շիրիմ վերարկուին
Անմռունչ ձայնիւ զայս խոստովանել,
Հասցէ՛ եւ մարմնոյս ի հող լուծելոյ
Բարբառով իմն անազդելեաւ ծածկատեսիդ զսոյն պաղատիլ:

Բ

Տէր գթութեանց, աղբիւր ողորմութեանց, պարգեւք բարութեանց,
 Որդի բարձրելոյ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Ողորմեա՛, խնայեա՛, մարդասիրեա՛,
 Նայեա՛ ի վտանգս, ակնարկեա՛ ի բեկութիւնս,
 Խոնարհեա՛ց ի թշուառութիւնս,
 Տե՛ս ի տարակոյս անձեռնհաս տազնապիս,
 Հասի՛ր հաղորդել կորստականս կարեաց:
 Շաւշափեա՛ բժշկապէս զամենաթշուառ ախտաւորութիւնս,
 Ո՛ւնկն մատուցես քաղցրութեամբ ողորմագին հեծութեանս,
 Լո՛ւր ի խորոցն անդնդոց մահուն գերեզմանի՝ անմռնչելի հառաչմանս,
 Մտցէ՛ յականջս ամենալուր լսելեացդ
 Ձայն պաղատանաց վատնեալ անդամոցս:
 Եւ վասն զի գրաւական կենդանութեանս անապական է,
 Անփոփոխ լիցի եւ սիրոյդ քո գթութիւն,
 Կցո՛րդ լեր հեզութեամբ տաժանաւորս տկարութեան:
 Մեռեալ պատկերիս մի՛ ոխս պահեսցես,
 Ընդ անշունչ կերպարանիս մի՛ ի դատ քննութեան մտցես,
 Մահու տանջեցելոյս մի՛ հարուածս յաւելցես,
 Ընդ բեկեալ խեցեղէն անաւթոյս մի՛ ուժգնութեամբ մարտիցես,
 Վճռաւ կոշկոճելոյս մի բարկութիւն կրկնեսցես,
 Կործանեալ շինուածոյս մի՛ պատուհաս մատուցես,
 Շանս սպանելոյ մի՛ քարինս արձակեսցես,
 Լուոյս ջախջախելոյ մի՛ սաստիկս որոտասցես,
 Հողոյս անպատուելոյ մի՛ իբր ամբարհաւաճի ուժգինս մռնչեսցես,
 Չմոխիրս մերժելի մի՛ ի դատ ընտրութեան կոչեսցես,
 Չփոշիս ցնդելի մի՛ իբր զքո դիմամարտ գտցես,
 Չտիղմս տաղտկալի մի՛ իբր զոսոխ վարկանիցիս,
 Չգարշութիւնս անգոսնելի մի՛ իբր զբռնամարտիկ վանեսցես,
 Չխէթս ի բաց ընկենլի մի՛ նիւթ գեհենին պահեսցես,
 Չայսքանեաց բազմապատիկ բանից կշտամբեալս
 Մի՛ վերստին յանդիմանեսցես:

Դ

Այս ամենաթշուառ եւ խաւարարգել շիրմին են ահա
 Սրտաբեկ եւ յոգնաթախիծ արգահատութիւնք,
 Հաստատեսցէ՛ արհնեալդ քո բան անփոփոխական լինել՝
 Ըստ սրտի արգահատելոյս:
 Քանզի եւ այժմ մինչ կենդանեաւքս խաւսիմ՝
 Մեռեալ եմ անհասիդ,
 Որպէս ի կորուստ մահուն սատակման՝
 Ամենագաւրիդ հրամանի անեղծ եմ հաւատովքս:
 Արդ, աղաչեմ զքեզ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
 Հայեա՛ց յիս ողորմութեամբ
 Եւ մի՛ թողացուցես լինել տնակից ինձ Բելիարայ,
 Եւ զմահազեկոյց տապանին ազդումն
 Անկենդանաւորն թնդման թշուառն թաղման՝
 Աղաղակ ծայնի հառաչման լալեաց քեզ հաշտեցուցչաց,
 Յարգեսցե՛ս լսել, միայն բարեգործ,
 Հոգեսէր, հզաւր, մարդասէր,

Եւ հոգիդ քո բարի բնակեցէ՛ ընդ իս՝
Լոյս առնելով ինձ ի խաւարին:
Մնասցէ՛ն ընդ իս կենարար քո կրից պաշտեցեալ մասունք,
Զի իբր զաւանդ գանձու զիս պահեալ ի քեզ՝
Կենա՛ց նորոգման ընծայեցուցեն:
Աւճա՛ռք անվատնելի զինուց ինձ պատկանեցին,
Ընդ իս յարակայեալ քարինք պարսից հոգեւոր հնարից՝
Զչարին հալածել զգունդ,
Մարտն, որ առ իս, քե՛ւ, Տէր, վանեցի:
Զի թէ յարիցէ ի վերայ իմ պատերազմել,
Տեսեալ զքաղաքն ունայն ի զաւրաց,
Եւ զազդողականացն գործի՝ ապաճայն,
Զքեզ, Տէր, ունիմ մշտնջենաւոր եւ աննիրիելի պահապան:

Ե

Զի եթէ այժմ իսկ կանխաւ արագեալ յառաջ, քան զաւրն կատարածի,
Եւ անշաւիղ արգելան ինձ պատրաստեցէ,
Առաքե՛մ զաղաթսն տէրունականս նմին գան մահու,
Եթէ ի վայր զիս հնարի կործանել՝
Զծնրադրութի՛ւն արարչին:
Եթէ ի մոխիր երկրի թաւալեալ ձեռն բերիցէ,
Երեսա՛ցն Աստուծոյ ի նոյն մածուցումն զնա հերքեցէ:
Եթէ վաստակս ինձ ցաւոց նիւթեցէ,
Քրտո՛ւնքն յուռթի արեամբն զանգեալ
Փրկչին աշխարհի զնա խուեցէ:
Եթէ յընթացից բարեաց զշունչ իմ պատանդեցէ,
Կապա՛նք ամենաստեղծին զիս արծակեցէ:
Եթէ յուրացութիւն պարգեւաց լուսոյն բռնադատեցէ,
Հայիոյութեա՛նն համբերութիւն յաստուածամարտիցն՝
Զնոսին ընդ նոյն կարկեցէ:
Եթէ հարուածս նետից գաղտնածիզ զինուց ինձ արծակեցէ,
Կա՛րթ հնարից աղեղան փառաց Հաւրն կապարճից նմին պատահեցէ:
Եթէ քողով լուսոյ խաւարականի մտանել ընդ աչս անամաւթեցի,
Կռփո՛ւմն զլխոյն ձորձով պատեցեալ լրմանն ամենից զնա տանջեցէ:
Եթէ մոլեցի զվստահութիւն ձեռինս կապել,
Եղէզն, մատուցեալ ի յաջ գոյացուցչին,
Զնա չարչարեալ ըմբերանեցէ:
Եթէ ձաղանաւք այպանման զիս կատակեցէ,
Տանե՛լն ծաղու ամենազաւրին զնա հենգնեցէ:
Եթէ բժժանաւք ինչ յուռթից կախարդել խորամանկեցէ,
Ապտա՛կն դիմաց հզաւրին Աստուծոյ
Զնա սաստկապէս ամաչեցուցէ:
Եթէ ի մուտս գիշերային մթութեան
Խաւարու խաբէութեան լկնեալ մարտիցէ,
Ի ճառագայթի՛ց լուսոյ երեւման քո, Տէր, խայտառակեցի:
Եթէ ի միջաւրէական տապոյ փորձութեանցն
Արեգակնակէզ վատնիչ խորշակին
Զիս ի յարմարոց խախտել կարծիցէ,
Ի զաւրութենէ՛ նշանիդ լուսոյ խլեալ զաւսասցի:
Եթէ ի փչմանն շնորիէ ունայն զիս առնել հնարաւորեցի,

Թո՛ւքն, զոր ընկալաւ տէրն քերոբէից ընդ մեղաւորիս,
Ձնա պատկառեցուցէ:

Զ

Եթէ ժանիք ծախողք ինձ ցուցանիցէ,
Լռութի՛ւն երկնաւորին բերանոյ զնա պապանձեցուցէ:
Եթէ խածնունս աղուականս հոգւոյս ազդեսցէ,
Բուեռա՛ցն հարմունք հաստողին բնաւից զնա կսկծեցուցէ:
Եթէ յընթացս անիրաւութեան խորհրդոց զիս մոլորեցուցէ,
Սեւե՛ռք ոտից անհասանելոյն զնա կապեսցէ:
Եթէ հրապոյրս ինձ դժնեայս արբուցէ,
Քացա՛խն ընդ լեղւոյն խառնեալ ի յարբումն բարերարին
Ձնա դառնացուցէ:
Եթէ առաջին ճաշակմամբ փայտին զիս գտցէ,
Սոսկալի խորհրդով խաչին ըմբռնեալ՝ իսպա՛ռ պարտաւորեսցի:
Եթէ ընդվզել ընդդէմ հնազանդութեան
Տեառն հրամանի զանձն իմ ուսուցէ,
Բերո՛ւմն պարանոցի անսահմանելոյն զնա կործանեսցէ:
Եթէ ի մահ սատակման զիս վանեալ վիրաւորեսցէ,
Ստուա՛ր տէգ զինու մխելոյն
Ի կող ստեղծչին Ադամայ զնա հերծեսցէ:
Եթէ երկամբք վշտաց դժոխականաց զիս պարփակեսցէ,
Պատանա՛ցն կտաւ էից ունողին զնա ըմբռնեսցէ:
Եթէ յատակս մահու հայել զիս խարդախեսցէ,
Բնակե՛լ կենդանւոյն ի վէմն մահու զնա մեռուցէ:
Եթէ խնդասցէ ընդ մարդկաւրէնս իմ գայթակղութիւն,
Կրկի՛ն կորասցի կարկամեալ կամաւ,
Յորժամ անմահն Աստուած, յարուցեալ փառաւք,
Ընդ իւր նորոգեաց զբնաւ մահացեալս:
Եթէ ընդ լուծանել փոքր կապանաց հազարամէից բերկրեսցի,
Դողասցի՛ կարկեալ վերստին իսկոյն ընդ վերջին շղթայս
Անզերծ տագնապին ըմբռնման սաստկագունի յանվախճան տանջանարանին:
Եթէ ընդ առաջին հարուածն դժուարեսցի,
Գո՛յժ կորստեան յետնում սատակմանն անշէջ գեհեմին,
Որ պատրաստեալն է նորա եւ նորին հրեշտակաց,
Նմա պատմեսցի, որ յաւուրն մեծի մեծին ատենի:

Է

Իսկ ինձ՝ ապաւինելոյս ի քեզ, Տէր Յիսուս,
Միայն թագաւոր ինքնակալ, զաւրեղ,
Արարիչ երկնի եւ երկրի
Եւ ամենայն զարդուն, որ ի նմա,
Որ գալստեանդ քոյ ակն ունիմ
Եւ ողորմութեան Փրկչիդ սպասեալ յուսամ,
Ի յոտս քո անկանիմ եւ զգարչապարիդ հետս համբուրեմ,
Զպարտութիւնս խոստովանիմ եւ զմեղանս հրապարակեմ,
Կշտամբանաց քարամբք կոծիմ եւ հառաչանաւք սրտիս տապանամ,
Ի խէթ խղճիս խոցոտիմ եւ բոցով շնչոյս ճենճերիմ,
Աղի ցաւով արտասուացս այրիմ եւ երիկամանցս ազդմամբ կիզանիմ,
Յուսակտուր աւդով ցամաքիմ եւ դառնաշունչ հողմով շիջանիմ,

Թախանձանաց բանիւս երերիմ եւ կողկողագին հեծութեամբ դողամ,
Տաժանելի կրիւք տուայտիմ եւ տագնապաւ հոգւոյս տատանիմ,
Ի կոծ մրրկաց ծփիմ եւ ի բախմանէ ալեաց սասանիմ,
Ի լրութենէ համբաւոյն սարսեմ եւ յիշատակաւ ահին կորնչիմ,
Կերպարանաւք ատենին հալիմ եւ սպառնալեաւք մեծիդ մեռանիմ,-
Լո՛ւր, բազմագութ, քաւիչ, մարդասէր եւ երկայնամիտ,
Քաղցրութիւն անճառ, աւր բարի եւ տիւ տենչալի,
Քանզի կարող ես յամենայնի,
Եւ առ ելս շնչոյս իմոյ՝ փրկութեան մեծի:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով փառք յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բայց քանզի յոյժ արդար է բան
Իրաւանցն Քրիստոսի Աստուծոյ առ իս,
Քան առ սկզբնահայրն չարեաց սատանայ,
Ձի վասն նորա յայն սակս յայտնեցաւ,
Ձի լուծցէ զգործս նորին,
Եւ վասն իմ, զի զհնացեալ պատկերս նորոգեսցէ,
Առեալ զկերպարանիս բոլոր էութիւն
Կերպին իսկութեան մեծին Աստուծոյ՝
Միացոյց ինքեան անշուշտ խառնութեամբ:
Նորա ոչ են շնորհեալ ի բազմացն,
Եւ ինձ զբովանդակն եհեղ առատութեամբ,
Վասն նորա ոչ երբէք չարչարեալ,
Եւ վասն իմ հանապազ պատարագի,
Նա անհաղորդ է կենացն,
Եւ ես միշտ վայելեմ ի փրկութեանն,
Նա վանեալ է խաչին,
Եւ ես՝ զաւրացեալ նշանաւն,
Նա՛ հերքեալ ի լուսոյն,
Եւ ես՝ միացեալ ընդ փառացն,
Նորա ոչ խոստացաւ հանգիստ եւ յերկրի,
Եւ ինձ զերկինս սեպիականեաց,
Ձնորայն կտրեաց զառնհաւատչեայ,
Եւ զիմն առանց խզելոյ յարակայեաց,
Ձնա յերամակս խոզիցն արգել,
Եւ յիս ինքն զաւրացաւ,
Ձնա կարճաց արիւնակեաց,
Եւ զիս ճառագայթ նշանակեաց,
Ձնա սողնոց նմանեցոյց,
Եւ զիս իւրովն անուամբ կնքեաց:

Բ

Իսկ ես գերախոսիսն Աստուծոյ լքի՝
Ջայսքանեաց բարեաց արարողի
Եւ չարին գկնի միտեցայ՝
Հայել ընդ նմին յատակս դժոխոց,
Ահա անարժանս բարեաց, անծիրս երախտեաց,
Անընդունակս սիրոյ տոռամբք մեղաց ձգեալս,
Յերիկամունս խորոց խոցեալս,
Քանցեալ ծառս արմաւենւոյ,
Գինիս յեղաշրջեալ, ցորեանս հեղեղեալ,
Մուրհակս ջրեալ, վճիռս պատառեալ,
Կնիքս այլակերպեալ, նմանութիւնս փոխեալ,
Արկանելիքս կիզեալ, ըմպանակս կորուսեալ,
Նաւս ընկղմեալ, մարգարիտս մանրեալ,
Ակնս պատուական սուգեալ,
Տունկս գաւսացեալ, նեցուկս խորտակեալ,
Փայտս ամենեւին փտեալ, մանրագորս աղաւաղեալ,
Յարկս տապալեալ, խորանս խարխալեալ,
Բոյսս արմատաքի խլեալ,
Ձէթս հեղեալ ի գռեհս աղբեւաց,
Կաթնս հոսեալ ի կոյտս մոխրոց,
Այրս մահու ի յարեանց գնդից:

Գ

Քանզի միշտ խրատեալ ընդ Երուսաղէմի
Առակաւ Բաբելոնի ի մարգարէիցն ծայնից,
Անձն իմ ողբալի, եւ ոչ ինչ խրատեցեալ,
Որ աստէն անգոսնեալ եմ, եւ անդէն՝ խայտառակեալ,
Աստ՝ դարովեալ, եւ անդ՝ կշտամբեալ,
Աստ՝ ձաղեալ, եւ անդ՝ նախատեալ,
Աստ՝ թշնամանեալ, եւ անդ՝ յանդիմանեալ,
Աստուստ՝ ապշեալ, եւ անդանար՝ լքեալ,
Աստ՝ հեծումն, եւ անդ՝ հառաչանք,
Աստ՝ կարծիս, եւ անդ՝ կատարած,
Աստ՝ խէթ, եւ անդ՝ հատուցումն,
Աստ՝ արկածք, եւ անդ՝ հանդէսք դատաստանի,
Ուր ո՛չ է բան իրաւանց եւ ո՛չ ծայն պաղատանաց,
Ո՛չ թիւք աւուրց եւ ո՛չ ելք ժամանակաց,
Ո՛չ ուղք յուսոյ եւ ո՛չ դրունք ողորմութեանց,
Ո՛չ աջ պաշտպանութեան եւ ո՛չ ձեռն այցելութեան,

Դ

Այլ դու ապաւինութիւն, դու ինքն փրկութիւն,
Դու այցելութիւն, դու եւ քաւութիւն,
Դու երանութիւն, քեւ բժշկութիւն,
Քո ողորմութիւն, միայնդ հզաւր, կենդանի, անճար,
Տէր Յիսուս Քրիստոս բարերար Աստուած,
Աւրհնեալ, աւրհնեալ եւ դարձեալ աւրհնեալ,
Ընդ Հոգւոյդ քո Սրբոյ յաւէտ բարձրացեալ՝
Ի փառս հայրենի իսկութեան մեծիդ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԸ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ի յիշատակ ահարկութեան վերագրեցելոցդ,
Որք յաստուածուստ են սպառնալիք՝ ինձ ժամանեցեալք,
Զիա՞րդ դադարեցայց ի նորոգ ողբերգութեանց,
Եւ կամ ո՞րպէս զցամաքունն առցէ հեղեղք արտասուացս:
Զի թէ զչորեքվտակեան առաջս գետոցդ յորդահոսան ծաւալմանցդ,
Որ գեղեմ եւ գերկիր առ հասարակ ոռոգանեն՝
Լիապէս բաւականութեամբ բաշխեալ ամենայնի,
Եւ զբղխունն ելից իւրեանց առ աչս իմ եղեալ,
Զանձինս մեղաց սաստկութեանս բոց
Զովացուցանել ոչ բաւականասցին:
Եւ կամ մարգարէին սրբոյ ըղձականութիւն՝
Կրկին ինձ լցցի գլուխս ջուրց բազմութիւն,
Եւ ճրագարան տեսութեանց կերպիս՝ աղբերց կայլակմունք,
Զբեկման ոգւոցս չափել զվտանգ ոչ ձեռնարկեսցեն,
Եւ ոչ եղերականք ջայլիժ համաւրէն բանահիւսից կանանց լալականաց՝
Ի սիրտ եւ յոգի վիրաւորելոց,
Զաղէտ վտանգիս ի յերգ արկանել
Եւ կամ ի նուագս ծայնից բերել:

Բ

Ի՛մ է արն լինելութեան նզովեալ
Եւ ոչ Յոբայ կամ Երեմիայ,
Քանզի տաւնելի է արն նոցա,-
Զորոց մի ի նոցանէ ոչ արժէ աշխարհս,-
Եւ ոչ տարագրելի,
Ապա ուրեմն զիս նկատեալ եղեալ՝ զոչ արժանիս լուսոյ
Եւ կամ միոյ մասնաւոր բարւոյ, զհանդիպումն աւուրն անիծին,
Յորում ես գտայ կորստեան որդիս եւ մահու դրացիս,
Մշակս մեղաց եւ արբանեակս անաւրէնութեանց:
Որ ոչ կացի յուխտին կենաց,
Զոր դու սահմանեցեր, Աստուած բարերար,
Ոչ գնացի ի քո պատուիրանն կենդանական, անմահացուցիչ:
Ոչ վաստակեցի ի հունձս արմտեացն,
Որով ի մուտս ձեանն աւուրցն խռովութեան կերակրել պատրաստեցայց:
Ոչ կառուցի ամրութիւն որմոց
Եւ ոչ ձեղուն յարկաց ձգեցի,
Որով ի շնչմանէ մրկաց աւոդոց պահեցայց:
Ոչ համբարեցի նշխարս պաշարաց ի յուղին անեզրական,
Որով զտագնապ սովոյն իմ բժշկեցից:
Ոչ հանդերձաւորեցի քեզ աղերս աղաւթից,
Որով առաջի քո կալ համարձակեցայց:
Ոչ կազմեցի թռչակ փրկութեան վարուց մաքրութեան,
Որ զնորոգութիւն ինձ երաշխաւորէ:

Գ

Ոչ ետու զընտրութեան հաշիւն ի կենցաղոյս ճանապարհի իմոյ մատնչին,
Զի ի դատաւորին ձեռննէ աստէն ի փրծայց:
Ոչ լրութեամբ ձեռին արհնութեան մատեայ յանդիման,
Որով արէնսդրին մասնակից գտայց՝ սրբեցեալ:
Ոչ դիմաց ետու զգուշութիւն
Եւ ոչ թիկանց՝ պատսպարութիւն,
Ոչ աջոյս իմ՝ զինուորութիւն
Եւ ոչ ահեկիս՝ պարածածկութիւն,
Որով ի պատերազմիս վտանգէ զերծայց:
Զերիվարս ոչ զգեցուցի զրահիւք
Եւ ոչ զմարտիկս՝ սպառազինութեամբ,
Որով զճակատն յարդարեցից:
Զկանուխն ոչ կապտեցի պտուղ
Եւ անագանին ոչ ժամանեցի,
Եւ ահա տարակուսիմ՝ ունայն ի բարեաց:
Մաքրութեան ծաղիկ ոչ ունիմ
Եւ ոչ իւղ ողորմութեան,
Եւ զիշերոյն մռայլ՝ աննշոյլ.
Ի նիրհումն մահու ննջեալ եմ,
Եւ տագնապ կոչողին փողոյ ստիպէ:
Զզարդ հարսանեացն կրկին մերկացայ
Եւ զձէթ վարուցն վերստին լքի,
Եւ դուռն մտին հարսանեացն աւասիկ փակի:

Դ

Եւ արդ, զիա՞րդ առից մխիթարութիւն այսքանեաց վշտաց,
Եւ կամ ընդ ո՞րքանեաց տարակուսանաց խաւարի
Լուսաւորութիւն յուսոյ կենաց խառնեցից,
Եւ կամ ո՞ւր արդէք զգարչապարս ոտին կառուցից,
Եւ կամ յո՞ր վստահութիւն զաչս իմ յառեցից,
Եւ զի՞նչ անդորրութիւն ծփանացս նկատեցից,
Եւ կամ յո՞ր ըղծական դիւրութիւն ձեռն համբարծից:
Զի եթէ ի ձեղուն բարձրութեան երկնի՝
Անտի՛ անձրեւեաց հուրն Սողոմայ, որպէս ասացեալ է,
Իսկ եթէ յատակ երկրի խորութեան՝
Սա՛ եբաց զկոկորդն ըմբռնողական
Եւ եկուլ զՂադան բանակաւքն Աբիրոնի:
Եթէ յանդգնեցայց փախչել յունողէն,
Գուցէ կալցի՛ զիս վիշապն ահագին,
Եթէ ընդ գագանս ինչ թափառեցայց՝
Արագո՛ւնք են խնդրել զվրէժ ստացողին
Առաւել առ իս, քան երբեմն զԵղիսէին՝
Առ մատաղ մանկունս բեթելացիս քրմորդիս:
Եթէ յամենատարած աւդոյս պարզութիւն՝
Ա՛յն եղեւ եգիպտացւոցն խաւար շաւշափելի,
Եթէ ի թռչունս բարձանց՝
Նոքա՛ են կոչեցեալք ի սպանդն զոհին բոսորայ դիականցն:

Ե

Եթէ ի տկարսն խիզախեցից, վատնիմ ի պիծակա'ցն,
Եւ զի՞ պիտոյ են ինձ առիւծունք:
Եթէ յարջոցն պատառողաց ապրեցայց,
Մժի'ղքն՝ արեան ծարաւի'քն, ինձ պատահեսցեն:
Եթէ յանհոգս ուրեք նստիցիմ,
Մժո'ւկքն անարգագոյնք, իբր ցնցուլս հրոյ եռացման, զինեւ մաղեսցին:
Եթէ յեղջերէ միեղջերոյ փախնուցում զերծեալ,
Նկո'ւն ճիրանք աղկաղկաց մնոցն մորմոքողաց զիս կեղեքեսցեն:
Եթէ ի սենեակս շտեմարանաց խորշից ղաւղեալ ամփոփիցիմ,
Տաղտկատեսակ գարշութիւն գորտո'ցն զիս զագրացուցեն:
Եթէ ի վայրս ինչ անդաստանաց կացեալ զետեղեցայց,
Շարք շանաճանճո'ցն տարմից զինեւ պատեսցեն:
Թողում ասել զխառնիճն եւ զջորեակն՝ զգաւրն զաւրաւոր,
Ընդ թունաւորն թրթուր եւ ընդ անկենդանական երեւիլն,
Հանդերձ ջրակարծ կարկտիւն եւ ապականագործ եղեմամբն,
Որ առ աչաց տեսիլ ապազէնք եւ նուաստագոյնք,
Բայց ի յակնարկելն Աստուծոյ յաւէտ գոռոզաբար ուժգնութեամբ
Հարին, հանին, վանեցին զհպարտն ամբարիաւաճութիւն
Փարաւոնի բռնութեանն բուռն գաւազանին՝ յաղթող վիճակաւ,
Որ են կերպարանք թաքուցելոցն կրից լլկողաց
Անձնականացն աներեւութից եգիպտացուցն անաւրէնութեանց՝
Յոգի տանջողաց, գաղտնի վնասողաց:

Զ

Այլ դու, ամենագաւր, Արարիչ բնաւից, տէրդ բոլորից,
Ի յատելի'սն հանդիսացիր հերքել զնոսա
Եւ ինձ ողորմեա' կրկին գթութեամբ՝ ձեռն մատուցեալ փրկութեան
Տարակուսեցեալ, կոշկոճեալ, վարանեալ ի մահ պարտելոյս:
Զի դու միայն ճանաչիս Աստուած՝ փառաւորեալ միշտ
Ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԿԹ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, վասն զի ի ձեռն մեծիդ
Եւ ամենահնար արուեստաւորիդ
Իմս եղանութեան Տեառն եւ Աստուծոյ
Իբր ի քրայս ընտրութեան փութոյ քոյ սիրոյ՝
Հանապազ եռամ եւ ոչ երբէք մարգիմ,
Միշտ խառնիմ զուզիլ եւ ոչ եւս միանամ,-
Ահա զուր արծաթագործդ, երկնաւոր իմ ճարտարապետ,
Ի սնոտիս վաստակեալ առ իս աշխատիս,
Ըսդ մարգարէին յայտնի առակի,
Եւ չարութիւնս իմ ոչ հալեցաւ:
Զոր ինձէն մոլեալ չարաչար,

Իբր զխելագար դիւաբախ իմն ողորմելի,
Յանդգնեալ անկարգս խաւսիմ՝ զիմս զպարտիս աճեցուցանել,
Քան հաշտութեան հնարս ինձ այսու կազմել:
Եւ զի մի՛ անընտել դիպուած
Եւ անկիրթ պատահումն եւ անհաւասար հանդիպումն
Պատրաստութիւնք հանդերձելոց տանջանարանացն ինձ երեւեսցին,
Ամենեւին անմոռաց պահեաց աստատին ի յիմում մարմնի
Նշխար մնացուածոց նախնումն անիծից,
Զոր ի փոքուէ տարրէ անարգէ զմեծն է ուսանել:

Բ

Քանզի խաղալն իքնաբերական գիւտք որովայնի՝
Բոտոտք ճապուկք, շարժողականք եւ ազգի ազգիք,
Որդունք աղեաց գաղտակուրք, խաղավարտք հրակայծակք,
Եւ բիծք բոցակիծք, եւ անիծք անկերպաւորք,
Եւ երամակք ոմանց քրտնածինք,
Զազրաթորմիք, կսկծեցուցիչք եւ մարմաջողականք,
Ասպատակք այլոց վայրենեաց,
Ըստ նմանութեան դիւաց զիշերամարտից
Եւ մեկնակազէն բարբարոս գնդից խաւարասիրաց,
Եւ գազանութեամբ քանասար գայլոց արաբացւոց,
Կորակոր գնացիւքն, արջնաթոյր գունովն,
Կրկնապարոյր, կռածագ կտցաւն,
Որ գաւրէն ունի խայթոցաց կարճի,
Իբր դժնիկ՝ փշովք խոցոտեալ,
Ծծեն, ձգեն, զարեանն խոնաւութիւն
Եւ յանկողինս մահճաց հանգստեանն
Վաստակս կրից ցուցանեն:
Եւ կարկառեալ ուրուք ձեռն՝
Հատուցանել զհատուցումն նոցա նոցին,
Վաղվաղակի զգան զվնաս վտանգին, զոր ազդեն մարդոյն,
Եւ անդէն իսկոյն լերկամարմին, փոքր հասակաւն,
Իբր թելաւք իմն թռիչս արծակեն
Եւ ըստ մարախի ձեւոյ ոստոստեալ՝ այսր անդր տարաբերին
Եւ, ըստ բազմապատիր նենգութեան բարոյից դաւող աղուեսուց,
Խորամանկեալ խուսափեն ի պատուածս բազում ելից,
Զի յերկիւղէ մահուն ապրեսցին:
Եւ այնքան չքոտի եւ անքատ անձամբքն
Ոչ միայն զռամիկս եւ զխառնիճաղանջս,
Այլ եւ զթագաւորս հզաւրս եւ ահագինս
Փախուցանեն, հանեն, տարագրեն
Ի դատիկոն յարկի ապարանիցն բարձրութեան
Եւ կամ ի բացի բնակեցուցանեն:
Քաջք արանց արեաց, որք իշխեսցին ամբոխից
Եւ տիրեսցին ժողովրդոց եւ առին զքաղաքս ազգաց,
Զպարտութիւն իւրեանց զաւրաւոր ձեռինն ինքեանք վկայեն,
Թէ՛ Քանզի ոչ կարացաք ի դիմի հարկանել վեհիցն բռնութեան,
Վասն այնորիկ խոյս տուեալ՝ հասաք յայս տեղի:

Գ

Եւ զի՞նչ է ինձ զփոքունց եւ զանկածից
Ծաղրականաց ոմանց գոյութեանց ի կիր արկանել,
Որք զաւրել եւ անհերքելի ջատագովք են աստուածութեանն՝
Յիշատակել ինձ զհանդերձեալսն,
Որք ի մարմնոյս անաւրինելոյ ընծային պտուղք դառնութեան:
Ընդ որս եւ եկամուտ սատակչականացն ախտից զիւտք
Եւ կերչացն կոյտք անողոքելիք, յորոց չէ զերծանել,
Քան թէ հարկաւ մարմնոյն վտանգի
Չապագայիցն սոքաւք իմաստասիրել:
Եւ ոչ տեղի է գտանել ապաստանի՝
Փախստեամբ անկանել առ նոսա,
Այլ առանց կամաց քումդ ակնարկութեան
Եւ մարդկային կարք եւ հնարք վրիպեցան:
Իսկ դու, բարերար, զամենայն ունիս բաւականապէս զկենացն հնար,
Եթէ կամեսցիս փրկել, նորոգել, քաւել, բժշկել եւ կենագործել:
Եւ քեզ փառք յամենայնի յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Հ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի համբարծեալ զընթացս բանիս
Ի փոքունց աստի երկրայնոց՝
Չհամարելոց ընդ գոյս եղելոց,
Ի մեծագունիցն տեսակս՝ ասացից գտաւնելի հանդէս
Իրաւանց ահաւորին անաչառութեան:
Որ զի թէ մերձաւորագոյնք իցեն Աստուծոյ,
Իբր զնախածանաւթ հայրապետութիւնսն,
Եւ կամ մաքրագոյնք՝ որպէս մարգարէսն,
Կամ անբժագոյնք՝ իբրեւ զառաքեալսն,
Կամ ընտրելագոյնք՝ որպէս մարտիրոսսն,
Եթէ ոչ դու մարդասիրեսցես աննուազ բարիդ
Եւ անփոփոխ խնամակալութիւնդ եւ անպակաս ողորմութիւնդ,
Ընդունայն է ինձ փրկութիւնն առ ի նոցանէ:

Բ

Ձի թէ առ նոյն ինքն Աբրահամ ծայն արծակիցեմ,
Իբր ողորմագին առակ ընչեղին ինձ վարդապետէ,
Ի տապոյ անտի պապակեալ՝ կաթի միոյ ջրոյ ոչ բաւականանայ.
Քանզի եւ նա փակեալ է ընդ կարեաւք հասարակաց անհնարութեան:
Իսկ եթէ առ Մովսէս՝ եւ նա զգածեալ է տկարութեամբ,
Որ ոչ զաւրեաց առնն փրկութեան,
Որ զհայթայթանաց կրկուտն ի պահպանութեանն աւուր ժողովէր:
Իսկ եթէ առ Ահարոն՝ եւ նա ինքնին իսկ կարաւտացաւ մաղթողի:
Իսկ եթէ առ Ղաւիթ՝ ի մէջ բարեացն առաւելութեան ստգտեալ է եւ նա:
Իսկ եթէ առ Նոյ եւ Յոբ եւ Ղանիէլ՝

Ջայս Եզեկիէլ մարգարէ մեկնեաց՝ յանուանէ իսկ յիշատակեալ զնոսա,
Եւ զայն ընդ նոսին, իբր ի դիմաց Աստուծոյ, ազդեալ.
Կենդանի եմ ես, ասէ Տէր, թէ ոչ ապրեցուցեն
Ձուստերս եւ զդստերս իւրեանց ի բարկութենէն, որ հասանիցէ,
Բայց եթէ ինքեանք միայն ապրեսցին:
Իսկ եթէ առ Պետրոս՝ վէմն հաւատոյ,
Ի քունդ խնամոց խուն մի խիթացեալ՝
Եւ նա ընդ կրիւք իմն գրաւեցաւ:
Թողում ասել զբազմացն գումարութիւն՝
Խոնարհեալ առ կարիս կարիս,
Թէ եւ յաւէտ երջանիկք իցեն,
Ընդ որս եւ Յովասու ոմն մարգարէի
Ի մէջ աստուածառաքն սպասաւորութեան մարդկաւրէնն գայթակղութիւն
Մնայ յոլովից անթարգմանելի,
Թէ եւ ի դէմս իմն մեկնութեան ձեւակերպեսցի:

Գ

Եւ քանզի չափեալ սահմանեցաւ զաւրութիւն փրկութեան մարդկան,
Եւ ցուցան ընթա ողորմեալք բարերարիդ եւ զաւրացեալք ամենակալիդ,
Կոչեցեալք պաշտպանողիդ եւ քաւեցեալք հնարաւորիդ,
Շնորհեալք ազատեցուցչիդ եւ բժշկեալք անախտականիդ,
Կենագործեալք անապականիդ եւ լուսաւորեալք նորոգողիդ,
Այսուհետեւ գիտացեալ զսակն որքանութեան հողածին բնութեանս,
Որք մխիթարեն արինակաւն նմանաբար
Հարազատապէս վստահութեան յուսահատելոց,-
Ահա առ քեզ դիմեցից, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ,
Քրիստոս արհնեալ յամենայնի,
Մանաւանդ զի առակն ազգակից այսմ մաղթանաց աստանաւր յիշեալ
Չվերագրելոցդ բան վերստին արդարացուցանէ.
Բարի է, ըստ իմաստնոյ ումեմն երջանկի,
Անկանելի ի ձեռս տեառն եւ մի՛ ի ձեռս մարդկան,
Ձի որպէս մեծութիւն նորա՝ եւ ողորմութիւն նորին:
Եւ այս բան թէ եւ զՂաւթին իմն գծագրէր,
Որ գերեքմասնեան հարուածն աստուածեան առաջի եղեալ՝
Ընտրեաց ինքնին կամաւորաբար զդատակնիք մահուն սատակման,
Իբր զկենդանի Քրիստոսի հաւատոցն յաճախութեամբ,
Քան զերկուսն եւս ալ փոքրկունս,
Որք տանջենն եւ ոչ ողորմին,-
Սակայն եւ իմս արինակութիւն բանիս պատկերի ճարակեցելոյ
Հնարս կենաց կորուսեալս անծին
Ոչ է այլայլեալ յարմարութենէ:
Ձի ոչ եթէ զփրկեալսն նուաստացուցանեն
Ի մատենի այսր ողբերգութեան,
Առանց որոց ոչ է մաշել առ տէր,
Այլ զփրկողին անուն պսակեն
Եւ զշնորհն նորին առ ամենեսին բարեհռչակեն
Եւ զբնաւին բարձունսն ի թռիչս վարուց
Խոստովանիմ բանիս պայմանաւ
Յաւէտ կարաւտեալ ողորմութեանն դեղոյ:

Դ

Ահա դու կեանք, դու փրկութիւն, դու բժշկութիւն,
Դու անմահութիւն, դու երանութիւն, դու լուսաւորութիւն,
Արա՛ ինձ անդորր ի մեղաց աշխատութեանց,
Զի եւ քեզ լիցի հանգիստ
Ի մշտադատս հեծութեանց, ձանձրացուցիչս թախանձանաց,
Որ ոչ այլ իւիք, քան թէ փրկութեամբ մարդկան պարարիս,
Աւրհնեա՛լ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԱ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի երջանիկքն եւ փառաւորեալքն սրբոցն պարք,
Յորոց ոմանք դոյզն ինչ գթեցին եւ յաճախագոյնս հաստատեցան,
Փոքունս սասանեցան եւ մեծագոյն վառմամբ նշուլից
Հոգւոյն մաքրութեամբ լուսաւորեցան,
Յորոց մինն զգանգուածոյն յայտնէ զհասարակաստեղծն տկարութիւն,
Իսկ միւսն՝ զգերագանցն քան զբնութեանն արէնս,
Վարս եւ առաքինութիւնս հրեշտակականս:
Եւ արդ, նոքա, որ արհնեալքն են
Յամէնիշխան բերանոյ աստուածութեան Հաւրն Քրիստոսի,
Ընտրեալքն, տաւնեալքն, խնկեալքն եւ բարեբանեալքն,
Իբրեւ զանդամս Քրիստոսի պաշտեցեալք
Եւ իբրեւ զաւթեվանս Հոգւոյն Սրբոյ յարդարեալք,
Յորս չիք ինչ նշմարանք եւ կամ գիւտք խաւարի,
Այլ ամենեւին անկեղծութիւն եւ լուսաւոր արդարութիւն
Եւ որքան մարթ է զմարդն Աստուծոյ՝ Աստուծոյ նմանեցուցանել,
Երեսք պարզք եւ անպատկառելիք,
Կրաւնք բարձունք եւ անխոնարհելիք,
Կեանք զգաստք եւ անստգտանելիք,
Պաշտան առ Աստուած կարծր եւ անփոխարկելի,
Ընթացք արիականք եւ անկասելիք,
Ճշմարտութիւն միատարր եւ անցնդելի,
Դիմագրաւութիւն զարեղ եւ անհերքելի,
Տեսաւորութիւն պայծառ եւ անապշելի,
Իմաստասիրութիւն վերնական եւ անկոխելի,
Պատկեր մաքուր եւ անաղարտելի,
Զորոց կերպարանս եւ գլիշատակս անուանցն աղաչել
Աստուած իսկ վարդապետեաց,
Եւ նոքաւք հաճութիւն ի մէջ խռովութեան
Արարչիդ բան լուսաւորեաց:

Բ

Այլ եւ անպիտանս յամենայնի
Եւ որքան բան զարէ՛ պարսաւեալս,
Որ մինչդեռ արթունս եմ՝ նիրհեմ,

Մինչդեռ զգաստ երեւիմ՝ թմբրիմ,
Ի բարեպաշտելս իմում՝ գայթակղիմ,
Մինչդեռ աղաւթեմս՝ եւ վրիպիմ,
Ի յընթանալս իմում՝ եւ կասիմ,
Յարդարանալս իմ՝ եւ մեղանչեմ,
Ի խաղաղանալս իմում՝ ամբոխիմ,
Մինչդեռ արշաւեմս՝ առ ի յետոյսն հակամիտեմ,
Ի չուելն իմում՝ ընդ կրուկն դառնամ,
Ընդ լուսոյն մասին՝ եւ խաւար յարեմ,
Ընդ քաղցրութեանն ճաշակ աւշինդր խառնեմ,
Ընդ կուղս բարեացն չարիս հիւսեմ,
Ընդ կանգնելն՝ եւ կրկին գլորիմ:
Ծաղկիմ, եւ ոչ պտղաբերիմ,
Ասեմ, եւ ոչ առնեմ,
Խոստանամ, եւ ոչ կատարեմ,
Ուխտեմ, եւ ոչ վճարեմ,
Կարկառեմ, եւ անդրէն ամփոփեմ,
Ցուցանեմ, եւ ոչ ընծայեմ,
Մերձեցուցանեմ, եւ ոչ մատուցանեմ,
Ի ճարակել խոցուածոյս՝ անդրէն վիրաւորիմ.
Ի հաշտեցուցանելն՝ վերստին խռովեմ,
Զուր հանդիսանամ, եւ իրաւամբք պարտաւորիմ,
Գրիմ, եւ իսկոյն եղծանիմ,
Նաւեմ, եւ ի գիծն թուլանամ,
Սկսանիմ, եւ ի հանգիստն ոչ ժամանեմ,
Կարգիմ, եւ դարձեալ սասանիմ,
Լնանիմ, եւ կրկին հեղում,
Շարունակիմ աստ, եւ անդ ի ստորեւս հոսիմ:
Բարդիմ, եւ անդրէն տոչորիմ,
Հիմն արկանեմ, եւ ոչ գլխաւորեմ,
Սակաւ վաստակեմ, եւ բիւրս վատնեմ,
Դոյզն գանձեմ, եւ անթիւս սպառեմ,
Զայլս խրատեմ, եւ ես ինքն անփորձ եմ,
Միշտ ուսանիմ, եւ երբէք ի գիտութիւն ճշմարտութեան ոչ հասանեմ,
Զշիջեալ չարիսն նոյնչափ արծարծեմ,
Սուղ ինչ քաջալերիմ, եւ առաւելապէս լքանիմ,
Լարիմ, եւ իսկ եւ իսկ առ նմին մեղկիմ,
Զայս կարկատեմ, եւ զայն պատարեմ,
Խլեմ գեղիճն, եւ տատասկ տնկեմ,
Ընդ ամբառնալն՝ եւ այսրէն բերիմ,
Մտեմ ի բոյնն աղաւնի, եւ անդուստ ագռաւ ելանեմ,
Գամ սակաւ մի սպիտակ, եւ սրանամ դառնամ բնաւին սեւացեալ,
Ասեմ զիս քեզ դաւանել, եւ սպանողին նուիրիմ,
Ընդ յանդիման լինելն՝ եւ թիկունս դարձուցանեմ:

Գ

Մաքրիմ, եւ այլ մրճոտիմ,
Լուանիմ, եւ նովին զագրանամ,
Կերպարանիմ զԴաւթին, եւ գործք զՍաւուղայն կատարեմ,
Շրթամբք ճշմարտեմ, եւ ստեմ երիկամամբք,
Աջովս մատակարարեմ, եւ ահեակ կողմամբս աւերեմ,

Ընդ երկրագործութեան ցորենոյն՝ որոմն սերմանեմ,
Ի բարձրեգոյն իմաստիցն ի վայր իջեալ՝ ես ինքն գտանիմ,
Հրեշտականամ յերեսս, եւ ի խորհուրդս դիւանամ,
Հաստատիմ ի յոտս, եւ ի միտս տատանիմ,
Սուտ ծեւանամ, եւ իրաւք խոտորիմ,
Կեղծաւորիմ արդար, եւ արդեամբք ամբարշտեմ,
Դասիմ ի պարս հեզոց, եւ ընդ այսս կաքաւեմ,
Ի մարդկանէ գովիմ, եւ ի տեսողէդ պարսաւիմ,
Ի հողածնելոցս երանիմ, եւ յորդուցն լուսոյ աւաղիմ,
Հաճոյանամ յետին ռամկին, եւ թագաւորիդ մեծի յաչաց ելանեմ,
Ջատեանն դատաւորին թողեալ՝ խառնակրաւնիցն աղերսեմ,
Հերքեալ ի վեհիցն՝ սոսկականացն սպրդիմ:
Մարմնովս արտաքուստ պճնիմ, եւ անձամբս երփնիւ ճային ճանաչիմ,
Հպաւորիմ դաշն հաստատել՝ եւ ուխտակորոյս արտաքս մերժիմ,
Այսաւր՝ մաքուր հոգեկիր, եւ վաղիւ՝ մոլի խելագար,
Ջտէրունի պատուէրն լքեալ՝ թելադրութեան աւծին հետեւիմ,
Արիանամ զաւրապէս, եւ վատթարագոյնս ընկրկիմ,
Ջծանրութիւն աւուրն բառնամ,
Եւ ի ժամ վարձուն անմասն ելանեմ,
Ի բացուստ ճոռոմս խաւսիմ,
Եւ ի պատասխանութեանն պահու պապանձեալ կարկիմ,
Ի յելս արեւուն հարուստ երեւիմ,
Եւ ընդ երեկս ունայն դեգերիմ,
Յաթոռս ծերոց բազմեալ՝ եւ խելայեղից կցորդիմ,
Ննջեմ խեթիւ, եւ արհաւրաւք զարհուրեալ զարթնում:
Ջանդաստանս կամացս չարաչարս հերկեմ,
Փոյթ խնամով ի չարիս, միշտ անառակ որդիս,
Անդարձ տարագրեալս, անզոջական զառաժեալս,
Անմխիթար տրտմեալս, ինքնագրաւ գերեալս,
Մահու եւ ապականութեան ծառայեալս,
Անողոքելի տանջեալս, անփրկելի մատնեցեալս,
Անպատուաստելի հատուածեալս, անարժարժելի շիջուցեալս,
Անկազդուրելի խորտակեալս, անհանդերձելի կործանեալս,
Եւ եթէ պարտ է զսաստիկն աստանաւր ասել
Անաւրինեալս անձին նախատինս,
Ահա գրեմ, գրեմ եւ ոչ անխայեմ
Ի խռիւս նիւթեալ գեհենիմ:
Ստացուածս նախանձու նորոյս Ադամայ երկնայնոյ,
Որպէս եւ Կայէնն առաջին՝ հնոյն եւ հողեղինին,
Որ ունիմ զբնաւն աստուստ ի յանձին
Ջնշանակ ամբաստանութեանս,
Ոչ զշնչոյս տուրեւառութիւն,
Այլ զբանիցս կշտամբութիւն:

Դ

Եւ արդ, ո՞ւր իցեն փրկութիւնքն,
Ուր սկզբնահայրն հաւատոց ի յուսահատութեանն վայրի
Ջանգթութեանն իմ չարիս կրկնէ,
Մեծն մարգարէից քարամբք բանից կոշկոճէ,
Արին բարեփառ աշտէին նիզակաւ ի մահ սատակէ,
Պատկեր ճշմարտին ընդ Աքարու համայնիւ ջնջէ,

Աստուածարեալն վեհից յարագողացն վրիժուց մատնէ,
Մարգարէածին տեսանողն ընդ ամաղեկացոյն առաջի տեառն սպանանէ,
Նախանձաւորն Աստուծոյ երկնատեղաց բոցովն վատնէ,
Ստուերին լրումն եւ նորոյս սկիզբն
Հեծանոցին ընտրութեամբ հոսէ,
Պետն առաքելոց ընդ Սափիրայի ի կենաց զրաւէ,
Զարմանալին քննութեամբ Հոգւոյն
Բուրումն մահու ինձ ընդ կենացն քարոզ խառնէ:
Արդ, անաչառք եւ ինձ կաճառք երջանկացն
Եւ ուժգնութեան հրամանի վերնոյն` արի սպառազէնք,
Ընդ հրեշտակացն` եւ մարդիկ,
Ընդ տիեզերաց երկրի` եւ տարերք,
Ընդ անզգայիցն` եւ շարժողականք,
Որովք դատեալ միշտ լինիմ տուժիւք լլկանաց`
Յաւրինակ եւ յիշատակ սոսկալեացն ապագայից,
Իբր հողմով փոթորկի ալեաց յաւետ մրրկեալ
Կենացս վստահութիւն` մնայ անկայուն ի հաստատութեանց:
Զոր եթէ ոք, իմաստութեամբ ի քնին առեալ,
Խուզեսցէ զլուղակացն բազմատեսիլ զանազանութիւն`
Զմանունս փոքունս ընդ մեծամեծացն դասեալ,
Որ առանց թուոյ եւ քանակութեան համարոյ
Թինդս առեալ անբաւ երամոց`
Եռան, զեռան, սլանան ի մարմնիս ծովու,-
Վկայեսցէ եւ հաստատեսցէ ճշմարիտ լինել
Զասացելոցս բանագրութիւն:

Ե

Այլ դու ինքն աւրինաբանեալ անմահ թագաւոր,
Բարի, երկնաւոր, մարդասէր Քրիստոս,
Աստուծոյ կենդանւոյ միածին Որդի,
Հգաւր, բարձրեալ, անքնին, անճառ, քաւիչ, ահաւոր,
Սաստեա' ի ձմեռն ամբոխեալ ալեաց ոգւոյս ծփանաց,
Արձանացո' զծաւալս մոլեգին շարժման սրտիս խռովութեան,
Ընդդունեա' ի սանձս կապոյ երասանաց ըմբռնման
Զցնդեալ մտացս վայրագութիւն:
Եղիցի' խաղաղութիւն հրամանաւ մեծիդ
Ամենավարան բքոյս սասանման,
Սատակեա', խափանեա' զբազմագլխեան անդամս ուրուականս
Գաղտնեաց ամաւթոյս` երկրակենցաղս հինից,
Գրեսցե'ս աղաւթս մշտամատոյցս
Զայս նորընծայ տառ ողորմաղերս`
Թախծագին ձայնի ողբերգարկութեան այսր մատենի,
Հա'ն ի խորոց մահուս անդնոց`
Զքնաղ ապրեսցեալ ընդ մարգարէին փրկելոյ,
Ընկա'լ գխոստովանութիւն անձնադատ բանիս ի հոտ անուշից,
Շնորհեա' մխիթար դառնութեան վշտաց
Ուժգին հեծութեան յուսահատելոյս:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով
Փառք, պատիւ եւ իշխանութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԲ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Այլ ահա ձեզ ասեմ, ո՛վ եկեղեցիք միանձանց
Եւ աշակերտութիւնք կրանաստանաց,
Որք մերկամարմին մատանցդ ձեռաւք
Առ ակնկալութիւն յուսոյն պարգեւաց
Բարեացն անբաւից տեառն զինուորեալք,
Որոց զայս սեղան հանդերձանաց խորտկաց բանից ընծայեցուցի:
Ընկալարո՛ւք զայս ամենդութիւն խոստովանութեան
Ի շինուած փրկութեան հոգւոց,
Ծաներո՛ւք սովիմք զմարմնոյս պարտութիւն:
Յիշեցէ՛ք զմարգարէականն ընդ առաքելականին առեալ մեզ ի խրատ՝
Ձ՛Մի՛ պարծեսցի ամենայն մարմին առաջի Աստուծոյ
Եւ զ՛Ոչ ոք է արդարն եւ ոչ մի:
Ձտէրունականն մի՛ մոռանայք,
Ի կատարածն իսկ պատուիրանին
Գոզջի՛ք զձեզ ծառայս անպիտանս,
Մի՛ եղիցի լինել ձեզ որսք խաբողին,
Ջզուշացարո՛ւք եւ Գրոյն,
Թէ՛ Կերակուրք նորա՝ ընտիրքն:
Քանզի եւ ես իսկ, որ զայս նուագութիւն
Մասնաւոր պտղոյ ձեզ ջամբեցուցի,
Վկայեալ զանձնէ կամաւորական ստգտանք
Բիւր բամբասանաց անբժշկական մեղանաց,
Ի սկզբնահայրն սկսեալ մինչեւ ի սպառումն ծննդոց նորա՝
Կամայականն յանձնառութեամբ հաստեցի, եղի
Ձիս ամենայնիդ պարտական չարեաց:

Բ

Լուայ յումեմնէ ոչ պարտաւորէ եւ ոչ հաճեցայ
Ի յասելն նորա անյարմարապէս առ այն,
Որոյ առաջի ոչ է արդարանալ մարմնոյ երկրածնի,
Թէ՛ ո՛չ երբէք շնացայ, ո՛չ պոռնկեցայ
Եւ ո՛չ զաշխարհիս ինչ համբուրեցի ճաշակս մահու:
Այլ ոչ ընդհատ ինչ յանաւրէնութենէ.
Թողցէ՛ նմա Տէր Աստուած զայսոսիկ:
Թէ՛ եւ ճշմարտիս իսկ գրեցաւ,
Ոչ ընթացաւ, որքան թէ գթեաց,
Ի յասել զանյարմարսն ի դիմաց ժողովրդեանն Իսրայէլի՝
Բանիս Ջաքարիայ. Աւրինեա՛լ Տէր՝ եւ մեծացաք,-
Որ է փարիսեցւոյն ձայնի կերպարան:

Գ

Բայց ես քանզի գիտողին Աստուծոյ մատնեալ եմ դատաստանի,
Որ զկիրս աներեւութիցն մտաց ի կշիռս եղեալ՝
Համարի դատել զիս նոքաւք ամէնիրաւ հատուցմամբք,-

Ո՛չ կերպարանեցայց տեսողին,
Ո՛չ կեղծաւորեցայց քննողին,
Ո՛չ ստեցից զոչ գործեցեալսն նկատողին,
Ո՛չ խաբէութեամբ ընդ միտ ինչ մտից մեծին,
Ո՛չ ի տեսիլ բարւոյ ցոփութեան զչարս քողարկեցից,
Ո՛չ ի պատկեր ընտանի զապիկարս երբէք յարգեցից,
Ո՛չ խենեշացայց ի զարդ աւտարոտի,
Ո՛չ պճնեցայց այլով պայծառութեամբ,
Ո՛չ պաճուճանս յարմարեցից տգեղութեանս գեղոյ:
Ո՛չ ոք մեղաւոր իբրեւ զիս,
Ո՛չ ոք անաւրէն, ո՛չ ոք ամբարիշտ,
Ո՛չ ոք անիրաւ, ո՛չ ոք չարագործ,
Ո՛չ ոք վրիպեալ, ո՛չ ոք սխալեալ,
Ո՛չ ոք մոլեգնեալ, ոչ ոք խարդախեալ,
Ո՛չ ոք շաղախեալ, ո՛չ ոք ամաչեցեալ, ոչ ոք դատապարտեալ,
Ե՛ս միայն, եւ այլ ո՛չ ոք,
Ե՛ս ամենայնն, եւ յի՛ս ամենեցունն:
Ո՛չ հեթանոսք, զի ոչ գիտէին,
Ո՛չ հրեայք, քանզի կուրացան,
Ո՛չ տգէտք եւ խառնիճադանջք,
Քանզի յիմարք էին իմաստից:

Գ

Պետ վարժից կոչեցայ՝ յանձինս դատախագ,
Ռաբբի ռաբբի անուանեցայ,
Եւ զգովեստն առ Աստուած եղծի,
Բարի ասացայ՝ առ եղկութեան ժառանգութիւն,
Սուրբ վկայեցայ ի մարդկանէ,
Որ եմ անմաք'ւր առաջի Աստուծոյ,
Արդար դաւանեցայ ամենայն իրաւք ամբարիշտս,
Հեշտացայ ի գովեստ մարդկան,
Զի ծաղր եղէց յատենին Քրիստոսի,
Յաւազանէ կոչեցայ Արթուն,
Եւ ես ի քուն մահու ննջեցի,
Ի փրկութեանն աւուր Հսկող յորջորջեցայ,
Բայց զգաստութեանն՝ աչս կափուցի:
Ահա դատաստան, ահա յանդիմանութիւն,
Ահա նոր կշտամբանք եւ հին դատապարտութիւն,
Ահա ամաւթ դիմաց եւ տագնապ հոգւոց,
Ահա խնդիրք փոքունց եւ կշիռք մեծամեծաց:
Այլ դու միայն Տէր Աստուած,
Մարդասէր, անոխակալ եւ երկայնամիտ,
Համարեա՛ց մեղապարտս անձին
Ընդ վերջին պարտաւորութեան աւուրն ահաւորի
Զայս կսկծեցուցանող ինքնաբանական նախատինս,
Մի՛ լուայց ի քէն զայսոսիկ, գթած,
Փոխանակ զի ես ինձէն անձինս գրեցի:
Արդ, բարձցե՛ս եւ վերացուցե՛ս զպահ պարտաւորութեան կանոնիս
Ընդ քեզ կապելոյս տենչանաւք հոգւոյս,
Հա՛ն գնախատինս պատկառանաց խայտառակութեանս,
Ծածկեա՛ աջովդ կարողութեան զտգեղ տեսակ մարմնոյս մերկութեան,

Մատո՛ հանգստեան զթալեալս ուժգին մեղացս բեռամբք,
Կարգեա՛ ինձ սահման հետոց բարութեան առ ելս կենացոյ,
Պահեա՛ յիշատակ ինձ ողորմութեան եւ զկնի մահու կեանք ամենեւին,
Աւրինեալ յերկինս եւ գովեալ յերկրի,
Բարեբանեալ միշտ յամենայնի յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԳ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Թագաւոր բարձրեալ, հզաւր, ահաւոր,
Աւրինեալդ միայն Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Քո է փոխարկիլ յանակնկալս կենաց յուսահատութեան
Չսատակիչ անէծս առ կեցուցանող աւրինութիւնս,
Չպարսաւանս վիատութեան՝ առ զուարթացուցիչ գովութիւն,
Ընդ ամաւթոյն՝ համարձակութիւն,
Ընդ պատկառանացն՝ պատիւ,
Ընդ տարագրութեանն՝ յոյս բարութեան,
Ընդ բաժանմանն՝ ակնկալութիւն միութեան,
Ընդ սպառնականացն բանից՝ ողորջական սփոփանս,
Ընդ միանգամ դատապարտութեանն՝ կրկին ազատութիւն:

Բ

Ողորմեա՛ց, Տէր, մահու մեղապարտիս,
Յաւուր արձակման շնչոյս կենդանութեան,
Մինչ աչացս ողորմագին հայեցուածս ի բարձունս կողկողիցի՝
Չբազմարկածեան ուղւոյն զանգերծ ընթացիցն
Չանփախչելին ճանապարհ յաչս բերելով՝
Մտացս տեսմամբ ամենայնի վտանգեալ:
Եւ ի յերդ բնակութեան յարկիս նկատեալ յելիցն շաւիղ,
Թշուառացեալ կիսամեռութեամբ, դիմաւք այլայլութեան,
Տատանմամբ մատանցս, կարկամ հառաչմամբ,
Նուազ հեծութեամբ, նրբական ծայնիւ,
Յոգի թախծութեան յոգնամասնեայ տարակուսանաց՝
Ի խորոցս աներեւութից զգործեցելոցս ողբալով հառաչեմ:
Կարող ես, բարեգութ, եւ անդ հրաշագործել
Յաւետ զաւրելութեամբ՝ ասելով,
Թէ՛ Ո՛ղջ եղիջիր յոգւոյդ խորտակմանէ,
Եւ կամ՝ Թողեա՛լ լիցին քեզ մեղանք քո,
Եւ կամ թէ՛ Ե՛րթ ի խաղաղութիւն՝ սրբեալ ի մեղաց:
Եւ զոր յայնմ ժամու ոչ ժամանեցից պաղատիլ,
Այսա՛ւր, ընկալցիս մարդասիրապէս,
Ո՛վ երկայնամիտ, բազմաշնորհ, ամենակեցոյց:

Գ

Յորժամ, որ այժմս բանապաճոյճ,
Խրոխտաձայն, սիգացող, բարձրապարանոց,
Անկեալ դնին դի անկենդան, կարկեալ ի խաւսից,
Կաշկանդեալ ձեռաւք, լքեալ անդամաւք,
Խփեալ շրթամբք, կափուցեալ աչաւք,
Տախտակ անշարժուն, կոճղ կիսայրեաց,
Արձան անզգայ, պատկեր անբարբառ, գոյութիւն անշունչ,
Ողորմելի տեսիլ, աշխարելի կերպարան,
Ողբալի արիւնակ, եղկելի դէմք,
Արտասուելի նմանութիւն, լռեցեալ լեզու,
Ցամաքեալ խոտ, թաւթափեալ ծաղիկ,
Ծորեալ գեղ, շիջեալ դամբար,
Դատարկ կոկորդ, խոպանացեալ սիրտ,
Աղխեալ ազդարան, սպառեալ աղբիւր,
Թալկացեալ մարմին, ժողխեալ որովայն,
Քակտեալ տաղաւար, կոտորեալ ոստք, բաժանեալ յաւդք,
Հատեալ ծառ, սղոցեալ արմատ, թողեալ տուն,
Հնձեալ արտ, ստորախուզեալ բոյս,
Աւտարացեալ բարեկամ, մոռացեալ պահեստ,
Թաղեալ գարշութիւն, մերժեալ ատելի,
Բարձեալ խէթ, անարգեալ կմախք
Եւ իբր զանպիտան՝ առ ոտն կոխեալ,
Կարաւտեալ այլոց մաղթանաց,
Որք զհաւատոց թշուառիս ձայնիւ նուագեալ աղերս հառաչման
Ցաւոյն արտասուաց բարերարիդ գթութեան
Ի բարձունս տարածանեն:

Ջառ քեզ դարձն յեղանակեն արգահատելով, զոր արիւնեն,
Ջնշան խաչիդ փրկութեան՝ զոր երկրպագեն,
Ջյարութեանն ճշմարտութիւն՝ որում հաւատամ,
Ջփառացդ քո յայտնութիւն՝ զոր փառաւորեն,
Ջդատաստանիդ ահաւորութիւն՝ զոր խոստովանիմ,
Ջբանիցդ յանդիմանութիւն՝ յորմէ զարհուրիմ,
Ջհոգւոյդ Սրբոյ ինձ ուղեկցութիւն՝ զոր պաշտեն,
Ջաւժմանդ տեսնագրութիւն՝ զոր եւ համբուրեն,
Ջթագաւորելն ընդ քեզ, Տէր Յիսուս, որում պաղատիմ:

Արդ, լքաւ, մերժեցաւ, բարձաւ, տրոհեցաւ, փախեաւ, սրացաւ,
Տեղի ետ կցորդութիւն զուզութեան կենցաղոյս կենդանութեան,
Եւ յոյսդ, որ ի քէն պարգեւ,
Մնացական եւ անջնջական յիշատակարան պահեցաւ:

Դ

Տե՛ս ողորմութեամբ եւ տարակուսանս վտանգելոյս,
Միայն բարեգութ, փառաբանեալ Որդի Աստուծոյ,
Քաւել, բժշկել, կենագործել,
Պաշտպանել, նորոգել, նկարել, կանգնել, հաստատել,
Վերստին ստեղծագործել յերջանիկն անարատութիւն:
Քո է կարողութիւն, քո է փրկութիւն, քո՝ ողորմութիւն,
Չիք քո անկարութիւն, այլ ամենեւին զաւրութիւն,
Բարձրութիւն, իշխանութիւն, անվախճան թագաւորութիւն,
Իսկութիւն, ինքնութիւն, ամենատեղի բացարձակութիւն,
Բարերարութիւն, լուսաւորութիւն,

Փառաւորեալ տիրապէս, անպակաս եւ անյաւելուած,
Խնկեալ խորհրդով անթարգմանելեալ յԵրրորդութեանդ սրբում,
Գոհաբանեալ յաւէտ եւ եւս առ սմին՝
Ի նոյն պաշտաւն հաւասարութեան միապատիւ զուգականութեան
Երէկ եւ այսաւր եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԴ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Արքայ երկնաւոր, Տէր բոլորեցուն,
Առ ամենայն բան յամենայնի միշտ երկայնամիտ,
Աստուծոյ կենդանւոյ անքնին Որդի,
Ահա անդ է ողորմելն իսկապէս,
Յորում հատաւ ակնկալութիւն վաստակոյն,
Անդ է բարեգործելն,
Յորում տեսութիւն իմաստիցն խափանեցաւ,
Յայնմ ժամու է մարդասիրելն,
Յորում տկարութեանն վտանգ
Պաշարեալ տիրեաց ներքոյ եւ արտաքոյ,
Անդանաւր է բժշկութիւն աստուածային քո ձեռինդ,
Յորժամ բնաւ անդամոցն տեղի ետ կենդանութիւն,
Այն վայր է այցելութեան,
Յորում ելք հնարից ոչ գոյ,
Այն է քո մեծութիւն,
Յորժամ գյուսահատութեան վէրն առողջացուցես,
Այն է հարազատ քում ազգակցութեան,
Եթէ յանակնկալն ժամու արուեստաւորեցես փրկութիւն,
Այն է հանդիսարան քում յաղթանակի,
Եթէ զփակեալն մուտս կենաց ի սպասումն շնչոյս բացցես,
Այն են քո շնորհք վայելչականք,
Եթէ զչարեացս իմոց մոռացեալ՝ զբարեացդ քո յիշեցես,
Յայսմ ես անոխակալ,
Եթէ ապախտաւորիս ընդ երախտաւորացն խնամարկեցես,
Ի սոսին ծանեալ գիտացից,
Եթէ նայեցար ի նուէր բանիս նախնի գթութեամբդ,
Եթէ զսովորութիւն չարեացս բարձցես:

Բ

Յաղագս այսորիկ հիւսին բանք,
Եւ եղանակին նուագերգութիւնք,
Յորժամ տէրն բարի՝ չարն ծառայի
Զբարեգործացն պարգեւեցէ,
Որ մինչ իրաւամբք մնացէ բանտի,
Նա յարքայակա՛ն ապարանս զնա հանգուցէ,

Մինչ հրաւիրեալ է ի գուր տղմոյ,
Նա ի բազմակա՛նս ամենապատիկս գահոյից գրգեցուցանիցէ,
Մինչ բրելոյ գաչսն դիտեսցէ,
Նա ի բարձրութի՛ն բերկրութեան հայեցուցանիցէ,
Մինչ ծայրատութեան մատանցն սպասէ,
Նա մատանի՛ համարձակութեան մատուցանիցէ,
Մինչ հայի հարուածոց գանից,
Նա գթո՛ց գիրկս արկանիցէ,
Մինչ պատրաստեալ յուսայ կորստեան,
Նա երեւելի՛ տեսողաց բազմաց առնիցէ,
Մինչ ակն ունի սատակման մահու,
Նա ընդ կենացն եւ փա~ռս ընծայեցուցէ,
Մինչ հատման գլխոյն նայեսցի,
Նա գնոյն պսակա՛ւ պայծառացուցանիցէ:
Ա՛յս պտուղք արհնութեան, գթած, սքանչելարմատ քում շառաւիղաց,
Ա՛յս արգասիք կենաց արարչականդ քո հրամանաց,
Ա՛յս իղձք խորհրդոց խոստովանեալդ քո տենչանաց,
Ա՛յս նշոյլք լուսոյ ամենասփիռդ ճառագայթից,
Ա՛յս ակտործութիւն ճաշակաց բարեբանեալդ քո քաղցրութեան:

Գ

Քո՛ միայնոյ են այսոքիկ, Տէր,
Ի քէ՛ն ազդեցաւ գրել ինձ գոսփն:
Ահա զքոյսդ յատուկ աղերս աղաչեմ, արհնեալ,
Ի քոյո՛ց այտի պարգեւեալ շնորհեա:
Բա՛ց, Տէր, զգանձս քո բարիս, ըստ աղերսանաց առակին,
Մի՛ խառնեսցես ի համբարս բարեացդ քոց ի չարեացն իմոց:
Մի՛ շտեմարանեսցես զատելիսն քո, որ են ոխութիւնք եւ ցասմունք,
Ընդ սիրելիսն քո, որ են գթութիւնք եւ ողորմութիւնք:
Մի՛ պահեսցես ի ստացուածս քո պաշտելիս զանախորժելիսն քո,
Որ են մթութիւնք եւ դաժանութիւնք,
Եւ զիմ վնասելիսն, որ են մեղք եւ թշուառութիւնք:
Մի՛ գրեսցես աջովդ արհնութեան ի մատենիդ կենաց
Զմուրհակ պարտուց իմոցս անիծից,
Այլ զանհնարաւորս ինձ համարեալս՝
Մեծացուցե՛ս կրկին առաւել զանուն քո, Տէր, ի նոսփն,
Յուցանել զդոյն ինձ դիւրինս եւ հեշտականագոյնս:

Դ

Շատ են իմ պարտիքս եւ անդր քան գթիւ,
Այլ ոչ այնքան հրաշալիք, իբրեւ զքո ողորմութիւնդ:
Բազում են մեղանքս,
Այլ յաւէտ են նուագեալ առաջի քոյդ ներողութեան:
Յաճախ են չարութիւնքս,
Այլ յաղթական են համայնից,
Հգաւր, ամենակալ, քոյդ մարդասիրութիւն:
Ինձ են անհամար իմոյս անձին բիծք,
Այլ քեզ յոյժ գրաւեալ են ընդ սահմանաւ:
Ոչ են այնքան զաւրաւորք առ կենդանութիւն զէնք մեղանաց
Պատկառեցելոյս պտղաբերութեան,

Որքան յիշատակ մահու կենդանւոյդ՝
Առ վանումն կործանողին բռնութեան:
Ձի՞նչ ազդեսցէ փոքր խաւար աւուրդ Աստուծոյ,
Ձիա՞րդ բաւեսցէ դոյզն ինչ աղջամուղջ մեծիդ ճառագայթից,
Ձիա՞րդ համբարծցի, կշռեսցի ընդ խաչի քո կրից
Խակութիւն հեշտութեան մարմնոյս տկարութեան:
Ձի՞նչ երեւեսցի յաչս ամենակալիդ քո առատութեան
Կոյտք մեղանաց ամենայն տիեզերաց.
Ահա կոշտ մի հողոյ դիրափխրելի՝
Ի կարծրութենէ բախման վանեցեալ,
Իբր զպղպջակ անձրեւոյ՝
Բազմազեղ հոսմամբ քո կամաց չքացեալ, պայթեալ անդստին:

Ե

Ձի՞նչ պիտոյ են քում զաւրութեանդ ամենահնարդ կարողութեան
Ժամանակաց առաւելութիւն առ յանցուածոց իմոց քաւութիւն,
Ո՛չ քթթել մի ական,
Ո՛չ խուն մի տեսութիւն ածանցական,
Ո՛չ սակաւ մի նայեցուած փայլական,
Ո՛չ կիսամասնեայ յամրութիւն,
Ո՛չ փութացելոց ոտից յեղեղումն,
Ո՛չ յելից բարձրութենէ միոյ կանգնոյ կաթի անկելոյ,
Ո՛չ գիծ մի չափոյ մտաց հետեւեցելոյ,
Ո՛չ նշողից արագութիւն,
Ո՛չ շնչոյ տուրեւառութիւն,-
Ո՛չ ինչ յայսմ յանգոյ եւ յանտպաւորական նմանութենէ
Անձեւ աւրինակաց յաւտ անկայից՝
Այնքան առժամայնք կամ հարեւանցիկք,
Որքան եղծմունք, ցնդմունք եւ հալմունք
Մեղացս սառնամանեաց պահեստի՝ քումդ զաւրութեան,
Աստուած ամենայնի Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Որդին անքնին կենդանւոյդ Աստուծոյ:
Որ տաս, պարգեւես արեւ քաղցրութեան չարաց ընդ բարիս
Եւ անձրեւես երկաքանչիւրոցն անաչառապէս,
Կշռես, սահմանես իրաւամբք եւ զվտանգս կրիցն հաւասարաբար,
Որոց մեծ է հանգիստն առ ակնկալութիւն պարգեւին՝
Փոքր խթանաւ փորձութեան զսակաւութիւն պարտուցն աստէն վճարես,
Իսկ որ զերկիր ընտրեցին՝ ներես ողորմութեամբ,
Տալով եւ սոցա դարման ընդ նոցա՝ միշտ առ քեզ դարձին սպասես:
Եւ քեզ փառք ամենազարիդ առ ամենայն հրաշագործութիւն
Բարեխնամող երկայնմտութեան,
Աւրինեալ յաւիտեան:

Ամէն:

ԲԱՆ ՀԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ընկղմեալ, զմայլեալ եւ իսպառ ծածկեալ ի յանճառութենէ առաւելութեան բազմամասնեայ յաճախութեան մեծիդ երախտեաց, որ ամէնառատ լրմամբ աննուագելեալ յաջմէ եւ յահեկէ, ի դիմաց եւ ի թիկանց համբարեալ կան անբաւութիւնք՝ մատուցանեն, ընծայեմ դարձեալ աստանաւոր աւանդ գովեստի դաւանման ճշմարտականի: Զի որպէս երբեմն հերձուածականին չարափառութեամբ, ամենապատիրն խաբէութեամբ նենգողին կարթիւ հատուածեալ ի բաց հերքեցայ՝ ելեալ ի դրախտէն, արդ, միաւորականաւս այսու ուղիղ ամբօթութեամբ ի յաւանդ իսկապէս շնորհի անդրէն միւսանգամ համբարձեալ սովիմբ, ի թռիչս թելոց լուսոյ ահա յերկինս ժամանեցից հետեւեալ: Այլ քանզի յարգանդէն, յորում յղացայ՝ հոգեւոր երկամբք ծնիցեալ, զմեծ եւ զերջանիկ դշխոյ անարատ՝ ամենից կուսից իսկուհի, զպանծալի մայրն իմ գովելի պարտ է կանոնաւ սահմանի բանի արձանագրել յայսմ մատենի, զի ծանիցի, ցուցցի եւ այլոց եւս ապագայիցն ազգաց պատմեսցի որքանութիւն փառաց խնկելոյն՝ արժանապէս պաշտմամբ պատուեալ իբր մաքուր մարմին ընդ գլխոյ մարդեղութեան Բանին Աստուծոյ՝ ի յիշատակ ճառիս հաւատոյ Երրորդութեանն դաւանութեան:

Եւ արդ, ի յայս արիւնակ հոգեակար պատկերի բանի, որ զխորանէս լուսոյ յարմարի, ընկալ՝ զիս, զթած, արհնեալ, քաւեցեալ եւ սրբեալ ի սմին: Հա՛ն սովաւ ի հոգւոյս զնախատինս մեղացս, անմեղս եւ անբի՛ծս ընդ հովանեաւ սորին բազմեցո, յաւե՛լ զտկարս ի տունն Դաւթի եւ անդուստ փոխեալ ի տունդ Աստուծոյ, ըստ մարգարէին ձայնի, որ ի քեզ, Յիսուս, ակնարկի: Մի՛ սոսկ զմտիցն եւ մի՛ անաւգուտ զելիցն հետեւութիւն արասցես: Մի՛ զհաւատոյս ջերմութիւն ցուրտ համարեսցիս եւ մի՛ զհամբոյր ողջունիս անկարգ ինչ վարկանեսցիս: Մի՛ զպաշտաւնն ապաշնորհ գրեսցես եւ մի՛ զերկրպագութիւնն անխորհուրդ լքես: Մի՛ անպտուղ լիցի տեսականութիւն պատկերին, եւ մի՛ աննշոյլ՝ կերպարանին սքանչելութիւն: Մի՛ անհուր ողջակիզին սպանդ մոռացի, եւ մի՛ պատարագ ուխտի այս ճառի արտաքոյ ցրեսցի: Մի՛ ճաշակդ լուսոյ ինձ մահու լիցի, եւ մի՛ բաժակ քո կողիցդ արեան ի դատապարտութիւն եղիցի:

Գ

Աղաչեմ զքեզ, Տէր Յիսուս, միդ յէութենէդ, որով զգիտութիւն Հաւր քոյ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ ճաշակեալ ծանեաք, քանզի ի քէն իսկ վարդապետեալ զամենապարգեւ կարգս եկեղեցւոյ, ի սմին աղաւթանուէր լուսարան կենաց փրկութեան բարեաց, տարածեալ զսիրտս ձեռաց համբարձմամբ՝ զայս կնդրուկ բանի բնակողիդ ի սմա, տիրողիդ բնաւից երեքսրբենիդ մատուցեալ, յաւե՛ժ ընծայեցուցանեմք այսու բարբառով բարեշնորհութեան:

Դ

Փառաւորեմք վերածայնեալ նուագաւք արհնութեան երգոց ի հաւատ պաշտաման բանի զբարեհրաման պատճառն եղելոց՝ զԵրրորդութիւնն անսկիզբն, անհամեմատ բարձրութեամբ, անհասական խորհրդոց եւ անըմբռնելի իմաստից, անզննելի զգայութեանց եւ անբերելի եղելոց, քանակութիւն վերնականն երկնի եւ անսահման ներքնային խորոց, լրութիւն սպառմանց եւ նախադրութիւն սկզբանց, մի՛ յերից անշփոթ կերպից, եւ երիս՝ ի միոյ անհատուածելի իսկութեանց, ի վեր քան զմտաց անարգելութիւն՝ յարածգեալ ամենայն ուրեք բովանդակ: Անփոփոխ բարի, անսասանելի ուղղութիւն, անխառն կերպարան սիրոյ, մեծութիւն անյաջորդ, բարձրութիւն անխոնարհելի, անվատնելի տեսականութիւն, բարերարութիւն աննուագելի, կամք կայուն, հրաման կենդանի, ակնարկութիւն փրկչական, երանութիւն ճշմարիտ, ակնկալութիւն հաւաստի, խոստումն անստելի, աւանդ արգասաւոր, ստոյգ աւետիս, վերամբարձութիւն անձեռնարկելի: Մի Հայր միայնոյ Որդւոյ՝ միական Հոգւովն պատուեալ, ամենահարուստ բարութեամբ, ամենեւին ունայն ի չարէ, արինաձայն գոհաբանութեամբ, անքնին ներբողի գովեալ:

Ե

Մին բարձրեալ ահաւոր անուն՝ համապատիւն կցորդութեանց, անպատո՛ւմն ազգականութեանց, եռալուսեանն զուգակցութեանց, անյաւելուածն լրականութեանց, ինքնիշխան կամաւորութեամբ պատուասիրեալ առ Հայրն հանգունատիպ՝ գործակցութեամբ Հոգւոյն Սրբութեան խոնարհեալ իջեալ ի յերկնից, աննուագ գոլով ընտանի փառացն, հաճեցաւ մտանել յարգանդ մայրենի Աստուածածին կուսին մաքրութեան, յորում աճեցոյց զբոյսն աւրինութեան ի լուսասահման անդաստանին անարատութեան, ընդ ամենակատարն էութեան համասնեալ յանանջրպետ միականութիւն, թափանցական խառնութեամբ յաստուածութեանն ոգի բաղկացոյց զգոյութիւն շնչոյս հրաշապէս: Որով անստամբակելի երասանաւ սանձաց կրթութեան զստահակութիւնս ի հանդարտեցոյց, եւ կամաւ ընծայեալ խաչին՝ ամբարծաւ ծաղիկն պտղոյն կենաց ի ծայրս լրութեան անմահականն տնկոյ, ի մահ վիրաւորեցաւ՝ աստուածութեանն անընդմիջելի ի մերասերն մարմնոյ, որով կենսացոյց զգործին պարտեաց, արարչութեանն իսկութեան ի նմին յաւէտ անբաժանաւրէն ընդ նիւթական մարմնոյն վշտացեալ: Իջեալ ի վայրս խաւարային դժոխոց՝ եհան զկապուտն իւրաստեղծ ի կապանաց աւցտողին եւ, իբր ի նիրհմանէ քնոյ զարթուցեալ, յինքն նահանջեալ զդիմեցումն մահու, կանգնեցաւ, կենդանացաւ աստուածապէս՝ ելեալ ի յերկրէ հացն կենաց եւ հովին հաւտից բանաւորականաց: Հաւատարիմ եղեւ յաշխարհի եւ երեւեցեալ նոյնութեամբ ամենեւին աննուագելի, որպէս եկն համայն՝ եւ համբարծաւ բովանդակ, բազմեցաւ նստաւ ի գերունակն գահոյս՝ նախնականին պարզութեան արարչական փառաւորութեամբ: Ջոր խոստովանիմք Աստուած բարերար եւ Տէր բոլորից, որ դատի զամենայն երկիր արդար ընտրութեամբ յաւուրն մեծի, որ ինքն է սկիզբն եւ ինքն՝ կատարած, նոյն առաջին եւ նոյն առջապայ, անպակաս բովանդակութեամբ թագաւորեալ ի լոյս անմատոյց:

Աւրինաբանեմք ընդ Հաւր եւ Որդւոյ եւ զանբաժանելի բոլորումն՝ նոցին փառակից Հոգւոյն տէրութեան, որ ստեղծ զբնաւս եւ կենդանածնէ զամենայն, որ անդստին իսկ ի բնէ համապարփակ մթութեան աշխարհակալն միգի շրջէր, նկարէր եւ կերպարանէր ամէնունակ ջուրբքն անբաւութեան երկրատարածն ծովու՝ ի կատարումն արդեան խորհրդոյս՝ զսուրբ աւագանն լուսոյ: Նախ արար եւ այժմ գործէ, գոյացոյց եւ միշտ կատարէ արուեստս, սքանչելիս, նախատեսութիւնս սրբասնելոց, ազդմունս աստուածաւրէնս, զաւրութիւնս զարմանաւորս, մարգարէս, առաքեալս, վարդապետս՝ վարժողս կրթութեան հանձարոյ: Ջսրբարանն մատուցման արեանն Քրիստոսի յարդարեաց, քաւութիւնս անձանց, առողջութիւնս մարմնոց ըստ նմանութեան Քրիստոսի ողորմութեամբ հրամայեաց: Մկրտեաց եւ գեր քան զջուր, ինքեան միայն բաւականութեամբ նորոգեաց, լուսաւորեաց: Հանապազ նովին բարեգործութեամբ զաւրանայ: Վկայեաց միածնին աստուածութեանն ի հոսանսն Յորդանանու, աւրինակաւ տեսութեան ամպոյ ցուցաւ ձայնիւ Հաւր ի լերինն Թաբորական: Ի նոյն տիպ նմանութեան հովանի եղեւ Յակոբեան տոհմին ի յէլսն Եգիպտոսի, յուղեզնացութիւն զաւրավարութեանն Մովսէսի՝ հողմով սաստկութեան զփարաւոն ընկղմեաց: Քահանայս կատարագործէ, իմաստունս կազմէ, թագաւորս զաւրացուցանէ, քաւութիւնս ընծեռէ, կեանս շնորհէ մահացելոց ի նորոգութիւն յարութեանն: Նոյն ինքն է աւծումն մարդացելոյն Աստուծոյ, մշտնջենաւոր հաւասարութեամբ ընդ Հաւր երկրպագեալ՝ ի պատիւ մեծութեան Որդւոյ, անսահման փառաւորութեամբ աւրինեալ յաւիտեանս: Ամէն:

Է

Դաւանեմք ի հաւատ ուղիղ եւ անխոտորնակ անբժութեան՝ համբուրիւ շրթանց ողջունեալ զկառուցեալս խորան յանշնչական արծանաց՝ աստուածային բնակութեան եկեղեցւոյս շինուածոյ, որ գերագանց գտաւ եւ երկնի ամենագարդ բարձրութեամբ, որ ի նոցին իսկ յառաքելականացն դասուց հիմնեցաւ, յաշակերտաց վերնոյն խնկեցաւ, ի սպասաւորաց բանին պաշտեցաւ: Սկիզբն առեալ կենացս այս գանձու ի վերնայարկն սրահէ, խորհրդակատարն վայրէ, զոր Հոգին Աստուծոյ լցոյց՝ փայլեցուցեալ ի նմա զաւրութիւն յաւուր մեծի Պենտակոստէին. նախ զտունն բարետեսիլ՝ յաւրինակ սրբութեան կատարման շնորհի այսր եկեղեցւոյ կանխամեծար առաւելութեան, յորում ապա եւ ի նմին բնակչացն տուաւ լուսանորոգ բարեփառութիւն: Ուստի արիւն հզարին Աստուծոյ բաշխեալ մատուցանի յաւէտ, քան զՀաբելին՝ մահու գութարկու, մեծաւ բարբառով ձայնի բերկրութեան՝ կենդանութիւն անմահութեան ի սմա ազդելով: Քանզի ոչ է կար զաւրութեան ուրուք ընդ երկնաւ յանդիման արեգական ի սպասաւորութիւն խորհրդոյ այսր ահաւորութեան ձեռնարկել,

Եթե ոչ ընդ թեւաւք սորին պահեսցի, նա զի ոչ երկնիւք բաւականանայ այս նուէր Տէրունի մարմնոյ, եթե ոչ զայս ձեղուն արհնութեան ծածկոյթ ունիցի, վասն զի մահու անիծիւք հերքի այր ըստ արիւնին, որ արտաքոյ խորանի այս վկայութեան զաստուածային պատարագն մատուցանէ, մանաւանդ զի պարտաւոր արեան կոչեսցի, որ ոչ զանձինն արինակ արին յայս նուիրան ընծայեցուցէ: Մի ի սմա լուացումն ի մահն Քրիստոսի, զի մի՛ յանգէտս անարգեալ աստուածութիւնն՝ ի ծանուցելումն զնախնին կրեսցէ: Մի ձեռնադրութիւն ի պատիւ աւծութեան լուսոյն, զի մի՛ յանբծութիւնն խաբէութիւն խառնեսցի: Մի եւ շնորհաւք, քան թէ ապաշխարութեամբ քաւութիւն, զի մի՛ ճշմարտութիւնն կերպարանաւք խորամանկեսցի: Մի յընտրութիւնն ապառնի՝ հաւատ, զի մի՛ սպառնալիք հատուցմանն զրոյցս ինչ աւտար համբաւոյ գրեսցի: Մի երկաքանչիւրոց գոյութեանց մերոց իրաւամբք կշտամբութիւն, զի մի՛ կիսամասնեայ առ մարդն ներքին եւ առ արտաքին՝ չարի եւ կամ բարոյ փոխատրութիւնն կարծեսցի՝ յանմահ զաւրութիւն արքայական որդեգրութեանն, զի ընտելութեամբ երկրայնովս առաւելութիւն վերնումն թագաւորութեան յայտնապէս ճշմարտեսցի: Մի յոյս կենդանութեան առ անեղծութիւնն սրբոց, զի աներկեւանութիւն խոստացելոցն ի միտս ունկնդրացն ծանուցեալ հաւատասցի:

Ը

Այս դշխոյ պաշտելի՝ անշնչական եկեղեցի տայ կեանս եւ մահու իշխէ, ըստ արինակի ադամեան պտղոյն յարմարապէս ճաշակելի, գերագանց, քան զբանականս, յանշնչութեան հրաշագործէ, մինչ զի կատարումն ընծեռէ եւ նորոգ հաստատէ՝ վերստին նկարեալ ի մեզ զկերպարանն փառաց լուսոյ: Գրեալ եւս է տեսակ մեծութեան վերնում կամարին սկզբնաւոր յառաջակառոյց, քան զբնակիչս հոգեղինացն ի նմա զաւրութեանցն: Նոր իմն ընծայէ թռիչս մարմնոց ընդ թեթեւութիւնս հոգւոց՝ պատուականին հարստութեամբ զանարգն յարգաւորեալ: Ոչ ինքնակիր մեղաւք զագրանայ, եթե ոչ ի մարդոց չարաց եւ կամ յանհաւատից կոխիցի: Տիպ իմն է զարմանաւոր, յաղթող իմաստից մերս տեսութեանց, անբանն, ի բանաւորէն կառուցեալ, նմին աւժանդակեալ, իբր վեհագոյն՝ յաւէտ նուաստի: Մեծ է, քան զմարդ, որքան ընտրելոյն Մովսէսի՝ ցուպն յաղթողական, առաւել, քան զբանաւոր, որքան զԱհարոն՝ զաւագանն խորհրդական ծաղկեցեալ. գերագանց, քան զմտաւոր, որչափ զԵղիաս եւ զԵղիսէոս՝ զետահերծ մաշկեակն սքանչելահրաշ փայլեալ արուեստի: Աւգնութիւն պարգեւէ կրկին ամենակատար սրբասնեալ ձեռաց մաքրաբար, քան թէ զինապէս, մարմին նիւթական քարի եւ հողոյ, գոյակից հարազատ զգայականաց եւ սրբոց: Իւր զվէմն անմահ, կենդանի՝ ի կործանումն է եւ ի կանգնումն, որպէս զդատաւորն ամենից հոգւոց հանդիսանայ հրաշապէս ազդմամբ յանէծս եւ յարինութիւնս, իբրեւ տեսող աներեւութից՝ զոմն հրապարակէ եւ զոմն տածէ, առ ինքն կոչէ, գրեալ յանուանէ՝ իբր զտիրող հրամանատար էիցս: Իբր զլեառն յաւիտենական՝ անհարուածելի է ի դիմամարտից, ըմբռնէ զհոգեւորս՝ իբր զհնարադրութիւն մեծին արուեստի, անմեղս եւ անվրիպութիւնս ըստ Քրիստոսի հետոցն ընթանայ, բարձր ճոխութեամբ անպատկառաբար համարձակապէս զաւրէն գովելոյ զլուխ ամբարնայ:

Թ

Այնքան մեծ ունի սրբութիւն, մինչ զի զորս ըստ պատկերի Աստուծոյ եղեն՝ կանոնաւ խտրէ: Յետ յոգունց ընտրութեանց փորձից թէ համարձակեսցի մարդ ոք սխալեալ ի գաւիթս նորին մտանել՝ ո՛չ պղծի, այլ ընդ անպատրաստիցն թերութեանց դժուարի, ո՛չ նզովի, այլ տեղի տայ ո՛չ գիտողացն զշնորհին զչափ, ոչ լքանի ինքեամբ պարտաւոր իւրովն գտեալ, այլ ի մերոց գործոց խրթնանայ, ո՛չ թողացուցանէ երկիցս մատչել յըմբռնումն ոտիցն կենդանատուաց, ըստ տիրական անճառ խորհրդոյն, ո՛չ կրկին յաւուր զնոյն ցուցանէ, զի մի՛ անընտրաբար նուիրանն խայտառակեսցի: Վշտակցէ կարեաց զաւրապէս՝ իբր անախտակիր ապականութեանց, որ ի մեզ շարժմանց, առանց բարբառոյ տիրապէս հրամանաւ դատի:

Ժ

Նա զի եւ տապան իմն է մաքրական, կրկին երջանկական, եւ հեղձմանէ կենցաղոյս ալեաց պահապան, ո՛չ բազմաւք անբանիւք զագանաց դասուք եւ սակաւ մարդկամբ, այլ ընդ երկայնոցս

Եւ զվերինսն յինքն հաւաքէ, ո՛չ յալիս խռովութեան բերի, այլ ի բարձրութիւնն երկնի համբառնայ: Իբր զաշակերտ հրահանգեալ Հոգւոյն Աստուծոյ՝ փախչի ի նենգութենէ, ո՛չ ի բողոք մահու մարմնոյ հարուածոց, այլ ի կենացն աւետիս ըմբռնեալ ածէ, ո՛չ Նոյի ձեռնարկեալ գործի, այլ հաստողին հրամանաւ շինի, ո՛չ Մովսէս ընդ Բեսելիէլ, այլ միածինն Աստուծոյ Հոգւովն Սրբով զսա հանդերձէ, ո՛չ յարաշարժ հանապազափոխ, այլ մշտակառոյց հիմամբ անսասանելեալ զսա հաստատէ: Ղարծեալ, իբր զտապանակն անխաւս փայտեղէն մածեալ տախտակաւք, առանց զգայութեան տեսողականաց մեզ առաջնորդէ, որպէս կերպարան անքանակ էին յառաջ հետեւեալ՝ ի հանդերձանս լուսոյն կենաց տեղի պատրաստէ: Ընդ Ոգիելի անդուստ սատակէ, եթէ ոչ խաչապէս յոգի բերիցի, սպանանէ վատնեալ վաղվաղակի առժամայն, եթէ անասնայինն լծակցութեամբ երկրասիրաբար գետնակոխ սայլիւք, իբր զանաւթ ինչ ձեռնազնին, բարձեալ տանիցի: Ո՛չ լեզուաւ մարմնոց, այլ բանիւ հրեշտակաց խաւսի, ո՛չ ունկան գոյականութիւն՝ եւ արագապէս մտառեալ լսէ, ո՛չ ձայն կերպաւորական բարբառոյ՝ եւ զպատգամս գործոցն Յիսուսի համարէն ազանց պատմեալ հռչակէ, ո՛չ խաղալեաց շարժականութիւն՝ եւ աստուածայնով իմն կենդանութեան հազագաւ ազդէ: Ո՛չ ոսկերաց եւ ջլաց յաւդուած՝ եւ երկուք հազարաւք կանգնաւք լայնութեամբ, իբր զգունդն անհամար բարձրեալն Աստուծոյ զկենդանական զաւրուն գումարտակ հեբրայական վառեալ ամբոխին՝ եւ այժմ ընդ նոսին իբր զանմաքուրս ի սրբութենէ՝ զոմանս ախտիւ մեղանաց ջեռեալս հատուածեալ յինքենէ հեռի ուղեկցէ ապրեցելոյն ի տաժանաւոր աղիւսարկութեանցն: Նոյն իսկ էութիւնն Աստուծոյ մարմին եղելոյ անուամբ այս վիմի նշանակեցաւ՝ պատառմամբ կողին զբնաւս արբուցեալ: Ո՛չ արեան երակաց ընթացք, այլ լուսոյ վերնոյն շառաւիղք թափանցանց միութեամբ զոյն կենդանացուցեալ նորոգ պաշտպանէ: Ո՛չ Սողոմոն կամ Ջորաբաբէլ մահկանացուաց ոստիկանութիւն, այլ ամենից ունողին իմաստ զսա գծագրէ: Ո՛չ աննուիրական, հասարակաճաշակ իւղով առ ի Յակոբայ պարարի, այլ ահաւորին արեամբ եւ փառաւք մեծին աւժանի: Ո՛չ տուն երկրային նիւթոյ, քան թէ մարմին երկնային լուսոյ Աստուծոյ զսորին որդիս կնքեալ ձեռնադրէ: Ո՛չ կենցաղոյս յերկրէ յղացմունս, այլ արքայութեանն երկնից ժառանգս կրթէ, զի ծոց իւր գրգեալսն զոգոյն Աբրահամու ընծայեցուցանէ: Փեսայ հարսնութեան սորա՝ Որդին Աստուծոյ կենդանոյ, արիորդք խնջոյից սորին՝ հայրապետացն գումարք: Սոյն ինքն մոռացումն առնէ այսակիր բարձանցն կռամոլութեան, զի զերկնայնոյն Աստուծոյ ունի գծանաւթութիւն. ատարութիւն է ամենայնիւ դիցն դրաւշելոց, զի ի համաւրէն քարինս սորա Քրիստոս երկրպագի. քակտումն է յայտնապէս ուրուական ըղծիցն անտառաց, զի ի բնաւից մայրեաց աշխարհի նմանութեամբ կենացն փայտի ի սմա տէրն նուիրի. խորտակումն է համայն դիւապատիր յուռթիցն արձանաց, զի քարն գովեալ կարկեհան ակամբք եւ վիմաւք կենդանեալք այսրէն հաստատի:

ԺԱ

Այս յարկ չքնաղ եւ աստուածընկալ ազատ է միանգամայն յամենուստ ծառայութենէ. ո՛չ արինակ վերնոյն Սիոնի, քան թէ ճշմարտութիւն նմին ճանաչի. ո՛չ կռապաշտութեանն կապաւ բագին եւ կամ լծով արինին տեղի պարտաւորութեան, այլ տէրունի բարերարութեանն պարգեւարան ի մէնջ համբուրի. ո՛չ սասանի երբէք՝ յայլ իմն կերպարան ձեւոյ փոխարկեալ, այլ ի նոյն շուք փառաց մեծապէս ընդարձակի. սոյն ինքն եւ երկին երկնի յերկրի լուսապայծառ կերպիւ հռչակի: Որպէս չէ առանց Հաւրն Քրիստոսի, եւ ոչ առանց այսր մաւր արգանդի յոգի կատարիլ: Անտուն շրջի անբովանդակելին, եթէ ոչ ի սմին տան տաղաւարեսցի. ո՛չ ունի տեղի գլխոյն հանգստեան տէրն բոլորից, եթէ ոչ ի յայս կայարան կենաց մտեալ ազանիցի: Քան ի կամար վերնայինն երկնի՝ ի յայս հիւթաւոր բնակութիւն առաւել պարծի. անբաւութիւն աստուածեան լուսոյն, որպէս զդէմս մարգարէին եւ զարինակս սորին ծածկեցին, որպէս փախեան ի փառաց երեսաց նորին, եւ նմանութեան սորուն՝ որ ի տաճարին՝ ոչ հանդարտեցին,- ի տաւն հանդիսի մեծի գովեստի, եւ ի բանականացս դասուց խմբեալ նուագի, աստ արինի կրկին բաղձանաւք, քան ի դրախտն վայելչական:

ԺԲ

Այս մայր հոգեւոր, երկնաւոր, լուսաւոր, քան թէ երկրաւոր, շնչաւոր մարմնաւոր, զիս գգուեաց որդի: Կաթն ստեանց սորա արիւնն Քրիստոսի: Եթէ Աստուածածնին իսկ պատկեր զսոյն ոք գրեցէ, ոչ անաւրինի: Իբր զնշան խաչին փրկութեան՝ զարութիւնս զարմանազանս եւ արուեստս բազմաւրինակս կատարեալ հրաշագործէ: Բեն ահաւորին ատենի ի սմա հաստատեալ տեսանի: Սովաւ խորթաբարոյիցն հերձուածողաց մոլեգնաճառ բերանք կարկին: Ունի եւ քարինս իմն իմանալիս եւ բանաւորականս, որով զգազանամիտս անմաքուրս բացուստ ի բաց տրոհեալ տարագրէ: Ծնանի եւ Աստուածս ոմանս եղանակս՝ պատկերս մաքուրս միոյն Աստուծոյ Քրիստոսի: Ունի եւ զդիրն իւր ընդ արեւելս՝ ի տեղի խոստման բնակութեանն մերոյ առաջնոյ. ձեռամբ իմն ցուցանէ յայտնապէս զգաստեանն Աստուծոյ շաւիղ, զփայլականն առակ տիրական ի դէմս բերեալ՝ մեզ վարդապետէ, զփրկութիւնն ի յելից անտի ծագման արուսեկին քրիստոսեան երեւմանն ի վերջնում աւուրն արարածոց երկրի թարգմանէ: Ցաւս հալածէ, ախտածէտս բժշկէ, դիւաց բռնութեանց զարէ: Արզանդ որովայնի սորին՝ աւազանն կենդանարար, ի պար հարսանեաց սորա՝ դասք առաքելոցն: Այնքան ճոխացաւ՝ բարգաւաճեալ երանութեամբ, մինչ զի նոյն ինքն փրկչին անուամբ վայելչապէս յորջորջեցաւ, տիրամաւրն լուոյ կոչմամբ ի մերձաւորաց միածնին ձայնեալ կնքեցաւ: Ծփելոց մեղաւորաց՝ նաւահանգիստ հանդարտութեան, խրախճանարան՝ վերնոցն դասուց, բժշկարան անսխալելի՝ տարակուսեալ պարտաւորաց: Երրորդութիւնն անպատում ի սմա փառաւորի՝ աւրինեալ յամենայնի:

ԺԳ

Իսկ եթէ ոք ձեռն չարութեան ի վերինն արքայութիւն յանդգնաբար համբառնայցէ, զիւտ ինչ մարմնաւոր եւ կամ հնարք մարդկային եւ կամ արուեստ երկրակենցաղ զսահմանեալ աւանդութիւնս առ ձեռակերտս եկեղեցի վարկանիցի, եւ ոչ պարգեւ առաւել կենաց, եւ ակնարկութիւն աստուածային, եւ Հոգւոյն Սրբոյ յայտնեալ լուսանորոգ նախագրութիւն, եւ երախտեաց բարձրելոյն ամենատուր լիականութիւն, եւ կամաց արարողին խնկաւորեալ խորհրդարան, եւ առաքելոց ձեռինն աջոյ բարեհանձար հիմնարկութիւն, եւ միանգամայն ասել՝ դուռն երկնից եւ քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ եւ մայր կենդանեաց, ազատ ի պարտեաց, եւ ճշգրիտ տեսակ կերպի երեւակիս բանականի, իմանալին՝ խորհուրդ հոգւոյս, եւ շաւշափելին՝ պատկեր մարմնոյս, եւ սրբութեանցն անդ անձառից գերազանցեալ նոր սրբութիւն, եւ քրիստոսեանն նշանաւ պայծառապարծ պսակեցեալ, - զայնպիսի ոչ խոստովանողսն մերժէ յերեսաց իւրոց Հայրն ամենակալ ի ձեռն Բանին իւրոյ էակցի, բարձեալ ի նմանէ եւ զաւանդ շնորհի Հոգւոյն փառակցի՝ փակեցէ զդուռն կենացս այս առազաստի յանդիման նորին: Իսկ մեք, զորս գրեցաք, սմին եւ վկայեմք՝ հաւատացեալ որում կարգեցաքս, յանուն եւ ի փառս ամենակալ Երրորդութեանն եւ միում աստուածութեանն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Այն իմ հաւատ Երրորդութիւնն, եւ այս իմ մայրն իմ լուսափառ խոստովանեալ դաւանութիւն:

ԲԱՆ ՀՁ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՐԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած ողորմած, բազմագութ, հզաւոր, ահաւոր, Մարդաէր, աւրինեալ, կենդանի, անձառ, Որ ոչ ելանէ երբէք ըստ բան քո իր անձեռնարկելի, Որ եւ մտաց է անհնարաւոր:

Քո է հատուցանել պտուղ քաղցրութեան ընդ փշոց խստութեան, Սկզբնահայրդ այսմ նորոգ եւ զարմանաւոր կանոնաց կենաց:

Քանզի բարի առնել ատելոյն,
Եւ աղաւթս՝ ի վերայ հալածչին,
Եւ փրկութիւն հայցել խոցողին,

Եւ սպանողին ներումն խնդրել,-
Ի քէն ընծայեցաւ պտուղս այս հրաշից,
Որոյ քաղցրութիւն անճառ է քան զաւրինակ,
Եւ բարեբանեալ կամաց քոց ախորժելիք,
Եւ գովեալ շրթանց քոց ճաշակելիք,
Հոգի երեսաց եւ զաւրութիւն գեղոյ մերոյ,
Տէր Քրիստոս, աւրինեալ ի բարձունս:
Այլ մարդք երկրածինք եւ ամենավրէպք
Ե՛ւ բարեմատոյց ձեռաց չարիս դարձուցին,
Իսկ դու, լոյս եւ տուիչ լուսոյ,
Ոչ լսես անէծս, ոչ ախորժես չար,
Ոչ կամիս կորուստ, ոչ ըղձանաս մահ,
Ոչ յուզիս ի խռովութենէ,
Ոչ տիրիս ի ցասմանէ,
Ոչ հարկիս ի բարկութենէ,
Ոչ մթանաս ի սիրոյ,
Ոչ այլայլիս ի գթութենէ,
Ոչ փոփոխիս ի բարութենէ,
Ո՛չ թիկանց շրջումն եւ ո՛չ երեսաց անդրադարձութիւն,
Այլ ամենեւին լուսաւորութիւն եւ նկատումն փրկութեան:

Բ

Եթէ քաւեցես՝ կարող ես,
Եթէ բժշկես՝ զաւրաւոր ես,
Եթէ կենդանացուցանես՝ բաւական ես,
Եթէ շնորհես՝ առատ ես,
Եթէ ողջացուցանես՝ հնարաւոր ես,
Եթէ պարգեւես՝ ամենալի ես,
Եթէ արդարացուցանես՝ ամէնարուեստ ես,
Եթէ մխիթարես՝ ամէնհիշխան ես,
Եթէ նորոգես՝ ամենակալ ես,
Եթէ հրաշագործեսցես՝ ամենաթագաւոր ես,
Եթէ վերստին հաստատես՝ արարիչ ես,
Եթէ կրկին գոյացուցանես՝ աստուած ես,
Եթէ հոգաս ընդ մեր՝ ամենատէր ես,
Եթէ կորզես ի մեղաց՝ այցելու ես,
Եթէ չարժանեացս ընծեռես՝ աւրինեալ ես,
Եթէ յորսողէն զերծուցես՝ փրկիչ ես,
Եթէ զեղցես ի քոյոցդ ի մեզ՝ հարուստ ես,
Եթէ նախ քան ի մէնջ խնդրելն դու կարկառեսցես՝ անկարաւտ ես,
Եթէ լայնես նեղութեանս՝ անդորրիչ ես,
Եթէ զվերջացեալս կոչես՝ խնամակալ ես,
Եթէ զսասանեալս հաստատես՝ վէմ ես,
Եթէ պասքելոյս արբուցանիցես՝ աղբիւր ես,
Եթէ զծածկեալսն երեւեցուցես՝ լոյս ես,
Եթէ զաւզտակարսն իմ ծանուցանես՝ բարի ես,
Եթէ զբիծսն անտես առնիցես՝ երկայնամիտ ես,
Եթէ ընդ փոքուս ի դատ ոչ մտանիցես՝ բարձրեալ ես,
Եթէ ծառայիս ձեռն մատուցես՝ ստացող ես,
Եթէ աջով քո պաշտպանեսցես՝ յանձնանձիչ ես,
Եթէ վհատելոյս դարման մատուցես՝ կերակրիչ ես,

Եթէ զանգէտս պարարեսցես՝ վարդապետ ես,
Եթէ զդիմեալս առ քեզ ընկալցիս՝ ապաւէն ես:

Գ

Եւ արդ, քո են այսոքիկ, Տէր ողորմութեան,
Ոչ միայն գրեալ, այլ կատարեալ եւ գլխաւորեալ,
Նախնի նահատակդ համբերութեան վկայից:
Որ վասն իմոյ փրկութեան
Հանդիսացար զաւրապէս յասպարիսի ճակատուն,
Զի կակղեսցես զկարծր բռնութիւն մարմնոյս գորոզութեան՝
Վարժմամբ կրթութեան չարչարանացն վտանգի,
Եւ յանպարտակիրդ մարմին չափեալ
Զբնութեան մերում զտաժանականն տազնապ տուժի,
Զի զգթութիւնդ, որ առ մեզ,
Արդեամբք ցուցցես՝ ի քեզ արինակեալ:
Արհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ քանզի ար է արհնաբանեալ եւ լուսանորոզ
Կշռութեան երկուց ընտրութեանց
Արարածոցս սասանութեանց՝
Յեղանակելոյ յայլ իմն էութիւն երկնակենցաղ անփոխադրելի,
Ամբարծելոցն խոնարհութեան եւ կործանելոցս վերբերութեան,
Սարսափելի ուրբաթու Մեծի պասեքիս,
Յորում եկն եհաս ժամ բարեպատեհ
Գրել ինձ զայս նուազ ձայնի հեծութեան զուարճախառն երկիւղի,-
Ահա ըղձալի համարիմ ասել աստանաւր ի քոյոց այտի,
Զոր ընդ իմ կրեցեր, Աստուած բոլորից:

Բ

Կացեր յատենի քում ստեղծուածոյն իմովս կերպիւ,
Ոչ խաւսեցար տուիչդ բանի,
Ոչ բարբառեցար հաստիչդ լեզուի,
Ոչ ձայն արձակեցեր սասանիչդ երկրի,
Ոչ մռնչեցեր ամէնագղեցիկ փողդ մեծութեան,
Ոչ երախտեալքն քո յանդիմանեցեր
Եւ ոչ չարեալք նոցին ըմբերանեցեր,
Ոչ մատնեցեր անաւթոյ զմատնիչսն զքեզ տանջանաց մահու,
Ոչ ի կապելն զքեզ դիմադարձեցեր
Եւ ոչ յապտակելն դժուարեցար,
Ոչ ի թքնուլն թշնամանեցեր
Եւ ոչ ընդ կռփելն երբէք խռովեցար,

Ոչ ընդ կատակելն սրտմտեցար
Եւ ոչ ընդ խաղ արկանելն երեսս փոխեցեր:
Մերկացուցին զզգեստ պատմուճանին՝ իբրեւ ի տկարէ,
Եւ դարձեալ ագուցին՝ իբր անփրկանաւոր ըմբռնեցելոյ:
Եթէ ոչ էր արբեալ կրկնակի քացախ՝ զանգեալ ընդ լեղւոյ,
Ոչ էր հեղեալ մաղձն իմ մթերեալ նախնի դառնութեանն:
Ճաշակեաց վիատութեամբ եւ արգել անդէն տարակուսանաւք,
Առին մոլեգնաբար եւ դարձեալ մատուցին անպատկառապէս:
Գանիւ հարուածոց յետին անարգութեան
Ի մէջ խառնիճաղանջն ամբոխի դատապարտեցին,
Ծունր կրկնեցին նախատանաց
Եւ պսակ եդին արհամարհութեան:

Գ

Ոչ ետուն հանգիստ կենարարիդ,
Եթէ ոչ զգործի մահուն կրել քեզ պատրաստեցին:
Ընկալար իբր երկայնամիտ,
Առեր իբրեւ զհեզ,
Բարձեր որպէս համբերող,
Ստանձնեալ, իբր զպարտական, զփայտն վշտաց,
Որպէս զծաղիկ շուշանաց հովտաց՝ ուսով բերեալ զգէնն կենաց,
Զի յարհաւրաց գիշերայնոց զիրակերտս գահաւորակս
Մարմնեղէն գոյութեանս պահպանեսցէ
Ի դատապարտութեանն վայրի իբր ի խրախճան խնջոյից:
Հանին արտաքս՝ իբր զողջակէզ,
Կախեցին՝ իբր զխոյն Սաբեկայ՝ ձգեալ զեղջերացն,
Տարածեցին ի սեղան խաչին՝ իբր զպատարագ,
Բեւեռեցին ի սեղան խաչին՝ իբր զպատարագ,
Բեւեռեցին՝ որպէս չարագործ,
Պնդեցին՝ իբր զապստամբ,
Զխաղաղութիւնդ երկնաւոր՝ իբր զաւազակ,
Զանկապուտ մեծութիւնդ՝ իբր զտառապեալ,
Զառ ի քերոբէից պաշտեցեալդ՝ իբր զքամահեալ,
Զսահմանդ կենաց՝ իբր զարժանաւոր սատակման մահու,
Զաւետարանիս նկարիչ՝ իբր զհայիոյիչ Աւրինին,
Զտէր եւ զկատարումն մարգարէից՝ իբր զհամառաւտիչ գրեցելոցն,
Զճառագայթօ փառաց եւ զկնիք անքնին խորհրդոցդ Հաւր՝
Իբր զներհակ ծնողիդ կամաց,
Զաւրինեալդ իսկապէս՝ իբր զտարագրեալ,
Զկապոյ Աւրինին լուծիչդ՝ իբր զայր ի նգովս գրեալ,
Զհուրդ ծախիչ՝ իբր զհերքեալ իմն կալանաւոր,
Զահաւորդ երկնի եւ երկրի՝ իբր զհաւաստի պատժաւոր,
Զի լոյս անմատոյց ծածկեալդ՝ իբր զհողածին ըմբռնեալ:

Գ

Ո՛վ քաղցրութիւնդ
Եւ երկայնամիտ բարերարութիւնդ ողորմածիդ գթութեան,
Որ վասն ապախտաւոր եւ անաւրինեալ ծառայիս, Տէրդ բոլորից,
Զայս ամենայն կամաւորապէս եւ հաւանողական հաճութեամբ՝
Կատարեալ մարմնոյդ միութեամբ ի քեզ ընկալար

Եւ մինչեւ ի քնարան շիրմին տապանի,
Անպակաս ի լրութենէ ամբողջ նոյնութեան Աստուած անքնին,
Զնոյն կրեալ նախատինս անճառ համբերութեամբ,
Յարեար կենդանի ինքնիշխան բարձրութեամբ լուսոյ,
Աննուագ մարմնով եւ անթերի աստուածութեամբ.
Աւրինեալ փառաւք, գովեալ գթութեամբ,
Բարեբանեալ միշտ ողորմութեամբ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, անկեալ յերեսս հողանիւթ կերպիւս,
Ի վայր խոնարհեալ ծնրադրական երկրպագութեամբ,
Զբարեգործիդ ողորմածութեան զկենդանարար ոտս համբուրեմ՝
Զայս արինակ մաղթանաց մեծիդ ընծայեցուցեալ.
Աղաչեմ զքեզ, միայն խնամակալ, մարդասէր, գթած,
Կեցուցիչ, հգաւր, այցելու, պաշտպան,
Մի՛ ունայնացի վաստակն աշխատութեան փրկականդ կրից
Մարդացելոյդ վասն իմ Աստուծոյ,
Մի՛ սոսկ եղիցի քրտանցն կաթուած խառնեցեալ արեամբ՝
Ի մատնութեանն աւուր գիշերին,
Մի՛ լիցի ստուերացեալ լուսոյդ երախտիս,
Զոր ծրի եւ առանց փրկանաց թշուառացելումս՝ ինձ պարզելեցեր,
Մի՛ ջնջեսցին շնորհացդ աւետիս,
Զոր կողից քոց կայլակք նորոգեցին,
Մի՛ անշահ եղիցին կրիցդ պտուղք,
Զոր կարաւտութեանս իմում մատուցեր,
Մի՛ պարծեսցի բանսարկուն վանեալ
Զքո ստացեալս իւրացուցանել:

Բ

Ահա յաղթեսցե՛ս կամաւք քո՝ ըղծից չարին.
Վերստի՛ն ապշեսցի միանգամ զարհուրեալն,
Կրկի՛ն պարտեսցի իսպառ դատեցեալն:
Մի՛ անխայեր զազատարարդ քո բան,
Որ զստեղծեալս քո քեզ ընծայեալ՝
Վերստին առ քեզ դարձուցանէ:
Զանճառն արարեր բարերարութիւն
Յանակնկալ ժամուն յուսահատութեան,
Յորժամ բնաւ իսկ կտրեալ
Եւ աւտարացեալ էր կենդանութեանն շարժողութիւն.
Մեռար անմահդ եւ գմահացեալս նորոգեցեր:
Եթէ՛ զկանոն համաձեւութեան Աւրինին փոխեցեր,
Արդ՛ զդիրինն եւ զհեշտականն եւ զեւս հնարաւորն
Մի՛ արգելցես, սկզբնաձիր ողորմածութեան,

Բարեգութ, արհնեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր:
Ազդեա՛ բանիւդ ամենագաւրաւ,
Որ գգոյութիւն լուսոյն ստեղծեր ի նախնուն աւուրն,
Եւ վաղվաղակի փոփոխեալ գտայց ի լաւ անդր,
Եւ փոխանակ զի ես ոչ խնդրեցի հետեւել լուսոյդ,
Դո՛ւ ելցես ինձ յայց, ճառագայթ ծագման հայրենի կերպիդ,
Եւ կոչեցայց առաջի քո ծառայ վնասապարտ՝
Ողորմեալ, շնորհեալ առ ի քէն:
Ոչ է ժամանակ յերկարածութեան առ ի զպարտսն հատուցանե
Ահա շնորհեա՛ ինձ՝ տառապելոյս զերեսս քո,
Լոյսդ ի խաւարի սրտից վհատելոց:
Արգե՛լ եւ կնքեա՛ զընթացմունս ելիցն,
Որ միշտ զեղուն բարիքն՝ հոսեալ ի յուշոյս իմ տեսութենէ,
Պահեա՛ ինձ գշնորհ ամենապայծառ գանձուցդ մնացականաց,
Որով պատուական գտեալ՝ քո՛ անուանեցայց՝
Պաշտպանեալ ի քէն, անսահման բարի:

Գ

Ահա ողորմեա՛ ինձ, գթած, աղաչեմ զքեզ,
Ողորմեա՛ ինձ, հգաւր, կրկի՛ն ողորմեա.
Մի՛ փոխարկեր երկունս ցաւոց ընդ չարեաց իմոց, բարիդ ամենեւին,
Մի՛ բառնար ի վտանգելոյս զառ ի քէն պարգեւեալդ շնորհ,
Մի՛ կապտեր զփչումն ամէնարհնեալդ Հոգւոյ,
Մի՛ լուծաներ զխնկեալ զկնիք արքունական պատկերիդ,
Մի՛ յայտնեսցին փուշք մեղանաց ի սրբութիւնս մտացս:
Մի՛ խզեր զկապ միութեան զընդ քեզ սիրոյն պնդութեան,
Մի՛ մերժեսցես զարուեստ զաւրութեանն լեզուոյս յարմարութեան,
Մի՛ պակասեցուցաներ զյաջողուած աջոյս՝
Առ ի զլուսոյդ մասունս բաշխել:
Մի՛ գրեր ի դպրութեան կենաց մատենիդ զմահուն պարտիս,
Մի՛ պահեր, մի՛ ինձ համարիր,
Մի՛ յիշեցուցաներ, մի՛ ամաչեցուցաներ,
Մի՛ նախատեր, մի՛ ոտն հարկաներ,
Մի՛ արձանացուցաներ զմեղկութեանցն,
Մի՛ ամբարեր զկորստեանցն,
Մի՛ իբր ստգտեալ իմն ամբաստաներ,
Մի՛ յարուցես ընդ իս զծառն անիծից,
Մի՛ արձակեր ի յիս զսաղարթ վնասուցն,
Մի՛ ընձիւղեր զծաղիկ մեղացս,
Մի՛ բերցես ընդ առաջ զնամակ պարտուցս,
Մի՛ արտաբերեր զէութիւն պտղոյն:
Մի՛ թուեսցես ի ճիւղս երկրաստեղծ մատանցդ զգիւտս գործոցս,
Մի՛ մատուցես բան ընդդէմ ահեղ՝ զանարէնութիւնս իմ յիշատակել,
Մի՛ մատնեսցես իմոցս կամաց զաւանդս հոգւոյս վարել ի զերութեան,
Մի՛ աստէն զիս փառաւորեր, զի անդանաւր դատապարտեսցես,
Մի՛ նուազութեամբ այսր անցաւորի զյաւիտենական բարիսն տուժեր,
Մի՛ ի սակաւում այսմ ժամանակի զանվախճանելի զփառսն չափեր,
Մի՛ ընդ հովտիս վշտաց հեծութեան զանախտական զկեանսդ գրաւեր,
Մի՛ ընդ ստուերի այսր մթութեան զանճառելիդ լոյս փոխանակեր,
Մի՛ զերասանակ մտացս լքցես՝ ըստ արտուղի հետս հետեւել,
Մի՛ զկամուրջ կենցաղոյս գրեսցես ինձ հանգստեան բաւականութիւն,

Մի՛ գիովիտ հանճարոյս ստուերական պահեր՝
Ի հանդերձեալսն ինձ հրապարակել:
Եթէ ամբարես զառանց համարոյ գործոցս իմ չարիս՝
Մեռայց կենդանւոյն,
Եթէ շտեմարանես ի սրտի՝
Աստստին կիզեալ անբոց այրեցայց,
Եթէ քննեսցես զանաւրէնութիւնս՝
Առանց յանդիման քեզ լինելոյ իսպառ հալեցայց,
Եթէ տնկակից ինձ թողցես զմեղս՝
Ի նոսին վատնեալ մաշեցայց:

Դ

Ակնարկեա՛, միշտ զաւրեղ, ամենակարող,
Փախնուլ չարութեանցս, որ յիս,
Ձի բարիդ քո եկեալ փոխանորդեսցէ:
Հրամայեա՛, գթած, խնամակալ, զովեալ,
Լոյս անշիջանելի, զաւրութեամբ անսահմանելեալ,
Ձի նոր հաստատեսցի գոյութիւն բնութեանս
Մարմնեղէն յարկի անդամոցս:
Յորում հանգուցեալ անլքանելի՝ բնակեսցես բազմեալ՝
Ախորժ տենչանաւք, միութեամբ հոգւոյս իմ ընդ քեզ,
Չապականութիւն մեղացս մերժեալ իսպառ՝
Յանարատութիւն զիս պատրաստեսցես,
Ամենակեցոյց թագաւոր անմահ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Արհնեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ՀԹ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Յիշեա՛, Տէր, տէր գթութեանց,
Միրողդ իրաւանց, Աստուած ճշմարիտ,
Նայեա՛ վերստին ի բնութեանս կերպարան միշտ սխալական,
Չննեա՛ ինձ դարձեալ զամէնընթաց տարածմունս
Ելից արեանս շարժողութեան,
Բժշկապէս մատի՛ր տեսանել,
Ձի մարդ եմ հաստատեալ մտաւք խակութեան թերի խորհրդոց
Յայն ինչ, զոր դո՛ւ իսկ վկայեցեր, տեսողդ ոչէից.
Միայն դո՛ւ անմասն ստութեան խաւարի:
Ապա իրաւունս է գրել ինձ ընդ մեղուցեալսն՝
Մարդկաւրէն վրիպանաց սխալմամբ պարտեալ կրկին
Իբր զերկրածին մահացու մարմին,
Քան բանիդ քում սուտ երեւել,
Քանզի արդարեւ գիտես իսկ,
Թէ՛ Չար է արարն, եւ ընդաբոյս՝ չարութիւնն մեր,

Եւ ոչ փոփոխին խորհուրդք մեր յաւիտեան,
Ըստ հոգեհանձար իմաստնոյն կանխագեկոյց առակի:

Բ

Թեթեւացո՛ր զսաստկութիւն տանջանացն,
Որ պատրաստեալ եւ մնայ ինձ՝
Արկանել զորդիս գեհենին զարդ մահուն յաւիտենականի:
Բա՛րձ զամաւթոյն պարտիս,
Որ պահեալ է յայտնել թշուառականիս
Յետին ատենին յանդիմանութեան:
Խրա՛տ խաղաղութեան յառաջապարգեւ ողորմութեամբ քո ընծայեցո,
Զի մի՛ անտանելիքն ահաւորութեան
Ի ցոյցս ինձ եկեալ կերպարանեսցին՝
Անյոյս ապշութիւն ընդ կենաց զղջման առաջի կարգեալ.
Դատաստանն ահաւոր, անկաշառ եւ անխաբելի դատաւորն,
Ամաւթն սոսկալի, կշտամբանքն սարսափելի,
Յանդիմանութիւնն անփախչելի, տազնապն անճողոպրելի,
Պակուցունն անխրախուսելի, դողունն անվճարելի,
Լալունն անսփոփելի, կրճտունն ատամանցն անբժշկելի,
Ապականութիւնն անողջանալի,
Անէ՛ծքն սարսափելի աստուածային քո բանիդ,
Փակունն գթոյն եւ արգելունն ողորմութեանն:
Որ ընդ գալարելն երկնի,
Եւ ընդ երկրի դրդելն ընդ կարծրութիւն յատակիս,
Ըստ կուտակելոյ կոհակաց խռովութեան ծովու
Իբր փախստեան կերպ ցուցանելով՝
Մի զմիոյ հետս խափանեն՝ կասեալ յերկոցունց.
Եւ տատանեալ, սասանեալ
Լայնատարած գետնոյս թանձրութեան ի հիմանց անտի,
Ընդ ուժգնակի բախման թնդելոյ ներքնային խորոց՝
Հարթէ զլերինս.
Եւ հալեալ հրդեհին բնութիւնք վիմաց
Եւ ամենայն տարերաց գոյից,
Այլայլին երկինք յանեղծ փոփոխութիւն,
Եւ յեղանակին արարածք տարերաւք իւրովք ի նորոգ նմանութիւն.
Ծածկութիւնք գործոցս հրապարակին,
Եւ աներեւոյթք կրից մեր յայտնին,
Վարք կրաւնից ներգործելոց ի մարմինս մեր նկարին.
Թագաւորն երկնից յատենի նստի՝
Վճիռ հատուցմանն ի ձեռին իւրում:

Գ

Ահա վա՛յ ինձ եւթնիցս անգամ կրկին եղկութեամբ,
Ըստ չափոյ կշռութեան այսր համարոյ,
Որ զանբաւութիւնս թուոց պարագրէ.
Զի՞՞նչ գործեցից ողբալիս հոգի յայնմ մեծի աւուր վտանգի:
Քանգի սաստիկ ի յիշատակն իսկ յառաջեալ, քան գհանդիպունն,
Զոր ոմն մարգարէ, զարիհնակին նմանութիւն ի դէմս բերելով,
Զճեպ տազնապի անզերծ փախստեանն նշանակէ՝ ասելովն.
Զոր արիհնակ եթէ փախնուցու ոք ի ձեռաց առիւծու,

Եւ պատահեցէ նմա արջ,
Եւ փախնուցու յերեսաց արջուն
Եւ մտանիցէ ի տուն եւ յեցուսցէ զծեռն իւր յորմն,
Եւ խածանիցէ զնա աւծ:
Եւ դարձեալ կրկին սաստկացուցանէ
Առ նոյն կերպարան իրի զտեսիլն քստմնելի.
Ո՞չ ապաքէն, ասէ, խաւար է աւր Տեառն:
Աւր խաւարոյ եւ մթոյ, աւր ամպոյ եւ մառախոյոյ:

Դ

Յորժամ հրեշտակն պահպանողական կենակից՝
Հզաւր ոստիկան, իրաւամբք ամբաստանեցէ,
Եւ հատուցանողն ահաւոր՝ արդարութեամբ յանդիմանեցէ,
Սպասաւորք թագաւորին առանց խնայելոյ խուճապեն.
Ջոմանս ի կեանսն հրաւիրեն,
Եւ զոմանս յամաւթն դատապարտեն,
Կիսոց դէմս լցեալս ծաղու ցուցանեն,
Եւ ինձ ահարկուս եւ քստմնելիս երեւեցուցանեն,
Ոմանց պսակս լուսապաճոյճս մատուցանեն,
Եւ այլոց կորուստ մահու բողոքեն,
Արդարոցն՝ ձայն աւետեաց,
Եւ ինձ՝ գոյժ անվախճան վշտաց:
Յորժամ առ բարիսն մահու յաղթութիւն իսպառ մեռանի,
Եւ ինձ՝ չարագործիս կրկին յարակայի,
Ուր դրանն բախել ոչ ինչ ազդիցէ՝
Վճար եղեալ գթութեան առ իս:
Յորժամ դպրութիւնք հրաշիցն զարմանալեաց,
Որ են ծածկեալքն յայժմուցս հասարակաց վարուցն տեսակք
Մարդկային բնութեանս գործոց
Յաղագս որոյ եղեն գոյութիւնք ամենայն էից,
Յիւրաքանչիւր մարմինս անպակաս գրութեամբ իսկոյն երեւին,
Եւ խորութիւնք անճառիցն՝ կնքելոցն յիմաստից աստեացս
Առաջի աչաց մերոց կերպարանին:
Ուր այժմ վաճառաշահութիւնք ողբոց եւ արտասուաց զերկինս գրաւեն,
Եւ անդ, իբր զապաժաման ընդունայնութիւնք, արհամարիեալ լքանին:
Հառաչմունք հեծութեան, ոչ կանխաւ աստի առաքեալ,
Չէ երբէք գտանել անդէն,
Ողորմութիւնք, ճշդով սերմանեալ,
Ոչ պայծառ վառմամբ զնան առաջի:
Ուր տապանն նախայանցիցն
Եւ կտակարանն տիրանարգիցն
Եւ նշանն ահաւոր այժմուցս,
Յանդիման եղեալ մեծաձայնս դատախազեն.
Յորում սոսկալի վայրի
Ոմն՝ զուխտն կցորդութեան հայրենի.
Եւ ոմն՝ զխորանն վկայութեան անտեսիցն,
Եւ ոմն՝ զարիւն մեծին Աստուծոյ
Ամբաստան իմն իրաւացի առաջի իմ տարածանեն:
Ջտանջանարանսն բազմապատիկս
Անձամբ անձին աստէն իսկ պատրաստեցի.
Ջիւրո՞րդ մխիթարեցայց համառաւտեալս յուսոյ:

Ձի եթէ զաւրքն լուսոյ՝ դասուք արդարոցն,
Որ փառաւորեալքն են երանութեամբ, սարսեն դողալով,
Ոչ բաւեն բերել զահաւոր տեսիլ երեսաց մեծ դատաստանին,-
Ես՝ եղկելիս, աւանդակորոյս սատակման որդիս, ո՞ւր երեւեցայց,
Որ ոչ միայն չեն պսակելոց,
Այլ եւ պատուհասն իմ՝ անտանելի,
Եւ կորուստն անսպառելի:

Ե

Այլ արագեա՛, ամենապարգեւ զաւրութիւն անճառ,
Ձեռն փրկութեան ի կորուստ գերելոյս,
Ձի աւզնեալ ի քէն՝ դարձայց միւսանգամ ի դրաց դժոխսոց՝
Ամենապատրաստ հանդերձեալ ամենեւին անվտանգելի պրծեալ ի պատժոց,
Աստանաւոր տեսեալ մտացս իմաստիւ զապագայիցն դիպուածս,
Բաւականացեալ ի լուր երկիւղին
Ի տագնապէ տանջանաց ահին համբաւով՝
Կամաւք քո բարեաց զերծեալ ապրեցայց
Եւ մի՛ մատնեցայց կորեանցն առիւծուց
Որք խնդրեն ի քէն զիս ի կերակուր՝
Ծախել ատամամբքն զազանութեան,
Ձի զորովայն մահուն լցուցեալ՝
Ջաստուստ պարարեալս անդ ձգեալ հալեն,
Ուր անսպառն պահի մնացուած մթերիցն
Ի ծախումն յաւիտենից:
Ձի դու միայն բաւես կորզել ի ժանեաց սատակման
Ի կեանս եւ յերանութիւն,
Բնաւից ապաւէն թագաւոր լուսոյ,
Տէր Յիսուս Քրիստոս, աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ 2

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԱՆԱՅ
ԲԱՆԻ**

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Եւ արդ, ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց
Եւ ահարկու սրտաբեկութեանց,
Պակուցանողական սաստկութեանց աստուածային բարկութեանց,
Տազնապեալ ոգով թախծութեան իսպառ,
Աղաչեմ զքեզ, սուրբ Աստուածածին,
Հրեշտակ ի մարդկանէ, մարմնատեսիլ քերոբէ, երկնաւոր արքայուհի,
Անխառն իբրեւ զաւղ, մաքուր որպէս լոյս,
Անշաղախ՝ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան,
Գերազանց, քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեանց,
Երանաւոր խոստմանն տեղի, եղեմ շնչական,
Ծառ կենացն անմահից՝ բոցեղէն սրովն պարունակեալ,
Ի բարձրեալն Հաւրէ զաւրացեալ եւ հովանացեալ,
Հանգստեամբ Հոգւոյն հանդերձեալ եւ մաքրագործեալ,

Բնակութեամբ Որդւոյն յարդարեալ եւ տաղավարեալ,
Միածինն՝ Հաւր եւ քեզ՝ անդրանիկ,
Որդի քո՝ ծննդեամբ եւ Տէր՝ արարչութեամբ,
Ընդ անաղտ մաքրութեանդ՝ եւ անբիծ բարի,
Ընդ անարատ սրբութեանդ՝ եւ խնամակալ բարեխաւս:
Ընկալ զմաղթանս այսր աղերսանաց քում դաւանողիս
եւ մատո ընծայեա՛ր ընդ սմին խառնեալ
Ձբանն իմ նախնի մեծիդ ներբողի ի քոյդ պաղատանս:
Հիւսեա միացո՛ր զմեղուցելոյս դառն հեծութիւն
Ընդ քումդ երջանիկ եւ խնկաւորեալ հայցուածոց,
Տունկդ կենաց պտղոյն արհնութեան,
Ձի ի քէն միշտ աւզնեալ եւ բարեգործեալ
եւ ի մաքրական քո ծնելութիւնդ ապաւինեալ եւ լուսաւորեալ՝
Կեցից Քրիստոսի՝ Որդւոյ քոյ եւ Տեառն:

Բ

Աւժանդակեա՛ր թելոցդ աղաւթիւք,
Խոստովանեալ մայրդ կենդանեաց,
եւ ելիցն իմ յերկրէս հովտէ
Առանց լլկանաց հետեւել ի կեանս արեւանացդ պատրաստութեան,
Ձի թեթեւացի կատարածն իմ ինձ՝ ծանրացելոյս անարէնութեամբ:
Արասցե՛ս տաւն ինձ բերկրութեան զաւրն իմ տագնապի,
Ողջացուցիչ երկանցն Եւայի:
Բարեխաւսեա՛ր, խնդրեա՛ր, աղաչեա՛ր,
Ձի ըստ անճառելի մաքրութեանդ՝
եւ ահա զբանիդ հաւատամ զընդունելութիւն:
Արտասուաւք աւզնեա՛ր վտանգեցելոյս, գովեալդ ի կանայս
Ծո՛ւնր խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն, ծնողդ Աստուծոյ,
Ընդ իմում թշուառի՛ս հոգա, խորան բարձրելոյդ
Ձե՛ռն տուր անկելոյս, տաճար երկնային:
Փառաւորեա՛ր զՈրդիդ քո ի քեզ՝
Աստուածարէն ինձ հրաշագործել քաւութիւն եւ ողորմութիւն,
Աղախին Աստուծոյ եւ մայր:

Գ

Բարձրացի՛ր պատիւ քո ինեւ,
եւ ցուցցի՛ր փրկութիւն իմ քեւ,
Եթէ զիս գտցես, տիրամայր,
Թէ ինձ ողորմեսցիս, սրբուհի,
Թէ զկորուսեալս շահեսցիս, անարատ,
Թէ զհարթուցեալս յանձանձեսցես, երջանիկ,
Թէ զամաչեցեալս յառաջ մատուցես, բարեշնորհ,
Թէ յուսահատելոյս ինձ միջնորդեսցես, միշտ սուրբ կոյս,
Թէ զմերժեալս ընտանեցուցես, մեծարեալդ Աստուծոյ,
Թէ յիս ցուցցես զգթածութիւն, լուծիչդ անիծից,
Թէ զծփեալս հաստատեսցես, հանգիստ,
Թէ ի խռովութեանս յուզմանց փոխեսցես զիս, խաղաղարար,
Թէ վրիպելոյս ինձ հնարաւորեսցես գովեալ,
Թէ վասն իմ մտցես ի հանդէս, մահու նահանջիչ,
Թէ զդառնութիւնս իմ անուշեսցես, քաղցրութիւն,

Թէ զբաժանմանն իմ խտրոց քակտեսցես, հաշտութիւն,
Թէ զանմաքրութիւնց իմ բարձցես, եղծման ընդոտնիչ,
Թէ զմատնեալս մահու փրկեսցես, կենդանի լոյս,
Թէ զլալեացս ձայն հատցես, բերկրութիւն,
Թէ զխորտակեալս կազդուրեսցես, դեղ կենաց,
Թէ ի կործանեալս յիս ակնարկեսցես, հոգելից,
Թէ ողորմութեամբ ինձ պատահեսցես, կտակ նուիրեալ,
Աւրինեալդ միայն ի շրթունս անբիծս լեզուաց երջանկաց:
Ահա կաթիլ մի կաթին քունդ կուսութեան,
Յանձն իմ անձրեւեալ, կենաց ինձ զաւրէ,
Մայրդ բարձրելոյ Տեառն Յիսուսի՝
Արարչին երկնի եւ բնաւին երկրի,
Ջոր անճառապէս ծնար բովանդակ մարմնովն եւ համայն աստուածութեամբն,
Որ փառաւորեալն է ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն Սրբոյ՝
Էութեամբ եւ անքննութեամբ մերոյին բնութեամբս միացելով,
Ամենայն եւ յամենայնում, մի յԵրրորդութենէն:
Նմա փառք յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԱ

**ՎԵՐՍԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՅ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Ընդ Աստուածածնին մաղթանաց՝ ահա եւ զվերնոցն
Անմահ հրեշտակացն լուսակերպից զաղերս հայցուածոց,
Որ վասն իմ գոչեն առանց լռելոյ
Հանապազորդեան արգահատութեամբ մաքուր բերանոց,
Ընկա՛լ, բարեգութ:
Որք են բարիք, բարեգործեալք ի բարերարէդ,
Անկիրթք՝ չարեաց, հաստեալք յամէնիշխան հրամանաց էիդ
Ջաւրութիւնք հզաւրք՝ ակնարկութեան բարձրելոյդ,
Սուրբք, մաքուրք, անարատք, արհնեալք,
Վայելչականք, յաղթողք եւ անպարտելիք
Եւ ըստ ընթացից տեսութեան մտաց՝ արագունք:
Որք եւ պտղակորոյս տնկոյ թգենւոյն՝ եռամեանն դատարկութեամբ,
Որ զբնաւ յաւիտեանս պարունակէ ժամանակն՝
Ջանցեալն ընդ ներկայիս եւ ընդ ապառնոյն,
Յամայր յամրութեամբն յերկարածգելոյ,
Յայգի աշխարհիս արմատացելոյ,
Սին սաղարթիւն պաճուճելոյ՝ զրկեալ ի պտղոց,
Որ է ճշգրիտ պատկեր թշուառ մարդկութեանս,-
Սոքա բարեխաւսք, հանդերձիք, այլ եւ խնամակալք,
Որ դեգերին հանապազ առ մեզ՝
Ընդ մերում կրիցս կարեկցելով,
Բարեմասնութեանն մեր սպասեն
Եւ յաւիտենականն կենդանութեամբ փրկութեանն մեր աղաթեն
Ջայս բան ասելով՝ Ջգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ:
Քանզի, արդարեւ, մեր են այս աղաչանք,

Ի բարերարէդ Աստուծոյ վասն մեր կարգեալ առ նոսա,
Ձի նոքա բանիւ են ստեղծեալ,
Եւ մեք՝ ձեռաւք ներգործեալ:
Որք եւ գալոց են ընդ միածնիդ
Վկայք սոսկալիք դատաստանին հատուցման,
Ճշմարտաբան դատախազք յանցաւորութեան երկրայնոցս,
Յահաւորին ատենի՝ յայտնիչք իրաւամբք
Ձմատակարարութիւնն, որ առ մեզ,
Որք եւ անդանաւր կարեկցեն՝ ազդեալ հառաչմամբ
Ձմշտանուէրն նուազ ձայնի.
Ողորմեա՛, դու ստեղծեր, մի՛ կորուսաներ:

Բ

Արդ, ընդ գոհաբանութեան ձայնիցն
Խնդրուածոց անմահականացն վեհից՝
Եւ ի մեր հեծութիւնս հոտոտեսցիս, բնաւից Արարիչ,
Որ յաղթես գթութեամբդ քո վերնոցն եւ ստորնայնոցս,
Քանզի քո է բարերարելդ առ մեզ եւ առ նոսին:
Արդ, վասն բարեգարդութեան անախտականացն,
Հրաշատեսիլ հրակերպիցն, անշաղախ մաքրոցն,
Անմեղիցն, բոցանիւթիցն, հոգեղինացն եւ անվանելեացն,
Ամէնաճեցուն առաւելութեամբ ի բարձրն ընտրականութիւն,
Գերափայլ յաճախ գիտութեամբ,
Անցուրտ ջերմութեամբ ջեռուցանողք
Ինքնաբուն տապովն աստուածսիրութեան,
Ըստ ինքեանց զմերս սառնասեր սրտից անբորբոք շիջումն՝
Այրիլ անաղաւտ ի մեծախորհուրդ սրբում սեղանիս,
Որ ի խորանիս,
Առանց նիրհելոյ եւ դանդաղանաց
Սպասել հրամանաց երանականաց
Կեցուցիչ կամաց ամենաստեղծիդ՝
Քերորէաւրէն առաքինութեամբ
ՅԱստուած միացեալք անբաժանելի:
Որք երկնաւոր պետութիւնք են մեծք
Եւ զինուորութիւնք անբիծք, ահաւորք,
Երկնաւորիդ Աստուծոյ ազատագնեայ պաշտաւնեայք,
Ի յամպոյդ լուսոյ ցաւղք նշուղից:

Գ

Որովք եւ ինձ՝ մեղաւորիս հողեղինի
Մարդասիրեսցես ողորմել, Յիսուս,
Աղաչանաւք իմոյն հրեշտակի՝
Դարձուցանելով զիս, Տէր, ի բարիդ քո հետս լուսոյ,
Ձի զաւանդ հոգւոյս իմ պաշտպանութեան,
Ձոր հաւատացեր նմին տեսչութեան,
Ձընկալեալն ի քէն ի կենցաղ աստեացս՝
Ուրախութեամբ սրտիւ յիս բերկրեալ,
Անմեղադրելի առ ի քէն արհնեալ,
Խնդալից դիմաց զուարճութեամբ քեզ,
Արքայ բարձրութեան փառաց անհասից,

Ի խրախճանս կենդանախումբս բերկրեցելոցն պարուց
Մատուցեալ ընծայեցուսցէ, գովեալ ողորմած,
Եւ քեզ, անքնին, ընդ Հաւրդ անհասի,
Թուակցութեամբ Հոգւոյդ անձառի,
Վայել է փառք, պատիւ եւ երկրպագութիւն
Յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ՁԲ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԵՆՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Տէր Աստուած բարերար, բազմապարգէւ թագաւոր,
Կենաց պատսպարան, լուսոյ կերպարան, լայնատարր հանգստարան,
Որ յաղագս մեղուցելոյս եկեալ մարմնացար,
Գործեցեր զանպատումսն եւ հանդերձեցեր զհրաշալիսն,
Մինչեւ կատարեցեր զառեցեալն ընդ ամենալիր աստուածութեանդ:
Արդ, վասն առաքելոցն սրբոց՝
Յերկնաստեղծ քո ձեռացդ ձեռնադրելոց
Եւ Հոգւովդ Սրբով աստուծոց,
Զորոց զգովեստն արժանաւորութեան, ըստ իմում կարի,
Առ ի փառս քո, Տէր ամենայնի, յայլում բանի պաշտեցի,
Եւ ի'նձ ողորմեսցիս յիշատակաւ սիրոյ նոցին ընտրութեան:
Շաւի'ղ ինձ ելից նոքաւք հանդերձեսցես յերանութիւնն փափագելի,
Ձայն բարի հովուութեան նոցին յողջոյն ինձ կենաց քա'ղցր լուիցի:
Մա'սն կալայց ի յանդժութիւն փրկութեան տաւնեցեալ յուսոյն
Ընդ առաջնորդացն կենաց, սկզբնաշնորհիցն պատուոյս,
Փառաւորեալն դասուց, գետոցն բանականաց,
Աւետարանչացն բարձանց, իշխանացն պանծալեաց,
Լուսապայծառ թագին պճնելոց,
Ի գարդ անկապուտ զարութեան շնորհին պայծառացելոց,
Իւղովն զուարթութեան տիրական լուսոյն կատարեցելոց:

Բ

Ընդ աշակերտաց մեծիդ հրամանի
Բարձրեալդ Աստուծոյ Քրիստոսի
Եւ մարտիրոսացն ընտրելոց նահատակութեամբ
Որք մահացու եւ վշտաչարչարն մարմնով,
Վտանգաւոր եւ ամենակիրն անդամաւք,
Երկրաւորական ու հողագանգուածն բնութեամբ
Մարտուցեալ ընդ տարր գոյից ամենայն նիւթից՝
Պսակեցան, բարձրացան եւ կենդանացան հոգեպէս՝
Արիաբար ելեալք ի յերկրէ, ըստ մարգարէին,
Վկայք ճշմարիտք ամենափորձն մահու,
Իմանալեացն անտեսիցն ու ծածկեցելոցն՝
Աներկբայ բարեացն, յուսով տեսելոցն աստէն նկատիչք,
Աշակերտք առաքելոցն եւ չարչարակիցք նոցին,

Որ հաւասարեալ գործովք ընդ նոսին՝
Կատարեալ լրմամբ անպակասելեալ,
Պարեն ի խրախճանս աննկէտն երանութեան,-
Որոց հաճոյական եւ ընդունական մաղթանաւք,
Արիւնընծայ, վաստականուէր, քրտնակնդրուկ աղերսիցն յարգմամբ
Ընկա՛լ զիս նորոգ ըստ նոցին մասին՝
Անեղծ փրկութեամբ ի քեզ արձանացեալ:

Գ

Ընդ խաղացեալսն հուրք եւ սուսերք արեամբ ներկելոց
Եւ ճգնաւորացն սրբոց հարցն միանձանց
Եւ քեզ հետեւելոցն, Որդի Աստուծոյ,
Անպարտելի քաջութեամբ եւ անպատիր զգաստութեամբ,
Ընդ դժնեայ գոռոզի մարմնոյս բռնութեան արիապէս մարտուցեալ,
Սովիմբ վանեցին զանմարմինն Բելիար
Եւ մշտամարտ հանդիսիւ յասպարիզի կենցաղոյս,
Առանց զգուանաց ծանրաբեռնութեան
Ի լայնածաւալ ծփանաց աշխարհիս ծովու,
Տապանակաւ մարմնոյս թանձրութեան
Ջթեթելութիւն հոգւոցն թռուցեալ՝
Ի նաւահանգիստն կենաց հասին
Եւ իբր սիրողք վերնում վիճակին,
Առանց յետնոցն մտածութեան,
Ջթագն յաղթութեան համարձակապէս
Պայծառ ճոխութեամբ պճնեալ իսկապէս ի գլուխ կապեցին,-
Վասն նոցին արժանաւոր մաղթանաց եւ նուիրական հայցուածոց
Եւ զիս՝ զմեղաւորս ի պատժականաց ընկա՛լ ընդ նոսին:

Դ

Եւ ահա խառնեալ զանմաքուրս բան
Ընդ նախագրեցեալ երջանկացն փառատրական աղերսարկութիւն,
Որ վասն իմ գոչեն քեզ ի հաճութիւն,
Եւ ես ընդ նոսին՝ իբր դառնութիւն եղեալ ընդ քաղցու,
Կամ տատասկ՝ ընդ ողորկութեան,
Տգեղութիւն՝ ընդ վայելչութեան,
Տիղմ՝ ընդ գեղեցկութեան մարգարտի,
Եւ հող՝ ընդ յստակութեան ոսկւոյ,
Եւ կամ քարինս անարգս՝ ընդ պայծառութեան արծաթոյ,
Բացասութիւն՝ ընդ ճշմարտութեան,
Եւ կամ աւազ ինչ ատամնառու՝ ընդ կակղութեան զանգուածոյ հացի,-
Արդ, լո՛ւր, հզաւր, հնարաւոր, գովեալ,
Ջնոցայն՝ վասն իմ եւ զիմս՝ ընդ նոսին,
Ի նոցին գովեստ, ի փրկութիւն իմ եւ ի փառս քո,
Ամենագութ, բարերար, աւրինեալ,
Երկայնամիտ, կարող, անքնին,
Անճառ, անեղծ եւ անստեղծ:
Քո են պարգեւք, քո են շնորհք,
Դու սկիզբն եւ պատճառ բարեաց ամենայնի:

Ե

Ոչ ես դատապարտիչ, այլ ազատիչ,
Ոչ ես կորուսիչ, այլ գտիչ,
Ոչ ես մահացուցիչ այլ կեցուցիչ,
Ոչ ես տարագրիչ, այլ ժողովիչ,
Ոչ ես մատնիչ, այլ ապրեցուցիչ,
Ոչ ես ընկղմիչ, այլ վերածիչ,
Ոչ ես գլորիչ, այլ կանգնիչ,
Ոչ ես անիծիչ, այլ արհնիչ,
Ոչ ես վրիժառու, այլ շնորհիչ,
Ոչ ես թշուառացուցիչ, այլ մխիթարիչ:
Ոչ եղծանես, այլ գրես,
Ոչ սասանես, այլ հաստատես,
Ոչ ոտն հարկանես, այլ սփոփես,
Ոչ պատճառս յաւրէս մահու,
Այլ հնարս խնդրես կենաց,
Ոչ ես ի կամս շարժեալ սատակման,
Այլ ի փրկութիւն ողորմութեան,
Ոչ մոռանաս զայցելութիւն:
Ոչ լքանես զբարի,
Ոչ արգելուս զգթութիւն,
Ոչ բերես վճիռ կորստեան,
Այլ կտակ ազատութեան:
Ոչ թշնամանիս յառատութեանց,
Ոչ բամբասիս ի շնորհաց,
Ոչ հայիոյիս ի պարգեւաց,
Ոչ նախատիս ի ձրի ձրից,
Ոչ անգոսնիս յերկայնմտութեանց,
Ոչ եպերիս ի ներութեանց,
Ոչ բանսարկիս ի բարութեանց,
Ոչ անպատուիս ի քաղցրութեանց,
Ոչ քամահիս ի հեզութեանց,
Ոչ առաքին այսոցիկ տրտնջմունք,
Այլ անլռելի գոհաբանութիւնք:
Բա՛րձ զմեղս իմ, հզար,
Լո՛յծ զանէծս իմ, արհնեալ,
Քաւեա՛ զպարտիս իմ, ողորմած,
Ջնջեա՛ զյանցանս իմ, գթած,
Մատո՛ մատն այցելութեան,
Եւ անդստին իսկ կատարեցայց:
Զի՞նչ քեզ, Տէր, քան զսոսին դիրազոյն,
Եւ կամ զի՞նչ ինձ՝ պարտաւորիս կարելորազոյն,
Այլ կենդանագրեա՛, բարեխնամ,
Քոյինաստեղծ պատկերիս փչունն կրկին
Ի շունչ նորոգման լուսաւորութեան մաքրական շնորհի՛
Ջամենամեղս ոգի պաշտպանեալ:

Զ

Մի՛ ածեր, ողորմած, ինձ ար տարածամ ի համառատս երբի՛
Անթոշակ ապածեռնութեամբ ընդ անկատար ուղին հետեւել,
Մի՛ մատուցաներ բաժակ դառնութեան ի ժամ ծարաւու,
Մի՛ փակեր, գթած, իմ հանդէպ զյաջողուած հոգեւոր աւգտիս,

Եւ մի՛ իբր յանկարծադէպ հինից ասպատակ՝
Գիշեր մահուն ինձ պատահեսցի:
Մի՛ տապ տաւթոյն յանպատրաստ պահուն զարմատս հատեալ՝ ցամաքեցուցէ,
Եւ մի՛ լուսնական դիպուածք, հասեալ գաղտնեալք, վնասեսցեն:
Մի՛ պահեսցի ինձ սառն մեղացս,
Եւ մի՛ հոսանք ուղխից կենցաղոյս զիս ողողեսցեն:
Մի՛ հանգիստն մահ բերիցէ,
Եւ մի՛ ննջումն ի սատակումն յառաջեսցէ:
Մի՛ քունն ինձ կորուստ լիցի,
Եւ մի՛ նիրհումն ապականութիւն գործեսցէ:
Մի՛ վախճանն անյարմար ի վերայ իմ արշաւեսցէ,
Եւ մի՛ շնչոյս վերարծակութիւն ըմբռնեալ ի խոնարի լքցի:

Է

Դո՛ւ ես Տէր, դո՛ւ գթած, դո՛ւ բարերար,
Դո՛ւ երկայնամիտ, դո՛ւ ամենակարող,
Առ ամենայն բան անհասութեան անճառ զաւրաւոր՝
Քաւել, փրկել, կենագործել,
Լուսաւորել, վերստին հաստատել,
Ի ժանեաց կերչաց գազանաց
Եւ կամ յատամանց վիշապաց ի կեանս կորզել,
Ի խորոց անդնդոց ի լոյս բերկրութեան ածել
Եւ ի հեղձմանէ ծփանաց մեղաց
Ընդ արդարս երջանկաց փառաւք բազմեցուցանել:
Ամենայն ոգի քեզ ակնկալեալ յուսով սպասէ՝
Կարաւտեալ քոյումդ շնորհաց,
Եթէ՛ երկնայինք եւ եթէ՛ երկրաւորք,
Եթէ՛ անկածն մեղաւք եւ եթէ՛ ամբարծեալն արդարութեամբ,
Եթէ՛ տէր եւ եթէ՛ ծառայ,
Եթէ՛ տիկին եւ եթէ՛ աղախին,
Եւ ի ձեռին քո է շունչ կենդանական բոլորեցուն:
Եւ քեզ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ
Փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԳ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Բարձրեալ անքնին, զաւրութիւն ահեղ,
Տէր արարածոց, թագաւոր երկնի,
Ստեղծիչ հրեշտակաց, գոյարան մտաց, հաստիչ հրեղինաց,
Պետ բարի՛ հոգւոց, աջ ապաւինութեան,
Անդորրութիւն հանգստեան, տեսարան լուսաւորութեան,
Պայծառութիւն բերկրութեան, ճանապարհ երանութեան,
Պատճառ կենդանութեան, առիթ բանաւորութեան,
Փրկութիւն՝ առանց չարութեան, առաջնորդ խաղաղութեան,

Պարիսպ ամրութեան, պատուար պահպանութեան,
Ցանկ բոցոյ մեծի արհնութեան, սահման անոխակալութեան,
Յիշեա՛ յայսմ ողբերգութեան մատենի բանիս խոստովանութեան
Եւ զոր ի մարդկային ազնէ թշնամիս մեր՝ ի բարի,
Եւ արա կատարեա՛ նոցին քաւութիւն եւ ողորմութիւն:
Մի՛ բարկասցիս նոցա վասն իմ, Տէր,
Իբրեւ զսուրբս բամբասողաց,
Առ յաճախ սիրոյդ, որ յիս,
Այլ որպէս զչարս կշտամբողաց եւ իրաւամբք նախատողաց՝
Ներեա՛ յանցանաց նոցա:
Եւ արդ, մատուցեալ երկաքանչիւրոցս առաջի քո, արդարադատ,
Ոմանք առ մեզ վնասակարագոյնք սակաւութիւն,
Թերեւս եւ յիրաւի բամբասելոցս,
Եւ ես առ քեզ, ամենապարզեւ,
Անթիւս եւ անկշռելիս բազմարինակ ուխտազանցութիւնս:

Բ

Արդ, յիշեա՛ զքո մեծութիւնդ Տէր,
Նայեցեալ ի յիմս անարգութիւն,
Եւ ընդ խնդրելիս իմ ի քէն բարի՝ իմոցն ատելեաց,
Եւ դու առ քոյս, ըստ քում մեծութեանդ,
Անճառելի՛ս հրաշագործեսցես:
Մի՛ սատակեսցես զիմսն խաճանողս, այլ փոփոխեսցես՝
Խլեալ զխոտան բարս երկրաւորս՝
Զբարի՛սն արմատացուցես եւ յիս եւ ի նոսին,
Մանաւանդ զի դու լոյս ես եւ յոյս,
Եւ ես՝ խաւար եւ յիմար,
Դու՝ իսկութեամբ բարի, գովելի,
Եւ ես՝ համայնիւն չար, ապիկար,
Դու՝ Տէր ստորիցս եւ երկնից,
Եւ ես՝ անիշխան շնչոյս եւ հոգւոյս,
Դու՝ բարձրեալ, ի կարեաց զատեալ,
Եւ ես՝ տաժանաւոր եւ վտանգաւոր,
Դու՝ ի վեր քան զկիրս երկրիս,
Եւ ես՝ կաւ անարգութեան, գարշութեան,
Դու, ըստ մարգարէին, մնաս յաւիտեան յանբաւ բարձրութեան,
Եւ ես միշտ կորնչիմ՝ ըստ նորին բանին,
Ի քեզ ոչ է մթութիւն կամ նենգութիւն,
Եւ ես բովանդակն իսկ իցեմ, որ զաւանդն իմ ոչ պահիցեմ:
Հա՛ն զիս ի բանտէս, արձակեա՛ ի կապանցաս,
Զե՛րծ ի շղթայիցս, փրկեա՛ ի խեղդմանէս,
Ազատեա՛ ի տազնապէս, քակտեա՛ ի յերկաթիցս,
Լո՛յծ ի պաշարմանցս, արտաքսեա՛ յերկմտութեանցս,
Սփոփեա՛ ի տխրութեանցս, հանգո՛ ի նեղութեանցս,
Փարատեա՛ ի վշտացս, հանդարտեա՛ ի խռովութեանցս,
Ապաքինեա՛ ի լալոյս, մերժեա՛ ի հեծութեանցս,
Հեռացո՛ ի յողբոցս, կազդուրեա՛ ի կականմանցս:
Աստուած ողորմութեան եւ պարզեւատու քաղցրութեան,
Մի՛ զգրաւեալս արեամբ հզարիդ
Անտես արարեալ ընդ վայր կորուսաներ,

Կանգնեա՛ գիասեալս յափն մահու
Ի բազմավտանգ հիւանդութենէս:

Գ

Ահա բարդեցան, կուտեցան շրջանակք ամացս ընդունայնութեան,
Յորմէ՛ հետէ յայտնեցեալ ցուցայ՝ յոչ պէտս երեւեալ,
Ի յանդաստանէ մաւրն սենեկի փուշս դժնկի մեղաց շառաւիղի.
Մի՛ ինձ լինիր խայթոց խոցոտիչ,
Որպէս անդ տոհմին Յուդայի եւ կամ զաւակին Եփրեմի:
Եւ քանզի բուսուցեալ տնկեցի յոգիս,
Փոխանակ ցորենոյն բարեսերմութեան,
Խոտս խայթողականս, ինքնաթոյնս, ընդարմացուցիչս,
Ըստ Գրոյն բանի, որ երէցն է, քան զաւետիսն.
Զիա՞րդ ոչ կոչեցից զանձն իմ զարշելի անդաստան՝
Անիծաբեր փշովք մեղաց հեղձեալ:
Ոչ սերմանեցի արդարութիւն, ըստ բանին Ովսեայ.
Եւ զիա՞րդ հնձեցից եւ ժողովեցից զկենաց պտուղն:
Անկաւ ստինք կուսութեան անձինս մաքրութեան:
Ըստ մարգարէին բանի, որ առ Իսրայէլ.
Կարող ես, Տէր, ի նոյնն հաստատել:
Լայնեցի, ընդարձակեցի, ըստ մոլեկան բարուցն Յուդայի,
Զանկողին կամացս՝ դիւացն հոմանեաց.
Ի ձեռս քո է ամփոփել դարձեալ ի նոյն զգաստութիւն:

Դ

Եթէ մարմնապէսն կցորդութիւն ընդ տեսանողին
Անարատ գործեաց զպոռնիկն,
Իսկ դու, փրկութիւն, հոգեպէս միացեալ ի յիս, կրկի՛ն մաքրեսցես:
Եթէ արեգակնս այս անկենդան,
Ստեղծեալ առ ի քէն երկրիս մատակարար,
Զկարակումն մաւրից ցամաքէ
Եւ զտհաս պտուղս հասուցանէ,
Իսկ ստացողդ ամենից՝ Հոգիդ աստուծոյ,
Ո՛րքան զաւրեսցես զտիղմ չարեաց աղտոյ
Եւ զթարախ պղծութեան մեղաց մթերից իսկոյն սպառել:
Վասն այսր կանխաւ իսկ ժամանեցի հայցել առ ի քէն բարի՝
Ատելեացն ինոց ի կարգ այս բանի,
Զի գիերքեալ վնասակարս պարտուց մահու
Յամենախնամ աչաց հզարիդ մի՛ մերժեսցես, աւրինեալ գթութիւն:
Արդ, կենագործեա՛ զիս՝ զամենամեղս, անդամաւք մարմնոյս,
Ընդ բնութեան հոգւոյս՝ խորհել միշտ զքոյսդ:
Իսկ բարեգործացն խնդրել բարիս՝ բնութեանն են արէնք,
Անբռնադատ կրիցն յարակցապէս առ սոյնս բերումն:
Քանզի, արդարեւ, առ միդ այդ պատուէր ամենայն հասակ զաւրանայ,
Իսկ միւսոյդ՝ երկրորդի առաջնովդ խնամով հանդիպել՝
Աստուածականիդ է նմանութիւն,
Յաղագս այսր իրի նախնի դասեցի
Զթշամեացն ինոց աղերսանս,
Քան զերախտաւորացն բարիս:

Ե

Եւ արդ, յիշեա՛ զնոսա կրկին ընդ միոյ,
Որ ի քո անուն բարձրացեալ զանարժանս՝ զիս ընկալան,
Եւ տո՛ւր նոցա, Տէր ամէնառատ, բարերար եւ անոխակալ,
Վարձս արդարոյ եւ մարգարէի:
Թէ եւ ես յաւէտ թափուր իցեմ յարժանեաց,
Ըստ հաւատոց նոցա եւ առ յոյս նոցին ակնկալութեան
Որ առ պարտաւոր գերիս ողջամիտ կամաւք ակնարկեն,
Որպէս թէ ի մասանցդ քո կեցուցչաց
Ի պանպանարան հոգւոյս ծածկութի լիով ունիցիմ:
Եւ զպատժաւորս անամփոփելի ի քոց տեսութեանց
Եւ անբախելի՝ յուղիղ կշռութեանց,
Քաղցր գթութեամբ անսահմանելեալ
Մերձեցեալ առ իս, մաքո՛ւր արասցես՝
Անխայտառակելի պահելով ի տիեզերական յանդիմանութեանն:
Եւ որպէս շուք իմն վայելչական դնել ախորժեն
Ինձ՝ անարժանիս սիրելիքն քո վասն քո,
Նայեցեալ ի կրաւնս զգեստուս բարեկերպութեան,
Զգիտելով զբիծս գաղտնեացն՝
Երջանիկ կարդան եղկելոյս,-
Եւ դու, հնարաւոր, ամենապարգեւ,
Աւրհնեալ մարդասէր, առ բնաւս ողորմած,
Վասն ամենաթշուառիս հեծութեան՝
Հաշտեա՛ց ընդ նոսա ըստ հաւատոց նոցա,
Ընծայեալ նոցին մատո՛ր, պարգեւեա՛
Զանեղծ մեծութիւնդ եւ զանթառամելի զպսակդ՝
Յահաւոր աւուրն յետնում հատուցմանն ամենափորձ ընտրութեանն:

Զ

Զի դու ես գրաւ փրկութեան, մեծութեան
Անվատնելի եւ անծախ գանձուց ստրկիս եւ սովեցելոյս,
Ի վաճառ վերնային շահու աւգտութեան՝
Բանիւդ, որ ի քէն, յարգեալ ճոխանամք:
Կառո՛ ինձ սահման ջրոյ հանգստեան,
Արձանացո՛ր անփոփոխ, պատրաստական վստահութիւն,
Կարգեա՛, արհնաբանեալ, անկեղակարծ յուսոյ ամրութիւն:
Տո՛ւր, ամենախնամ դու, անաչառ պաշտպանութիւն,
Սասանեցելոյս՝ բարեաց անդորրութիւն,
Տարակուսելոյս՝ լուսոյ ապաւինութիւն,
Աշխարելոյս՝ մեծ երջանկութիւն,
Վհատելոյս՝ կենաց աւգնութիւն,
Լքելոյս՝ անզայթակղելի աւժանդակութիւն,
Նահանջելոյս՝ անսայթաք վերընթացութիւն:
Զի քո է բնաւդ, եւ ի քէն է ամենայնդ,
Եւ ի ձեռն քո բաշխին հաւաստութիւնք պիտանացուաց համայնից կենաց,
Եւ քեզ վայել է փառք յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԴ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Արքայ երկնաւոր, թագաւոր բարձրեալ,
Տէր բոլորից, ամենից ակնկալութիւն,
Ստեղծաւղ տեսականաց, հաստիչ իմանալեաց,
Պատճառ եղանութեանց, կազմիչ հանդերձելոց,
Տուիչ լուսոյ, առիթ առաւառու, պատրաստիչ վաղորդայնի,
Երեւեցուցիչ երեկոյի, տարրիչ խաւարի,
Արուեստաւոր բարեհնար, իմաստութեան գործաւնեայ,
Քաւարան արհնեալ, հալիչ մեղանաց, հալածիչ ցաւոց,
Քակտիչ դառնութեանց, պահպանարան հանգստեան,
Հնարք նիրհման, յարմարիչ քնոյ, պարգեւիչ ննջման,
Շնչոյ յարակարգութեան, զգայութեան տեսողութիւն,
Ցրիչ ցնորից, յեղանակիչ անրջոց, փոխարկութիւն զարհուրմանց,
Այլայլութիւն տխրութեանց, խափանիչ խիթմանց,
Ընդարձակիչ կարծեաց, համադրութիւն ծփմանց,
Ահանկութիւն խարդախմանց, հարուածիչ դիւաց,
Փախուցիչ ախտից, ընկղմիչ գայթակղութեանց,
Պաշտպանեա՛ երկնաստեղծ ձեռամբդ,
Զաւրացո՛ բարձրացեալ քո աջովդ,
Ամփոփեա՛ ամենակալդ թեւաւք,
Ծածկեա՛ աստուածեան խնամովդ,
Ամրացո՛ վերակացութեամբ վերնայնոցդ,
Շուրջանակի պարսպեա՛ զումարտակաւքդ անմահից,
Յամենուստ պարփակեա՛ կցորդութեամբ հրեշտակացդ,
Վանեա՛ զընդդիմամարտն իմ զինուորութեամբ զուարթնոցդ,
Պատասպարեա՛ զսասանեալս՝ Աստուածածնիդ մաղթանաւք,
Զբանակս անդրանկացդ բարեկարգեա՛ ինձ պահապան:
Բա՛ց ընդ աչացս դիմաց եւ զմտացս իմ տեսանելիս,
Զգա՛ստ արա ընդ ոգւոյս եւ զծանրաբեռն կրիցս դանդաղութիւն,
Վերացո՛, Տէր, ի զգայութեանցս զմածեալս յիմարութիւն,
Բա՛րձ, միայն բարեգործ, զպատրուակիս բանձրութիւն:
Ընդ սկզբան բերմանս լուսոյ՝ զողորմութիւն քո ծագեա,
Ընդ ելից արեւուն՝ արդարութեան արեգա՛կնդ
Ի յանձկութիւն սրտիս մտցէ,
Ճառագայթ քո փառաց ի յիմաստի՛ցս խորհրդանոց ջահեսցի,
Խաչիդ տեառնագրութիւն ընդ շունչս
Եւ ընդ մարմի՛նս համասփիռ տարածեսցի:
Յանձն առնեմ քեզ յաւուրս զքո յարմարեալ տաղաւարս
Պահպանաւ ոգւոյս, որ ի սմին:
Զի դու ես Աստուած անքնին,
Առ ամենեսին՝ բաւական
Եւ յամենայնում՝ բովանդակ,
Արհնեա՛լ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԵ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ

Ա

Իսկ արդ, վասն զի արթնականն մեր զուարթութիւն
Քեզ ննջումն իմն է համարեալ,
Իսկ ի խոր թմբրութիւն լռելն
Վասն ուղիղ հաւատոյն ի քեզ`
Անթարթափ բացութիւն աչաց,
Ուղղեա՛ հոգւոյդ քոյ իմաստութեամբ
Ձյաջողուած ձեռինս գործոյ`
Ընդ հեծութեան ձայնիս մաղթանաց,
Ձաւրացո՛, Տէր, ի հանդէս բարի
Ճգնաւորական արի վաստակոյ,
Կցո՛րդ լեր կարեացս տկարութեան:
Թեթե՛ւս կացո զաշխատութեանս այս սկիզբն,
Արագեա՛, միշտ կարող, գյառաջադրեալ ձեռակերտս,
Դիւրաւո՛րս ընթացո ի յաւարտումն լրմանն,
Ի վախճա՛ն իրին բերկրութեան զիս հասո,
Ժամա՛ն կացուցես ի հանդիպումն յուսոյն,
Կցո՛րդ լեր ուղւոյն ճանապարհիս ընթացից,
Ի թռիչս ամբարծման փութացուցես՝ս յաւզտակարն:
Ընդ աջմէ՛ իմ լիցիս ի վտանգի ծանրութեանն,
Ձծայն քո լուո՛ ի յանձկութեանն պահու,
Ձեռամբ քո կեցո՛ ի կորստեանն ժամու,
Մատամբ քո ազդեա՛ ի սահմանին անձկութեան,
Հարթեա՛ գխորոց ամենաչար խափանմանն,
Հոգեղինին առաքմամբ` ըստ Ամբակումա՛յ ինձ հնարեա,
Բա՛ն ինձ շնորհեա ի յատենի բազմութեանն.
Իմաստութի՛ւն յիս տնկեա ի հանդիպման քննութեանն,
Ամպով կամաց քոց հովանացի՛ր հրաշապէս,
Հանդարտեցո՛ փայտիւդ կենաց զծովուս մրրիկ,
Սանձեա՛ զաստեաց կենցաղոյս պատկեր քոյին հրամանաւդ:
Քանզի թէ աստ ողորմութիւն քո, Տէր, կամեսցի,
Այս լուծութիւն կոհակաց կարծր է, քան զվէմ,
Եւ թէ ի ցամաքի անտես առնիցես,
Իբր զանկայուն` պնդութիւն յատակիս
Ի ներքոյ աստի հոսեալ սասանի:

Բ

Արդ, ընկա՛լ, Յիսուս,
Ձպաղատանացս ձեռնարկութիւն` քեզ ի հաճութիւն
Եւ արա՛ ինձ զամենակարծն գայթակղութիւն` մեծ վստահութիւն:
Որպէս ի ջրահեղծոյց ամենակործանն դարու,
Որք ի հարթ տարածման գետնի
Առանց երկիւղի յանհոգս կէին,
Յողորմութենէ՛դ ամայի մնացեալ` կորուսան,
Իսկ ընդ հովանաւոր մածուածով լաստիւն
Յոգնատատան հիմանն հայթհայթանաւք
Յանուն գթածիդ յեցեալ` պահեցան,-
Ընդ որս եւ զաղաչողս մշտատատան

Ի նաւահանգիստն խաղաղութեան
Մարդասիրապէս պրծեալ ապրեցո՛ւ:
Վարձս ի քոյոցդ ընդ իս բերելով հոգեւոր շահից,
Ջստորաբերս այս ստուարութիւն պարտուցս լքեալ,
Բանիդ առակաւ, ի քեզ, Տէր, անկայց՝
Միացեալ իսպառ անբաժանելի, արհնեալ յամենայնի:
Եւ կցորդելով այսմ մաղթանաց հոգեղէնքն ամենամաքուրք՝
Ընդ հողեղինացն մարտիրոսաց,
Որք ջրով եւ հրով փորձեցան
Եւ յելից գերծմանն ընդ մեր խնդրեցին
Եւ մեզ յիշատակ թողին աւզնութեան,
Ասացեն ընդ մեզ համաբանաբար զուզամասնութեամբ՝
Եղիցի~, եղիցի~:

ԲԱՆ ԶԶ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԹ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Ընդ այսր հառաչանաց թախծութեան ողբոց
Ի բազմաց կերպից շարակարգելոց,
Եւ ամենի՛ց հոգւոց ողորմեա,
Գովեալ եւ երկայնամիտ թագաւոր,
Նաեւ այնոցիկ՝ առաւել,
Որոց հատեալ է ակնկալութիւն փրկութեան կենաց,
Որք ննջեցին անպատրաստաբար՝
Շիջեալ լապտերաւք իւղոյն պակասութեան:
Ահա յիշեա, Տէր իմ գթութեան,
Եւ ի յա՛յս եւս պատճառ իրաւունս ինձ գրեա,
Քանզի թէ եւ ի փառս ահաւորութեան սքանչելեաց մեծիդ՝
հակառակաւքն հանդերձեցեր զկազմած մարդոյս,
Ջոմն՝ ծանր, եւ զոմն՝ թեթեւ,
Ջմին՝ զով, եւ զմիտսն՝ հրային,
Ջի դիմադրութիւնն ի հակառակացն հարթ պահեցեալ՝
Արդա՛ր կոչեսցուք հաւատարիմ հաւասարութեամբն:
Եւ յայսմ ի դատման առաքինութեան
Վերաբերեալ ընդ համբարձելոյն,
Ջխոնարհութիւնն առ կաւն դիտման անմոռաց պահեալ՝
Պսա՛կ ընկալցուք ճգնաւորական:
Այլ քանզի յայսմ կանոնէ ուխտի վրիպեցաք,
Եւ անասնաբար սահեցմամբ
Ըստ հողոյն զիջման ընդ երկիր մածաք՝
Այլ ոմն՝ ախտիւ, եւ այլ ոմն՝ անգթութեամբ,
Միւսն մասն՝ մոլութեամբ ամենաբաղձ կերակրոց
Իբր գազան մշտաբոյժ յարակայ կապեալ ընդ բնութեանս:
Իսկ ի քառիցս ոմն, անըմբռնելի եւ անողոքելի սլացմամբ
Ի բաց ոստուցեալ, վայրենապէս ամբարտաւանէ:
Եթէ ջեռնումք տապով սիրոյն, որ ի քեզ,
Նշխարաւ բոցոյն, որ ի մեզ,

Ցուրտն առընթեր կենակից նմին,
Զնոյն կասեցուցեալ, բարւոյն ընդմիջէ.
Եթէ աւդականաւն հրեշտակայնովն յառիցիմք ի քեզ,
Ծանրութիւն թանձրու անդրանիկ նիւթոյս այս հողոյ,
Ի ստորեւ քարշեալ, խափանէ:

Բ

Եւ արդ, յամենուստ պարտեալ եւ իսպառ լքեալ,
Իբր զապիկար հաշմեալ՝ հերքեցայ, կորեայ վանեցայ,
Վատնեալ ի բազմաց՝ ի մահ գրաւեցայ,
Վասն որոյ ի պարգեւականէն զրկեցեալ՝
Յողորմութեանն կողմ նայիմ
Եւ պատկառեալ դիմաւք համայնից ունողս
Զբնաւից աղերսաբանեմ զմեռելոցն՝ քեզ կենդանեաց,
Քանզի կարող ես յաւէտ հնարիւք
Եւ կորստականացն՝ ըստ իս մեռելոցն,
Ամենայն ինչ քեզ զաւրելի է,
Նա զի եւ ընդ անտկար կարելոյդ եւ կամելդ է ախորժելի:
Արդ, այսց երկուց բարգաւաճ շնորհաց նորոգչաց
Առ միմեանս եկեալ՝ կարելն ընդ կամելն,
Բարձեալ եղիցի եւ յուսահատութեանն վիատութիւն ազգաց մեղաւորաց,
Եւ ժամանեալ հասցէ աւետեացդ լոյս
Հոգւոց բժշկութեան քումդ հրամանի,
Տէր ամենայնի, աւրինեալ յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԷ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, քանզի ի գլուխ կատարման հասեալ
Սակաւամասնեայ կտակի այսր ողբերգութեան,
Արա՛, Տէր, վախճան դադարման առնուլ
Ընդ այսց բանից մաղթանաց ինքնանախատս կշտամբութեան՝
Եւ որ յիս կրին չար սովորութիւնք,
Որ քեզէն կարգեցեր սահման աւետեաց ակնկալութեան
դատապարտելոյս՝
Ասելով. Ոչ են կամք առաջի Հաւր իմոյ,
Եթէ կորնչիցի մի ոք ի փոքրկանցս.
Եւ դարձեալ՝ Այս են կամք Հաւր իմոյ,
Զի զամենեսին ինձ յանձնարարեալս ոչ կորուսից:

Բ

Ահա աւրինեալ ես ի գթութեան,
Բարեբանեալ միշտ՝ ի քաղցրութեան,
Խոստովանեալ՝ յերկայնմտութեան,

Ծանուցեալ՝ յայցելութեան,
Քարոզեալ Տէր՝ ի փրկութեան,
Ներբողեալ դու՝ յառատութեան,
Պատուեցեալ՝ ի պաշտպանութեան,
Փառատրեալ ես ի փրկութեան,
Երկրպագեալ՝ յանբաւ բարձրութեան,
Պաշտեցեալ՝ յանքնութեան,
Գովեցեալ միայն՝ ի յաղթութեան,
Վերածայնեալ՝ ի մեծ գաւրութեան,
Խնկաւորեալ՝ յողորմածութեան,
Համբուրեցեալ՝ յանճառ հեզութեան,
Ճաշակեցեալ՝ ի խոնարհութեան,
Ընդ քեզ՝ եւ ծնողդ քո երկնաւոր՝
Աստուածդ բոլորից մխիթարութեան,
Ըստ որում Հոգիդ քո Սուրբ բարութեան:
Որ գանկեալ զգրաստ թշնամւոյն
Եւ զգայթակղեալ մարդն անբանութեամբ՝
Կանոնեցեր ոչ անտես առնել,
Որոյ երախտիս հգաւրիդ ի յիս,
Եւ առաքինութիւն մեծիդ ի բարձունս
Տաւնեալ անդադար յանվախճան փառաբանողաց,
Որովք զայս ծայն աղերսական յարգեալ՝
Ընկալցի՛ս մարտիրոսացն պաղատանաւք
Ի հոտ հաճութեան բուրման անուշից:
Եւ այսու փրկանաւք հաշտարար բանի
Ջնախնեացն պարտս եւ զաներելոյթ վէրս,
Միջնովքն եւ վերջնովքն՝ մահացուցանողաւքն զանձն եւ զմարմին,
Բժշկեա՛, ամենակարող, զներքինս եւ զարտաքինս,
Զտիպքն եւ զգիծքն եւ զխարանս հարուածոցն՝
Բարձեալ եւ մաքրեալ դեղովք ողորմութեանդ
Զկտեալ խածուածս բազմագունիս,
Որք զարշելիս ընդ ախորժելեացն
Քեզ ցուցանեն զէութիւն բնութեանս:

Գ

Եւ եթէ հասից յամս ծերութեան՝
Քեւ առաջնորդեալ արժանիս մահու,
Մի՛ թողցես զտկարութիւնս,
Մի՛ անարգեր զալիսն,
Մի՛ կորացուցես զկործանեալն,
Մի՛ զհիշուցես զկքեալն,
Մի՛ վայրաբերեր զխոնարհեալն,
Մի՛ շնչման հողմոյ մատներ զառկայծեալն,
Մի՛ ընդպահկեցես զդեղեւեալն,
Մի՛ անվերարկու առներ զսառուցեալն,
Մի՛ անդարման լիցի տազնապեալն,
Մի՛ առանց տածելոյ՝ յարկն խարխալեալ,
Մի՛ անպատիւ՝ պատկերն հնացեալ,
Մի՛ պարարտութիւնն՝ անհամեալ,
Մի՛ շուք շնորհին՝ անարգեալ,
Մի՛ հնութիւնն՝ քամահեալ,

Մի՛ նաւ հոգւոյս՝ ալեկոծեալ,
Մի՛ երկարութիւն յուսոյն՝ կտրեցեալ,
Մի՛ լար շաւիղին՝ խզեալ,
Մի՛ ուշ իմաստին՝ բարծեալ,
Մի՛ գոյին կազմած՝ գեղծեալ,
Մի՛ ամբարձմանն թելք՝ փետտեալ,
Մի՛ զուարթութիւն գեղոյն՝ տգեղեալ,
Մի՛ ճաճանչ նշողին՝ քաղեալ,
Մի՛ պատուհանք աչացս՝ փակեալ,
Մի՛ լուսաւորութիւն նորին՝ խափանեալ,
Մի՛ պատկերն խաւսուն՝ անկեալ:

Դ

Ահա աղաչեմ զքեզ, բարեգութ, ամենայն սրբովք պաղատիմ.
Լո՛ւր սոցին ինձ կանխաւ, զի զանագանն մի՛ մոռասցիս:
Դո՛ւ առաջնորդեցեր ինձ, ըստ սաղմոսին, եւ ապրեցուցեր.
Հա՛ն, Տէր, ընդ երգողին՝
Եւ ի կարծեացն կասկածանաց, յորմէ երկնչիմ:
Իսկ ես չեմ արժանի ի քէն
Եւ ոչ հասարակական կերակրոյն վարձու.
Այլ դու կարող ես սովորաբար եւ առ զլացողս բարեգործել:
Քո են զարմանալիք անձառից բարեաց,
Միայն հրաշագործ առ ամենայն երկայնմտութիւն,
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ աւրինեալ հանապազ,
Յաւիտեանս յաւիտենից,
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԸ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Եւ արդ, ջուր կամաց եւ կաթ արտասուաց
Բեկութեամբ հոգւոյս, մտացս լքմամբ,
Խորտակմամբ սրտիս հեղեալ առաջի՝
Ձմարգարէն յիշեցուցանեմ՝ զարիմաթացւոյն Սամուէլի,
Ձոր առեալ եհեղ ի սկաւառակէ յանդիման քո, ամենատես,
Առ ժողովրդեանն աւրինակութիւն՝
Ձանձն արկանելոյ խոստովանութեամբ
Եւ հնազանդութեամբ կենդանարարդ գարշապարաց:

Բ

Եւ արդ, ընկա՛լ զայս հիւսուած բանի աղիողորմ հեծեծանաց,
Եւ հոտոտեսցի՛ս յայս նուէր բանի անարիւն զոհի, թագաւոր երկնի,
Եւ աւրինեալ սրբեա՛ զտառ մատենի այսր ողբերգութեան,
Եւ գրեալ դրոշմեսցե՛ս յարձան յաւիտեան
Ընդ հաճոյականացն սպասաւորութիւնս:

Կացցէ՛ առաջի քո մշտնջենաւոր
Եւ յիշատակեսցի՛ ի լսելիսդ քո հանապագ,
Բարբառեսցի՛ շրթամբք ընտրելոց քոց
Եւ խաւսեսցի՛ բերանովք հրեշտակաց քոց,
Տարածեսցի՛ հանդէպ աթոռոյ քոյ
Եւ ընծայեսցի՛ ի սրահ սրբութեան քոյ,
Խնկեսցի՛ ի տաճար անուան քոյ
Եւ բուրեսցի՛ ի սեղան փառաց քոց,
Պահեսցի՛ ի գանձարանի քում
Եւ համբարեսցի՛ ի ստացուածս քո,
Պատմեսցի՛ ի յականջս ազգաց
Եւ քարոզեսցի՛ ի լուր ժողովրդոց,
Նկարեսցի՛ ի դրունս իմաստից
Եւ տպաւորեսցի՛ ի սեամս զգայութեանց,
Իբր կենդանեալք զի՛նս պատմեսցէ
Խոստովանեալ զանաւրէնութիւն:
Եւ թէպէտ վախճան ընկալայց իբր զմահացու,
Այլ յարակայութեամբ բանի այսր սփերի
Գրեսցա՛յց կենդանի:
Մնասցէ՛ սա անեղծ ի կամս քո, Տէր,
Ինձ՝ պատժապարտիս համբարծեալ
Միշտ անդուլ դատիչ, անաչառ կշտամբիչ,
Անպատկառ յանդիմանիչ, անանխայելի դսրովիչ,
Անողոքելի պարսաւիչ, անհամբոյր ծանակիչ,
Անմարդասիրելի մատնիչ, անփրկելի տանջիչ,
Անկաշառ կառափիչ, անխնամելի յայտնիչ,
Ապառում հրապարակիչ, աշխարհալուր բողոքիչ,
Փողով մեծութեան ազդման
Առանց լռութեան եւ կամ դադարման
Զիմոցս պարտեա՛ցս խոստովանեսցի:

Գ

Սոյն գիր իմովս ծայնիւ, իբր զիս, ընդ իմ աղաղակեսցէ,
Տարածեսցէ զծածկեալսն, հռչակեսցէ զգաղտնիսն,
Կականեսցէ զկատարածն, հնչեսցէ զմոռացեալսն,
Յայտնեսցէ զաներեւոյթսն, բարբառեսցէ զբարուրսն,
Քարոզեսցէ զխորոցն, պատմեսցէ զմեղացն,
Մերկացուսցէ զանտեսիցն, ցուցցէ զկերպարանս թաքուցելոցն:
Շաւշափեսցին սովաւ որսքն, գտցին գայթակղութիւնքն,
Յանդիմանեսցին անճառքն, քամեսցին չարեացն մնացուածք,
Եւ թագաւորեսցեն կեանքդ շնորհաց ողորմութեան քոյ, Քրիստոս,
Ի գանձս պահեստի ոսկերացն ցամաքելոց,
Որով ի ժամանակս կենդանականս
Սկզբնաւոր լուսոյ մտի գարնայնոյն՝
Նորոգման աւուրն պայծառութեան՝
Քոյովդ ցաւով յոգի աճեցեալ
Այսու փրկութեամբ անմահականաւ
Եւ անցամաքելի վերամբարձութեամբ
Շառաւիղս ձգեալ իմանալեացն բարեաց՝
Դարծեալ դալարացայց եւ կրկին ծաղկեցայց,
Ըստ քոյինաշունչ Գրոյն յուսադրութեան:

Եւ քեզ միայնոյ փրկողի եւ Հոգւոյդ քում՝ Հաւր իսկակցի,
Միասնական տէրութեանդ եւ անձամ Երրորդութեանդ
Խորհրդական գովեստիւ փառք եւ երկրպագութիւն յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ ԶԹ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Աստուած եւ տէր, կեանք եւ արարիչ,
Ողորմած, գթած, լոյս, երկայնամիտ,
Անոխակալ, մարդասէր, ամենագութ, պարգեւատու,
Փրկիչ, աւրինեալ, գովեալ, բարեբանեալ,
Դարան ամրութեան, պատսպարան վստահութեան,
Առանց նենգութեան բարի,
Առանց խաւարի ճառագայթ,
Քաւիչ մեղաց, ողջացուցիչ վիրաց,
Անհասանելեաց հնարք,
Անմատչելեաց հպաւոր,
Անյուսութեան ելք,
Անուն քո խոստովանեալ Աստուծոյ Որդի,
Եւ Հաւր քոյ ւ ընդ քեզ հզաւրի եւ ահաւորի
Եւ Հոգւոյդ ամենակալի եւ ընդ քեզ երկրպագելոյ
Փառք եւ պաշտաւն գոհաբանութեան յաւիտեանս:
Ամէն:

ԲԱՆ Դ

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա
Բարեբանեալ Աստուած երկնաւոր,
Միայն արարիչ, Տէր ամենակալ,
Մեծութիւն ահեղ, գթութիւն աւրինաբանելի,
Ողորմութիւն խոստովանելի, բարերարութիւն երկրպագելի,
Խնամակալութիւն պաշտելի, մարդասիրութիւն տաւնելի,
Պահպանութիւն խնկելի, Բարձրեալ անքնին,
Մերձաւոր կամարար, ապաւէն անկասկածելի
Մխիթար սրտից, փարատիչ վշտաց, ապաքինիչ ցաւոց,
Սպառումն վիատութեանց, բարձումն պարտեաց,
Փոխարկիչ կարեաց, կարգաւորիչ կրից, յարմարիչ բանից,
Սանձարկու լեզուի, շրջադրութիւն շնչոյ, կացուցիչ հազագի,
Ամփոփիչ խորհրդոց, կրթարան կամաց, արձանացուցիչ յուզմանց,
Հանդարտութիւն մրրկաց, խաղաղութիւն ծփանաց,
Որ ունիս գթեւոց ամէնընթաց իշխանականիս
Եւ, իմաստութեամբ նուաճեալ, առ քեզ դարձուցանես:

Բ

Գոհաբանեալ միշտ երախտաւոր,
Որ հեզութեամբ անհպարտութեան երկայնամտեալ՝
Հանգչիս տենչանաւք անճառ հրաշիւք յանձինս սրբոց:
Թագաւոր էից համայնից, ամենայնիւ ծանուցեալ գթած,
Սկզբնահայր եւ նախաշաւիղ սիրոյն ընթացից,
Ճանապարհ կենաց,
Որ առաջնորդես քաղցրութեամբ դիմելոյս ի լոյսդ վերին:
Ձեռնկալու մեծ վստահութեան,
Որ ոչ թողացուցանես գայթակղելոյս ի վայր կործանել:
Յուսոյ կերպարան,
Ճշմարիտ առհաւատչէիւ աղաչողաց մատանց յայտնի երեւեալ,
Ապաւինութիւն հանգստեան,
Որ ոչ երբէք մատնես վտանգի դատապարտութեան:
Ազատութիւն շնորհածիր,
Որ տաս լիապէս առանց փոխատրութեան փրկանաց:
Առատութիւն աննախանձելի,
Որ քոյին փառաւորութեամբ զանարգ նիւթ հողոյս ճոխացուցանես:
Պայծառութիւն անստուեր,
Որ ճառագայթիւք ահեղ բարձրութեան պարածածկեալ զթշուառս՝
Կրկին բարգաւաճ առնես:
Քաւիչ մեղանաց բազմաց,
Որ զհերքեալս ի փրկութենէ առաջնովն պայծառութեամբ նորոգեալ՝
Վերստին վայելչացուցանես:
Հնարաւոր դիրահաս՝
Առ ամենայն անբաւ գերամբարձութիւն յաւէտ յառաջեալ,
Ելք վստահութեան՝ առ խոստացելոցն վայելս,
Երանութիւն անձկալի,
Որ զկենդանութիւն շնչոյս լքանելն է ախորժելի,
Զի զքեզ գտից, կենդանի:
Կամք անփոխադրելի՝
Առ ի քաւութիւն գերոյս զաւրացեալ, ամենագովելի,
Անսխալելի դեղ կենաց,
Որ եւ մեռելոց բնաւին եղծելոց առնես զսքանչելիս:
Ամենաստեղծ աներկբայելի,
Որ զհուրք կիզեալն եւ զհողմով հոսեալն
Եւ զժանեաւք զազանաց ծախեալն
Ի քթել ական նովին հիւթականութեամբ անպակաս յարուցանես:
Անհաւասար համարձակութիւն,
Յորում աստուածաւրէն պանծանաւք պարծելն է իրաւացի:

Գ

Հայեա՛ց, Տէր, յերկնից զուարթ քաղցրութեամբ
Յամենակործան վտանգ նեղելոյս
Եւ արա՛ անդորր հանգստական դիրաւոր
Ի բազմատագնապս հեծութենէ:
Եւ զյարուցեալ զումարս սատակչաց,
Եթէ սպառազէնք այսական դժնեայ հնարաւորութեամբ
Բուռն մարտակցաց պատկանեալ զինուք,
Եթէ մեղաց տգեղ եւ քո ատելի կերպարանք,

Եթէ ցաւոց եւ ախտից վատնիչ եւ կորստական նշմարանք,
Մերժեցե՛ս, հանցե՛ս, հատցե՛ս, խափանեցե՛ս
Եւ հալածեցե՛ս՝ հեռի սահմանաւ իպառ տարագրեալ
Անդարձ որոշմամբ վերստին կորստեանն,
Եւ կառուցե՛ս, կացուցե՛ս նպատակ կենաց եւ ամուր մահարձան
Զնշան խաչիդ՝ ապաւինելոյս ի քեզ, փրկութիւն:

Դ

Եւ յայսմ անպարտ եւ անպատիր
Եւ անվանելի արուեստից ահաւորիդ մեծութեան՝
Լուծցի՛ն որոգայթքն գաղտնածածուկք սատանայականք,
Կապտեցի՛ն մեքենայքն, վատնեցի՛ն գայթակղութիւնքն,
Խայտառակեցի՛ն խաղբիցն դրութիւնք,
Յայտնե՛սցին երեւոյթք որսոյն,
Գտցի՛ն նենգողին ծուղակք,
Վերացի՛ն վարմին վերարկուք,
Տոչորեցի՛ն որոմանցն բոյսք,
Նզովեցի՛ն բռնաւորին չարաբանութիւնք,
Կարեցի՛ լար խաբէութեան ի մահ որսողին,
Պարսեցի՛ն պատրողին բանսարկութիւնք,
Պակասե՛սցին զէնք զրպարտողին,
Անկցի՛ն սուսերք մահաբերին,
Սուգեցի՛ն սադրողին պատրաստութիւնք,
Արծակեցի՛ն տոռունք տագնապողին,
Այլայլեցի՛ն սուտ կերպարանք կեղծաւորին,
Սատակեցի՛ն խրոխտականացն խիստ յարձակմունք,
Ցրուեցի՛ն կցորդութիւնք կերչացն,
Բաժանեցի՛ն ազինք յաւազակացն,
Քայքայեցի՛ն բոյլք բարբարոսացն,
Քանդեցի՛ն ամրոցք ապստամբողացն,
Արգելցի՛ն ամպրոպք յանդգնելոցն,
Փարատեցի՛ն փորձողին անձրեւք,
Հալեցի՛ եւ ցամաքեցի՛ եղեամն աղանդաւորին,
Խորտակեցի՛ եղջիւր գոռոզին,
Մանրեցի՛ն ամբառնալիք դրաւշիցն կերպարանաց,
Փշրեցի՛ն ամբարհաւաճութիւնք հպարտացելոցն,
Նահանջեցի՛ն դիմեցմունք ճակատելոցն,
Քակտեցի՛ն միաբանութիւնք զաւրացն Բելիարայ՝
Թէ՛ անմարմինք եւ թէ՛ մարմնաւորք,
Փախիցե՛ն ընդ նոյն ճանապարհ ի մի շաւղաց հետոց յեւթն տարակոյս,
Ի գուբն ինձ փորեալ ինքեանք ընկճեցի՛ն,
Յեղանակեցի՛ն ձմերունք ձանձրացուցչին,
Հատցի՛ կապն կցորդութեան մշտաջան աւազակին,
Նողկացի՛ մտացս կայից համբոյր շողոքորթին,
Ընդմիջեալ մեկնեցի՛ն նետածգութիւնք նեղչին,
Կացցէ՛ ի սասանման նաւ խարդախողին,
Խլեցի՛ն յարմատոց՝ անտի ատամունք խածանողին:

Ե

Վասն փայտիդ արհնութեան կենաց,
Յորում պրկեցար Աստուածդ անըմբռնելի,
Յիշատակաւ բեւեռացդ,
Որով ի գործի մահուն մածուցար Արարիչդ երկնի եւ երկրի,
Արեամբդ տէրունականաւ,
Որով զվիշապն մեծ կարթիւ ածեալ որսացար,
Լեղւոյն դառնութեամբ,
Ձոր արբեալ՝ զդեղատուութիւն կորուսչին արտաքս հեղեր,
Պատմաբանութեամբ ըղծական ճառիւք կրիցն սարսափելեաց,
Որով զլրբութիւն հակառակողն ըմբերանեալ՝ ամաչեցուցեր,
Անուամբդ անհասականաւ ամենայնիւ անթարգմանելոյդ,
Յորմէ դողան եւ դատապարտին՝ սոսկացեալ սաստիկ սարսափմամբ
Բնութիւնք ամենայն երեւութից եւ աներեւութից,-
Եղիցի՛ն այս ամենայն պարգեւք շնորհաց
Խոստովանելոյս ի պաշտպանութիւն,
Ի բժշկութիւն եւ ի քաւութիւն:
Եւ մահաբեր դառնաթոյն աւձին
Եւ որ ի նմա ազդեաց տիեզերադաւ չարութիւնն
Ի սատակո՛ւմն լիցի նորին:
Նոյն ինքն ի կորո՛ւստ եւ յանբժշկական հարուա՛ծ տանջանացն
Սովաւ մատնեսցի, կապեսցի եւ ըմբռնեսցի:
Եղիցի՛ ողորմութիւն ստեղծողիդ ընդ իս,
Եւ շունչ ոգւոյս իմ ընդ քեզ՝
Անբաժանաւրէն կապաւ միացեալ ի մի:

Ձ

Եւ որ ոք ընթերցցի զայս աղերս ծայնի
Մաղթանաց զոչման աղաւթից հայցման
Ծերոյ եւ տղայոյ, կուսի եւ երիտասարդի,
Եւ եթէ յաղախնաց ոք պաղատեսցի աստուածսիրաբար,
Հաւասարապէս անաչառութեամբ
Ընկալցի՛ն ի քէն մասն երանութեան պարտուց ազատութեան՝
Հաստեալ վերստին յանարատութիւն նորոգ մաքրութեան,
Նկարեալ դարձեալ զքոյդ կերպարան անփոփոխելի:
Ահա տիրապէս հնարաւոր, զաւրել, անպատում, անհաս, անիմանալի,
Տեսցե՛ս աստանաւր ի հառաչանս կողկողանաց այսր հեծութեան,
Որ ի բոլորից շրթանց ընծայեալ քեզ մատուցանի
Վասն Հաւր քոյ երկնաւորի եւ բարերարի
Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ փառակցի եւ կենդանատուի,
Աստուածածնիդ բարեխաւսութեամբ
Եւ խնդրուածովք ամենայն սրբոց:
Ձի դու ստեղծեր զամենայն,
Եւ ի քէն եղեն ամենայնք,
Եւ դու տիրես ամենայնի,
Եւ քեզ փա~ռք յամենեցունց,
Միդ յիսկութենէ անժամանակ Երրորդութանդ,
Ձուզակցապէս փառաւորեալ յանբաւս
Եւ յաւիտենից յաւիտեանս:
Ամէն:

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵՆՈՒԿԸ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ
ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՄՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ա

Տէր, տէր գթութեանց եւ Աստուած ողորմութեանց,
Անուն մեծութեան, ձայն ահաւորութեան,
Կոչումն սաստկութեան, լուր անհասութեան,
Բարբառ դողութեան, հնչումն հիացման,
Յուսադրութիւն բարերարութեան ամէնողորմ քաղցրութեան,
Յորմէ երկուցեալ սասանին ամենայն բնութիւնք եղելոց:
Ի քո սպառնալեաց ահիդ պակուցման
Սաւառնին սերոբէք, ամփոփին քերոբէք,
Պարուրին պարք լուսակերպիցն,
Երկնչին հիացմամբ բոլոր պետութիւնք վերնոցն,
Նոյնք ցնծան դողութեամբ մեծաւ ի մի նաւակատիս բերկրութեան,
Զարհուրին դեւք, ընկրկին չարութեանցն գունդք,
Պակասին խաւարասիրացն հոգիք,
Անդնդոց մատնին հրեշտակք ատարին,
Կապին նշանաւ խաչին յարձակմունք դիմամարտին,
Փակին ի ստորին բանտի քինաւոր ամաղակացիքն,
Անխզելի հանգուցիւք պաշարին խումբք հակառակորդին,
Արգելին անգերծ գնդանաւ մահազինացն կաճառք,
Պնդին ի մետաղս ահեղ հրամանիդ այսականացն գումարք,
Պապանծին կարկեալ ընդդիմաբանիցն դասակցութիւնք,
Պարաւանդին հիւծմամբ կորստեան աներեւութիցն ժողովք,
Անլոյծ շղթայիւք նեղին առաքելութիւնք դերաքրիստոսին:

Բ

Ահա կարկառեմ մատամբք ձեռինս
Զտեառնագրութիւն նշանիդ ի ժամ գիշերիս,
Որ ոչ մթանաս խաւարաւ անգիտութեան, ամենեւին տեսականութիւն,
Քան թէ ի լոյս անմատոյց հանգուցեալ բնակիս:
Ընկա՛լ զաղաչողս վտանգաւոր գոհաբան
Ընդ պահպանութեամբ թեւոց հզարիդ,
Փրկեա՛ ի ցնորից եկամուտ պղտորութեանց,
Սո՛ւրբ արա զգգայարան հայելեաց սրտիս նկատմանց,
Ամրացո՛ փայտիդ կենաց ի տխրական անրջոց,
Արեա՛մբ քո սրսկեա զշրջարկութիւնս կայիցս,
Զհետս ելումտիցն կաթուածո՛վ կենարար կողիդ գծագրեա,
Երդոցն պահպանարան քառակերպի՛դ ձեւակերպութիւն եղիցի,
Հանդէպ տեսութեան աչացս ամբարձման
Փրկակա՛նդ քո կրից խորհուրդ առդիցի,
Ընդ բարաւոր յարկիս չարչարանա՛ց քոց գործի հաստիցի,
Զծառոյդ աւրհնութեան հաւա՛տք յուսոյ իմոյ կախիցի:
Արգե՛լ, Տէ՛ր, սովաւ զսատակիչն հոգւոց,
Մտցէ՛ անխափան պաշտպանն լուսոյ:
Եւ ընդ սաստիկ ծանրութեան ցաւոցս՝
Եւ զբե՛ռն պարտեացս թեթեւացո,
Զոր ի լռարանի մտացս ամփոփման մահճացս անկողնի,

Ուշաբերեալ գյուսահատութեանցն դառն պտղոցն,
Խոստովանիմ ամենագիտիդ զանհամար մասունս գործոց
Չարաչար անաւրէնութեանցս:

Գ

Հանգո՛ր զվաստակեալս ի բազմածուփս աշխատութենէ,
Բա՛րձ գտագնապ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման,
Ջդառնութիւնն ընդ վշտացն,
Ջհեծութիւնն ընդ կարեացն,
Ջանձկութիւնն ընդ թշուառութեանցն,
Ջհառաչմունսն ընդ խորտակմանցն,
Ջբեկութիւնսն ընդ ապշութեանցն,
Ջթմբրութիւնսն ընդ շրտմանցն,
Ջարբեցութիւնն ընդ յիմարութեանցն,
Ջթերամտութիւնն ընդ խելագարութեանցն,
Ջսառունմն սիրոյն եւ զիրային ջերմութիւն աղուական ախտին:
Աւժանդա՛կ լեր տկարութեան բազմատխուրս տարտամութեան
Բարեգործ աջովդ շնորհի, ծեռամբդ նորոգողի,
Մատամբդ կենսաբաշխի, փառաւքդ մշտափայլի,
Յարակայութեամբդ անեղծի, երեսաւքդ զուարթականի,
Իսկութեամբ էիդ պաշտելի, բարձրութեամբդ երկրպագելի:
Հատո՛ր զչարաչար հեծութիւն կորստականս խեղդման,
Ջնոր զիւտ չարին, զհին խարդախութիւն բանսարկուին,
Ջաւտար ազդեցմունս ի մահ կրթողին,
Ջանյարմարական երելոյթս հանապագորդեան եղեռնագործին:
Ջառ աչս հնարադրութիւն դժնդակ դիւին,
Ջողոքական բոցաշնչութիւն ձգող կախարդին:
Պահեա՛ ի տեղւոջ հանգստեան մեռաւրինակ այսր դադարման
Յաներելոյթ մտածութեանց, ի մասնաւոր սխալութեանց,
Ի մեծագոյն գայթակղութեանց, ի փոքրագոյն ոտնառութեանց,
Ի խաբեբայ չար ձանձրութեանց:
Հեռացո՛ր զանհանդէպ մտածութիւնս
Ի զգայութեանց ծառայիս յանցաւորի,
Ջկիրս բասրելիս, զվարս թշնամանելիս,
Ջդիպուածս պատկառելիս, զհետս վրիպելիս,
Ջպատիրս ծաղկելիս, զխորհուրդս անգոսնելիս,
Ջաւելաբանութիւնս նշկահելիս:

Դ

Անսխալ հոգւով եւ անշաղախ մարմնով
Ջապաւիներեալս ի քե՛զ հանդերձեա
Ի շնչմանէ հողմոց, ի զարկմանէ բռնութեանց,
Ի բախմանէ փոթորկաց, ի յոստմանէ մրրկաց,
Ի յարձակմանէ զազանաց:
Ի կափման աչացս հայեցուած սրտիս մի՛ ստուերացի,
Այլ զուարթասցի՛, պայծառասցի՛, վայելչասցի՛,
Ընդ քե՛զ փայլեսցի՛, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Լուսաւոր վառմամբ անշիջանելեալ:
Բանիւ քո սրբեա՛ զպատասպարանս բազմականիս
Ի խորամանկութեանց, ի զբաղմանց,

Ի քո ատելի յիշատակաց, ի վերնամարտ մտածմանց,
Ի քրէական մորոսութեանց, ի տիրանենգ անշնորհութեանց,
Յաստուածընդդէմ հերձուածութեանց:
Գնդիւք վերնայնոցդ վերակացո՛ւ ինձ լիցիս
Պետութեամբք, իշխանութեամբք, զաւրաւորաւքն անյաղթականաց՝
Մաքուր մատակարարաց սուրբ աստուածութեանդ,
Առաքեալքն՝ աւետեաց Աւետարանաւն, մարգարէքն՝ կտակարանաւքն,
Մաղթանք երջանկացն ի կատարածի աւուրն ընծայեալ:
Որովք նիրհեցից երկիւղիւ ըստ քեզ տրտմութեամբ
Եւ զարթայց շնորհաւք քո կրկին ուրախութեամբ:
Եթէ վիատութեամբ ննջեցից,
Յարեայց դարձեալ հոգեւորական բերկրութեամբ,
Եթէ ընկողմնեցայց մեղանաւք,
Կանգնեցայց վերստին՝ զատեալ ի խղճէ անաղտ անբծութեամբ:

Ե

Լո՛ւր խնդրուածոց ամենահառաջ ձայնիս հեծութեան,
Միայն բազմագութ,
Բարեխաւսութեամբ սրբոյ Աստուածածնիդ
Եւ ամենայն արդարոց եւ նահատակաց ընտրելոց:
Եւ քեզ փառք յամենեցունց իմովս զոչմամբ վերառաքեցեալ
Սրբովք զուարթնոցն անմահականաց դասուց՝
Ի գովեստ Հաւր քոյ՝ Աստուծոյ մերոյ
Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ՝ բնաւից հաստողի եւ նորոգողի
Յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԴԲ

**Ի ՓԱՅՏՆ ԵՐԶԱՆԻԿ ԲԱՐԵԲԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՀԱՐԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆ, ԱՂԱԶԱՆՍ
ԵԴԵԱԼ ԸՆԴ ԿԵՐՊԱՐԱՆՍ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՆ**

Ա

Գոհանամ զքէն, բարեգութ, միայն մարդասէր, արարիչ երկնի եւ երկրի, Որդի Աստուծոյ
կենդանւոյ, այն ինչ զարթուցեալ անձկութեամբ սիրոյ քոյ յիշատակի ի լրութիւն հնչման փայտիդ
հրաւիրման, որով բախեալ զձայնարձակութեանցն զազդողարան՝ սթափեցաք, կանգնեցաք՝ ի
վեր յարուցեալ ի մեռաւրինակս թմբմանէ, ուստի իբր կոչմամբ սփոփանաց բանի՝ բերեալ
ձգեցաք ի ժամ պաշտաման արհնաբանութեան՝ յանդիման լինել քեզ ուրախութեամբ հանդէպ
հատուցմանս բեմի:

Բ

Ահա փառք քեզ, անսահման անուն եւ անբովանդակելի զաւրութիւն, որ այսքանեալք
հնարաւորութեամբք ընդ փրկութեան իմում հոգացար, զոհաբանեալ անեղծ իսկութիւն, որ
կերպարանեցեր հրաշիւք աստուտին զհանդերձելոցն նմանութիւն, հանդարտ զործեալ
վայելչականաւ փայտի անաւթոյ առ քունս անյարիր սաստիկս որոտացեր, որպէս թէ ընդ
ծուլութեանս դանդաղութիւն զյանդիմանութիւն խրատող խառնեցեր, ի հայրենի սիրոյդ հեզութիւն
զուժգնութիւն ճայթմանն յարեցեր, յընդոստ զարկուած երկուց միջնորդաց՝ մարդասիրապէս
քաղցր անձրեւեցեր, ոչ մեղմութեամբ մեղմական վանկիւ նիրհմամբ ընկղմեցեր եւ ոչ
անխնամաբար ահաւորութեամբ զտառապեալ հոգիս զարհուրեցուցեր: Ծնրադրական

երկրպագութիւն ստեղծիչդ բոլորից, որ այժմէն ցուցեր համայն յայտնապէս զաւրինակ ահեղ բարբառոյն մեծի աւուրն յարութեան, կենդանացուցեր ի դադարմանէ դժոխական անբանութենէ, ի խնդիր ելեալ կոչեցեր զպակասամիտս ի գինիդ ուրախութեան, արարեր զսոյն լինել հանդերձիչ անարատ հարսինն առ սէր փեսայիդ, երկուցեր փոքր այս խթանաւ զապարասանին զվիթխարութիւն, լուծ ստուար կրթութեան ստամբակին ուսոյ զայս իր գործեցեր, վարապան վանիչ չարախաւսին կզակաց եղեալ կազմեցեր: Փառատրեալ յաւէտ անբաւ բարձրութիւն մեծիդ Աստուծոյ, որ փոխարկեցեր զփայտին պարտիս յազատութիւն շնորհիդ կենաց, իմաստնացուցեր վերստին դարձեալ զյիմարս ցնդեալ՝ հոգեւորական հանձարովդ, կարկառ կռճամբ զանբժշկութիւն հարուածոց աւծին առանց մոռացման միշտ թարգմանեցեր, ընդ Երրորդութեանդ զծագրութիւն զկապն երեքկին իմ վնասակարին ի կատարածին սովիմբ կրկնեցեր:

Գ

Գովեստ ներբողից բուրմամբ խնկոց վերառաքեմ քեզ, ամենախնամ, զի ի ստապատիր կռոցն բազմաստուածութենէ առաւել յաճախագունիւք որսացար զանձն իմ պարտաւոր ի քո երկրպագութիւն, խրոխտ եւ ահարկու նուիրեալ փայտիւս զճշմարտութիւնն քարոզեցեր, մեծացուցեր այսր պատճառաւ պատշաճականաւ զնոր աւետարանութեանդ պատիւ: Սոյն ինքն աղաղակ բարձրութեան գոչման սպառազինութեանդ քոյ, արքայ պետութեանդ կայսերաց երկրի Տէր Քրիստոս, նշան խրախութեան աւարտման հանդիսի մարտի քոյ, Յիսուս, յորում իմանալին փարաւոն կապեալ ըմբռնեցաւ, կռփիչ հանապազորդեան գլխոյ զագաթան հպարտացեալ չարագործին՝ շերտս այս տաշեցեալ: Սովաւ գումարին ի պատերազմի որդիք Սիոնի ընդդէմ աշխարհակալին խաւարի, տաւն իմն աստուածաւանդ կրթութեան կարգեալ ի հեռուստ այս դրաւշուած իւղեալ՝ առանց հնանալոյ եւ կամ խափանման, նշանակիչ ժամանակի ապագայիցն հատուցման՝ ի բացուստ անդր ծանուցմամբն, ազգակից հանգունանման կենացն փայտի, որ ի դրախտիդ Աստուծոյ, կոչարան բարուք հաւաքման փոյթ ընթացիւք ի յարկն աւրինութեան, պատկեր տեսակի տնկոյն գիտութեան ի կարգ ընտրութեան բարւոյն եւ չարի, յիշատակ մեծ տեառնագրութեան յերեսս կերպիս Հոգւովդ Սրբով զնշան խաչիդ, նախազեկոյց աւետամատոյց փառաց գալստեան ի դշխոյն պահեալ սուրբ թագաւորիդ, յորդորիչ քաջալերական մաքրապարիցն խրախճանութեան, անախտական սիրարկու անձնահամբոյրն կցորդութեան շքեղաշուք քողընծայ ամենածին կուսի թագուհւոյ, յարդարիչ ծածուկ պճնութեան, որ ի հոգին է վայելչութիւն, նմանութիւն պատգամին Սինայ, որ ի տէրունեացն արտաքս առաքէր, միշտ աւրիորդ պանծալի՝ անշաղախ որդւոց մայր անարատից, սովաւ փառագարդէր:

Դ

Գերագոյն քան զԵրիքովին փողովն եղջերեայ զբռնութիւնն Բելիարայ սովաւ հարթեալ տապալեցեր, քարինս արծակեցեր պարսիւս այս փայտեայ ընդդէմ Գողիաթու, զայիսոն նորոգ կառուցեր՝ վկայ ահարկու կործանմանն սատանայի, զի խոր աճեցեալ արմատս մեղացն մեքենայիւս այսու խլեցեր, զմոռացեալ գործոցս իմ պարտիս այսր երախտեաւք ընդ իս կապեցեր: Ջոր եթէ այլ իմն ձայն Բանիդ Աստուծոյ անուանեն նախապատում եկաւորութեանն, ոչ սխալեմ, քան թէ ճշմարտեմ: Ի տկար ամանս այս նիւթոյ հոգեկրի՝ մեծութիւն գործոցդ Յիսուսի առաւելապէս պատմեալ հռչակի, բիւրաւոր աւզնականութիւնս վերնապարգեւս եւ քոյինատուրս ի յայսմ անպատասպար ապաւինութենէ երկրականաց զարմանագրեցեր:

Ե

Խոստովանեալ անունդ անքնին մարդասիրիդ բարեխնամութեան, խնկեալ խորհրդով սրբամասնութեան՝ անզծագրելի կերպարան լուսոյ, որ կրկնածիր նշանաւս այսու նետս արծակեցեր հեռածիգս, ձայնատրականս, աւղաչուս եւ յարմարաթռիչս, ունողս յինքեան հոգի կենդանի, որով անսխալ հանդիպմամբ զնպատակն խաւարային աղեղնաւորին զաղտնութեան յաւէտ կործանմամբ ի յետս ընկճեցեր: Իբր զպատնէշս ամրաբերձ բերդամարտութեան, կանգնաւորս, անվայրարկելիս՝ աստուստ անդանաւր զկտեալ դիպուածս այս փայտի զարկման՝

հրեշտակ կամարար թշնամւոյն ներհակ վերյուղարկեցեր: Բանիւ հրամանի մեծիդ ակնարկութեան, աւծութեամբ շնորհիդ արեամբ քո խառնեալ, զայս եղջիւր խեթկիչ մոլի գոռոզին իբր գխաչիդ փրկանակ յեսանեալ սրեցեր: Ի մեծ ազդմանէ այսր աղաղակի գեր քան ի վերնոցն քանդեալ վերացաւ դրանդն ամրութեան կամաց անվայելուչ եւ ամէներկչոտ խենեշութեան կարճամտին՝ ընդ հրէական սրտին իմաստից եւ ստուերական տանն կործանութեան:

Չ

Փառաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, անմահ թագաւոր, զոր արարեր եւ հաստատեցեր աջովդ քո հզաւր, աղաչեմ զքեզ, կրկին ներգործեա՛: Անցուցեր սովաւ, հերքեալ առ ի մէնջ, գխէթ դժնդակ խորամանկութեան բանսարկուին, զտաժանական տապ մեղաց, զհողմ դառնութեան շնչման խաբողին, զտարր արկածից մահու երկիւղի, զառ ի յաւից ցնդմանէ վնասակար բերմունս տխրեցուցիչս, զայսախառն հեծեծութիւնս թալկացուցիչս: Յրուեա՛ վերստին քոյինազէն հեծանաւս, աւժանդակեալ թեւաւք նշանիդ, զամպս հրածինս, զորոտմունս կարկտաբերս, զցաւագին ցոլմունս հրախաւար կեղծաւորութեան փչման բազմոտանի վիշապին, զսուր սատակման, զճակատամարտ դիմեցման, զյարուցելոցն ի վերայ վայրենական խորհրդոց զդիւացն կաքաւս: Յորմէ զարհուրին յայսմ իրէ փոքուէ՝ տեղի տուեալ մեծաւ դողութեամբ, կիրթ իմն ծանաւութեամբ յայտնի գիտացեալ, թէ յայս ազգ ձայնի յառնէ տէր ի դատաստանն: Եւ խրախուսին յոգի արութեան, զրահեալ պնդապէս սուսերաւ Հոգւոյն, աստուածարեալ մարտիկք ամենայն ի ձեւ կանոնի այսր յիշատակի, որ զամենափորձ հրոյն ընտրութենէ գոչմամբ անկերպադրելեաւ համաւրէն ազանց քարոզէ ի յաւրինաւոր ասպարէզ երջանկաբար նահատակութեան:

Է

Հարաւ ահա փող աւագափող, համբարծաւ սովաւ Աստուած արհնութեամբ, պատմեցաւ սովիմբ ամենայն երկրի, հնչեաց ի լսելիս բաժանման հեթանոսաց, ձայն պահապանաց մեծին զաւրացաւ, ըստ բանին Եսայեայ, եւ ի նոյն բարբառ առհասարակ ցնծասցուք: Յնդեցան ջրոյն առակաւ ի ձեռն սորին թշնամիք խաչին, անպատուեցաւ ճաշակն պտղոյ առաջին փայտին, տաւնեցաւ նիւթս այս խորհրդական կենաց անուանեալ, անարգեցաւ երկաթ առ ի պէտս պատերազմի, իբր զսրբութիւն Տեառն՝ ի սանձս երիվարին մեծին նշանի այս փայտ կենածայն յարմարագրեցաւ, ամփոփեցաւ աւծեալս ցպով հովուին երկնայնոյ սուր իշխանութեան մարդկային ձեռին: Ոչ գծեաց ի քար տաճարին մուրձ ինչ զործողի, իսկ յաստուածակերտս խորան փայտս այս նուիրեալ ընդ խաչին թելոց սլացեալ զաւրէ: Ոչ ի գլուխս ամսոցն եւ կամ յեւթնիցս եւթներորդս յոբելինիցն՝ ի յանկեան ուրեք խափանմամբ փողէ, այլ ընդ ծագս տիեզերաց եւ ընդ ծիրս եզերաց, ի ծոցս ջուրոց բազմութեան ծովուց եւ կղզեաց նոցա յաճախ սաստկութեամբ, անարգել ճայթմամբ իմն աստուածայնով հնչեցեալ աւետարանէ: Կոտորեցան սուսերք սատակողին այս փայտի ցուցմամբ՝ յանաւզտակարէ անտի մեզ փոխածուեալ ի խոփս եւ ի մանգաղս:

Ը

Ո՛չ արծագանք անձանաց ի խորոց ինչ զանչութենէ խիստս առաքեցեալ եւ ո՛չ դժնդակապէս, ըստ իմաստակի ունեմն աւտարի, զաւղ վիրաւորեալ, ո՛չ անախորժ սրութեամբ ընդ ունկն մտեալ եւ ո՛չ զաման ուղղոյն անկամակութեամբ չար թնդեցուցեալ, ո՛չ ոսկերցն փուշ խրտուցման յանձն բուսուցեալ եւ ո՛չ մտացն այլայլ ապշութիւն առաջի արկեալ, ո՛չ զանգակ նիւթոյ պղնձոյ դանդաչեցուցեալ եւ ո՛չ քար ընդ վիրգս սալի առանց քաղցրութեան առ նոյն զարկուցեալ: Պարփակարան անխորտակելի նորոյս Սիոնի, մի սա ի սպասուցն կազմուածոց արարչաւանդիցն գլխաւորաց, զոր եկեղեցականքս քրիստոնէից ընդ ղեւտականացն զգուշաւորապէս բարծեալ յանձանձեն, արինակ ձայնի հրեշտակին, զոր առակողին բան՝ հաւուն կոչմամբ այսու տեսակաւ զայն տպաւորեաց, նոր գործի շնորհի նուագարանաց Աւետարանին՝ զարթուցիչ Հոգւոյն առ մեզ, քան առ արհնաբանութիւն սաղմոսարանին ի վերայ Եղիսէին: Սկզբնապար նախընթացութեան

աղէյարմար ջութակաց՝ բարետաւիղ ողբերգարկութեանց, բարացուցական բամբռան բառացի բարառնութեանց, սրինգ նորոգ այլ իմն տեսակաւ՝ առեալ մեզ ընդ հնոյն փոխանորդութեամբ, ո՛չ հեթանոսաւրէն ուրուածայն հնչման եւ կամ հրէաբար խակախորհութեան, զոր մարգարէն տերամբ ազդեցոյց՝ Ի բա՛ց արա յինէն,- այլ զսա սիրեաց եւ կրկին պատուեաց մաքրական տածմամբ՝ ահարկու դիւաց եւ ամենայն չար պատահարաց:

Թ

Եւ արդ, ընկալայ արհնաբանութեամբ, յարգեալ գովեստիւ զայս տուր սրբութեան՝ ինձ պահպանութիւն եւ քո փառատրութիւն, քո պաշտաւն եւ իմ գոհութիւն, անաղանդ արուեստ բարձրութեան արարչական փառաւորութեանդ: Մտցէ՛ ձայնդ այդ աստուածարեալ ընդ պատուաստ յաւդիցս շաղկապութեան՝ հանել ի հոգւոյս զպատիրս դիւաց եւ զմուտս անիծից եւ մեղաց ապականութեան: Արասցե՛ս լինել զայս իր նշանակիչ ջնար ջահաւորական, անջրելի նամակ, ջատագով անխափանական տէրունական անաւրինականացդ: Ահա պարգեւեա՛ սովաւ, բարեգութ, աղաչեմ, հզաւր, կրկի՛ն մեզ շնորհեա պահպանութիւն ի դիմամարտից յաներեւոյթ եւ յերեւելի: Ընձեռեա՛ մեզ, ձեռն ամենալի, որ բանաս եւ մատուցանես պատրաստաբար բաշխմամբ ի մասունս բազմապիսիս, աւղոց քաղցրութիւն, անձրեաց շահեկանութիւն: Պակասեցի՛ն քոյով հրամանաւ այսու բարբառով հողմ տապախառն, շնչունն ցաւաբեր, յարձակմունք հինից չար խարդախութեանց: Սովա՛ւ խափանեցիւն ամենայն դիմամարտութիւնք զինուորութեանց դժնեայ մատնչին, հալեցի՛ն, հատցի՛ն եւ մեռցի՛ն յերջանիկ ձայնէ աւծեալս այս փայտի որդն եւ ուտիճ եւ ամենայն նմանք սոցին, ոոր ի մերոց մեղաց զաւրացեալ՝ ընդ մեզ պատերազմին: Արմատացո՛ մեզ սովաւ տունկ երանութեան գյուտոյդ ի քեզ մեծ պաշտպանութիւն, ստեղծիչ բոլորից, տէր արարածոց, զայս ծառ Սաբեկայ, որ ունի կախեալ ի դիտակ ոստոցն զաւանդ սուրբ նորոգ այժմու փրկութեանս ծաղկեալ քեւ, Քրիստոս, ի պտուղ կենաց անմահականաց: Փախիցե՛ն յանհուն հեռաստան խորին խաւարի այսր փայտի փառաւորելոյ բարեզեկոյց ձայնարձակութեամբ՝ նեսարք ներհակք ստապատիրն ստորնականաց բազմածեռնեան խարդաւանողաց: Մերժեցի՛ն սովաւ ի յանդոց պտղատոհմական արաւրադրութեանց մերոց սահմանաց եւ ի քո մշակեալ կենդանի երկրէ վէրք վատնիչք եւ հոյլք մորմոքեցուցիչք, կտրեցի՛ն սովաւ յաւելուածք կրկնատգեղ եւ անվայելուչ պատահմանց՝ ի հնարից չարին ի մեզ յայտնելոց: Իսկապէ՛ս վանեցի սովաւ, որք յերկաքանչիւրոց բնութեանցս մերոց վերերեւին, ինքնաստեղծութիւնք մերձաւոր դաւաճանողաց, յումեմն՝ աւտարին վրիպակ մտածմունս, եւ յայլումն՝ զարշ գոյութիւնք անմաքուր զեռնոցն ապականողաց: Փրկեա՛, Տէր Յիսուս, աղաչեմ զքեզ, փրկեա՛, բարերար, կարկառեա՛ առ իս զաջն ամենագով եւ աւգնեալ ինձ սովաւ՝ զերծո՛ զիս յամենեցունց ընդդիմացողաց:

Ժ

Խառնեցի՛, միասցի՛ հրաման քո ի տոյն՝ առ ի փոխարկել զադամանդեայ սիրտս յիմարեալս ի քոյին բանիղ արդիւնատրութիւն: Հարցե՛ս, մխեսցե՛ս զայս նեցուկ հրաշից քումդ սքանչելեաց ի սիրտս ծորեալս եւ յոգիս լքեալս եւ հաստատեցե՛ս՝ կազմեալ պնդապէս ի կայունն ուղիղ, անսասանելի, իսկ զանընդոստն կակղացուցե՛ս՝ զարթնուլ եւ զգաստ լինել յոգի հեզութեան աստուածաւանդ քո պատուիրանիդ, որպէս զՊաւղոսն եւ զՄատթէոսն: Յիշեցո՛, մարդասէր, պատուեալս այս փայտիւ զերախտիս խաչիդ, որով զանճառսն ներգործեցեր: Բա՛րձ յինէն, կեցուցիչ, զվտանգ պարտեացս պանծալի լծակաւք ամբառնալեաց նոր տապանակիդ: Բացցի՛ն կամաւք քո, հզաւր, ի յայս ձայն կենաց լսելիք սրտից յամառեցելոց: Լուիցե՛ն յայս մեծի բարութեան ի քումդ ակնարկութեան ականջք խլից: Պարգեցի՛ն ի ձեռն սորին լեզուք համրացելոց: Լուսաւորեցի՛ն ի տոյն տեսարանք աչաց՝ հայել մաքրապէս ի քեզ պշուցեալ անայլայլաբար: Ջղջացի՛ն, դարձցի՛ն կազդուրեալ կամք յափրացելոց: Ընձեռեալ տացե՛ս, Տէր, տազնապելոյս անձրեւ արտասուաց: Եղիցի՛ քեւ սա մեզ լուր ցնծութեան, ձայն ուրախութեան, բարբառ բերկրութեան, նուագ հանգստեան, նիւթ երանութեան, պատճառ փրկութեան, առիթ քաւութեան, մերժումն վշտաց, խզումն խեղդմանց, ընդարձակութիւն նեղութեանց, համառաւտումն խեթմանց, հալածումն հեծութեանց, թեթեւութիւն թառաչմանց, յապահովութիւն կարեաց, կարգադրութիւն

կրից, սփոփութիւն վիատմանց, բժշկութիւն ցաւոց, տեւականութիւն հեղգութեանց, ուշադրութիւն անտեսիցն:

ԺԱ

Ի յայս կամուրջ ցանկալի, անխոտոր եւ անխոտորնակ եւ ի վերնաշաւիղ, բարձրաբերձ, սրբահետ սանդուղ երկնաչու առ Հայր քո արինաբան, ահաւոր անուն ձգեալ մատուցես, բարերար, Հոգւոյդ առաջնորդութեամբ միանալ ի քեզ անընդմիջելի: Որով եւ սրբոյ միոյ միայնոյ եւ միասնական տէրութեանդ եւ անեղծ արարչութեանդ ի կենդանեաց եւ յանշնչականաց հաստելոց վայելչական գոհութեամբ փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

ԲԱՆ ՂԳ

ԱՂԱԹՔ ԹԱՐԳՄԱՆԱԻՐԷՆ ՎԱՍՆ ՍՐԲԱԼՈՅՍ ԻԻՂՈՅՆ ՄԻԻՈՆԻ

Ա

Սուրբ, ահաւոր անուն բարձրեալ, անպատում, անձկութեան փափագ յարախորժելի, ի սրբերգենիցն փառատորոջաց միշտ սրբաբանեալ բնակեալդ ի սրբում, լի եւ ամենագեղուն բարութեամբ առատածեռն աննուագելի, լոյս բարի եւ ծագումն գովելի, երկրպագեալ փառաւորութիւն, ահեղ եւ անգնելի, ամէն եւ յամենայնում: Այսու բանիւ դաշամբք յուսոյ ուխտ ընդ քեզ միութեան, հզաւր, այո, ամէն, ալէլուիա, գովեալ թագաւոր հանուրց, Աստուած բոլորից, ստեղծիչ գոյից եւ տէր կամարար, միայն առիթ պատճառաւորաց, փրկիչ եւ աւծեալ մշտապաշտելի:

Բ

Ուստի մեկնապէս թարգմանեալ ի մեզ զայս գանձ անվաճառ եւ հարստութիւն անփոխադրելի, Յիսուս Քրիստոս արքայ երկնաւոր, որում դողութեամբ մեծաւ սպասեն անմահականացն ահեղից լուսաբերան բոցաշնչութիւնք, կրկնեալ քեզ յաւժարութեամբ ի հաճութենէ անխոտոր մտաց՝ ծունր գոհութեան, ստեղծող էութեանց, որ են ի տեսման եւ ի ծածկութեան: Որ եսդ եւ էիր միայն բովանդակ ամենեւին անպակասելի, առեր զմերս իսկապէս համայն, զի ի լրութենէ քումմէ լցուցես, արհնեալ եւ բարեբանեալ, ծանուցեալ յաւէտ միշտ անքննութեամբ ողորմութեամբ մեզ ի փրկութիւն՝ ի փառս եւ ի գովեստ անճառ բարձրութեան ահաւորիդ բարերարութեան: Սկզբնածիր աւծմանս շնորհի մեծախորհուրդ հրաշագարդութեան, քանզի լոյս քո մեզ ծանուցեալ, ճառագայթ անհաս, ծագումն անսահման, արեգակն անաչառասփիռ, աստղ սահմանիչ երկակշիռ տարրութեանց, ճրագ ոտից եւ լոյս հետեւմանց, որով ի ցոյցս իմաստից եկեալ տեսութեամբ բանիս այս յարմարութեան՝ տաւնեմք պարերգութեամբ հրեշտակաւորէն, յստականտաբար, փրկավայելուչ կնդրկաւ խնկեալ զպարգեւաբաշխ առատատրութիւն ամէնիմաստիդ յիւղ զուարթ անբիծ դաւանման: Քանզի յիսկզբան անդ կապտեցելոյ ողորմելի տխրականութեամբ ի փչմանէ բարձրագոյն շնորհին հայրն իմ սկզբնաստեղծ եւ հնացեալ յաւէտ մեղացն գերմամբ՝ ի մահ գրաւեցաւ, կապեալ ընդ եղծման ապականութեան անգերծ հանգուցիւ, ի ծառոյն պատճառաւորեալ յանկումն անյարիր ամենակործան գլորման, հերքեալ ի լուսոյ՝ այսր խաւարին վայրի մատնեցաւ,- իսկ դու, գթած տէր ողորմութեան, քանզի յաւէտ քան գնոոյն ծանեար, զոր ստեղծեր, եւ զի չէիցն ակնկալութեամբ չեկաց, յոր ինչ էրն, որով անկարողանայր իսկապէս տեսանել ի լոյսն վերին անմատոյց գերակայութեան անսահմանելոյդ, ոչ մշտափայլ յարակայ վառմամբ անաղաւտելի տարածանեցեր, այլ զիշերայնոյն ոտնալպիրծ, մթին արհաւրաց ձեռնակալութիւն ձիթոյ՝ շարամանութեամբ նիւթոյ պատրուզի ընդ նոյն զանգելոյ, յարինակ քո անախտ միութեամբ ընդ մեզ խառնելոյ՝ մարդասիրապէս հիւսեալ կազմեցեր, զի որ ի ստուերս մահու տարագրեալ գտաք կանխակորուստ տնկովն պարտեաց, ի պատճառ իրին ազգակցաւ պողոյն ջահաւորեցեալ հաւատոյն վառմամբ՝ ի նոյնն դարձցուք խնկաւորութիւն, որպէս եւ

փայտին մահու՝ մածմամբ քո ի նա ածեալ մածուցեր զմեզ, առակաւ մեծի խորհրդոյն միաւորեալ ի փայտն կենաց:

Գ

Եւ արդ, որպէս ոչ է աւր լրմամբ առանց գիշերոյ, եւ ոչ տնաւրէնութիւն յարկի՝ առանց ծիթոյ պիտոյից խնդրոյ: Քանզի իբր արհնակն հասարակային ոչ նուիրաւոր՝ զմարմնաւոր աչաց տեսութիւն լուսաւոր առնէ, նոյնպէս եւ մաքրեալն քոյինաշունչ շնորհին ընտրութեամբ անհմանալեալ զաներեւոյթ հոգիս միութեամբ ի մեզ անտեսիդ հրաշափառապէս պայծառացուցանէ: Զի որպէս յիջումն լուսարանի սուրբ աւագանին լուացմամբ մարմնոյն զանձինն հաւատամբ առնուլ սրբութիւն, սոյնպէս ի յաւծումն իւղոյն պարարեալ յուսով՝ զհոգւոյն զաւրութիւն սովիմբ եւ ի սոյն համարիմբ ունել ամենայնիւ աներկմտելի: Եւ որպէս հրամանդ տէրունական արհնաբանելի գքաւութիւն մեղաց ախտացելոցն նախավճռէիր, իսկ ոչ հաւատ ունողացն առ այն՝ բժշկութիւն հրաշալի յանդիմանակաց անդուստ առ նմին մարմնոյն տեսակի հաւատարիմ վկայ անդարձիցն հաստատէիր, սոյնպէս իւղս այս փրկութեան լուսով կատարեալ՝ հեղեալ ի մեզ աւծանէ զարտաքին խորանս, իսկ զներքին մարդս, աներեւակ ծածկապէս մտեալ, նոր կենդանածնէ:

Դ

Պատկեր պանծալի այս զանգուած նիւթոյ արարչիդ երկնի. քանզի որք զիւղոյն կրեցին աւգտութիւն, որ յողորմութենէն շահընծայութիւն, եւ դու ի զովեստ քեզ զայս բան սահմանեալ, թէ՛ Ողորմած եմ ես Տէր. քանզի որպէս սիրոյն անուան կցորդես Աստուած, նոյնպէս ի մասնէ եւ այսու զիջեալ զծագրիս՝ ըստ տնտեսութեանն, որ առ մեզ: Վեհագոյն մեծութեան խորհրդոյ յարմարաւոր դիմակերպութիւն այս ճարպ պարարտութեան երկրի թանձրութեան հողանիւթ գոյականութեան. զի որպէս սոյն մասն ի կենդանւոյն ոչ ի կերակուր հրամայիւր անդ ըստ Արհնին, այլ արարչութեանդ բոլորովին պտուղ որոշիւր, նոյն նմանութեամբ եւս եւ աստանաւր, իբր զգաւրութիւն Տեառն մատչելի, յայս աւանդ հաճութեան էիդ աստուծոյ վայելչապէս տուեալ նուիրի, հոգւոյս հարագատ զուգաճանապարհ, արարողիդ պահեալ եւ ուխտեալ: Քանզի ո՛չ շունչ արեան եւ ո՛չ ճենճեր ինչ զուարթութեան արհնակ հոգւոյս իմոյ եւ կարոյս ընդ անդամաթիւս մտոյն ծախի, այլ արքայութեանդ վերնում վիճակի տէրունական բազմականին ծաւնեցեալ ճաշակ, այս նիւթ ջահաւորական մշտաբորբոք անաղաւտելի:

Ե

Ոչ էր մատչելի ի նախագահութիւն արու անդրանիկ դատիչ քննողաց, եթէ ոչ աւծմամբ ինչ նշանակէր, ոչ քահանայութիւն ի յանկոխելին տեղի ձեռնարկէր, եթէ ոչ այսու կատարեալ լինէր: Յակոբ գքարն պատկեր վիմին, խորհուրդ երկար՝ խորանին ընտրութեան, աւծմամբն տպաւորեալ կերպացոյց, առ որ զիջումն անձառ բարձրելոյ տեսութեամբ սանդղոցն յարմարութեան, եւ զիս ի վեր տանելոյն անդուղեկցութեամբն, զարձանն իւղեալ կառոյց նպատակ՝ ի ցոյցս ապառնեացն յիշատակի: Ահարոնեան քահանայութեանն պայծառութիւն հրամանաւ մեծիդ Աստուծոյ աւծմամբն ճոխանայր, որով ի գլխոյ անտի ի մարուսն զեղեալ գերափառ իւղոյն զարմանազան կենդանագրութիւն, ըստ սաղմոսողին, զփառաց նախնոյն առակէր զանդրադարձութիւն եւ զշնորհիդ կենաց սրբութեան ընդ մեզ խառնութիւն: Թագաւորութիւն ոչ էր պանծալի անդանաւր պատկերաւ ստեղծագործիդ, եթէ ոչ եղջերք իւղոյն արհնութեան ձեռնադրեալ՝ պսակաւ պճնութեան թագին յանուն քո, Քրիստոս, զլուխ ամբառնայր: Եւ զիա՞րդ զնախնին վեհից մոռացայ, զծառայն մեծիդ եւ զկերպարանն անպարագրելոյդ. ո՞չ ահա Մելքիսեդեկ յարհնակ ճշմարտիդ ահաւորութեան ի Ձիթաստանեաց լերինն, ուր յետոյ ոտք մարմնացելոյդ Աստուծոյ զետեղեալ կացին, ի վերնոց անտի հրեշտակաց ի պտղոց տեղոյն իւղեցաւ. ուստի շիրմի սկզբնահաւրն պաշտպան եպիսկոպոսական արքայապատիւ ճոխութեամբ ի քէն հանդերձեալ նստաւ, մինչեւ յայտնեցար՝ երեւեալ լրմամբ համայն իսկութիւն ադամային կենագործութեանդ:

Եւ արդ, քանզի քո են շնորհք, եւ քեզ վայել են գոհաբանութիւնք, աւրհնաբանեալ Որդի Աստուծոյ, դու ինքն յամարեա՛ բարենշմար տպաւորութեամբ զաղաչանս իւղաւորականս, խնկապատարս, զմոսալիրս պատճառ քեզ փառաց եւ ինձ՝ մեղապարտիս՝ առիթ բժշկութեան: Մատո՛, տէր Յիսուս, վիրացս աներեւութից զայս ձէթ լուսանիւթ եւ ա՛րկ ի սոյն խարանս խոցոյ մահացուի զկաթուած աւրհնութեան իւղոյդ փրկութեան անապակ գինեաւ սիրոյդ՝ միութեամբ արարչականաւ պատսպարեալ պատանաւք խնամոց, զի յիշատակարանս թարգմանաւրէն բանիս մաղթանաց վայելչական իմն յարմարութեամբ ի թեւս Հոգւոյդ զկարգ իւր գտցէ: Ի վերայ Դաւթի Հոգի քո, բարձրեալ, յայնմ արէ խաղաց, յորմէ աւծութեամբն նուիրեցաւ: Սաւուղ յայր յայլ եւ ի մարգարէս ոմանս անդուստ իսկ գրեցաւ, յորժամ աւծուին ժամանեցաւ զագաթան նորին: Արքայութիւնն Ասորեստանեայց աւծամբն գրաւեալ մատուցաւ ի կցորդութիւն տանն Իսրայելի: Կայսերս ոմանս նշանաւորս, վեհս եւ երեւելիս ի խժականաց բարբարոս ազգաց, իւղս այս, կենսացնցուղ ցաւղով անձրեւեալ, իբր կարթիւ որսացաւ ի յընտանութիւն հպատակութեան մեծիդ Աստուծոյ: Բանն, որ առ Կիւրոս երկնաւորին պատուասիրութեան, զաւծեալն ձայն նմին մեծ վարկաւ: Չայն սաղմոսողին գեր, քան զմարգարէութիւն, զաւծեալն անուն նախայարմարեաց՝ կանոնափակ ընդմիջարկութեամբ պատուէր աւանդեալ՝ Մի՛ մերձենայք եւ մի՛ մեղանչէք: Առ Հեղիաս առաքելութիւն աստուածային հրամանատրութեանն, նշանակ իմն հանելոյ ի պաշտամանէ անտի Բահաղու, զաւծելութիւնն ի Քորէբ ազդեաց Յէուայ եւ Ազայելի: Իւղ թափեալ անուն փեսայիդ ի հոգելից բանից իմաստնոյն վերավկայեալ՝ կանխաւ իսկ գրեցաւ, որպէս զի Հոգի, Աստուծոյ յաւէտ պատկեր եւ նշանակիչ, զի՛ փոքրուս զմեծդ կերպադրութիւն քեւ նկարագրեալ՝ ընդ քեզ միացուք առմամբ քո շնորհից:

Է

Եւ զի՞ եւս երկարս, պատուածաւրէնս, բացականագոյնս, զժագրականս եւ առակաւորս շարագրեցից առաջի վերնոյդ եւ ահաւորիդ մաղթողական բանաստեղծութիւնս: Տէրդ եւ կենդանարարդ, արարիչդ երկնի եւ երկրի, ի յաւծմանէ անտի սկսար քարոզել զԱւետարանն արքայութեան, վկայեալ անդուստ ի Յովհաննէ՝ աւծեալ եւ գառն Աստուծոյ, բարձող մեղաց աշխարհի: Չի թէպէտ ընդ աւծմանն աւրհնութեան Հոգին էր քեզ իսկաբար լրմամբ եւ աստուածութեանն խառնութիւն բովանդապէս, այլ անունն պաշտի խորհրդեամբ շնորհին հրաշափառապէս ազդելոյ ի սուրբսն, զի զստրկութիւն ադամեան մարմնոյն մեծանալ յաւէտ այսու յորջորջմամբ պատրաստ արասցես: Բացեալ զառաժս մարգարէութեանն Եսայեայ՝ դու ինքն աստուածութիւնդ մարդացեալ ընթերցար, հաւատարիմ առնել զբան ծառայից քոց, Տէր, եւ իբրեւ ծանուցեալ եղեր աւծութեամբն ի կարգ անդ բանին, թէ՛ Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, որով եւ աւծ իսկ զիս,- ապա փակեցեր ի հանգիտափառն աւծելութենէ զորքանութիւն երկաքանչիւրոցն, յայտ արարեալ խտրոցաւ սահմանի ընդարձակ հեռաւորութեամբ մեծաւ կնքեցեր, զմերս՝ կաթուածով ինչ շնորհագարդեալ, եւ զքոյդ՝ իսկութեամբ ընդ Հաւր եւ ընդ Հոգւոյդ հաւասարութեամբ թարգմանեալ: Ի նախածանաւթ մերակերպութեանն պանծալի իմն գովեստիւ՝ աւծեալն կոչմամբ ի հրեշտակացդ փառատրողաց արարածոց երկրի ծանուցար, զոր մարգարէն կանխաւ գուշակեաց զի Յորդանան եւ յընտրեալն լեառն Թաբորական հայրենի ձայնիդ եկաւորութիւն, թէ որ՝ Պատմէ ի մէջ մարդկան զաւծեալ իւր, զոր սաղմոսին ձայն կանխաւ պատմէ՝ հզաւրիդ փառաց զայս պատիւ տուեալ՝ առ ի զառեալդ ձեռնադրելոյ՝ Աւծ զքեզ Աստուած, Աստուած քո իւղով ուրախութեան:

Ը

Հոգի երեսաց մերոց Տէր Քրիստոս, որ է աւծեալ անունդ իսկոյն, որով զփչումն կենդանութեան ի դէմս մեր լոյս բարբերարութեամբդ քո ազդեցեր. իմաստութիւն ումենն երջանկի, մարդասիրութիւն խոստովանելի, ասելով առ ոմն, թէ եդ վկայութիւն առաջի Տեառն աւծելոյն՝ զնոր աւետեացս վկայելով, թէ՛ Կաւշիկս անգամ ոչ առի յամենայն մսեղեաց: Երգոցն երգ, իւղեփեցական գինի զԱստուծով ծանուցեալ զխորհուրդն ի գովեստ հարսին սուրբ եկեղեցւոյս, զմուռս առաքինութեան հանդերձ ամենայն առաջին իւղովն, եւ եւս զմուռս եւ կնդրուկ մաքրութեան վարուց յամենայն

փոշեաց անուշից իւղովքն զանգեալ՝ անդստին եւ այսր յառաջաբերեաց: Ղանիէլ, զկենսատու մահու քոյ, Քրիստոս թագաւոր երկնի, ի վեր քան զաւրինակ կոչումն ձայնի զայս անուանագրեալ, վկայեաց յայտնի, թէ զկնի վաթսուն եւ ինն եւթներորդացն սպանցի աւծեալն, եւ աւծեալ առաջնորդ զքեզ յորջորջեաց: Ճրագակիր աշտանակն Ջաքարիայ Ադդովայ, որ ի Բարեքեայ, իւղոյն բարեբաշխ բացատրութեամբ ի մասունս եւթանց առաջադրութեանց զնդիցն վառելոց՝ ի ջահէ անտի զաւրութեամբ անեկամտաբար վիճակաւորեալ, զի քոյդ լրութենէ ի մեզ փրկութիւն եւ աւծելութիւն գերաբնապէս նախագեկուցեր: Ջոր ըստ աւրինին անդուստ գուշակման ի խորանին, որ ի տաճարին, ամէնընտել իմն կրթութեամբ սովորաբար մատուցեալ լինէր, պանք բաղարջընծայք եւ նաշիհք իւղովք խառնեցեալք, եւ զուարակք եզանց իւղարկեալք, եւ տիրական անուամբ ձայնեցեալք, եւ հաւուց ոմանց թաթաւմամբ յազգակից ճարպին ի յարին, այսր խորհրդոյ առծեռն տեսակք եւ նշանակիչք յարմարականք քեզ, միաժին ծնունդ աւրինաբանեալ մեծիդ Աստուծոյ, միայն դու աւծեալ նորոգ եւ զարմանալի՝ ինքնութեամբ, համայն էութեամբ, իսկապէս լրմամբ ամենայնիւ անպակասելի:

Թ

Եւ զի՞ եւս իցէ բազմապատիկս նշանակել առ այս մեծ խորհուրդ անհասանելի եւ ոչ ճաշակել զքեզ, քաղցրութիւն, իմանալ քեւ զայս, թէ զի՞նչ իցէ իւղն, եթէ ոչ զտխրութիւնն ի փայտն պարտեաց սովիմբ բժշկեալ, ըստ սաղմոսողին, զուարթ գործեսցես. եւ զի՞նչ պարարտութիւնն, եթէ ոչ զկերակուրն մահու սովաւ մոռասցուք՝ լցեալ ի սմանէ. եւ զի՞նչ աւծութիւնն, եթէ ոչ զմոխրոյն թշուառ տեսութիւնն ի ձեռն սորին փոխարկեսցուք ի պայծառութիւն յաւեժ ուրախութեան, անուամբ քո փրկեալ՝ յոգի զաւրութեան Հաւր անուանեսցուք. եւ զի՞նչ արդեւք մարգարէին հոգեւոր ըղձականութիւն ամենատենչ բաղձանացն իցէ իմանալ, որոյ ծերութիւնն առակի ի ձէթ պարարտութեան, եւ կամ աւծանելն իւղով զգլխոյն վերամբարձութիւն, եթէ ոչ զհին խարդախութիւն սգոյն սաստկութեան ի մահ կործանմանն կենագործեալ դեղովս այս կենաց՝ պատասպարեալ աւժանդակեսցես. եւ զի՞նչ ճրագին լուսաւորելոյ շնորհակալութիւն, եթէ ոչ ի մէջ իմն անյուսութեան մեղացն միգի եւ կռապաշտութեանն խաւարի՝ կերպակցապէս միութեամբ ի յիս էմմանուէլ. եւ կամ զի՞նչ մարգարէն աստուածաբանեալ ի սփոփանս զուարթարարս աւրինութեան նշանակ յայտնի վայելչապէս ոմանց աւետէ՝ Աւծցին իւղով ի մրրոյ պարզելոյ, եւ կամ իմաստունն ի դիմաց հարսինն ասէ աւրիորդացն՝ Հաստատեցէ՛ք զիս իւղով եւ գեղեցկագարդ խնձորով յարկեալ ծածկեցէ՛ք, եւ ի պարտէզ իւղենեաց տածեալ գրեցէ՛ք, եթէ ոչ, այսր ահա ընտրական նիւթիս հոգւով քո լցեալ, ի սոյն լոյս տեսցուք զանիմանալիդ ի մեզ բարձրութիւն, գովեալ: Եւ արդ, քեզ, միայն խնամակալ, պատճառդ բարի բնաւին եղելոց, ձեռն համբառնամ տարածմամբ բազկացս, երիկամանցս գործակցութեամբ, սրտիս հեծութեամբ, լեզուիս եւ շրթանցս ձայնարկութեամբ՝ լո՛ւր ողորմութեամբ, Տէր, պաղատանացս խնդրուածոց առ քեզ կարդալոյս: Շնորհաւորեալ այսու պարգեւաւք՝ գոհաբանութիւն քեզ վերընծայեմ, հզաւր, ահաւոր, բարձրեալ, անքնին, անփակ փափագմամբ միշտ համբուրեցեալ, սուրբ, սուրբ եւ միայն միշտ սուրբ, աւրինեալ հանապազ, յաւեժ անդադար երգածայնութեամբ: Ընծեռեա՛ առաւել բարերարութիւն իսպառ վրիպելոյս, տո՛ւր յոյս քաղցրութեան ոչ մասին միոյ մատուցման լուսոյ արժանաւոր ինչ հանդիպելոյս՝ լայնել քեւ, բարի, զնրբութիւն ծածուկ խորհրդոյս, գոհութիւն խառնեալ ընդ աղերս՝ ասել ընդ Ղաւթի՝ Ընկալաք, աստուած, զողորմութիւն քո, եւ զծածուկս զաղտնեացդ անտեսից իմաստութեամբ քո յայտնի արարեր:

Ժ

Եւ արդ, մեծութիւն քեզ, ամենակալ, առատածեռն աննուագելի, ամենափոյթ առ ի գթութիւն, մշտայաւժար ի բժշկութիւն, զի միացուցեր, խառնեցեր ընդ մերձաւոր, դիւրագիւտ, ընտանի նիւթոյս զիրաշս անճառս քումդ սքանչելեաց ահաւորութեան: Քանզի զոր երկին ամենայն բարձանց՝ երկրիս լայնութեամբ եւ անդնդոց ներքնոց խորութեամբ, ծովուց բազմութեամբ ոչ զաւրէ տանել, այլ իբր զդոյզն ի մեծէ բերի, ի փոքր գոյս տեսականեցեր զաւրութեամբ սահմանեալ ճշմարտապէս անհրապուրելի, զի մի՛ նորոգ իմն երեւելով յայլ էութենէ առ աչս հարեւանցի երկեւանութիւն ինչ վարկանիցի՝ վիրաւորել քան թէ բժշկել անընտրաբար զկարծիս մտաց:

Քանզի որպէս մարմին քեզ հաւաստապէս, արհնաբանեալ Որդի Աստուծոյ, իսկութիւն եւ ոչ արհնակ ի յարդեանց ցորենոյ արարչապէս միշտ հանդերձեցեր, եւ կայլակ կողիդ՝ զարին խաղողոյ, եւ արզանդ կենաց հոգեւոր ծննդեան՝ զառատութիւն ջուրց յոլովութեան, նոյնպէս եւ զՀոգի անմահիդ փչման սովաւ եւ ի սոյն արդիւնատրեցեր. երկունք կենաց, որոյ կերպարան յառաջ եկելոյն եւ ոչ հեթանոսութեամբ է փոխարկութիւն, որպէս ոչ տեառնագրութեան խաչական փայտի ինչ երկրորդութիւն, նստելոցս յերկրի խաւարի ըստ նմանութեան քո, տէր, ծագեցեր: Քանզի յայս կերպարան շնորհի զանպակաս լրութիւն անհասիդ յայտնեալ աշխարհի լուսաւորեցեր, զի մի՛ տնանկն կարաւտասցի, եւ մի՛ ընչեղն բարձրամտեսցի, ըստ աւոյն հաւասար բաշխման եւ լուսոյ արեգական տարածման եւ ջրական վտակաց գեղման, զի հաւասարապէս բաշխիր երկրածնաց մանանային զուգամասնութեամբ՝ փոքունցն առաւել, քան մեծամեծացն:

ԺԱ

Իսկ այս նիւթոյ տեսաւորութիւն խորին խորհրդոյ եւ ի բնուստ անդուստ հրաշապէս ունի զթարգմանութիւն, որպէս զի ո՛չ երկմիտ ինչ շուքափութեամբ անհաստատապէս զտեղի փոխէ եւ ո՛չ նենգողաբար զբնակութիւն ինքեան լքանէ, քանզի ոչ վերջնականաւք աճառովք հերքի եւ ոչ յընդդիմակցէ ումեքէ ողողեալ արտաքս ելանէ: Վասն զի որպէս պատահումն գունոյ յէութիւն մարմնոյ անփոփոխ իմն եւ անհրաժեշտ, որ գոլովն գոյացուցանէ եւ ոչ գոլովն ապականէ, այսպիսեաւ իմն յարմարութեամբ իւղոյս զաւրութիւն անդստին ի յիւրոց անտի կերպարան զառեալն ունողի միասնական զուգութեամբ ընդ մեզ իսկ կցորդեցեր, Տէր Յիսուս Քրիստոս, ընդ իրին գոյի եւ զաւրինակն լծակցելով. քանզի զանհմանալին տեսութեան աչաց եւ մտաց ըղձից ի դէմն բերեալ կերպաւորեցեր, ի պտղոց երկրի ճնշեալ մզելով, զարմանալեաւք հրաշագործութեամբ մատակարարիլ մեզ պատրաստեցեր: Մանաւանդ զի ոչ յոլովից խառնից ի մի եկելոց խմբակցութենէ՝ զանազան ծաղկանց, ըստ հնոյն եւ ստուերին բազմաբուրեան այլայլութենէ, զայս իւղ աւծութեան հրամանատրեցեր, այլ իբր զաւրինակ փոխեալ զայն առ այս՝ դու ինքն խառնեցար ի սոյն մաքրութիւն վերնալոյս ձիթոյ: Որ թէպէտ անճառ են համեղութիւնք քունդ անուշութեան, եւ ընդ արհնակաց իրիք ոչ համեմատի, այլ ծաղիկ դաշտի եւ շուշան հովտաց եւ նարդոս ընտիր եւ եղեգնախունկ՝ խառնեալ հալուէիւ, յարմարութեամբ հոտոյ քրքմոյ՝ փթթեալ ողկուզոյ եւ ազնիւ գինւոյ, ոչ սոսկ քան թէ իւղոյ միութեամբ պատշաճապէս արհնակեցար փառաւորեալ անունդ անքնին, որ զամենայն լնուս եւյիրէ իմեքէ ամենեւին ոչ կարաւտանաս: Ուստի ոչ շփոթելովք ի հակառակաց բռնադատութեանց՝ բաժանեալ կամաց մեկին առակի, այլ ի սիրոյ հաւանութենէ աստուածապէս ի մէնջ պարարիս՝ վասն մեր ըստ մեզ առ ամենայն վայելչական նմանութիւն արհնակեցեալ, առ որս լոյս բարի եւ հուր ջեռուցիչ, տապ սիրոյ՝ առանց մասին ինչ շնչման անզթական սառնացրտութեան այս զանգուած նիւթոյ կաթուածոյ ձիթոյ մաքուր մտաց տեսեալ իմանի, որով յիրաւի սովաւ ի յաստուած է միանալի: Ընդ Սողոմոնի աւծելոյ, որդեգրեցելոյ Աստուծոյ երգեն բերանով հարսինն երկնաւոր փեսայիդ բարեբան գոհաբանութիւն՝ համբուրեալ ի յիղծս մտաց գիտտ իւղոց քոց, քան զամենայն խունկս, եւ իբր զբանս կենաց յաւիտենականաց ունողի, ըստ հոգելից բանի իմաստնոյն եւ աստուածաբան աւետարանչին, զհետ քո ի հոտ իւղոց քոց ընթացուք՝ լուացեալ զերեսս ջուրքք կենաց, որ ի վեր է, քան զերկին աւոյնս այսորիկ, եւ աւծեալ զգլուխս անախտական իւղովդ երկնայնով՝ յանդիման եղէց քեզ ուրախութեամբ, զուարթապէս եւ ոչ տխրաբար:

ԺԲ

Այս իւղ խնկելի, պաշտելի եւ երանելի ո՛չ սոսկ աւծումն ուղղոյս սենեկի եւ կամ հերաց վարսից զազաթան նպաստ ինչ մատուցանի, եթէ ոչ տէրունական կենսատու խաչիւղ տեառնագրեսցի: Սոյն իւղ զարմանահրաշ արհնութեան լուսոյ զիրեայն եւ զխուծն, զհնդիկն եւ զբարբարոսն, զսկիւթացին եւ զելլենացին, զդուծն դժնէաբար եւ զարհաւրատեսակ շանագլուխն սոսկավիթխար, զտէրն ազատ եւ զստրուկն ծառայածին քրիստոսեան արարեալ՝ անուամբ քո կնքէ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ ընծայէ եւ Հաւրդ երկնաւորի հարազատ որդի հաստատէ: Բազմաւրինակ են սովաւ արուեստից տեսմունք, յարմարեցեալք նախ՝ նիւթոյն, ապա՝ զաւրութեանն: Քանզի իբր անաւթ փայտեղէն, մինչ չեւ աւծեալ իցէ, դիւրաբար հերձի եւ, անաւգուտ եղեալ, անպատուի, նոյնպէս եւ

մարդ, ոչ իւղեալ սովաւ, հեշտեալ խորտակի եւ, մեկուսի եղեալ առ ի քէն, ոչ լուսաւորի: Մատն սա քո, Յիսուս, որով գիրաշալիսն գարմանագրես, քանզի իբր անգծելի կազմութեամբ, կարծր պահպանակաւ, ամենապատրաստն շրջարկութեամբ պաշտպանեալ ծածկէ յայլագունակ, խրթնի եկամտից, մինչ զի ասուի մաքրութեան, թաթաւեալ ի սմա, ո՛չ ներկի արեամբ եւ ո՛չ տխրատեսակ երփնիւ այլայլի: Նա զի եւ թափանցանց իմն խառնութեամբ հոգեպէս ընդ թանծութիւն մերս գոյութեան մտեալ անցանէ. զի թէ անէծք սաղմոսողին ձիթոյ առակաւ ընդ ոսկերս չարին համայնիւ բաշխի, ո՞րչափ եւս Հոգիդ սոյն ճարպով լուսոյ զաներելոյթ ներքնոյն տեսակս կենագործեալ ողջացուցանէ, ազդումն տուեալ ի խորոց անտի շնչման հագագին՝ մինչեւ ի սպառուած ծայրիցն եզերաց զբնաւն ընկղմէ գլխատակ մարմնոյ մահուն արկածից, քանզի կենդանական զաւրութիւն քո միշտ ահաւոր, Տէր Յիսուս Քրիստոս, ի սմին խառնեցեալ՝ ընդ սոյն իսկ բնակէ:

ԺԳ

Այս աւծումն բարետեսիլ եւ առ բռնամարտիկ, մերկամրցանակ ըմբիշս, իբր զաւրաւոր հնարից կերպարան ճգնաւորական, անըմբռնելի ձեռաց ներհակին, աւրինաւք պաշտի, դիւաց եւ ախտից հզաւր ահարկու: Քանզի յոգնապաճոյճ պճնութիւն բանին Եզեկիելի առ իմանալին փարաւոն հենգնաւոր առակագրութեամբ, ողբականաւք շարայարմարեալ. Յորժամ եղեր, ասէ, եւ հանդերձեցար ընդ աւծելոյ քերթէին, ուր արծանքն հրեղէնք հաստատեալ կառուցան: Աւրինաբանեալ ահաւորութիւն ամենավայր ձեռնկալութեան, որ միշտ անճառ եւ բանից եւ գերազանցեալ՝ քնութեանց, որ Աւետարանաւն կենաց խնկիս յարակայ՝ իբր նորածին աւծեալ ի քաղաքի Ղաւթի, եւ ի քահանայապետին հարցմանէ՝ Ղո՞ւ ես աւծեալն՝ որդի աւրինելոյն, եւ յերանաւորն դաւանութենէ Պետրոսի՝ Աւծեալ միայն՝ Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, եւ յապահաւատ քննողացն, եթէ՝ Ղո՞ւ ես աւծեալն, ասեն, ասա՛ մեզ համարձակ, եւ ի կանոնականացն քոց հաւատամք յաւծեալդ ուսուցիչ եւ տէր ամենայնի: Եւ Հերովդէս յառաջ, քան զսոյն, զաւծեալդ անուն յայտնապէս հարցեալ. եւ զհա՞րոգ գրեն, դու իսկ ասացեր, զաւծեալն աստուծոյ՝ զտէրն Ղաւթի զանսկիզբն Որդի՝ ժամանակաւ որդի: Քանզի այսպէս ընկալաք վայելչաբար զայս թարգմանեցեալ, որ ի մեզ բերի ծայրն կատարման խորհրդական կոչմանն՝ վիճակ քրիստոնէից նախապատուութեան:

ԺԴ

Այնքան ունի ահաւորութիւն, միանգամայն եւ սրբութիւն, իւղաւորական խնկաւորութիւն սոսկալի անուսս աւծութեան, մինչ զի որպէս ոչէ համարձակել ուրուք յերկրայնոցս Աստուած անուանիլ, այլ՝ աստուածային, նոյնպէս ոչ բերէ մարմին զՔրիստոսոսդ անուն անձին համարել, այլ՝ զքրիստոնեայն, անտանելի նախնոյն մեծութեան մկրտչին՝ ջուրքք զՀոգին հրաւիրողին. Քանզի չեմ ես, ասէ աւծեալն, այլ առաքեալ առաջի նորա: Սովաւ շրջէին, որպէս բանն ազդէ աւետարանչին Մարկոսի, առաքելականացն լծակցութիւնք, իբր ազգակից հարազատ ձեռնիդ Աստուծոյ՝ այսու վարեցեալք, քանզի իւղով աւծանէին եւ առանց մարդկային հնարից անուամբ քո բժշկէին: Վասն զի որպէս խաւար՝ ի լուսոյ եւ ցաւ՝ յառողջութենէ, գիշեր՝ ի տուընջենէ եւ մահ՝ ի կենաց, այսպէս եւ ի սոյն իրէ տիրապարգել ամենայն չարին երելոյթք մերժին, խափանին եւ բնաւին ամփոփին: Քանզի որպէս ճանճք զազիրք եւ փոքր գեռունք սարդից եւ ունկնամտից, իբր ի դեղոց մահու, յայս նիւթոյ սպառեալ պակասին, սոյնպէս լրութեամբ շնորհի աւրինութեան սոյն իւղ զաւրացեալ՝ ե՛ւ զայսս վանէ, ե՛ւ զմուրհակս չարեաց ջրէ, ե՛ւ զվճիռ մահու պատարէ: Ոչ է աւագան կատարեալ առանց աւծման աւժանդակութեան: Եթէ աւագակացն մահու խոցման զմարդն առաջին՝ այս դեղ փրկութեան մատուցեալ տուաւ, եթէ անճարակ վիրացն Յակոբայ եւ Իսրայելի՝ սոյն իր պատուական յիշատակեցաւ: Այս իւղոյ փափագեալ Ղաւթի՝ իբր ձիթենի պտղալից ի տան Աստուծոյ յուսով յարակայի, լքեալ զթլփատութիւնն՝ անդստին զմկրտութեանս շնորհէ գուշակէ: Եւ զի՞ է ինձ զայսմանէ ճառել եւ համայնին կարծել հասանել, որ եւ ոչ վերինքն զաւրեն ձեռնարկութեամբ ինչ բանի զսոյն խորհուրդ ի մասնաւորէ ինչ ճառելով նշանակել, թողում ասել, թէ յիսկութենէ:

ԺԵ

Փառք քեզ միշտ եւ յամենայնի, անմահ թագաւոր, ի յայժմու երգեցեալ արհնաբանութեանս, զոր արարեր եւ կատարեցեր առ իս, բարեխնամ, գթած եւ երկայնամիտ, հարուստ եւ առատ ամենայաղթող, անդստին եւ հարցն գծագրելով զարհնական՝ մինչեւ ի լրումն ածեր զիսկութիւն ճշմարտապէս: Դու լոյս իսկ բնութեամբ եւ արեգակն մշտապայծառ՝ եւ զաշակերտացն դաս լոյս անուանեցեր, որով զարարածս ամենայն երկրի ճառագայթիւք երջանիկ շնորհի նոցին լցուցեր: Ընկալար զիւղն անուշութեան յումեմնէ ի յոտս՝ յարինակ ընդունելութեան մաղթանաց առ քեզ, եւ ի միւսմէ պոռնկէ՝ ի գլուխ՝ նշանակ սիրոյ գթութեանդ առ մեզ, մշտափափագ բաղձանաւք անսահմանելիդ ի սոյն հոտոտեալ, մինչ զի ուխտի անփոխադրելեալ արէնս յարակայս արհնաբանելիս՝ քոյինահրաման պատուէրս կենաց ընդ համարէն աշխարհ քարոզել զսակաւածեռն իւղոյն յարգաւորութիւն՝ զարմանս հրաշից լսողացն, առ ապառնեացն յուսադրութիւն: Դուք աւծութիւն ունիք զսրբոյն,- ասաց երջանիկն առաքելութեանց՝ մեկնեալ զխորհուրդն, որ ի մեզ գեղեալ յառաւելութենէ կենդանարարիդ անպակաս բովանդակութեան: Ուստի յաւէտ իմն յարմարաւոր եւ հանգունատիպ առ ի մասնաւորն նմանութիւն լուսոյդ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ՝ այս կաթուած արհնութեան ի վերնոյդ բարեբաստութեանց անսպառաբար սրկեցեալ ի մեզ. եւ ասի լոյս՝ իբր զնախաթի գոլ ստեղծուածոց եւ արարչութեանդ պատկերակից, որով զխաւար մթութեան մեղաց հալածես,- իսկ հուր, զի յամենայն տարր արարածոց հաւասարապէս ունի զուգութիւն ըստ էականին կշիռ բաշխութեան, ծածուկ եւ յայտնի, լռեալ եւ ծանուցեալ, եւ եթէ ոչ ընդհարցի ի հակառակէն, ոչ ի յինքնասաստ յաւժարմտութենէ բաղձայ բորբոքիլ. դարձեալ եւ՝ աւծումն, զի արքայաբար որդեգրեալ ընդ քեզ՝ ի ժառանգութիւն Հաւրդ մատուցես, ողորմութեանդ ազգակցաւ նկարեալ ի մեզ անեղծանելի՝ ի հանդերձեալ փառսն փայլեսցուք. դարձեալ եւ՝ հոգի, զի մաքրեալ զարկածս խաբէութեանն, որ ի բանսարկուին ներգործութենէ, նորոգ փոփոխմամբ, հոգով եւ ճշմարտութեամբ Հաւրդ երկնաւորի երկրպագեսցուք՝ բեւեռեալ ընդ քեզ յուսոյն հաւատովք, ամենապարգէ:

ԺԶ

Ահա արդարեւ յաւէտ իսկապէս իւղս այս լուսապատար, խնկալիր՝ վերնականիդ սիրոյ տեսութիւն: Վասն որոյ եւ Պաւղոս իսկ պատշաճ վարկաւ ի ճառ գոհաբանութեանն՝ ասելով յայտնի. Որ աւծ զմեզ ձեւք հանդերձ ի Քրիստոս Յիսուս՝ Աստուած է՝ որ եւ կնքեաց զմեզ եւ ետ զառհաւատչեալ Հոգւոյն ի սիրտս մեր. եւ դարձեալ՝ Մի՛, ասէ, տրտմեցուցանէք զՀոգին Սուրբ Աստուծոյ, որով կնքեցարուք յաւուրն փրկութեան: Պատկառելի եւ անվանելի աւծութեանս յորջորջութիւն՝ իբր ի նորումս յաւէտ, քան ի հնումն: Քանզի բանն դաւթեան սաղմոսին զտիրական տնարհնականացդ սկզբնաւոր կրիցդ խորհուրդ ճշմարտաբար վերասահմանէ. ժողովեցան, կուտեցան իշխանք ժողովրդոց վասն Տեառն եւ վասն աւծելոյ նորա: Մարգարէութիւն մեծ տպաւորեալ զանսրբելի արեանդ պարտիս հրէախումբ չար մոլեգնութեանն, որ ի տէրդ յանդգնութիւն. Ո՞վ է, որ ձգիցէ զձեռն իւր յաւծեալ տեառն եւ քաւեսցի: Քանզի թէ եւ յազգայնոյն սպանաւ Սաւուղ, այլ ոչ իսպառ մերժեցան յամաւթ եւ ի նախատինս ազգաց աստարաց, մինչեւ արեանդ աստուծոյ հաղորդեալ գտան: Գրաւական մեծ յիշատակի ապագայիցն ժառանգութեան աղաթանուէր աղերսարկութիւն ասել սաղմոսին. Վասն Դաւթի՝ սիրելւոյ քոյ մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յաւծելոյ քումնէ. եւ դարձեալ՝ Նայեա՛ եւ տե՛ս յերեսս աւծելոյ քոյ եւ արա՛ ողորմութիւն ընդ աւծելոյ քոյ:

ԺԷ

Ձեռին քոյ, Քրիստոս, երկրպագեալ պարգեւատրութիւն այս հիւթ լուսակիր, քանզի ոչ այլ մեծ բարձրութիւն յարքայութեանն ճոխութենէ ասէ մարգարէն ի դիմաց քոց, Տէր, քան թէ՝ Գտի զԴաւիթ ծառայ իմ եւ իւղով սրբով իմով աւծի գնա: Ուստի կիրթ իմն յիշատակաւ գքոյդ համբուրեալ լուսոյ աւծութիւն, տէր Յիսուս Քրիստոս, ծանիցուք զքեզ անփոփոխ մշտնջենաւորութիւն, թէ դու ես ամենայն եւ յամենայնի միայն թագաւոր թագաւորութեանց եւ ճշմարիտ աւծեալ իւղելոց, փառաբանեալ երկրպագութեամբ երէկ եւ այսաւոր: Քանզի զոր արհնակ պատրոյգ, թացեալ ի ճարպում, ոչ երեւեցուցանէ ինչ նշոյլ, մինչեւ հուրք լուցեալ վառիցի, սոյնպէս եւ այս աւծութիւն լուսոյ, առ ի մեզ հեղեալ, ի հանդերձեալսն ջահաւորի: Այս է կերպարանին մեկնաւոր

բացերեւութիւն, ի նախնեացն եւ այսր բերեալ, բարենշան իմն յարմարութեամբ հրաշապայծառ երանգաւ գունեալ:

ԺԸ

Արդ, այսոցիկ պատճառ վեհագոյն մասանց կեցուցչաց, աստուածականաց արարչութեանդ հարազատաց, առանց որոյ ոչ է գրիլ քրիստոսեան, եւ ո՛չ նազովրեցի անուանիլ, եւ ո՛չ յիշատակիլ յորդիս Յուդայի եւ կամ խրախոյս բառնալ յանուն աստուծոյ Յակոբայ, այս հիւթականութիւն արհնութեան ձիթոյս, յորում Սուրբ Երրորդութեանդ խառնեցեալ միաւորի՝ ճառագայթ շնորհաց, շուք մերոց դիմաց, նկարագրութիւն երեսաց, բարեծելութիւն պատահմանց, լուսաւորութիւն աչաց, տեսառնագրութիւն բբաց, վայելչութիւն այտից, զարդ կերպարանաց, պահպանարան շրթանց, հանդերձիչ կրաւնից, յարմարիչ վարուց, շաղկապ հաւաքմանց, զաւրութիւն անձանց, ուժգնութիւն դիմեցմանց, խափանիչ յուռթից, քակտիչ կմայեկաց, նահանջիչ ձեռնածուաց, խայտառակիչ կախարդաց, գտիչ աղանդից, բռնախոյեան դիւաց, փարատիչ ցաւոց, կատարիչ կնքեցելոց, տենչանք երախայից, անգնին արտաքնոց, հիացումն հեթանոսաց, նախանձարկու անհաւատից, մերկացուցիչ գաղտնեաց, յարգանք յետնոց, փառք ստրկաց, պճնումն կանանց, աճեցումն տղայոց, հրճուանք ծերոց, ձեռնադրիչ նուիրելոց, զգուշութիւն մաքրոց, պսակ թագաւորաց, ճոխութիւն արքայից, յառաջադրութիւն կայսերաց: Քանզի զոր արհնակ աման ինչ կնքեալ նշանակիչ իմն է ներքնայնոցն մեծագնութեան, նոյնպէս բարձրութիւն շնորհին ի մեզ սովաւ ծածկեցեալ յանուն քո, Աստուած Տէր Յիսուս Քրիստոս, վայելչական իմն տեսակաւ ծանուցեալ նշանակի: Իսկ անունն իսկոյն անդստին ի նոյն յորջորջեալ կոչմամբ, ըստ հոգելից արանց իմաստնոց, որ յԵգիպտացւոց անտի սկսեալ, ի դէմն ածելով զիրին կերպարան՝ ահաւոր խորհրդոյ պատկեր:

ԺԹ

Քանզի միւռոնս այս արհնաբանեալ, զոր մարգարէն կանխաւ լոյս աչաց գրեթէ զսոյն աղերսեալ խնդրէր, ըստ քերթութեանն բառի, որ ըստ խտրութեանն հոմերոնի, թարգմանեալ իմանի՝ ինձ մայր, այսինքն է՝ առ ի յինքն ձգող զմերս բնութիւն զաւրապէս, եւ կայուն հաստատել չքնաղ փոփոխմամբ զջուրց լուծականութիւն առ աւազանին լուսաւորութիւն, եւ իբրեւ զդեղ մածուցիչ կաթին՝ ի նոյն ինքն յեղանակել զցնդեալս իմ վայրագութիւն եւ զաղբերց հեղեղեալ մշտահոսութիւն: Իսկ մառնամուտ, որ եւ այս միւռոն ըստ այլում բառի ցուցանի, այսինքն է՝ մթին, որ եւ խաւարչուտ գոլ եւ ծածկեցեալ կամ անտեսական: Որ եւ սոյն կոչումն դիմառութեան չէ աւտարացեղ, քանզի արդարեւ յիրէ անտի անունն նշանակի, վասն զի անքնին է այս խորութիւն յաւէտ, քան զամենայն սրբութեանց սրբոց: Զի ոչ եթէ ջրոյ արհնակաւ զաղտ ինչ լուանայ եւ կամ հացի բնութեամբ զսիրտն հաստատէ, այլ նորոգ իմն յարմարութեամբ ի մասունս ազդողականացն տնարհնապէս տեսառնագրի, սակայն անհասութեամբն վերնականաւ եւ զանունն ունի անքնին: Քանզի որպէս Աստուած իսկ եւ իսկ ի լոյս անմատոյց ասի, իսկ անսահման փառաւորութեամբն յեղանակաւ իմն անբաւութեան ի խաւար անգնին ծածկեալ իմանի՝ փակեալ արտաքուստ ի ձեռնարկութեանց մերոց իմաստից, նոյնպէս եւ այս ծորումն լուսոյ ի լեզուաց ոմանց ճարտարաց ի ճահ ճենութեանց դրականապէս անուանագրութեամբ մռայլ առձայնի, վասն ոչ զաւրելոյ երկրածին բնութեան զիսկն գիտելոյ: Իսկ զի գերկաքանչիւրս աստուածականացն անդստին յինքեան հարստաբար, տիրապէս ունի, քանզի ի կոչումն անուան բարձրելոյն նմանակերպեալ՝ կրկին մեծանայ իւղս այս՝ նուիրեալ ամենաբարեան ազնիւ կնդրկաւ: Վասն զի Աստուած մեր հուր ծախիչ է, ըստ Մովսեսի, եւ դարձեալ՝ լոյս է, ըստ Յովհաննու, ուստի եւ Եսայի ճշմարտապէս զսոյն ակնարկէ՝ Եղիցի', ասէ, լոյսն Իսրայէլի ի Հուր:

Ի

Դարձեալ այլ իմն կերպացուցանելով զբանս առ ի նոյն պատկեր յայտնութեան իրի, վասն զի ոչ մոռանամ զիմն նողկութիւն, որ ի գթութենէ մեծիդ քաղցրացաւ՝ վերստին գովեստիւ արհնեալ: Քանզի մեռայ, որ է դառնութիւն, այսինքն՝ նշանակ իմն յարմարական չարչարաւոր կրից

տաժանմանց, որ եւ միւռոն ստուգաբանեալ մեկնապէս ըստ մեզ՝ մեռելութեան ազգականութիւն: Քանզի այսու աւծմամբ հոգեւորականաւ, խզեալ կամ հատեալ ի սնոտիասէր, մահակերպարան, տաղտկազագրական հեշտութեանց հակառակողին, որ աւդախոնաւ մեղկութեամբ զքնարս ձայնատրական եւ կամ զարկուած վերածածկութեան մզնարհեստ, ուժգնաբարբառ, խրոխտահնչական կազմածոյ թմբկիս գործականութեան ջրացիր իմն գիջութեամբ անվայելուչ թուլադաշնակեալ՝ ի ստորեւ կորստեան քարշէ զաւրինակ մերս գոյութեան,- կապիմք յուսով վերստին դարձեալ ընդ անձառ խորհրդոյ խաչի քոյ, Քրիստոս, մկրտեալ ի մահ կենդանւոյ՝ անվախձան կենացոյ սովաւ հաղորդիմք՝ ի քեզ իսկ, Աստուած, համայնիւ խրախուսեալ իսպառ ամենեւին անհատուածելի:

ԻԱ

Այս իւղ գորաւշեալն քառակուսեան յանուն քո, Յիսուս, նշանի բարձրելոյդ հաւասար հաստէ, շնորի ընծեռեալ զուգափառ եւ նմանատիպ արեան կեցուցիչդ, նոյն անվանելի փառաւք պսակեալ՝ մեծացուցանէ: Փայտ անուանի իւղոյ աւրինութեան, ըստ մարգարէին կանխաձայնութեան, զի հասարակաց կազմեցեալ բուսոց անտառաց զաւրապէս ուղղեալ, ի խակութենէ չարին արկածից եւ աւտար կարծեաց ի ստեղծող վերաբերեալ՝ առ նոյն նիւթս կենաց հասուն ներգործէ: Ջի եւ որ ի մեզ մտիցն պատուհանաց մշտաբացիկ թափանցանցութիւնք, յանուն մեծութեան ահաւորիդ զաւրութեան ի խոհական իմն համեստութիւն քեւ տեառնագրեցեալ՝ առ ի յղծակերտ աւթեան Հոգւոյդ, անազդելի պատրանաց չարին խաւարահողմ խարդախողին: Այսու լուսով զսպեալ ամփոփիմք ի նուագ գոհութեան երեկորեացն պաշտաման ընդ երկնայնոցն դամբարաց՝ առ աւրինակ վառման շնորհիդ, որ ի մեզ: Ի սոյն յիշատակ փրկութեան բարեացն սովաւ տնկեցեալ ծագի եւ ծաղկաւէտ եղեալ պտղածնի: Ի սպաս ընթրեացն պատրաստութեան յետնում գիշերի մեծիդ զալստեան՝ ահա զայս լոյս ճրագի համարեալ ի կիր արկանեմք:

ԻԲ

Դածեալ ըստ գրածացն զումարութեան քսան եւ չորիցն շարադրութեան, որ յալփաբետաց անտի վերաթուի մինչեւ ի քսաներորդ երկրորդն կարգի, յորում զայս խորհուրդ խորութեան անդուստ թարգմանեալ՝ ճաշակ հեշտալի, որոց հաղորդին, ջամբել պատրաստեմք ամենակազմ յարմարութեամբ: Քանզի յութաներորդէ անտի գրոյ ի չորեքհարիւրն փոխաբերեալ՝ ստուգաբանաւրէն քննութեամբ ընդ ծիթոյն անուան նիւթ ճշմարտագրի, որ է կերպարան արդեան խմորոյ յինքն բերողի զզանգուածն զաւրեղապէս, որ ոչ սակաւն ի յոլովէն պարագայի, քան թէ ի նոյն իրն դարձուցեալ, ըստ աւետարանական առակին, զամենայն առ ինքն վերաբերեալ աճեցուն առնէ:

ԻԳ

Սոյն իւղ հեզութեան՝ միշտ համբարձման եւ խոնարհութեան աւրինակ եւ նմանութիւն, առ ոմն կակուղ պատառաւ մատուցեալ ջամբի, հարթակշիռ եւ բարեյարմար բանի կերպարան, իսկ համայնիցս լուծականաց, հոսանուտ եւ ստորածորելի նիւթից՝ գերափառ, վերաշրջական, հրաշափառ խորհրդոյ պատկեր, քանզի եւ յաման ինչ մորթոյ արկեալ՝ ոչ ըստ գինւոյ ձեւոյ եւ կամ ջրոյ թացութեան մեղկէ, այլ ի սահման պատշաճին պահէ: Այսպէս ընկալեալ զքոյոցոյ բարեաց անհաւասար առաւելութիւն, Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, զսրբանուէր այս աւծելութիւն ի ձակատ դիմացս արեամբ քո գրեմք եւ ի բնութիւն շնչոյս Հոգւով քո տպաւորեմք՝ հաւատացեալ խորհրդով մտացս, եթէ յաւէտ յայտնեսցի, նորոգ փայլեցեալ բազմաձաձանչ ծայրարձակութեամբ՝ ի տարածումն յոզնատեսիլ, զարմանահրաշ ընդարձակութեան, պտուղ իւղոյ՝ ընծայեալ զլոյս ի փառս ապարմեացն հանդերձելոց: Այս ճարպ հոգեւոր, երջանիկ եւ վերնանշոյլ ի դէմս երեսաց իմս պատկերի, քումդ նշանաւ ջահաւորեսցի:

ԻԴ

Եւ քանզի իբր անհաս, ոչ ըմբռնական այս մեծ զաւրութիւն, արագ սլացմամբ ի թեւս թեթեւս մտաց պայմանի, անդր քան զկարծիս ուշոյ իմաստից անհուն հետեւեման անհետ փախստեան՝ լայն իմն միջոցաւ իսպառ որոշեալ, փակեցաւ յինէն, ոչ արիւնակեցաւ կցորդաւ, ոչ նմանեցաւ զուգամասնութեամբ, ոչ սահմանեցաւ ձեւակերպութեամբ, ոչ կշռեցաւ ընկերին չափով, այլ ահա ընդ աստուածեան խաչիդ նշանի հաւասարութեամբ արեան կեցուցչիդ հոգիապէս գերազանցեցաւ: Եւ արդ, արհնեա՛ զմեզ, Տէր, սովաւ եւ ի սոյն: Եւս եւ անունդ քո ահաւոր, լուսաւոր, երկնաւոր եւ զարմանաւոր, ի զովեստ փառաց անճառից մաքրակրաւնից բուրվառաւ խնկեալ, սուրբ, սուրբ, անքնին, անպատում, բարձրեալ, ողորմած, վերերգեալ, ճշմարիտ, բարերար եւ սուրբ, արա՛ սովաւ փրկութիւն, տո՛ւր եւ քաւութիւն, պարգեւեա՛ բժշկութիւն, հանդերձեա՛ շնորհ, առատածեռնեա՛ երանութիւն: Յաւծումն այս ձիթոյ երկնանձրեւ լուսոյ անարա՛տ գտայց. յիւղեալս այս թեզան բանաւորական մի՛ մտցէ եւ մի՛ գրաւեսցէ տխրականութիւն աղտոյ մեղանաց՝ շաղախել երբէք զոգւոյս կերպարան: Եղիցի՛ սոյն ինքն, որոց մատչին աւծանիլ սովաւ, հարսնապաճոյճ պանծանաւք պճնել գեղայաւրէն, սուրբ վայելչութեամբ՝ երջանկապէս յոգի զարդարեալ: Եղիցի՛ հուրս այս լուսափառ եւ աստուածածիր մերձեցելոցն ի սոյն ընտրութիւն մուխ կրկնեռաց եւ բարեփափագ ջերմութեան այլ յաւրինուածոյ, որով ամենայնիւ ամենապատրաստ պնդութեամբ ի կարծրականումդ անսասան վիմիդ յարակայեցեալ՝ մի՛շտ արձանացայց՝ ի քեզ հաստատեալ աներկմտելի: Լիցի՛ նշանակ վերնամրցանակ այսր պարգեւի սովաւ վառելոցն՝ ո՛չ ողողիլ ջուրբ, ո՛չ այրիլ հուրբ, ո՛չ ցրտանալ ի սառնութենէ, ո՛չ վնասակար հողմով շիջանիլ, ո՛չ աղտեղիլ յուրուական ինչ պղծութենէ, ո՛չ զպահեալսն չարին մատնել եւ ո՛չ ի ստորեւ ելիցն զմթերս զանձուն կենաց յիմարաբար արտաքս հանել, ո՛չ անպատասպար մնալ ի թեւոց քոց աւգնութենէ եւ ո՛չ զէացեալն ի մեզ աւծութիւն անմաքրապէս ի բաց մերկանալ: Այլ եղիցո՛ւք քեւ ի սոյն հրացեալ, սովիմբ պարարեալ, սովաւ լուսաւորեալ, այսու արդարացեալ, ազատացեալ, պսակեալ եւ թագաւորեալ: Եւ քեզ միայնոյ՝ միայն աւծելոյ յամենեցունց արհնութի՛ւնք երգոց, ալէլու՛ք լեզուաց, հնչմո՛ւնք ձայնից, յաղթականութի՛ւնք զովեստից, բարեբաստութի՛ւնք շրթանց, սրբաբանութի՛ւնք սաղմոսաց՝ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ Սրբոյ յաւիտեանս յաւիտենից: Ամէն:

Այն՝ իմ ձեռնարկութիւն ի սրբութիւնսն, եւ այս՝ արձանագրութիւն ի սրբութեանցն սրբութիւն:

ԲԱՆ ԴԴ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՍԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱՒՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Աստուած յաւիտենական, բարերար եւ ամենակալ,
Ստեղծիչ լուսոյ եւ յաւրինիչ գիշերոյ,
Կեանք՝ ի մահու եւ լոյս՝ ի խաւարի,
Յոյս ակնունդողաց եւ երկայնմտութիւն տարակուսելոց,
Որ ամէնարուեստ իմաստութեամբ քո
Դարձուցանես յայգ զստուերս մահու:
Աննուագ ծագումն եւ անմուտ արեգակն,
Քանզի ոչ զաւրէ ծածկել զփառս տէրութեան քոյ խաւար գիշերոյ,
Որում կրկնի ծունր երկրպագութեան ամենայն եղելոց՝
Երկնաւորաց եւ երկրաւորաց սանդարամետականաց:
Որ լսես զհեծութիւն կապելոց
Եւ հայիս յաղաւթս խոնարհաց
Եւ ընդունիս զխնդրուածս նոցա,
Աստուած իմ եւ թագաւոր իմ,
Կեանք իմ եւ ապաւէն իմ,

Յոյս իմ եւ վստահութիւն իմ,
Յիսուս Քրիստոս, Աստուածդ ամենայնի,
Սուրբդ, հանգուցեալ ի հոգիս սրբոց,
Մխիթարութիւն վշտաց եւ քաւարան մեղուցելոց,
Որ գիտես զամենայն յառաջ, քան զլինել նոցա,
Առաքեա՛ զպահպանողական զարութիւն աջոյ քոյ
Եւ փրկեա՛ զիս յերկիւղէ գիշերի եւ ի դիւէ չարէ,
Որպէս զի գլխատակ սոսկալի եւ սուրբ քո անուանդ,
Միշտ համբուրեալ շրթամբք հոգւոյ ըղձութեան շնչոյ,
Կեցի՛ց պահպանեալ ընդ այնոսիկ,
Որ կարդան զքեզ ի բոլոր սրտէ:

Բ

Եւ ի դրոշմէ խաչի քոյոյ նշանիդ,
Զոր աստուածային արեամբ քո ներկեալ նորոգեցեր
Եւ ի նոյն շնորհ որդեգրութեան զմեզ մկրտեցեր
Եւ ի փառս պատկերի քոյ նկարեալ յաւրինեցեր,
Այսու պարգեւաւք աստուածականաւք
Ամաչեսցէ՛ սատանայ, քակտեսցի՛ն մեքենայքն,
Բարձցի՛ն որոգայթքն, պարտեսցի՛ն մարտուցեալքն,
Պակասեսցի՛ն զէնքն սայրասուրք,
Մերժեսցի՛ մէզն, փարատեսցի՛ խաւարն, մեկնեսցի՛ մառախուղն,
Բազուկ քո հովանասցի, եւ աջ քո կնքեսցէ,
Վասն զի գթած ես եւ ողորմած,
Եւ անուն քո կոչեսցեալ է ի վերայ ծառայից քոց:
Եւ քեզ ընդ Հաւր, Հոգւովդ Սրբով
Փառք եւ իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

ԲԱՆ ԴԵ

**ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՐԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ
Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲԱՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ**

Ա

Արեգակն արդար, ճառագայթ արհնեալ,
Լուսոյ կերպարան, փափագ անձկութեան,
Բարձրեալ անքնին, զարեղ անպատում,
Բարւոյ բերկրութիւն, յուսոյ տեսութիւն,
Գովեալ երկնաւոր, թագաւոր փառաց,
Քրիստոս Արարիչ, խոստովանեալ կեանք:
Եւ արդ, զթերութիւն վրիպանաց բազմասխալ ծայնի եղկելոյս,
Ամենագարդ բանիւ լցեալ,
Մատուցե՛ս յաղերս հաճութեան Հաւր քում բարձրելոյ,
Որ վասն իմ ի փորձ եկիր անիծից՝
Կերպարանեալ զիմ նմանութիւն,
Ամենեւին կենաց արհնութիւն,
Վերնոց եւ ներքնոց բարեխնամող տեսուչ համայնից:
Զի թէ յանձն արեղ մեռանիլ վասն իմ,

Աստուած եւ տէրդ բոլորեցուն,
Ո՞րչափ հաճեցիս առաւել եւ այժմ
Վտանգաւորս կրից կարեկցել՝
Ընդ իմ պարտաւորիս միշտ աղաւթելով
Ազգակցաւ մարմնոյդ առելոյ ի մէնջ՝
Առ համապատիւդ քո Հայր:

Բ

Եւ վասն արեանդ պատուականի՝
Միշտ մատուցելոյ ի հաճութիւն կամաց առաքչիդ,
Բարձցի՛ն վտանգք մեղուցեալ դատապարտելոյս,
Թողցի՛ն պարտիքն, ապաքինեցի՛ ամաւթն,
Մոռասցի՛ն պատկառանքն, բարեգործեցի՛ն դատակնիքն,
Սատակեցի՛ն որդունքն, վերասցի՛ լալն,
Հանդարտեցէ՛ կրճուճն ատամանցն,
Սպառեցի՛ն ողբքն, հատցի՛ն արտասուքն,
Մերժեցի՛ սուգն, հալածեցի՛ խաւարն,
Վատնեցի՛ հուրն սաստկութեան,
Հերքեցի՛ն՝ տանջանարանքն բազմաւրինակք:

Գ

Եկեցե՛ն գթութիւնք կամողիդ,
Եւ պարգեւողիդ կենաց ամենից,
Ծագեցի՛ լոյսդ, արագեցէ՛ փրկութիւնդ,
Հասցէ՛ աւզնութիւնդ, ժամանեցէ՛ այցելութիւնդ,
Կանխեցէ՛ ցաւդ ողորմութեան,
Յառաջեցէ՛, արբուցէ՛ զանդաստանս պասքեալ՝
Անկեալ ոսկերացս թշուառութեամբ ի վիհն մահու:
Ծաղկեցուցէ՛, պտղաբերեցէ՛
Բաժակդ երկնաւոր արեան կենարարիդ
Ջերկիրս խնամեալ աւուրն լուսոյ,
Որ անձախապէս միշտ պատարագի՝
Յիշատակ կենաց փրկութեան հոգւոցն ննջեցելոց,
Ջի ամենայնիւ մահացեալ հոգիս մարմնովս մեղաց՝
Շնորհաւք քո, գթած, ի քեզ զաւրացեալ՝ քեւ նորոգեցայց,
Ջատեալ ի մեղաց անմահ կենդանութեամբ՝
Ի յարութեանն արդարոց, Հաւր քում աւրինեցեալ:
Ընդ որում քեզ փափք,
Եւ Հոգւոյդ Սրբոյ բարեբանութիւն՝
Վայելչական գոհութեամբ
Այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:
Ամէն:

[Գրիգոր Նարեկացի](#)

ՄԱՏԵԱՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ

[ՑԱՆԿ](#)

ԲԱՆ [\[Ա\]](#) [\[Բ\]](#) [\[Գ\]](#) [\[Դ\]](#) [\[Ե\]](#) [\[Զ\]](#) [\[Է\]](#) [\[Ը\]](#) [\[Թ\]](#) [\[Ժ\]](#) [\[ՃԱ\]](#) [\[ՃԲ\]](#) [\[ՃԳ\]](#) [\[ՃԴ\]](#) [\[ՃԵ\]](#) [\[ՃԶ\]](#) [\[ՃԷ\]](#) [\[ՃԸ\]](#) [\[ՃԹ\]](#) [\[Ի\]](#) [\[ԻԱ\]](#) [\[ԻԲ\]](#)

[\[ԻԳ\]](#) [\[ԻԴ\]](#) [\[ԻԵ\]](#) [\[ԻԶ\]](#) [\[ԻԷ\]](#) [\[ԻԸ\]](#) [\[ԻԹ\]](#) [\[Լ\]](#) [\[ԼԱ\]](#) [\[ԼԲ\]](#) [\[ԼԳ\]](#) [\[ԼԴ\]](#) [\[ԼԵ\]](#) [\[ԼԶ\]](#) [\[ԼԷ\]](#) [\[ԼԸ\]](#) [\[ԼԹ\]](#) [\[Խ\]](#) [\[ԽԱ\]](#) [\[ԽԲ\]](#) [\[ԽԳ\]](#)
[\[ԽԴ\]](#) [\[ԽԵ\]](#) [\[ԽԶ\]](#) [\[ԽԷ\]](#) [\[ԽԸ\]](#) [\[ԽԹ\]](#) [\[Ծ\]](#) [\[ԾԱ\]](#) [\[ԾԲ\]](#) [\[ԾԳ\]](#) [\[ԾԴ\]](#) [\[ԾԵ\]](#) [\[ԾԶ\]](#) [\[ԾԷ\]](#) [\[ԾԸ\]](#) [\[ԾԹ\]](#) [\[Կ\]](#) [\[ԿԱ\]](#) [\[ԿԲ\]](#)
[\[ԿԳ\]](#) [\[ԿԴ\]](#) [\[ԿԵ\]](#) [\[ԿԶ\]](#) [\[ԿԷ\]](#) [\[ԿԸ\]](#) [\[ԿԹ\]](#) [\[Հ\]](#) [\[ՀԱ\]](#) [\[ՀԲ\]](#) [\[ՀԳ\]](#) [\[ՀԴ\]](#) [\[ՀԵ\]](#) [\[ՀԶ\]](#) [\[ՀԷ\]](#) [\[ՀԸ\]](#) [\[ՀԹ\]](#) [\[Ձ\]](#) [\[ՁԱ\]](#) [\[ՁԲ\]](#) [\[ՁԳ\]](#)
[\[ՁԴ\]](#) [\[ՁԵ\]](#) [\[ՁԶ\]](#) [\[ՁԷ\]](#) [\[ՁԸ\]](#) [\[ՁԹ\]](#) [\[Ղ\]](#) [\[ՂԱ\]](#) [\[ՂԲ\]](#) [\[ՂԳ\]](#) [\[ՂԴ\]](#) [\[ՂԵ\]](#)

[բւն ս](#)

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽԱԲՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

[բւն ք](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ց](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ղ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ց](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ճ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն է](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ը](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն թ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ժ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ժԱ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բւն ժԲ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԺԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Ի](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԻԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Լ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԼԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Խ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԽԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Ծ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԾԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԾԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան Կ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԿԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԿԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԿԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան ԿԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ԿԵ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ԿԶ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ԿԷ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ԿԸ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ԿԹ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ Հ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԱ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԲ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԳ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԴ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԵ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԶ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բԱՆ ՀԷ](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ՀԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ՀԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Զ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԱ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԲ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԳ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԴ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԵ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԶ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԷ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԸ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ ԶԹ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[ԲԱՆ Դ](#)

ՎԵՐՍՏԻՆ ՅԱԻԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան 74](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ
ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ

[բան 75](#)

Ի ՓԱՅՏՆ ԵՐՋԱՆԻԿ ԲԱՐԵԲԱՍՏՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՀԱՐԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԵԱՆ, ԱՂԱԶԱՆՍ
ԵԴԵԱԼ ԸՆԴ ԿԵՐՊԱՐԱՆՍ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆՆ

[բան 76](#)

ԱՂԱԽԹՔ ԹԱՐԳՄԱՆԱԻՐԷՆ ՎԱՍՆ ՍՐԲԱԼՈՅՍ ԻԴՂՈՅՆ ՄԻԻՈՂՆԻ

[բան 77](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ

[բան 78](#)

ԿԵՐՍՏԻՆ ՅԱԲԵԼՈՒԲԾ ԿՐԿԻՆ ՀԵԾՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԻՆ ՀՍԿՈՂԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ
ԲԱՆԻ